ಸಿರಿದೊಂಪ

ತುಡರ್ : ರಡ್ಡ್

ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆ ಪಟ್ಯೊ : ರಡ್ಡನೆ ಚತುರ್ಮಾಸ

ಕಾವ್ಯೊ ಬೊಕ್ಕ ಗದ್ಯೊದ ಕೋಪೆ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕೆರ್ : ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್ : ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ
ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್ : ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಒಂಜನೆ ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆ ಪಠ್ಯ :

ಕಾವ್ಯೊ ಬೊಕ್ಕ ಗದ್ಯ ಸಂಕಲನೊ

ಸಿರಿದೊಂಪ

ತುಡರ್ ರಡ್ಡ್

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ

ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ

ಪ್ರೊ. ಬೇಬಿ

ಪ್ರೊ. ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ಡಾ. ಚೇತನ್ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಪಚ್ಚಿನಡ್ಕ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

ತುಳು ಭವನ, ಅಶೋಕನಗರ ಪೋಸ್ಟ್, ಕುಡ್ಲ – 575 006

Siri Dompa
An Anthology of Tulu Poetry & Prose. Edited by The Editorial Board. Chief Edito
: Prof. B. Shivarama Shetty, SVP Institute of Kannada Studies, Mangalor
University & published by Karnataka Tulu Sahithya Academy, Tulu Bhavar
Ashok Nagara Post, Mangaluru - 575 006

Year of Publication 2019

ಸಿರಿ ದೊಂಪ : ತುಡರ್ ರಡ್ಡ್

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕೆರ್ :
ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್ :
ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ – ೫೭೪ ೧೯೯

ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ನೆಹರು ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಸುಳ್ಯ

ಸಂಪಾದಕೆರ್
ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು
ಪ್ರೊ. ಬೇಬಿ, ಸೇಕ್ರೆಡ್ ಹಾರ್ಟ್ ಕಾಲೇಜು, ಮಡಂತ್ಯಾರ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ
ಪ್ರೊ. ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಗೌಡ, ಪೊಂಪೈ ಕಾಲೇಜು, ಐಕಳ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ
ಡಾ. ಚೇತನ್ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಪಚ್ಚಿನಡ್ಕ, ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ

ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ :
ರಾಜೇಶ್ ಜಿ.
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳುಭವನ, ಅಶೋಕನಗರ, ಕುಡ್ಲ – ೫೭೫ ೦೦೬

ಪುಟೊಕುಲು : ೧೬೮ ಪ್ರತಿಕುಲು : ೫೦೦

ಆಕಾರ : ಡೆಮಿ ೧/೮ ಕಾಕಜಿ : ೭೦ ಜಿಎಸ್ಎಂ ಮ್ಯಾಪ್ಲಿತೋ

ಬಿಲೆ : ರೂ. ೧೨೫

ಎದುರು ಪುಟದ ಐತ : **ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ**

ಬೂಕುದ ಐತ ಬೊಕ್ಕ ಅಚ್ಚಿ
ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್
ಲೈಟ್ ಹೌಸ್ ಹಿಲ್ ಮಾರ್ಗ, ಕುಡ್ಲ
ಫೋನ್ : 0824 2443002

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಪಾತೆರೊ

ಸಿರಿದೊಂಪದ ಸಂಪುದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಈ ಪಟ್ಯೊಬೂಕುಡುಪ್ಪಿ ಕಾವ್ಯೊ ಗದ್ಯೊಲೆನ ದುನಿಪು ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪುನ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕೆಬಿಟಾವಡ್. ಕಲ್ಪುನ ಅದೆಟ್ಲೊರ್ಮೆ ಗೇನ ಗೆಂದುನ ಮೈಮೆ ತೋಜಡ್. ನಮ್ಮ ಬಾಸೆ ನಾಲೂರು ಪಸೆರಡ್. ಈ ಪಯಣೊದ ಪಾಂಪುಗು ಕೈಸಾಂಗ್ ಆಯಿನ ಮಾತಾ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ನಿಕ್ಲೆ ತುಳುವ ಬೊಳ್ಳಿ ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್‌ನ ತರೆತಗ್ಗಾದ್ ಸೊಲ್ಮೆ.

ಹಿರಿಯೆರಾಯಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್‌ನಕುಲು ವಿವೇಕ್ ರೈಕ್ಲೆರ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರಿವರೆ ಮುಟ್ಟ ಭಾರೀ, ಎಡೇನ ಬೆನ್ನಿ ತುಳು ಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಚರಿತ್ರೆದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಬೆನ್ತೆರ್. ಆನಿ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿ ಮೇರ್ನ ಕಾಲೊಡು ಅಕಾಡೆಮಿ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡ, ವಿವೇಕ್ ರೈಕ್ಲೆನ, 'ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಗ್ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಪನ್ಪಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದೊಟ್ಟುಗು ತುಳುವೆರೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ ಅವೆನ್ ದುಂಬರಿಪಾಯೆರ್. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಅರೆನ ಪೊರ್ತುಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಮಸ್ತ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂತೆರ್, ಆರ್ ಮುರಾನಿ ಮುರಾನಿ ತನ್ನಲಾ, ತನ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ ಮೇರ್ನಲಾ ಬೂಕುಲೆನ ಕೋಪೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಕೊರ್ದು ತುಳು ಬೂಕುದ ಕೊಟ್ಯಗ್ ಬಲ ಕೊರಿಯೆರ್. ಸೀತಾರಾಮ್ ಕುಲಾಲ್‌ರ್ನೆ ಅಧಿಕಾರದ ಪೊರ್ತುಡು ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಭೂಮಿನ್ ಸರಕಾರ ಒದಗಾಯೆರ್ದ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರ್ ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ಮೂಜನೇ ಇಚ್ಚೆದ ಬಾಸೆ ಆದ್ ೬ನೇ ತರಗತಿಡ್ದ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡು ಯಾನ್ ಸದಸ್ಯೆ ಆದಿತ್ತೆ. ಉಮಾನಾಥ ಕೋಟ್ಯಾನ್‌ರ್ ಅವೆನ್ ಬುಳೆಪಾಯೆರ್, ಪೊರ್ಲುದ ತುಳುಭವನ ಸರ್ತ ಉಂತಿಯೆರೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೆರ್. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ರ್‌ನ ಕಾಲೊಡು ಬಿತ್ತಿನಾವೆನ್ ಕೋಟ್ಯಾನ್‌ರ್ ಸರಿಯಾದ್ ಗಲಸಿಯೆರ್. ಆರ್ ಪೂರ್ತಿ ಅವಧಿ ಇತ್ತುದ್ವೆರ್ಡ ಈ ಭವನ ಪೂರ್ತಿ ಆತು. ಆಂಡ ಆರೆಗ್ ರಾಜಕೀಯಗ್ ಜಪ್ಪುನ ಅನಪತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೆರ್. ೮ನೇ ಪರಿಚ್ಚೇದೊಗು ಸೇರಾವುನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಪುನೆಯೆರ್. ಎ.ಸಿ ಭಂಡಾರಿಲು ಆವರಣ ಗೋಡೆಗ್ ಚಾಲನೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಮೋದಿನಾಡೆಗ್ ನಿಯೋಗ ೮ನೇ ಪರಿಚ್ಚೆದದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಕೊನೊಯೆರ್. ಪತ್ತನೇ ಮರ್ಗಿಲ್, ಒರುಂಬನೇ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಎನನ್, ಎನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲ ಬೇರ್ ದೈವಾರಾಧನೆದ ಕೊಡಿಯಡಿಕ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ನೆಕ್ಕ್. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪೆರೆಗ್, ಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆದ ಸಚಿವೆರ್ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಟಿ. ರವಿ, ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಕೋಟ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪೂಜಾರಿ, ಶಾಸಕೆರ್ ವೇದವ್ಯಾಸ ಕಾಮತೆರ್‌ಗ್ ಉಡು ಉಡಲ್‌ದ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಸರಕಾರ ೩.೬೦ ಕೋಟಿ ಸಭಾಭವನ ಪೂರ್ತಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗ್ ಓಕೋಂಡ್ದು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಿ.ಯು.ಸಿ.ಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪಾಟಿಗೆ ನಡಪಾವುನ ಪಜ್ಜೊಗು ಅಜ್ಜ ದೀತ. ಅವು ಆಪುಂಡು. ನಂಕ್ ನಮ್ಮವೇ ಆಯಿನ ತುಳು ಸಮುದಾಯ ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಆವೊಡು, ತುಳು ಭವನೊದ ಉಳಯಿ ಪೋದು ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗ ತುಳು ಲೋಕದ ಮಾತಾ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಪೊಲಬು ತಿಕ್ಕೊಡು, ತುಳುಲಿಪಿತ್ತ ಬಗೆಟ್ಟ್, ಅಯಿತ್ತ ಯೂನಿಕೋಡ್‌ದ ಬಗೆಟ್ಟ್, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತಾ ಕಲಾವಿದೆರೆಗ್ (೬೦ ವರ್ಷ ಕರಿದಿನಕ್ಲೆಗ್) ಮಾಶಾಸನದ ಬಗೆಟ್ಟ್, ಸಂಧಿ, ಪಾಡ್ದನ, ಕಂಡೊದ ಸಂದಿಲ, ಓಬೇಲೆ ಈ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಾಖಲೆ ಆವಂದೆ ಬಾಕಿ ಒರಿದ್‌ಂಡ ದಾಖಲೀಕರಣ, ನನ ದುಂಬುಗ್ ಬರ್ಪಿನ ೨೦೨೦-೨೧ ಸಾಲ್ಗ್ ಜನಗಣತಿದ ಪೊರ್ತುಡು ನಮ ತುಳುವೆರ್ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಭಾಷೆ ತುಳು ಪನ್ಪಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಾದ್ ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಆವೆರೆ ಒತ್ತು ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲಸ ಆವೊಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್ ಒಟ್ಟು ಪತ್ತ್ (೧೦) ಕಡೆಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಕುಲಾಯಿನ ಮುಟ್ಟಾಳೆ, ತಟ್ಟಿ ಕುಡ್ಪು, ನುಗ, ನಾಯೆರು, ಕೊರುಂಬು, ಎಣ್ಣೆದ ಗಾಣ, ಬೆಲ್ಲದ ಗಾಣ, ಕೊಡಪಟ್ಯ (ಕರ್ಬದ ಬೇಲೆ) ಉಂದು ಪೂರ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತಿಕ್ಕುನ ಜಾಗೆಡೇ ನಡಪಾಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್, ಅಂಚನೇ ದೈವಾರಾಧನೆಡ್ ಅಡಂಗಿನ ಜಾನಪದ ಸಲಕರಣೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಮಲ್ಪೆರೆ ಭೂಮಿದ ಬೇಡಿಕೆ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಅಂಗ್ ನಮಡುಂಡು. ಪ್ರಯತ್ನ, ಸಾಧನೆ ನಮ್ಮ. ಬೆರಿತಾಂಗ್ ಮಾತ ತುಳುವೆರ್ನ; ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲ್ನ.

ಒಟ್ಟು ಪನ್ಪುಂಡ ಐನ್ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ಲಿಪಿ ಇತ್ತಿನ ಭಾಷೆ, ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಇತ್ತಿನ ಭಾಷೆ, ಕಲ್ಬರವು, ತಾರ್ದೊಲಿತ ಬರವು, ಚೊಂಬು ಪಟ್ಟೆದ ಬರವುದೊಟ್ಟಿಗೆ ನಾಡ್‌ನಗ ೨,೫೦೦ ವರ್ಷೊರ್ದುಲಾ ಪಿರಾಕ್ದ ಮೆತ್ತೆನದ ಭಾಷೆ ದೈವ ಭಾಷೆ ನಮ್ಮ ಮೆತ್ತೆನದ ಗುಣೊರ್ದಾವರ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಚಾಶಕ್ತಿದ ಕೊರತೆರ್ದಾವರ ಪಿರ ಒರಿದ್‌ಂಡ್. ದೆಹಲಿ ಸರಕಾರ ಹಿಂದಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಂಜಾಬಿ ಬೊಕ್ಕ ಉರ್ದುನು ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೊಟ್ಟಿಗೆ ಉರ್ದು, ಪಂಜಾಬಿ, ನೇಪಾಲಿ, ಒರಿಯಾ ಬೊಕ್ಕ ಹಿಂದಿನ್ ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಿಹಾರ ಬಿಹಾರಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಉರ್ದುನು ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಧ್ರ ತೆಲುಗುದೊಟ್ಟಿಗೆ ಉರ್ದುನು ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಕರ್ನಾಟಕ ದಾಯೆ ತುಳುನು ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ? ಖಂಡಿತಾ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಯಡಿಯೂರಪ್ಪೆರ್ ೨೦೦೯ಡ್ ಉಜಿರೆಡ್ ಮಂಜುನಾಥನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ್ ಕಾವಂದೆರ್ನ ಅಂಚನೇ ಅಸಂಖ್ಯ ತುಳುವೆರ್ನ ಎದುರುಡು ಮಾಧ್ಯಮದ ಎದುರುಡು ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಮಲ್ಪುವೆಂದ್ ಪಾತೆರ ಕೊರ್ತೆರ್. ನಮ್ಮ ಮಾತಾ ಶಾಸಕೆರ್ ನಮ್ಮ ಮಾತಾ ಸಂಸದೆರ್ ಖಂಡಿತಾ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಾತೆರ ಕೊರ್ತೆರ್. ಸುರುಕ್ಕು ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತನ್ನಾತಿಗೆ ೮ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದುಗು

ಸೇರುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಡುಪ್ಪುಗ.

ಸಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪಾಠಬೂಕು ಆವೊಡುಂದು ನಮ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಯೋಜನೆ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪತ್ತನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗ್ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ಮೂಜನೆ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಓದುಲೆಕ ಆಂಡ್. ಉಂದೆತ್ತ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ಲಾ ತುಳು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ತುಳು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಸ್, ತುಳು ಪದವಿ, ತುಳು ಎಂ.ಎ. ಇಂಚ ಮಾತ ಪಾಠಬೂಕುದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ಪುನ ಆಲೋಚನೆನ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಎಡ್ಡೆ ನಡಪುಗು ಕೊನತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕುಡ್ಲದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ೨೦೧೬-೧೭ಡ್ದ್ ತುಳು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ತುಳು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಸು ಸುರುಮಂತೆರ್. ೨೦೧೮-೧೯ಡ್ದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಬಯ್ಯದ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ತುಳು ಎಂ.ಎ. ಸುರುಮಂತೆರ್. ೨೦೧೯-೨೦ಡ್ದು ರಡ್ಡನೇ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಡಿಗ್ರಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ ನಾಲ್ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ಗ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪಾಠಬೂಕು ಆಂಡ್.

ಈ ಕಜ್ಜ ಕೈಗೂಡೊಡಾಂಡ ದುಂಬುಂತುದು ಬೆಂದಿನಕುಲೆಲೇತೋ ಜನಮಾನ್ಯೆರ್, ಪಿರಬರಿಟುಂತುದು ಸಕಾಯ ಕೊರಿನಕುಲೇತೋ ಜನಮಾನಿಲು. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ತರೆ ತಗ್ಗಾದ್ ಎನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ. ಅಕುಲು ನಡತಿನ ಸಾದಿಡ್ ನನಲಾತ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ದುಂಬೊತ್ತುನ ಆಸೆ ನಮ್ಮ ಮಾತೆರೆನ. ಅವು ಪೂರಾ ಕೈಗೂಡುದು ಬರಡ್, ಅಯಿಕ್ ತುಳು ಸೂಕೆದ ಮಾತಾ ಮಾನ್ಯೆರ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊಡುಂದು ನಟ್ಟೊನುವೆ. ಈ 'ಸಿರಿದೊಂಪ' ಬೂಕುದ ರಡ್ಡ್‌ನೇ ತುಡರ್‌ದ ಬೊಳ್ಪುಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ. ವಿಶೇಷವಾದ್ ಅಪಗದ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರ್ಲೆಗ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆದಿತ್ತಿನಿ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕುಲೆಗ್, ಬೂಕುದ ಅಚ್ಚಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೋನೆ ಪುಟೊಕು ಬಣ್ಣ ಕೊರಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್; ಬರವುದಚ್ಚಿ ಮಂತ್‌ನ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮೊಕುಲೆಗ್ ಮಾತ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಉಂದೆನ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಪಾಡೊಂದುಪ್ಪುನ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದಕ್ಲೆಗ್, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ರೆಗ್, ನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು, ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ, ಪ್ರೊ. ಬೇಬಿ, ಪ್ರೊ. ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಗೌಡ, ಡಾ. ಚೇತನ್ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಪಚ್ಚಿನಡ್ಕ; ಪ್ರಕಾಶಕೆರಾಯಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಶ್ ಜಿ. ಮೊಕುಲೆನ ಬೆನ್ಪಾಟಿಕೆನ್ ನನೊರ ಉಡಲೊರ್ಮೆ ನೆನೆತೊನುವೆ.

ತುಳು ಭವನ, ಕುಡ್ಲ
ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಲಪತಿಕುಲೆನ ಕೊಡಿಯೇರವುನ ನುಡಿಗಟ್ಟ್

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು, ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ತುಳು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆದ್, ಅಂಚೆನೇ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ ಆದ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನವು ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಕುಸಿತ ಸಂಗತಿ. ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಲೆನ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಲಯಾಳಂ ಬಾಸೆಲು ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಪುಡದ್ ಎಗ್ಗಲಾದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಆಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ತುಳು ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ಡೇ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡಡ್ದ್ ಪುಡದ್ ಬೇತೆ ಆಯಿನ ಬಾಸೆಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಚ ತುಳು, ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಬಾಸೆ ಬೊಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮೊಟು ಇದ ಮುಟ್ಟ ತುಳುಕು ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್‌ದಿಜಿ ಪನ್ಪಿನವು ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್ದ ಸಂಗತಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ನಮ ಮಾತ ಈ ನಿಲೆಟ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ವಿಷಯಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಮ ಗೇನೊಗು ಕನವೊಡಾಯಿನವು.

ಪೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರ ಉದಯ ಆದ್, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆದ ನಿಲೆಟ್ ಪೊಸ ರಾಜ್ಯೊಲು ಉದಿಪನ ಆಪಿನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ, ತುಳು ನಾಡುನುಡಿತ ನಿಲೆನ್ ಕಾತೊನುನ ಪ್ರಯತ್ನಲೆನ್ ಕರಿನ ಶತಮಾನೊದ 4ನೇ ದಶಕೊದ ಪೊರ್ತುಡು ನಡತ್ ಬತ್ತಿನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಎಸ್ ಯು ಪಣಿಯಾಡಿಯೆರ್ನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಒಡಿಪುಡು ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಡ್ದ್ ನಡತಿನ ಪ್ರಕಟಣೆತ ಕೆಲಸೊ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತೊಡು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅವಕಾಶದಾಂತೆ, ಬಾಯಿಪಾತೆರೊಡೇ ಒರಿನ ತುಳುತ ಅಸ್ಮಿತೆನ್, ಅಸ್ತಿತ್ವನ್ ಕಾತೊನುನ ಪ್ರಯತ್ನವಾದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ದ್ ನಡತಿನ ಕೆಲಸೊಲು, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಒಕ್ಕೂಟೊಲೆನ ಒತ್ತಾಯೊಲು, ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ತುಳು ಪಾಲ್ ದೆತೊನಿನವು, ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಉದಿಪನ, ದೂರದರ್ಶನೊಡು ತುಳು ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಿನಿ ಇಂಚ, ಮರ್ಗಿಲ್ ಬದಲ್ತಿನ ಪೊಸ ಕಾಲೊಡು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಿಲೆಕುಲೆಡ್ ತುಳು ತನನ್ ತಾನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬಯ್ದ್ಂಡ್.

ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ ನಮ ದೇಶೊನು ಆಳುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ನಮ ಊರುಡು ನಿಲೆ ಆಯಿನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಕುಲು ಈ ನೆಲತ ಬಾಸೆಯಾಯಿನ ತುಳುಟು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಇರಾದೆಡ್ ನೂತ್ಯೆವ ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪಾವುನ ನಿಲೆಟ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತಿದಿನ ಸಂಗತಿನ್ ಇನಿ ನಮ ನೆನಪೊಡಾಪುಂಡು. ಕನ್ನಡನೇ ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಆಡಳಿತ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯವಹಾರೊದ ಬಾಸೆ ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ, ತುಳುವ ಜೋಕುಲು ತಂಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆಪಾತೆರೊಡೇ ಶಿಕ್ಷಣನ್ ಸುರು ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಇರಾದೆಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಕುಲು 1891ಟ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತಿನ 'Diglot First Book of Lessons

in Canerese and Tulu' (Published by DPI) 'ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತುಳು ಪಾಠಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕ' 'ಕರ್ನಾಟ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಪಾಟೊಲೆ ದುಂಬುದ ಪುಸ್ತಕ' ತುಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಪ್ರವೇಶ ದೆತೊನಿನ ಸುರೂತ ಪ್ರಯತ್ನೊಂದು ಪನೊಲಿ. ಆಂಡ, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಕ್ಲೆನ ಈ ಪ್ರಯತ್ನೊಗು ಊರುಡು ಮಲ್ಲ ಬೆರಿಸಾಯೊ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಅವು ಅಡೆಗೇ ಅಡಂಗ್‌ದ್ ಪೋಯಿನವೆನ್ ನಮ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಕೇಂದ್ ತೆರಿಯೊಲಿ.

ಇನಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಆದ್ ಬುಳೆಯಿನ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕರಿನ ಐವ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ ಆದ್ ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿಡ್ ಉದಿಪನ ಆದಿತ್ತಿನ ಸಂಗತಿನ್ ನಮ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. 1968ಟ್ ಕುಡ್ಲದ ಸೈಂಟ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿದ ಕಟ್ಟೊನೊಡು ಸುರು ಆಯಿನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣಡ್ ಕನ್ನಡ ಒಂಜಿ ವಿಷಯ ಆದಿತ್ತ್‌ದ್, ಬೊಕ್ಕದ ಕೆಲವೇ ವರ್ಸೊಡು ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿಡ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ ನಿಲೆ ಆಯಿನೆನ್ ನಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ನೆಂಪು ದೀಯೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿಯಾದುಂಡು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ಡಾ. ಹಾಮಾ ನಾಯಕೆರ್ ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗೊಡು ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ ಆದ್ ದಾಯೆ ದೀಯೊನರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪಿನ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ನೆಡ್ದಾವರ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗೊಡು ಗುಂಡ್ಮಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಐತಾಳೆರ್ ಬೊಕ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ವಿಭಾಗೊಡು ಅಧ್ಯಾಪಕೆರಾದಿತ್ತಿನ 1976ತ ಪೊರ್ತುಡು 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಪನ್ಪಿನ ವಿಷಯೊಡು ತುಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಿನ ಸಂಗತಿನ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ನಮ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಡು. ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂಚೆನೇ, ತುಳು ಜಾನಪದ ಬೊಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪನ್ಪಿನ ಮೂಜಿ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣಡ್ ಪಾಲ್ ದೆತೊನಿನೆನ್ ನಮ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊನುವ. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಜಾನಪದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಿತ್ತ್ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗೊಡು ಪಿಹೆಚ್ ಡಿ, ಎಂ ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯೊನುಲು ಸುರು ಆಯಿನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಕಾಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಭಾಗೊಲೆಡ್ ಈ ನೆಲತ ಬದ್‌ಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ನಾಡ್‌ಪತ್ತುನ, ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಯನೊಲು ನಡತ್ ಬತ್ತಿನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ. ಈ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಕಡೀರ ಪ್ರಯತ್ನವಾದ್ ಸುಮಾರು ಐವ ವರ್ಸೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣಡ್ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ.ದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ತುಳು ಒಂಜಿ ಅಧ್ಯಯನೊದ ವಿಷಯ ಆದ್ ಮೂಡುದು, ಬುಳೆದ್ ಬತ್ತಿನ ಸಂಗತಿನ್ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ತುಳು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಿನ ಕಡೀರ ಪ್ರಯತ್ನಂದ್ ನಂಕ್ ತೋಜಿದ್

ಬರ್ಪುಂಡು. 1982ಟ್ ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರೆರ್ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಸಂಪಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ತುಳುತ ಕಡೀರ್ದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಂದ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದಿತ್ತಿನ ವಿಷ್ಣುತುಂಗ ಕಬಿ ಮೊಡೆತಿನ 'ಶ್ರೀ ಬಾಗವತೊ' ಪನ್ಪಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗೊಡು ಪ್ರಕಟ ಆತಿನ ಸಂಗತಿಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಲೆಟ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪಾನವುನ ಕಜ್ಜ ಇಂಚೊಗು ಪಂಡ, 2012ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುರು ಆಂಡ್. ನಮ್ಮ ಊರುದ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕಡ್ದ್ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ ಮುಟ್ಟ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಓದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕೊ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಅವಕಾಸೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದಾವರೆ ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್‌ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್.ಸಿ. ಮುಟ್ಟ ತುಳುನು ಓದಿನಕುಳು ತೂವರೆ ತಿಕ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. 2015-16ಟ್‌ಸುರುತ ಬ್ಯಾಚ್ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ ಪಾಸ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ 48 ಶಾಲೆಲೆಡ್ ತುಳುನು ಕಲ್ಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. 4 ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆ ಬೊಕ್ಕ 44 ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಲೆಡ್ ಒಟ್ಟು 2066 ಜೋಕುಲು ತುಳುನು 3ನೇ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಕಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪಿಯುಸಿ.ಡ್ಲಾ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಓದುನ ಅವಕಾಶೊನು ಸರಕಾರ ಉಂಡು ಮಲ್ಪುನ ಇರಾದೆಡುಂಡು. ಕರಿನ ವರ್ಸೊ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ತುಳುನು ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ಪುನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗೊ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತೊದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ತುಳುತಂಚಿನ ಅವಕಾಶದಾಂತಿ ಬೊಕ ಅಕ್ಷರದಾಂತಿ ಬಾಸೆಗ್ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ಇಡೆ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿ. ತುಳುನು ಓದುನ ಬೊಕ ಬರೆಪಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷವಾದ್ ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ಪೊಡೂಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಆಕರೊಲು ತುಳುಟು ಬರವುದ ರೂಪೊಡು ನಮ್ಮ ಎದುರು ಉಪ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದೇ ಬರವುದಾಂತೆ ಓದುನ ಬೊಕ ಬರೆಪಿನ ಅವಕಾಸೊಲು ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಪಾತೆರುನ ಬೊಕ ಕೇನುನ ಬಾಸೆಯಾದ್ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತಿನ ತುಳುಟು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಲೆಟ್ ಆಕರೊಲೆನ್ ನಾಡ್‌ಪತ್ತುನವು ಬಾರಿ ಬಂಗದ ಬೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಬಚ್ಚೆಲ್ದ ಸಂಗತಿಲಾ ಅಂದ್. ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮೊಟು ತುಳನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಯಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಸಯೊ ಆದ್ ಅಯಿಕೊಂಜಿ ಒರು ಕೊರೊಡೂಂದಾಂಡ, ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕನ್ ಮೊಡೆಪಿನವು ಬಂಗದ ಕೆಲಸ. ಬಾಯಿಪಾತೆರೊಡು ಮೊಡೆತಿನ ಪಾಡ್ದನ, ಗಾದೆ, ಕತೆ, ಎದುರುಕತೆಕುಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕರಿನ ಶತಮಾನೊಡ್ದಿಂಚ ಇಂಚಿಪ್ಪೊಡು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ ಬರೆತಿನ ಬರವುಲೆನ್ ಬುಡುಂಡ ತುಳುಕು ಬರವುದ ಮಲ್ಲ ಪರಂಪರೆನೇ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಡ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮೊನು ಮೊಡೆವೊಡೂಂದಾಂಡ ಅಯಿತ ಪಿರವು ಬಾರಿ ಬಂಜ ಬರೊಡಾಪುಂಡು. ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣೊದ ಪ್ರಠ್ಯಕ್ರಮೊಟು ಇನಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ ತುಳುಪಠ್ಯೊಲೆನ್ ಮೊಡೆಪಿನ ಒಂಜಿ ಕಜ್ಜನ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು

ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಸಂಯುಕ್ತ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಲಿದ ಅಂಚೆನೆ, ಪಟ್ಯೊ ಮೊಡೆಪಿನ ಕೂಟೊದ ಗುರ್ಕಾರೆರ್ ಆಯಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ರ್ ಅಂಚೆನೇ, ಪಟ್ಯೊ ಮೊಡೆಪಿನ ಕೂಟೊದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು, ಅಂಚೆನೆ, ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿದ ಮಾತ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಮೆಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಪರವಾದ್ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂದಾವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಂವಿಧಾನೊದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ತುಳುನು ಸೇರಾವುನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತುಳುತ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೇತೆ, ಬೇತೆ ಯೋಜನೆಲೆನ್, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಮೊಡೆದ್ ಅವೆನ್ ಕಾರ್ಯರೂಪೊಗು ಕನಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನೊನು ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಪ್ರಾಥಮಿಕೊಡ್ದು ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾಲಯಲೆಡ್ ತುಳು ಒಕ್ಕೆಲ್ ಆವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಅಂಗಲ್ಪುಡು ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾದ್ ಸರಕಾರದೊ ಮಿತ್ತ್, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆದ ಮಿತ್ತ್, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಮಿತ್ತ್ ಒತ್ತಡ ಪಾಡ್ದ್ ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಬೇಲೆಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣೊಡುಲಾ ತುಳುನು ಕಲ್ಪಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಒತ್ತಡೊನು ಅಕಾಡೆಮಿ, ಸರಕಾರದ ಮಿತ್ತ್ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಪಾಡೊಂದುಂಡು. ಪದವಿಶಿಕ್ಷಣೊಡು ತುಳುಕು ಅವಕಾಸೊ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಒತ್ತಾಯೊನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದಿನಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣಡ್‌ಲಾ ತುಳುನು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯ ಆದ್ ತುಳುಕು ಅವಕಾಶ ಕೊರೊಡು ಪನ್ಪಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಂಗಲ್ಪುಗು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತುಂಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಬರ್ಪಿಂಚಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ತುಳುನು ಬಾಸೆ ಆದ್, ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ ಆದ್ ಸುರುಮಲ್ಪುಲೆಕಲಾ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮೊನು ರೂಪಿಸಾವುನ, ಪಟ್ಯೊಬೂಕುನು ಮೊಡೆಪಿನ ಸಭೆಕುಲೆನ್, ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತಿದಿನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕೊನು ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ಪಾಟಿಕೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಟ್ಯಬೂಕುನು ಪಟ್ಟುನ ಬೇಲೆನ್ಲಾ ಬಾರಿ ಮೋಕೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಡ್ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಈ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ದುಂಬುದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಎ ಸಿ ಭಂಡಾರ್ಲುಬೊಕ್ಕ ಇತ್ತೆದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಯಿನ ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್, ಅಂಚೆನೇ ದುಂಬುದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಯಿಂಚಿ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಇತ್ತೆದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಯಿನಂಚಿನ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಶ್ ಜಿ ಅಂಚೆನೇ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾತ ಸದಸ್ಯೆರ್ನಕಲೆಗ್, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂದಾವೆ.

ಡಾ. ಪಿ.ಎಸ್. ಯಡಪಡಿತ್ತಾಯ

ಸಂಪೊಲಿಕೆರೆ ನುಡಿಕಟ್ಟ್

ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆಡ್ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಕಲ್ಪವೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ತುಳುವೆರೆನ ಬಹುಕಾಲೊದ ಅಂಗಲ್ಪು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿಕಾನಗ ಅವು ನಿಜ ಆಪುನಂಚ ಆತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ಆಪುನಲ್ಪದ ಪಿರಾವುಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಒತ್ತಾಸೆಗ್ ಕುಡ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಯಿನ ಸಮ್ಮತಿಲಾ ಕಾರಣ ಆದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್, ನಮೊನ ಮಂಗ್ಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ 2019–20ನೇ ಸಾಲ್ದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕೊ ವರ್ಸೊಡ್ದ್ ಸುರು ಆಪಿನ ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆಡ್ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಂದ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಚರಿತ್ರೆ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ, ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಂಚೆನೆ ತುಳುನ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಸಯ ಆದ್‌ಲಾ ಓದುನ ಅವಕಾಸೊ ಆತ್‌ಂಡ್. ನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬೊತ್ತಾದ್ ಪಂಡ. 2018–19ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕೊ ವರ್ಸೊಡೇ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗಾದ್ ತುಳುನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ ಅವಕಾಸೊನ್ ಮಂಗ್ಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ಆತೆ ಅತ್ತಂದೆ, ಪ್ರೈಮರಿಡ್ದ್ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆದ ಹಂತ ಮುಟ್ಟ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಂದ್ ಓದುನ ಅವಕಾಸೊ ಆದುಂಡು. ಉಂದೆಕ್, ಕರ್ನಾಟಕೊ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಅವಕಾಸೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೆಡ್ದಾವರೆ ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಮುಟ್ಟ ತುಳುನು ಓದಿನಕುಳು ತೂವರೆ ತಿಕ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತ್‌ಂಡ್. ಉಂದೆತ ದುಂಬುದ ಪಜ್ಜೆನ್ ದೀಪುನ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಆದ್. ಪಿ.ಯು.ಸಿ.ಡ್ಲ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಂದ್ ಕಲ್ಪುನ ಅವಕಾಸೊ ಆವೊಡುಂದು, ತುಳುತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದೆ ಉಪ್ಪುನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಅಕಾಡೆಮಿದಕುಲು ಈ ಬಗೆಟ್ ಪ್ರಯತ್ನೊಡುಲ್ಲೆರ್.

ನಮೊನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ದತಿದ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರೊದ ಪ್ರಕಾರೊ ಇತ್ತೆನೇ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ ಬೊಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಲೆನ್ ಕಲ್ಪುನ ಅವಕಾಸೊ ಜೋಕುಳೆಗ್ ಉಪ್ಪುನಗ, ತುಳುನು ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಂದುಲಾಯಿ ಕಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯ ದಾನೆ? ತೆರಿನ ಬಾಸೆನ್ ಕುಡಲಾ ಕಲ್ಪುನೆತ ಮಹತ್ವ ಎಂಚಿನ? ಕುಡೊಂಜಿ ಬಾಸೆದ ಬದಲ್‌ಗ್ ತುಳುನು ಕಲ್ತ್‌ಂಡ, ಜೋಕುಳೆಗ್ ವಂಚನೆ ಆವಂದಾ? ಹಿಂದಿನ್ ಕಲ್ಪಂದೆ ಬುಡುಂಡ ಆ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ಆಪುನ ಲಾಭ ತತ್ತ್ ಪೋವಂದಾ? ಇಂಚಿನ ಮಾಂತ ಪ್ರಶ್ನೆಲು ಸಹಜವಾದೆ ಎದುರಾಪೊ. ಆಂಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಲೆಗಾತ್ರ ಇನಿ ತುಳು, ಪಂಡ ತುಳುವೆರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗಂಡಾಂತ್ರೊಡುಂಡು. ನಮ್ಮ ಊರುದ ಬಾಸೆಲು ಅಲಿಯಾಂತ್ರ ಆವೊಂದುಪ್ಪುನ ಇನಿತ ದಿನಮಾನೊಡು, ಅವೆನ್ ಒರಿತೊನೊಡು ಪನ್ಪಿ ಅಕಲ್‌ನ್ ಪುಟ್ಟಾವುನವು ಇನಿತ ಕಾಲದ ಬಾರೀ ಅಗತ್ಯ. ಅಂಚಾದೇ, ತರಗತಿಲೆಡ್ ಊರ್ದ ಬಾಸೆಲೆನ್ ಓದುನೆತ ಅಗತ್ಯ ಮಸ್ತ್ ತೋಜುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೇನ ಇನಿ ಕೋಡೆದೆವತ್ತ್. ಕರಿಪೋಯಿ ಶತಮಾನೊದ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿ'ದ ಕಾಲಮಾನೊಡು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯೆರ್ ಉಂಡುಮಲ್ತಿ ಗೇನಲಾ ಆದುಂಡು.

ತುಳುತ ಏರ ಮೀರ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುನಾತ್ ಅತ್ತ್. ಅವು ಒರಿಯಗೊರಿ ಪಾತೆರೊನ್ನ ಬಜೀ ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್; ಅಯಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಮೀರ್ನ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಬಾಸೆ. 2011ನೇ ಇಸವಿದ ಸೆನ್ಸಸ್ ಪ್ರಕಾರ ತುಳುನು ಪಾತೆರ್ನಕುಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ 18.5 ಲಕ್ಷಾಂದ್ ದಾಖಲಾದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ವಾಸ್ತವೊಡು ಅವು 20 ಲಕ್ಷೊನು ಮೀರ್ದ್‌ಂಡು. ಸೆನ್ಸಸ್‌ದಕುಳೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆಡ್ದ್ ಇಂಚಾತ್‌ಂಡ್. ಏತೋ ಸರ್ತಿ ತುಳು ಇಲ್ಲ ಬಾಸೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕನ್ನಡೊಂದು ದಾಖಲಾತಿಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಈತ್ ಮಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಪಾತೆರ್ನಕುಲುಪ್ಪುನ ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬೇ ಅವೆತ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆನ್ ತೆರಿದು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಕಲ್ಪುನ ಅವಕಾಸೊ ಅವ್ವೋಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜಾಗತಿಕೊ ವಲಯೊಡು ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನೊಟ್ಟುಗು ಬೈದಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿಶ್ವ ಸಂವಹನೊದ ಬಾಸೆ ಆದ್, ರಾಜಕೀಯೊ ಬೊಕ್ಕೊ ಆರ್ಥಿಕೊ ನಿಲೆಟ್ ಜನ ಮಾನ್ಯರೆನ್ ಅಯಸ್ಕಾಂತೊದಂಚ ಇನಿ ಒಯ್ತೊಂದುಂಡು. ಉಂದೆತ್ತ ಪರಿಣಾಮೊ ಆದ್ ನಮೊನ ಊರ್ದ ಅಂಚನೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಲು ಸೈತೊಂದುಲ್ಲೊ. ನಮೊನ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಎಂಚ? ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆನ್ ಅವು ಒರಿದ್ ಬರುವಾ?.

ಮಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸೊ ಅಲಿಯುನ, ನಮೊನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಉಳ ಮರ್ಗಿಲ್ದ್ ದಿಂಜಾವೊಂದುಪ್ಪುನ ಬಾಸೆ ಒಂಜಿ ಅಲಿಯುನ ಪಂಡ ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರ್ನೊ ಜನಮಾನಿಲು ಮಾಯಕ ಆಯಿಲೆಕನೆ. ಅಪಗ ಒಂಜಿ ಊರ್ದ ಬಾಸೆನ್ ಒರಿಪುನೆಂಚ? ಅವೆತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಮಲ್ಪುನೆಂಚ? ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತರ್ನೊಕುಳು ಅಭಿಮಾನೊಡು ಅವೆನ್ ನಿಚ್ಚೊಗು ಗಳಸೊಡು ಪನ್ಪಿನವೇ ಈ ಮಾಂತ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆಗುತ್ತರೊ ಆಪುಂಡು. ನಮೊನ ದೇಸೊಡು ಬಾಸೆ ಪಿರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯೊಲು ಉದಿತ್‌ನಪಗ ರಾಜ್ಯ ಬಾಸೆಲೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಾಂಡಲ ತುಳುತಂಚಿನ ಊರಬಾಸೆಲೆಗ್ ನೆಗತ್‌ದುಂತೆರಾವಂದೆ ಸಸಾರೊಡಾಯ. ಎಡ್ಡೆ ಪರಪೋಕು ಉಪ್ಪುನ ತುಳುನು ಇನಿಕ್ಲ ನಮೊನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರೊ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕೃತ ಬಾಸೆಂದ್ ಲೆಕ್ಕೊಗು ದೆತೊಂದಿಜಿ. 1856ಡ್ದ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡೆ ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್ 'ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಲೆನ ತೌಲನಿಕ ವ್ಯಾಕರಣ'ನ್ ಬರೆದ್ ತುಳು 'ದ್ರಾವಿಡೊ ಬಾಸೆಲೆ ವರ್ಗೊಡು ಎಡ್ಡೆ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಬಾಸೆ'ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ಮಾಮಲ್ಲ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಯಿನ ಡಾ. ಪಿ.ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಮೇರ್ 'ಕ್ರಿ.ಪೂ. 8ನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ದು ದುಂಬೇ ಮೂಲೊ ದ್ರಾವಿಡಡ್ದ್ ಅಗತ್‌ದ್ ಬೇತೆನೇ ಆದ್ ಬುಲೆಯಿನ ಬಾಸೆ ತುಳು'ಂದು ಪನ್ತೆರ್. ಇನಿಕಾನಗ ತುಳುಕು 2500 ವರ್ಸೊಡ್ದುಲಾ ಮೀರ್ನೆ ಪರಪೋಕು ಉಂಡು. ಪುರಾತತ್ವ ತೆರಿನಕುಲು ತುಳುನಾಡ್ದ ಪರಪೋಕುನು ರಡ್ಡರೆ ಸಾರದಾತ್ ಪಿರಾಕ್‌ದವುಂದು ಪಂತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ದ ಬಗೆಟ್ ಗ್ರೀಕ್‌ದ ಟಾಲೆಮಿ ಮಲ್ದಿನ ಉಟಾರ್ನೆಲು, ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಳು ಪತ್ತೆ ಮಲ್ತಿ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನೊಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿ ತುಳು ಪದೊಕುಲು, ಅಶೋಕನ ಕಲ್ಲ ಬರವುಲೆಡ್ ತೋಜಿದ್

ಬರ್ಪುನ 'ಸ(ಸಾ)ತಿಯ ಪುತ', ತಮಿಳೆರೆ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲೆಡ್ ಇತ್ತಿನ 'ಕೋಸರ್' (ಕೋಶರ್) ಜನವರ್ಗೊದ ಉಟಾರ್ನೆ, ಪಾಡ್ದೊನೊಲೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ತಮಿಳ್ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ "ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ"ನ ಉಟಾರ್ನೆ, ಇಂಚಮಾಂತ ತುಳು ಪಾತೆರ್ನ ಜನಕುಲೆನ ಪರಪೋಕು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವೊದ ಕೆಲವು ಶತಮಾನೊಲೆನ ಅಂಚಿ – ಇಂಚಿದ ಕಾಲೊಗು ಪೋಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿನಕುಲು ಪಂತೆರ್.

'ಸತ್ತಿಗೆದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ, ಅರಿವಾಣದಾತ್ ಉರುಂಟು; ಪಣವುದಾತ್ ಪೊರ್ಲುಂದು' ಪಂಡೊನ್ನೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕೊ ತುಳುನಾಡ್ ಭಟ್ಕಳ ಗಿಟ್ಟದ ಕಾಸರಗೋಡುಡ್ದ್ ಇನಿತ್ತ ಕೇರಳಗ್ ಸೇರ್ದುಲ್ಲಾಯಿನ ಕಾಸರಗೋಡು ಪನ್ಪಿನಡೆ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿನಕುಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ್ ಈ ತುಳುನಾಡ್ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ ಮುಗುರು ಪೊಯ್ಯೆಡ್ದ್ ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟ ಬರಿಮುಟ್ಟ, ಬಡೆಕಾಯಿ ಸೀತಾನದಿಡ್ದ್ ತೆಂಕಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸುದೆಕುಲೆ ಮುಟ್ಟದ ನಡುಟತ್ತಿ ಜಾಗೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಬಡಕಾಯಿ–ಮೂಡಾಯಿಡಿತ್ತಿನ ದುಂಬುದ ಕದಂಬ ಮಂಡಲ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಂಬುಚ್ಚ ಪ್ರದೇಶ ಉಂದು ಇತ್ತೆದ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಬೊಕ್ಕ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಊರುಲು ತುಳುನಾಡ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಚರಿತ್ರೆಕಾರೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ನಮನ ಕುಡ್ಲ ಉಂದೆತ್ತ ಕೇಂದ್ರೊ ಆದ್‌ತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಕಾಸರಗೋಡುಡ್ದು ಉಡುಪಿ ಮುಟ್ಟ ಮಾತ್ರನೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯೊಂದ. ಪಡ್ಡೆಯಿಡ್ ಕಡಲ್, ಮೂಡಯಿಡ್ ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಗಟ್ಟೊಲೆನ ಇಡೆಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಈ ನೆಲತ, ಅಂಚೆನೆ ಎಡೇನ ಬೆಗರ್ ಜಪ್ಪಾವುನ ಸೆಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಮರಿಯಲೊಡು ಎಡೇನೆ ದೊರಿಯುನ ಬರ್ಸೊದಂಚಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ದಾವರ ತಂಕುಲೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ ಕಟ್ಟೊನ್ನ ತುಳುವೆರ್ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ದ್‌ದಕುಲು ಆತೆರ್. ಈ ತಂಕೊಡ್ದಾವರ ಇನಿ ತುಳುವೆರ್ ಲೋಕದ ಕೋಡಿ ಕಡೆ ಮುಟ್ಟ ನಿಲೆಯಾದ್ ತುಳುವೆರ್‌ಂದೇ ಲೋಕವೊರ್ಮೆ ಲೆತ್ತೊಂದೆರ್.

ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪನ್ಪಿನವು ಇನಿ ವಿಭಿನ್ನೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆನ ಸಮುಚ್ಚಯದಂಚ ಉಂಡುಂದಾಂಡಲಾ ಅವೊಂಜಿ ತನ್ನವೇ ಆಯಿನ ಸಾರೊ ಇತ್ತಿ ಬಾಸೆ. ತುಳುಕೊಂಜಿ ತಿಗಳಾರಿ ಪನ್ಪಿ ಲಿಪಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ರಾಜಕೀಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಯಿನ ಕಾರಣೊಳೆಗಾತ್ರ ಇನಿ ಅವೆನ್ ನಮ ಗಳಸೊಂದಿಜ್ಜ. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನೇ ಗಳಸೊಂದುಲ್ಲ. ಆಂಡಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಉಳಯಿಡ್ ತುಳುವೇ ನಿತ್ಯೊದ ವ್ಯವಹಾರಿಕೊ ಭಾಷೆ ಆದುಂಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ನಮ ತೆರಿಯೊಡಾಪುಂಡು.

ತುಳುನು ಒರಿಪೊಡು ಪನ್ಪಿ ಎಚ್ಚರ ಇನಿತವತ್ತ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವೊಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಲೆ ನಿಲೆಟ್ ಆ ಕಾರ್ಯ ನಡತ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. 19ನೇ ಶತಮಾನೊದ ಪೂರ್ವಾರ್ದೊಡೇ ಜರ್ಮನ್‌ದ ಮಿಷನರಿನಕುಲು ಶಾಲೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ತುಳುಟು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಇನಿ ತುಳುತ್ತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಲ್ದ ಬೇಲೆ ಮಸ್ತ್ ಆವೊಂದುಂಡು. ತುಳು ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ – ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಯಿನ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯೊನ ವಿಭಾಗ ಮಸ್ತ್ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು. ಅವು ತುಳುನು ಒಂಜಿ ವಿಷಯೊ ಆದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪರೆ ಅವಕಾಸೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನೆಡ್ದಾವರೆ, ತುಳು ವಿಷಯೊಡು ಎಂ.ಫಿಲ್., ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೊಧನೆಲೆಗ್ ಅವಕಾಶೋ ಆತ್ಂಡ್. ಒಡಿಪುದ 'ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರೊ' ಮಸ್ತ್ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಮಂತ್ದ್ಂಡ್. ಅವ್ವತ್ತಂದೆ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗಕಲೆಕುಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊ ಕೇಂದ್ರ'ದ ಅಡಿಟ್ ಪಿದಾಯಿ ದೇಸೊಲೆನ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆರ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಅಂಚೆನೆ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನಕುಲೆಗ್ ತುಳುತ ಮಿತ್ತ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಅವಕಾಸೊ ತಿಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಕೊನತ್ತಿ 6 ಸಂಪುಟೊಲೆ ತುಳು ನಿಘಂಟು ತುಳುತ ಮಹಾಮಲ್ಲ ಸಾಧನೆ. 1976ಟ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಕುಡ್ಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರೊ ತುಳುವಾರ್ತೆ ಅಂಚನೆ ತುಳುತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಪ್ರಸಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುಕು ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರ್ತುಂಡು. ತುಳುತ ಬೇಲೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಪಿದಯಿ ಊರುದ ಪಂಡ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಆಂದ್ರದ ಕುಪ್ಪಂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಲು ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ.

ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ನಿತ್ಯೊದ ವ್ಯವಹಾರೊದ ಬಾಸೆ ಆದಿತ್ತಿನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗಾತ್ರ ಅವೆನ್ ಪಾತೆರ್ನವು ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಮಾದ್ಯಮೊ, ಶಿಕ್ಷಣೊ, ಕಾನೂನು, ವೈದ್ಯಕೀಯದಂಚಿನ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಜನಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ತುಳುನು ಗಲಸುನಂಚಿನ ಅವಕಾಸೊಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆದ್ ಪನ್ಪುಂದಾಂಡ ಸರಕಾರೊ ಬೊಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲು ತುಳುಕು ಅವಕಾಸೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿದ ಈ ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆನೆ ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಐಚ್ಚಿಕ ಪಠ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಕಾರ್ಯ ನಡತ್‌ದ್ಂಡ್. ಈ ಭಾಷೆನ್ ಪತೊರ್ನಕುಳು ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ತಿರ್ಲ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿಲೆಕ್ಲೆನ್ ಅಕ್ಲೆನ ಬಾಸೆಡ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನ ವಿಚಾರೊ ಮುಲ್ಪದ ಉದ್ದೇಸೊ ಆದುಂಡು.

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣೊದ ತುಳು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಐಚ್ಚಿಕ ವಿಸಯೊಳೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕೊಲೆ ಪ್ರಕಟಣೆದ ತಯಾರಿಗಾತ್ರ ಕರಿ 2018ನೇ ವರ್ಸೊದ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗೊಲ್ಡ್ ಸಮಿತಿ ರಚನೆಯಾಂಡ್. ಆ ಪ್ರಕಾರೊಡು ಸಮಿತಿ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸಭೆ ಸೇರ್ದ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ಬಾಸೆ ಕಲ್ಪುನ ಬಗೆತ ಸ್ವರೂಪ ಬೊಕ್ಕ ಉದ್ದೇಶೊಲೆ ಬಗೆಟ್ ಮಲ್ತಿ ಚರ್ಚೆದ ಪ್ರಕಾರೊಡು ಪಾಠೊಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದೊ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮೊತ ಸ್ವರೂಪ ಬೋಧನೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿದ ರೀತಿನ್ ತೂವೊಂದು ರಚನೆ ಮಲ್ಪಡಾಪುಂಡು. ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆಡ್ ಭಾಷೆನ್ ಕಲ್ಪಬುನ ಅತ್ತಂಡ ಕಲ್ಪುನ ವಿಧಾನೊನು ನಮಲ್ಪ ದೀವೊಂದಿಜ; ಬದಲಾದ್

ಬಾಸೆ ಕಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಆ ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊರ್ಪುನ ಅರಿವು ಕೊರ್ಪುನ ಉದ್ದೇಸೊನು ದೀವೊಂದ. ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮೊತ್ತ ಸುರ್ಪ ಮುಲ್ಪ ರೂಪ ಪಡೆತ್ಂಡ್. ಈ ಪಿನ್ನೆಲೆಡ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಲೆನ್ ಪಠ್ಯವಾದ್ ದಿವೊನೊಡಾತ್ಂಡ್.

ಪಿರಾಕ್ಡ್ದ್ ಪೊಸ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪರಪೋಕುನು ತೂನಗ ತುಳು ಪಾತೆರುನ ಬೊಕ್ಕ ಕೇನುನ ಬಾಯಿಪಾತೆರ ಮಾತ್ರ ಆದಿತ್ತ್ಂಡತ್ತಂದೆ ಅವು ಬರೆಪಿನ ಬೊಕ್ಕ ಓದುನ ಬಾಸೆ ಆದ್, ಅರಸೊತ್ತಿಗೆದ ಆಳುನ ಬಾಸೆ ಆದಿತ್ತಿಜಿ ಪನ್ಪಿನವೆನ್ ನಮ ಗೇನೊಗು ಕೊನವೊಡಾಪುಂಡು. ಭಾರತೊ, ಭಾಗವತೊ, ಕಾವೇರಿ ಮಹಾತ್ಮೆದಂಚಿತ್ತಿನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಲೆನ್ ಬುಡುಂಡ ತುಳುಟು ಬರವುದ ಪರಪು ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಆಂಡಲಾ ಬಾಯಿಪಾತೆರೊಡು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಲ್ಲ ಪರಪೋಕು ತುಳುಕು ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ತಾಕತ್ತ್ ಕೊರ್ಪುನ ಸಂಗತಿ. ಈ ಅಂಶೊನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮೊಡೆಪಿನ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಗೇನೊಡು ದೀವೊಂದು 'ಪಟ್ಯಬೂಕು'ನು ಮುಡೆತ್ಂಡ್.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕೊಲೆನ್ ಪ್ರಧಾನವಾದ್ ಪದ್ಯೊ ಗದ್ಯೊ ಪನ್ಪಿ ವಿಭಜನೆಡ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತಿ ಪಾಠೊಲು ಸಂಕೊಲನೊ ಆತೊ. ಇಂಚ ಮಲ್ಪುನಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆದ ಅತ್ತಂಡ ಬೇತೆ ಮಾನದಂಡೊಲೆನ್ ಗೇನೊಗು ಗೆತೊಂದ್‌ಜಿ. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮೊತ ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆನ್ ಗೆನ್ತ್‌ದ್‌ಜಿ. ಪಠ್ಯೊಲೆ ಆಯ್ಕೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠೊಲಾಯಿ ಕವಿತೆ ಕತೆ ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಜ್ಞಾನೊ – ವಿಜ್ಞಾನೊ ಪನ್ಪಿ ನಿಲೆಟ್ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತ್‌ಗ್ ಅನುಗುಣವಾದ್ ಪಾಠೊಲೆನ ಆಯ್ಕೆ ಆತ್ಂಡ್. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಮೂಲು ಬಾಸೆ ಕವಿತೆ, ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂದೊ – ಲೇಖನ ಆಪುನ ಸಾಧ್ಯತೆಲೆನ್ ಅಂಚನೆ ಬೇತೆ ಜ್ಞಾನ ಮೂಲಲೆಡ್ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೊಕ್ಕ ನಿರೂಪಣೆ ಆಪುನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸಾಧ್ಯತೆದ ನೆಲೆಕುಲೆನ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮೊಟು ತೋಜ್ಪಾಬುನ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಆತ್ಂಡ್. ಆತ್ ಅತ್ತಂದೆ ಕೆಬಿಟ್ ಕೇನ್ನೊ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಯಿಪಾತೆರೊದ ಜನಪದೊ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿನ ಬರವುಲೆನ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತ್ತಿನ ಪಠ್ಯೊಲೆನ್ ಬಾಸೆದ ವೈವಿಧ್ಯತೆದ ತಿಳುವಳಿಕೆನ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಅವೆನ್ ಪಠ್ಯೊದ ಕೋಪೆಡ್ ಸೇರಾದ. ಅನ್ಯ ಬಾಸೆದ ಅನುಭವೊಲೆನ್ ತುಳು ಆವರಣೊದ ಉಲಾಯಿ ಕನಪಿನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಅನುವಾದೊ ಸಾಹಿತ್ಯೊನುಲ ಮೂಲು ಸಂಕಲ್ತ್‌ದೊ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಇಂಚಿಪ್ಪದ ಬೆಳವಣಿಗೆಡ್ ಪದವಿ ತರಗತಿಲೆನ ಭಾಷಾ ಬೊಕ್ಕ ಐಚ್ಛಿಕ ಪಟ್ಯಬೂಕುಲೆನ್ ಪ್ರತಿ ಚತುರ್ಮಾಸೊಗು ಬೋಡಾಪಿಲೆಕೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆಯಾದೇ ಪಟ್ಯಬೂಕುಲೆನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ. ಪಟ್ಯಬೂಕುಲೆನ ಉಳಮರ್ಗಿಲ್ದ ಜೀವೊಸತ್ವ ತುಳುತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಾದುಪ್ಪುನೆಡ್ಡಾವರ ಪಟ್ಯಬೂಕುಲೆಗ್ ಪುದರ್ ದೀನಗ ಈ ಸಂಗತಿನ್ ಗೇನೊಗು ದೆತೊಂದ. ತುಳು ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯೊಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡನೇ

ಚತುರ್ಮಾಸೊದ ಪುಸ್ತಕೊಗು 'ಸಿರಿದೊಂಪ ಬಾಗೊ ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್'ಂದ್ಲಾ ಮೂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲನೇ ಚತುರ್ಮಾಸೊದ ಪುಸ್ತಕೊಲೆಗ್ 'ಸಿರಿಮುಡಿ ಬಾಗೊ ಒಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್'ಂದ್ಲಾ ಪುದರ್ ದೀತೊ. ಅಂಚನೆ 'ಐಚ್ಛಿಕ' ಇಸಯೊಡ್ಲಾ 'ಆಲಡೆ' ಬೊಕ್ಕ 'ಸಿರಿಮಂಚ'ಂದ್‌ಲಾ ಪುದರ್ ದೀವೊಂದ. ಈ ಪಠ್ಯೊಲೆನ್ ನಮೊನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕೊ ವಲಯೊ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಂಡುಂದ್ ಪನ್ಪಿ ನಂಬಿಕೆ ಎಂಕ್ಲೆನವು ಆದುಂಡು.

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ದುಂಬುದ ಕುಲಪತಿಯಾದಿತ್ತಿನ ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಬೈರಪ್ಪ ಇಂಬೆರ್ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ತುಳುಕು ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ನ್ನಾರ್. ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣೊಡು ತುಳುಕು ಅವಕಾಸ ಕೊರ್ನಗ ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಯಕ್ರಮ ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಯಬೂಕುನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಪ್ರಭಾರ ಕುಲಪತಿಯೆರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಕಿಶೋರ್‌ಕುಮಾರ್ ಸಿ.ಕೆ. ಪ್ರೊ. ಈಶ್ವರ ಪಿ., ಡಾ. ಕಿಶೋರಿ ನಾಯಕ್ ಮೊಕುಲು ಮಾತಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕೊದ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಲ್ಪುನಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಆವಂದಿಲೆಕೊ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಮೊಕ್ಲೆನ್ ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವ. ಅವ್ವತ್ತಂದೆ ಇತ್ತೆದ, ಸುರೂತ ತೌಳವ ಕುಲಪತಿಯೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಪಿ.ಯಸ್. ಯಡಪಡಿತ್ತಾಯೆರ್ ತುಳುತ್ತ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಮಸ್ತ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನಾರ್. ಇಂಬೆರೆನ ಕಾಲಾವಧಿಡ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಅಚ್ಚಿ ಆದ್ ಬತ್ತಿನವು ಪೆರ್ಮೆದ ಸಂಗತಿ. ಇಂಬೆರೆಗ್ ಅಭಿನಂದನೆದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಲ್ಮೆನ್‌ಲಾ ಸಂದಾವ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಯಿನ ಸಹಕಾರ ಕೊರ್ನ್ನ ಕುಲಸಚಿವೆರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಎ.ಎಂ. ಖಾನ್ ಮೇರ್‌ಗ್ ಮೋಕೆದ ಕೃತಜ್ಞತೆಲು. ತುಳು ಪಟ್ಯ ತಯಾರಿದ ಸಿದ್ದತೆದ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಯಿನ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ನಿಷ್ಠೆಡ್ ಮಲ್ತಿಕೊರ್ನ್ನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಯಿನ ಡಾ. ನಾಗಪ್ಪ ಗೌಡೆರೆಗ್ ಪ್ರೀತಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಪದವಿ ತರಗತಿಡ್ ತುಳುನು ಕಲ್ಪಾವುನ ಕಾರ್ಯೊ ಆವಡೇಂದ್ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತೆರಾಯಿನ, ಮಸ್ತ್ ಸಬೆಕುಲೆನ್ ಮಂತ್‌ದ್ ಪಟ್ಯಕ್ರಮೊ ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಯಬೂಕುದ ರಚನೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟಿನ ಆಕರೊಲೆನ್ ಒದಗಿಸಾದ್ ಅಸರ್ ಬಾಜೆಲ್‌ದ ಆಶ್ರಯೊಡು ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರ್ತಿನವು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮವಾಯಿನ ಅನುಮತಿ ಪ್ರಕಾರೊ ತುಳು ಪಠ್ಯಲೆನ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ದುಂಬುಂತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಪಗದ ಗುರ್ಕಾರೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರ್ಲೆಗ್ ಮೋಕೆದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಅಂಚೆನೆ ಪಠ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆನ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಸಿರಿಚಾವಡಿಗೆ ಆವೊಡುಂದು ಹಠಪತ್ತ್‌ದ್ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ್ನ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕುಲೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಗುರ್ಕಾರೆರಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಟ್ಯೊಬೂಕುದ ರಡ್ಡನೇ ತುಡರ್‌ನ್ ಅಲ್ಲಾವೊಂದುಪ್ಪುನ ಶ್ರೀ ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್ ಅಂಚೆನೇ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಾಶಕೆರಾದ್ ಬೂಕುನು ಬೊಲ್ಪುಗು ಪಾಡೊಂದುಪ್ಪುನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಶ್ ಜಿ. ಅಂಚನೆ

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಇತ್ತೆದ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಲೆಗ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಮೋಕೆದ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಈ ಪಠ್ಯೊಲೆಡ್ ತನ್ಕುಳೆ ಕವನ, ಲೇಖನ, ಕಥೆಕ್ಕುಲೆಲ್ ಅನುವು ಮಲ್ತೊನೆರೆ ಸಂತೊಸೊಡು ಒಪ್ಪು ಕೊರ್ನ ಮಾಂತ ಬರಹಗಾರೆರೆಗ್ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಈ ಪಠ್ಯೊನು ಮೊಡೆಪಿನ ಕಜ್ಜೊಡು ಸಹಕಾರ ಕೊರ್ನ ಡಾ. ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ಶೇಣಿ, ಅಂಚೆನೆ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯೆರಾಯಿನ ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ, ಡಾ. ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ, ಡಾ. ನಿಕೇತನ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಪ್ರೀತಿದ ನಂಬೊಲಿಕೆದ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಪಠ್ಯೊ ಪುಸ್ತಕೊಲೆ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಮಸ್ತ್ ಸಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರ್ದ್ ಪಠ್ಯೊಕ್ರಮೊಕ್ಕು ಅನುಗುಣವಾದ್ ಆಯ್ಕೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಪಠ್ಯೊಲೆನ್ ಸಂಪಲಿತ್ದ್, ಪಾಠೊಲೆಗ್ ಅಗತ್ಯೊದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪೊದ ಟಿಪ್ಪಣಿಲೆನ್ ಕೊರ್ದು ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಕರಡ್ ಪ್ರತಿನ್ ತಿದ್ದ್‌ದ್ ಪಠ್ಯೊಪುಸ್ತಕೊದ ರೂಪ ಕೊರ್ನ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವ.

ಈ ಬೂಕುಲೆನ ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ, ಉಳಾಯಿ ಪಿದಾಯಿದ ವಿನ್ಯಾಸೊ ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ಕುಡ್ಲದ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀಮತಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ **ಸಂಪಾದಕೆರ್**

ದೊಂಪೊಡು

೧. ಚೆನ್ನು – (ಸಂ) ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ೧೯

೨. ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗೊ (ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ) ೨೪
ಅನುವಾದೊ : ಡಿ. ವೇದಾವತಿ

೩. ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ – ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈ ೩೩

೪. ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ – ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ೩೮

೫. ಬಿನ್ನೆರ್ – ಕಿರಣ (ಕುತ್ಯಾಳ ನಾಗಪ್ಪ ಗೌಡ) ೪೩

೬. ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿ – ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು ೪೬

ಗದ್ಯ

೭. ಗಡಿಹಾರ – ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ ೫೦

೮. ಮುಳ್ಳಾಯಿನ ಪೂಕರೆ – ಲಲಿತ ಆರ್. ರೈ ೬೩

೯. ಸೂತಕ – ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟ ೭೪

೧೦. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಐತಿಹ್ಯೊಲು – ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ೮೩

೧೧. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಂಗಭೂಮಿದ ಸಾಧನೆಲು – ಅ. ವಿಠಲ ಕಬಕ ೯೫

ನಾಟಕ

೧೨. ಗೋಂದೊಲು – ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ೧೦೪

"ಚೆನ್ನು"

ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ (ಸಂ.)

ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ
ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ
ಪುಟ್ಟು ನೋಲುಗಲೆ ಚೆನ್ನು ಬಲತ್ ನೋಲುಗಲೆ
ಓ ಪುಟ್ಟು ಬಡಕಾಯಿ ದೆತ್ತಿ ಏನ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ

ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರೆಂಚ ಚೆನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಪುದರೆಂಚ
ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರೆಂಚ ಚೆನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಪುದರೆಂಚ

ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್‌ಯೇ ದೆತ್ತಿ ಆರಂಬೊಲೀರಂಬೋಲು
ಅಮ್ಮನ ಪುದರ್‌ಯೇ ದೆತ್ತಿ ಕೋಟೆದ ಬಬ್ಬುಂದು
ಓ ಕೋಟೆಡುಪ್ಪುನಗ ದೆತ್ತಿ ಕೋಟೆದ ಸೇರೆಗಾರೆ
ಅಡೂರುಡಿಪ್ಪುನಗ ದೆತ್ತಿ ಅಡೂರ ಗೋರೆಂದ್
ಓ ಕೋಟೆಡುಪ್ಪುನಗ ದೆತ್ತಿ ಕೋಟೆದ ಸೇರೆಗಾರೆ
ಓ ಏನೂರುಡುಪ್ಪುನಗ ದೆತ್ತಿ ಏನೂರ ಮಯ್ಯೆಂದ್
ಓ ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ
ಓ ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ

ಓ ಅಂಚಿಡ್‌ದೊಂಚೋಪ ಚೆನ್ನು ಲಂಚಿಡ್‌ದೊಂಚೋಪ
ಓ ಲಂಚಿಡ್‌ದೊಂಚೋಪ ಚೆನ್ನು ಲಂಚಿಡ್‌ದೊಂಚೋಪ
ಓ ಕುಂಟರ ದೇಲಂತಾಡೆ ದೆತ್ತಿ ಬೊಲ್ನೆಯಿ ಕೊಂಡೋತೆ
ಅಡೂರು ದೇವೆರೆಗ್ ದೆತ್ತಿ ಸರೊಳಿ ಕೊಂಡೋತೆ
ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ

ಓ ಕಾಯಿದಿಲ್ಲಾಲ್ ಚೆನ್ನು ಕಾಯಿದೆಂಗ್‌ಪಲ್
ಓ ಎಣ್ಣೆದ ಕೊಟ್ಯಡ್ ಚೆನ್ನು ಎಣ್ಣೆಗ್ ದೆಂಗ್‌ಪಲ್
ಓ ತರೆ ಬಿರ್ಕ್‌ನಗ ಚೆನ್ನು ಎಣ್ಣೆ ಮಯಿಪುವೆರೆ
ಓ ಬಂಜಿ ಬಡಾನಗ ಚೆನ್ನು ತೆಲಿ ಮಯಿಪುವೆರೆ
ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ
ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ
ಓ ಚೆನ್ನುನ ಪಟ್ಟಗ್ ಚೆನ್ನು ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೇರ್
ಓ ಗಂಜಿಗ್ ದಾಲಜ್ಜಿಂದ್ ಚೆನ್ನು ಬಯಿತಡಿ ಒಕ್ಕಪಲೆ
ಓ ಒರಾ ತೂನಗ ಚೆನ್ನು ಬೈತಡಿ ಒಕ್ಕುಪಲ್
ಓ ಒರಾ ತೂನಗ ಚೆನ್ನು ಕೆಯಿತಡಿ ಒಕ್ಕುಪಲ್

ಓ ದೀಡ್ನ ಮಲ್ಲಕರ ಚೆನ್ನು ಪಾಡ್ನ ಪೊಯ್ಯೆಪೊಡಿ
ಓ ಚೆನ್ನುನ ಪಟ್ಟಗ್ ಚೆನ್ನು ಐವೆರ್ ಬಿನ್ನೆರ್ಲು
ಓ ಉಪ್ಪು ಕೊರುವೆರೊ ಚೆನ್ನು ಮುಂಚಿ ಕೊರುವೆರೆಲಾ
ಓ ಉಪ್ಪು ಕೊರುವೆರಾ ಚೆನ್ನು ಮುಂಚಿ ಕೊರುವೆರೆಲಾ
ಓ ಉಪ್ಪುಲಿದ್ದಿಗಲೇ ಚೆನ್ನು ಮುಂಚಿಲಿದ್ದಿಗಲೆ
ಓ ಉಪ್ಪುಲಿದ್ದಿಗಲೆ ಚೆನ್ನು ಮುಂಚಿಲದ್ದಿಗಲೆ
ಓ ಉಪ್ಪುಲಿದ್ದಿಂಡ ದೆತ್ತಿ ಉಪ್ಪುದ ಪೀಲಾವು
ಮುಂಚಿಲಿದ್ದಿಂಡ ದೆತ್ತಿ ಮುಂಚಿದ ತೊಟ್ಟುಲಾವು

ಓ ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ
ಓ ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ
ಓ ಬಂಜಿಡ್ ದಾನೆಗಲೆ ಚೆನ್ನು ಮಟ್ಟೆಡ್ ದಾನೆಗಲೆ
ಓ ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆಲಾಂಡ್ ದೆತ್ತಿ ಮಟ್ಟೆಡ್ ಬತ್ತಲಾಂಡೆ
ಓ ಬಾಲೆದ ಪುದಗೆಂಚ ಚೆನ್ನು ಬಾಲೆದ ಪುದರೆಂಚ
ಓ ಬಾಲೆದ ಪುದರ್‌ದೆತ್ತಿ ಪೂವಮಲೆಕ್ಕಮಲೆ
ಓ ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ
ಓ ಲೆಲ ಲೆಲೇಲ ಚೆನ್ನು ಲೆಲ ಲೆಲೇಲಾ

ಓ ಲಾಯೆರೆ ಬೇಂಗಮರ ಚೆನ್ನು ಲೀಯೆರೆ ಬೇಂಗಮರ
ಬೇಂಗಮರತ ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ ಚೆನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಟಲಾ

ಓ ಕಂಚಿನೊಟ್ಟಿಲಾ ಚೆನ್ನು ಕರ್ಬೊನ ಸಂಕಲೆ
ಓ ಬಂಗಾರ್ ಬಾಲೆಂಡ್ ಚೆನ್ನು ದೂರೊಗೊಚ್ಚೊನು
ಓ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುಂಡು ಚೆನ್ನು ಪಕ್ಕಿದಲೆಕೊನೆ
ಬಂಜರ ಮಿರೆ ಕೊರು ಚೆನ್ನು ಗೊಬ್ಬರ ಇಪ್ಪಿಕೊರು
ಓ ಎಡತ ಅರಿಪುಂಡ ಚೆನ್ನು ಬಲತ ಮಿರೆ ಕೊರು
ಓ ಬಲತ ಅರಿಪುಂಡ ಚೆನ್ನು ಎಡತ ಮಿರೆ ಕೊರು
ಬಾಲೆ ತಲೇರುಂಡು ಚೆನ್ನು ಬಾಲೆ ತಲೇರುಂಡು

ಓ ಕಂಟ ಪುಚ್ಚೆ ಉಂಡು ದೆತ್ತಿ ಕರಿಯ ನಾಯುಂಡು
ನಾಯಿಲ ತುಚ್ಚಾಂದ ಚೆನ್ನು ಪುಚ್ಚೆಲ ಪರಂಕದಾ
ಓ ನಾಯಿಗ್ ಬಾಚೆ ಉಂಡು ದೆತ್ತಿ ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಬುದ್ದಿಲಂಡು
ಓ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುಂಡು ದೆತ್ತಿ ಉಲಯಿ ಪೋಲೆಯೇ
ಪಿದಯಿ ಬಲೆಯೇ ದೆತ್ತಿ ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆ ತೂಲೆ
ಓ ಲೇಲ ಲೆಲೇಲೆ ಚೆನ್ನು ಲೇಲ ಲೆಲೇಲೆ
ಓ ಲೇಲ ಲೆಲೇಲೆ ಚೆನ್ನು ಲೇಲ ಲೆಲೇಲೆ
ಓ ಲೇಲ ಲೆಲೇಲೆ ಚೆನ್ನು ಲೇಲ ಲೆಲೇಲೆ

ಓ ಬಂಗಾಡಿ ಗಟ್ಟಡ್ ಚೆನ್ನುಗು ಬಂಗಾರ್ ಬಾಲೆಂಡ್
ಶಿರಾಡಿ ಗಟ್ಟಡ್ ಚೆನ್ನುಗು ಸೀರೆತ ನೆರಿಲಾಂಡ್
ಓ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಚೆನ್ನು ಕಾಲಂತಬೈಲ್ ಮುಟ್ಟ
ಓ ಎರುಟು ಜಪ್ಪುಪಲೋ ಚೆನ್ನು ಪುರಾಲ್ಡ್ ಜಪ್ಪುಪಲೋ
ಓ ಎರುಟು ಜಪ್ಪುನಗ ಚೆನ್ನು ಎರುನಲಿಕೆ ಆಂಡೆ
ಓ ಪುರಲ್ಡ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಚೆನ್ನು ಪುರಲ ದ್ಯಾನ್ಯಂಡೆ
ಓ ನಾಯಿದ ಕುತ್ತಾಂಡ ದೆತ್ತಿ ಬೊನ್ಯೊಡು ಪೋವಾಡ್
ಪುಚ್ಚೆದ ಕುತ್ತಾಂಡ ದೆತ್ತಿ ಪೇರ್ದ್ ಪೋವಡ್
ಓ ಮಾನ್ಯ ಕುತ್ತಾಂಡ ದೆತ್ತಿ ಕಡಲ್ ಪಾಯಡ್

ಸಂಗ್ರಹ : **ಡಾ. ಕೆ. ಅಭಯಕುಮಾರ್**
ಉಧೃತ ಭಾಗ : **ಮುಗೇರರು : ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ**

ಸಂಪಾದಕೆರೆ ಪರಿಚಯೊ

ಕೆ. ಅಭಯಕುಮಾರ್ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಕೌಕ್ರಾಡಿ ಪನ್ಪಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಸೊಡು ೭.೬.೧೯೬೧ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದೆರ್. ಇತ್ತೆ ಆರ್ ಕುಡ್ಲದ ಕೊಣಾಜೆದ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊ ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ ಪ್ರೊಪೆಸರ್ ಬುಕ್ಕೊ ಗುರ್ಕಾರೆರಾದುಲ್ಲೆರ್. ಇಂಬೆರ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬೊಕ್ಕೊ ತುಳು ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್. ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಗು 'ಮುಗೇರರು-ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ' ಪನ್ಪಿ ವಿಸಯೊಡು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆತೆರ್. ೧೦ ಜನೊ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಇಂಬೆರೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನೆ ಆಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದ್ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆತೆರ್. 'ಮುಗೇರರು-ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ' ಗ್ರಂಥೊನು ಬೆಂಗಳೂರ್‌ದ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬುಕ್ಕೊ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ ಮೆಕ್ಲೆನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಆತ್ಂಡ್. ಇಂಬೆರೆನ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂತೊಲೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

ಈ ಪಟ್ಯಬಾಗೊಡು ಅಭಯಕುಮಾರೆರ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿನ 'ಚೆನ್ನು' ಪನ್ಪಿನ ಜನಪದ ಪಾಡ್ದನೊ 'ಮುಗೇರೆರು-ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನೊ' ಬೂಕುಡ್ದು ಪೆಜ್ಜಿ ದೆಯ್ದ್. 'ಮುಗೇರ' ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಜನಾಂಗ. ಮುಗೇರ ಜನಾಂಗೊದ ನಲಿಕೆಲೆಡ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುನು ಬಯಕುನ ಆಶಯೊ ಇಪ್ಪುನ ನಲಿಕೆ 'ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆ'. ಈ ನಲಿಕೆನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಾಯಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪುಣ್ಣಮೆಡ್ದ್ ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪುಣ್ಣಮೆದ ನಡುತ ಕಾಲೊಡು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ನಲಿಪುವೆರ್. ಮುಗೇರ ಸಮುದಾಯೊದ ಕಾಪಡನ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಮುಗೇರೆರ್‌ನ ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಆರಾಧನೆದ ಜಾಗೆ ಆಯಿನ ಕೊಟ್ಯೊದ ಎದುರುಡ್ದು ನಲಿಕೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಚೆನ್ನು ವೇಸೊನು ಆಂಜೋನಕುಲು ಪೊಂಜೊವುಲೆಕೊ ಅಯ್ತೊ ಮಲ್ತೊಂದು (ಸೀರೆ ತುತ್ತುದ್, ಕೈಕ್ ಕಾಜಿ, ಮುಂಡೊಗು ಕುಂಕುಮೊ, ತರೆಕ್ ಪೂ ದೀದ್) ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ ಕೈಟ್ ಬಡು ಅತ್ತ್ಂಡ ಕುಂಟುಡು ಸುಂದಿನ ಬಾರೆದ ಪಂಬೆನ್ ಬಾಲೆದಂಚ ಪತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಾಗ್ ಪೋದ್ 'ಚೆನ್ನು' ಪಾಡ್ದನೊ ಪನೊಂದು ನಲಿಪುವೆರ್. ಚೆನ್ನು ವೇಸೊದಾರಿನ ಮೈಟ್ ಚೆನ್ನು ಆವೇಸೊಡ್ ದರ್ಸನೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಬಯೊ ಕೊರ್ಪುಲ್ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆ ಈ ನಲಿಕೆದ ಪಿರವು ಉಂಡು. ಇಂಚ ನಲಿತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ನ 'ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆ'ದಕುಲೆಗ್ ಪಣವು ಅತ್ತಂಡ ಅರಿ, ತಾರಾಯಿ, ಉಪ್ಪು, ಮುನ್ಚಿ, ಪುಳಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಇಲ್ಲ್‌ದ ಯಜಮಾನ್ತಿ (ದೆತ್ತಿ) ಬೇಲೆದಾಲೆಡ ಕೇನುನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅಯಿಕ್ ಬೇಲೆದಾಲ್ (ಚೆನ್ನು) ಕೊರ್ಪುನ ಉತ್ತರೊದ ಸ್ವರೂಪೊಡು ಇಡೀ ಪಾಡ್ದನೊ ಉಂಡು.

ಇಡೀ ಪಾಡ್ದನೊನು ತೂನಗ ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಮುಗೇರ ಜನಾಂಗೊದ ಬಡಪತ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬರಿಯರೆ ಅಕುಲು ಬರ್ಪುನ ಕಸ್ಟೊ, ಆ ಕಸ್ಟೊದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್‌ಲಾ ತಾನ್ ಪೆದಿನ ಬಾಲೆನ್ ಸಾಂಕುನ ಅಪ್ಪೆನ ಪ್ರೀತಿ, ಮೋಕೆದ ಚಿತ್ರನೊ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. 'ಚೆನ್ನು' ಪಂಡ ಪೊರ್ಲುಳ (ಸುಂದರಿ, ಚೆಲುವೆ) ಪನ್ಪುನ ಅರ್ತೊಲಾ ಉಂಡು. ಆಲ್ ಮುಗೇರೆ ಜನಾಂಗೊದ ಪೊನ್ನುಲೆನ ಪರಪೋಕುದ (ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ) ಪ್ರತಿನಿದಿ. ಆಲೆನ್ ದೇವಿ ಶಕ್ತಿಯಾದ್, ದೈವೊ ಆದ್ ನಂಬುದ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುನವು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದ್ ನಡತ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. 'ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆದ ಪಾಡ್ದನೊದ ಪದ್ಯೊನು ಅದ್ಯಯನೊ ಮಲ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಮೋಕೆ ಬುಕ್ಕೊ ಕರುಣೆದ ವಸ್ತು ಇಪ್ಪುನಂಚಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಲಿಕೆ'ಂದ್ ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಪನ್ತೆರ್. ಚೆನ್ನು ಲೋಕೊ ತೆರಿನಂಚ ಮೋಕೆ, ವಾತ್ಸಲ್ಯೊ ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆನ ಪ್ರತೀಕವಾದ್, ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್, ತಾನ್ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಊರುಗು, ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲೆಗ್, ಕಿದೆ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಗ್, ಕೋರಿ, ಪುಚ್ಚೆ, ನಾಯಿಲೆಗ್, ಬುಲೆಬಾಗ್ಯೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಅವಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆಪು ಬಯಕುವಳ್.

ಗುಮನೊಡಿಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಸಾಲುಲು

೧) ಕುಂಟರ ದೇಲಂತಾಡೆ ದೆತ್ತಿ ಬೊಲ್ನೆಯಿ ಕೊಂಡೋತೆ

೨) ಬಂಜಿ ಬಡಾನಗ ಚೆನ್ನು ತೆಲಿ ಮಯಿಪುವೆರ್.

೩) ನಾಯಿಗ್ ಬಾಚೆ ಉಂಡು ದೆತ್ತಿ ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಬುದ್ದಿ ಉಂಡು.

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ಮುಗೇರ ಜನಾಂಗೊದ ಕಸ್ಟೊ ಎಂಚಿತ್ತಿನವು? ಚೆನ್ನು ಪಾಡ್ದನೊದ ನಿಲೆಟ್ ವಿವರಿಸಲೆ.

೨) ಚೆನ್ನು ಪಾಡ್ದನೊದ ಕತೆನ್ ಬರೆಲೆ

೩) ಟಿಪ್ಪಣಿಗ್ : ಚೆನ್ನು, ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆ, ಅಭಯ್ ಕುಮಾರ್

ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್

೧) ಪ್ರೊ. ಅಭಯಕುಮಾರೆರ್ ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ತಿನ 'ಮುಗೇರೆರು–ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನೊ' ಬೂಕುನು ಓದ್‌ಲೆ.

೨) ಡಾ. ಕೊಯಿರಾ ಬಾಳೆಪುಣಿ ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ತಿನ 'ಮುಗೇರರ ದುಡಿ ಕುಣಿತಗಳು : ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಬೂಕುನು ಓದ್‌ಲೆ

೩) ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್‌ರೆನ 'ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಪದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳು' ಬೂಕುನು ಓದ್‌ಲೆ

ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗೊ

ಮೂಲ : **ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ**
ಅನುವಾದ : **ವೇದಾವತಿ ಡಿ.**

ಸತ್ಯದರ್ಮೊಡು ರಾಜ್ಯ ಮಾನಾವುನೆಟ್
ಒಂಜಿ ಕುಂದಿಜ್ಜಾಂದಿಲೆಕ ಆಳೊಂ
ದಿತ್ತಿನ ರಾಮೆ ಒರ ಪನ್ಪೆ ತನ್ನೆಜಮಾನ್ತಿಯಾಯಿನ ಆ ಸೀತೆಡಾ
ಸಂತಸೊ ಸೌಭಾಗ್ಯೊಡೀ ರಾಜ್ಯೊ ಬೆಳಗೊಂದುಂಡು
ಎತೆ ಇಜ್ಜೆಂಕ್ ಆಂಡಲಾ ಈ ಕೇನ್
ಸಂತಾನನೇ ಇಜ್ಜತ್ತ ನಂಕ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ರಘು ಸಂತಾನದುದ್ದಾರೊಗು ಎನಡ ೧

ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿಯೇ ಕೇನೆನಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಈ ಪಟ್ಟೊಗು
ಮಾಂತ ಅರಸುಲೆನಂಚ ಏರೆನ್ ಕೊರೊವೇಂದ್
ಅಕಲ್ ಪಾರುಂಡು ಎನ್ನ್ಂಡ ಜೋಕುಲೇ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಈ ಜನ್ಮೊಡು
ಬೊಳ್ಕಿರೇ ಇಜ್ಜೆಂಕ್ ನನ ದುಂಬುಲಾ ಸಂತಾನು
ದ್ಧಾರೆಕೆನೇ ಆಪೆನೋ ಪನ್ಪಿನಾ ಎತೆಟ್ ಬ
ಚ್ಚೆಲರಪಾವಂದೆ ಬರಲುವೆನೇ ನಿಕ್ಕಲಾ ಸುಖೊ ಇಜ್ಜೇ ಈ ಲೋಕೊಡು ೨

ರಾಮಸೀತೆರ್ ಇಂಚ ಎತೆ ದೆಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು
ಮಾಮಲ್ಲ ರುಸಿ ವಸಿಷ್ಠೆರ್ ಬತ್ತ್ದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್
ಮದೊಕಮ್ಮೆ ಆಯಿನ ಬೊಡೆದಿ ಸೀತೆನಲ ಎತೆತ ಕಾರಣೊನು ನೆಕ್ಕ್
ರಾಮ ಬುಡು ಎತೆನ್ ನನ ಒಂತೆ ಕಾಲೊಡು ಪು
ರ್ಸೊತ್ತು ತಿಕ್ಕುಂಡು ನಿನ್ನ ಸಂತಾನ ದಾಂತಿನೆಕ್ ಆ
ರಾಮೊಡೀ ಸೀತೆ ಕೊರುವಲ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಬಂಜಿನಾಲಾದ್ ನಿಕ್ಕ್ ೩

ಚಂದ್ರಮೋನೆದಾಳಾಯಿಯೆನ್ನ ಸೀತೆನ ಉಡಲ್‌ದುಲಯಿ ಆ
ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಮಣಿತ ನಡುಟುಪ್ಪಿನ ರಾಮ

ಚಂದ್ರನಾ ಮೂರ್ತಿದಾ ಸರ್ವ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣೊಲ್ಲ ಜತೆ ಆದ್ ಸೇರ್‌ಂಡಪಗ
ಚಂದ್ರನಾ ಬೊಲ್ಪುಲಾ ಸುಗಂಧದಾ ತಣ್ಪುಲಾ
ಚಂದ್ರಿಕೆದ ಶಾಂತಿಲಾ ಸಿಂಗೊದ ಗತ್ತ್‌ಲಾ
ಚಂದ್ರಮೋನೆದಾಳೇ ಆಯಿನ ಬೊಳ್ಪುಡುಪ್ಪುನ ಸೀತೆ ಮಿಂಚೊಂದು ಇತ್ತಲಪಗ ೪

ಬರೊಂದುಪ್ಪುನ ಬಂಧುಮಿತ್ರೆರೆನ್ ಬಡವೆರೆನ್
ಸುದರಿತ್‌ದಾರಾಮೆ ಸೀತೆರ್ ಸಂತೊಸೊಡೆ
ಸತ್ಕರ್ಮ ಪೂಜೆ ದಾನಾದಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ
ಚೆಟ್ಟ್ ಇಜ್ಜಾಂದಿ ಆಶ್ರಮೊದ ರುಸಿಕುಲೆನ
ಬೊಡೆದ್ಯಲ್ಲೆ ಜತೆಟೊಂತೆ ದಿನ ಕರಿಯೊಡುಂದುಪ್ಪಿ
ಮಲ್ಲ ಅಂಗ್‌ನ್ ತನ್ನ ಕಂಡನ್ಯಡ ಪಂಡಳಾ ಸೀತೆ ಕುಲ್ಲೊಂದುಪ್ಪುನಗ ೫

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಶ್ರೀರಾಮೆ ಕನ ಒಂಜೆನ್ ತೂಯೆ
ನರ್ಗ್‌ಲೆಕನೆ ಆಂಡವು ಭಾರಿ ದುಸ್ವಪ್ನೊ ಆಯಿನೆಟ್
ನಂಜಿ ಮೀರುನ ಲೆಕ್ಕೊ ಪೋಡಿದೇ ಪಂಡೊಂಡೆ ಮುನಿಮಲ್ಲಾಯೆ ವಾಸಿಷ್ಠಗ್
ಬಂಜಿನಾಲಾ ಸೀತೆ ಗಂಗೆ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಅಂಚಿ
ದಿಂಜಿ ಮರಪುದೆಲುಲೆನ ಕಾಡಂಚಿ ಮದೆಯಾದ್
ಒಂಜಿ ಸಾದಿಲ ತೋಜಾಂದೊರಲೊಂದು ಬುಲಿತೊಂದು ಉಪ್ಪುನಾ ಕನ
ದಾಯೆಗ್ ೬

ವಸಿಷ್ಠೆರಿಂದೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದೊಂತೆ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತ್
ನಸು ಮಾತ್ರ ತೆಲಿಕೆಡ್ ಪಂಡೆರುಂದೆಕ್ ಶಾಂತಿನ್ ಮಲ್ಪು
ಹುಸಿ ಆವು ದುಃಸ್ವಪ್ನ ದುಷ್ಪಲ ಪಂಡಿನೆಕ್ ಮಲ್ತೆ ಆ ಶಾಂತಿದಾ ಪೂಜೆನ್
ವ್ಯಸನೊ ಬುಡುದೊಂತೆ ದಿನೊ ಕರಿಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ದಿನೊ
ಕುಸಿಟೆ ಪ್ರಜೆಕುಲೆ ನಿದ್ರೆದಾ ಇರ್‌ಳ್‌ದಾ ಪೊರ್ತು
ನಿಸೆಟಾಯೆ ಪಿದಡಿಯೇ ಏಕಾಂತೊಡು ಎಂಚಾಂದ್ ತೂಯೆರಾಯನಾ ಪ್ರಜೆಕ್ಲೆನ್ ೭

ಚಾರೆರೆನ್ ಲೆಪುಡಾಯೆ ಅಕ್ಲೆಡೊರ್ಯ್ಡ ಕೇಂಡೆ ವಿ
ಚಾರ ಪ್ರಜೆಕುಲೆನೆಂಕ್ ಪನ್‌ದಾಲ ಉಂಡಾಂದ್

ಏರಾಂಡಲಾ ಎನನ್ ಒಯ್ಯಾಂಡಲಾ ನಿಂದೆ ಮಲ್ಪುವೆರ ದೂರ್ವೆರ ಪನ್ಲಗೇ
ಬೂರ್‍ಯೆ ರಾಮನ ಕಾರ್‍ಗ್ ಕೈರಡ್ಡ್ ಮುಗಿಯೋಂದು
ಓರೆಕೋರೆನೆ ಇಜ್ಜಿ ಈರೆನಾ ರಾಜ್ಯೊಡು
ಭಾರಿ ಕುಸಿಟೇ ಮಾತ ಗುಣಗಾನ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಈರೆನಾ ಪ್ರಜೆಕುಲು ಕೇನ್ಲೆಗೇ ೮

ದೇವ ಈರೆನ ಪುದರ್ ಎನ್ನ್‌ನಾಯಗ್ ಮೋಕ್ಷೊ
ಆವು ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರನೆ ಊರು ನಿಲಿಕೆಲಾ
ವಾವಿಚಾರಲ ಎಂಕ್ ಕೇನುಜಿ ಈರೆಗ್ ಕೊರತೆ ನಿಂದೆದ ಪಾತೆರಾ
ಈ ವಸುಧೆ ತೆರಿನಂಚ ಈರ್ ಧರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಆದುಪ್ಪುನಗ
ವಾವೊಂಜಿ ಕೊರತೆನ್ ಏರಾಂಡ್ಲ ಪಂಡ್‌ಂಡಲ
ಆ ವಿಚಾರೊನು ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪುನವು ಸರಿಯತ್ತ್ ಒವ್ಲ ಕೊರತೆದ ಪಾತೆರಾ ೯

ಇಂಚ ಆ ದೂತನಾ ಒಗಟ್‌ದಂಚಿ ಪಾತೆರೊಗು
ಇಂಚ ಈ ಪಂಡಿನೆಟ್ ಸಂದೇಹ ಆಪುಂಡು
ಎಂಚಿನಾಂಡಲ ಸರಿಯೆ ಈ ಎಂಕ್ ಪನೊಡಪ್ಪ ಪೊಸತ್ ಒವ್ವಾಂಡ ಉಂಡಾ
ಅಂಚ ಕೇನ್ನಗ ದೂತೆ ಓ ದನಿಯೆ ಯಾನಿತ್ತೆ
ಎಂಚ ಪನೊಲಿಯೆ ಪನ್‌ಲೆ ಒರ್ಯೆ ಮಡ್ಯೆಲೆ ತಾನ್
ವಂಚನೆಡ್ ಈರೆನ ಜತೆಟ್ ಉಪ್ಪುನಾ ಎನ್ನಪ್ಪೆ ಸೀತೆನ್ ನಿಂದಿಸಿಯೆ ದಾಯೆ
ಪಂಡಾ ೧೦

ಮಡಿವಳನ ಬುಡೆದಿ ಆಯಡ ದಾನ್ನೊ ಕೋಪೊಡು
ಲಡಯಿ ಮಲ್ತ್‌ಬ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಯಲ್‌ಗೆ
ಒಡನೆ ಆಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆರಾಯನ ಕೈತಡೇ
ಜಡಬುದ್ದಿಡಾಯೆ ಪನ್ಪೆಯೆ ಒರೊನೆ ಅಕ್ಲೆಡಾ
ಪೊಡವಿಪತಿ ಶ್ರೀರಾಮನಂಚ ಯಾನೀ ಸತಿನ್
ಬುಡುದು ಪೋಯಿನ ತಪ್ಪು ತೂವಾಂದೆ ಒಪ್ಪಾಯೆ ನಡಪುಲೇ ನಿಕುಲೆನಾ
ಇಲ್ಲಡೇ ೧೧

ಕವಿಕುಲೊತ ಪುದರ್‌ದಾ ರಾಜೆ ಕೇನ್ನಗ ಉಂದೆನ್
ಕವಿದ್ ಕತ್ತಲೆ ಆಯಿನಂಚನೇ ಬೆಪ್ಪುದ ಮೋನೆ
ಅವಿಚಾರಿ ಪಂಡಿನಾ ಪಾತೆರೊನೆ ಎನ್ನೊಂದು ದುಃಖೊಡೇ ನಡತೆ ಅಲ್ತೇ
ಅವಿವೇಕೊಗೆಡೆ ಕೊರಂದೆ ಇನಿಮುಟ್ಟ ನಡತಿನಾ
ಸುವಿಚಾರೊದೊಟ್ಟುಗೇ ನಿಂದೆಲಾ ಕೇನುನ ಎನ್ನ
ಭವ ಇಂಚ ಕಷ್ಟೊಡೇ ಕಳೆಯುನವು ದುರ್ವಿಧಿಯೆ ಪನ್ಪಿನಾ ಚಿಂತೆ ಮಲ್ತೆ॥೨

ಲೆತ್ತೆ ತನ್ನಾ ಮೆಗಿಯೆ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನೆರೆನ್
ಮಿತ್ತ ಮೋಕೆದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ್ ಅವ್ವು ಕುಲ್ಲಾದ್
ಬತ್ತ್‌ಂಡಪವಾದೊ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕುಲೊಕು ಸೀತೆನ್ ಲಂಕೆಡ್ದ್ ಕನತಿನೇಡ್ದ್ ಯಾನ್
ಇತ್ತೆನೇ ಬುಡೊಡಾಲೆನಂಚಿ ಕಳೆಯೊಡು ನಿಂದೆ
ಉತ್ತಮೆನೆ ಆವೊಡೆನ್ನ ಪ್ರಜೆಕುಲು ಮೆಚ್ಚೊಡುಂ
ದತ್ಯಧಿಕ ತಾಪೊಡೇ ಪಂಡೆ ಅಕ್ಲೆಡ ತನಕ್ ಮದ್ಯೆಲೆ ಪಂಡಿ ಅಪವಾದೊನ್ ॥೩

ಅವನಿಸುತೆ ರೂಪಗುಣ ಸೌಶೀಲೆ ಸಂಪನ್ನೆ
ಭುವನಪಾವನೆ ಪುಣ್ಯಚರಿತೆ ಮಂಗಳೆ ಮಹೋ
ತ್ಸವೆ ಪತಿವ್ರತೆ ಪಂಡ್‌ದೆಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು ಆಂಡಲ ಪ್ರಜೆಕುಲೆಂಕ್ ಬೋಡೇ
ಅವನಿಜಾತೆನ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡಿನಾ ಅಪವಾದೊ
ಕೊವುಲ ಸಾದಿಯೆ ಬೇತೆ ಇಜ್ಜೈನ್ ಕಳೆಯಾಂದೆ ಎ
ನ್ನವು ಉಂದುವೆ ನಿಶ್ಚಯೊ ಉಂದೆಕ್ಕ್ ನಿಕುಲೇರ್ಲ ಅಡ್ಡಿ ಬರಡೇ ॥೪

ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ ಕೇಂಡ್‌ದಣ್ಣನಾ ಪಾತೆರೊಗ್ ಕೆಬಿ ಮುಚ್ಚೈ
ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶೊದುದ್ಧಾರಕೆರೆನ್ ಬಂಜಿಡ್ ತುಂಬ್‌ದಿನ
ಲಕ್ಷಣದ ಎನ್ನಪ್ಪೆ ಸೀತೆನ್ ಆದರೊಡು ತೂವೊಡುತ್ತಿನ ಕಾಲೊಡು
ತಕ್ಷಣನೆ ಬುಡುವೆ ಪನ್ಪಿನ ನಿನ್ನ ಪಾತೆರೊನು ಕೇನುನವ
ಲಕ್ಷಣಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಬಿ ಮುಚ್ಚ್‌ನಗ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನೆರ್
ಅಕ್ಷಿಡೊಸರುನ ನೀರ್‌ನೊಚ್ಚೊಂದು ಪಂಡೆರಾ ಕಡುಪಾತಕದವಿಚಾರ ಬುಡೊಡು
॥೫

ಇಂಚ ವಿನಯೊಡೆ ಪಂಡಿ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನೆರೆನ್
ಎಂಚಲಾ ಕಡಪುಡುದು ಶ್ರೀರಾಮೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಡ
ಇಂಚ ನಟ್ಟೊಂಡೆ ಈ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಓಲಾಂಡಲಾ ಎನ್ನ ಪಾತೆರೊ ಮೀರ್ದ್‌ಜಾ
ಅಂಚನೇ ಇತ್ತೆ ಈ ಸೀತೆನ್ ಬುಡುದು ಬಲ
ಕೊಂಚ ದಯೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ನಾ ಮಿತ್ತ್ ಕರುಣೆಡ್ಂ
ದಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಾಮೆ ನಟ್ಟೊಂಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಡ ಎನ್ನ ದೀನತೆ ತೋಜುಜಾ ೧೬

ಸೀತೆ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠೆರೆನ ಆಶ್ರಮೊ ತೂಪಿ ಬಯಕೆನ್
ಪ್ರೀತಿಡೇ ಪನ್ತ್ತಲೆನ್ನಡ ಈ ಆಲ್ನ ಇಚ್ಚೆನ್
ನೀತಿಡೇ ನಡಪಾವೆ ಪಂಡ್‌ದೇ ಕೊನು ಪೋದು ಕಾಡಂಚಿ ಪೋದು ಬುಡ್‌ಲಾ
ಕಾತರೊಡು ಇಂಚ ಪಂಡಿನ ರಾಮನಾ ನುಡಿನ್
ವಾತರಟೊ ಧೈರ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೇಂಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ
ಭೀತಿಟೇ ಸೀತೆನೆಂಚಪ್ಪ ಕಾಡ್‌ಗೊಪ್ಪಾವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ಯೆ ಎಂಚಲಾ ೧೭

ಅಣ್ಣನಾಜ್ಞೆನ್ ಏನ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಮೀರ್‌ದಿಜಿ
ಅಣ್ಣೆ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಸಮೊ ಎನ್ನಿನಾಯೇ ಏನ್ಂ
ದಣ್ಣ ರಾಮಗ್ ಕೈನ್ ಮುಗಿದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ಭಾರಿ ದುಃಖೊ ದೀವೊಂದು ಪಿದಡುವೇ
ಕಣ್ಣ ನಿಲಿಕೇ ನೀರ್ ದಿಂಜಾವೊಂದಾ ಮೆಗಿಯೆ
ಬಣ್ಣದಾ ರಥೊ ಏರೊಂದಂತಪುರೊಕು ನಡತೆ
ಅಣ್ಣನಾ ಸತಿಯಾಯ್ನ ಸೀತೆಗ್ ದೂರೊಡೇ ಕೈಮುಗಿದ್ ಪಂಡೊನುವೇ ೧೮

ಅಪ್ಪೆ ಈರಾನಿ ಮುನಿಕುಲೆ ಆಶ್ರಮೊಡು ತೂಪಿ
ಒಪ್ಪುನಾ ಇಚ್ಚೆನ್ ಪಂಡರ್‌ಗೆ ಅಯ್ಯಾಕದ್
ಒಪ್ಪೊಡೇ ಎನ್ನನ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ ಅಣ್ಣೆ ಅಂಚಾದ್ ಬತ್ತೆ ಏನ್
ನೆಪ್ಪುಡೇ ಪಿದಡ್‌ದ್ ರಥೊ ಏರ್ಲೆ ಕೊನು ಪೋಪೆ
ತಪ್ಪ ಮಲ್ಪಂದೆ ಅಣ್ಣ ಪಾತೆರೊಗು ತರೆ ಕೊರ್ದು
ಅಪ್ಪೆ ಬಲೆ ಎನ್ನೊಟ್ಟು ಪಂಡ್‌ದಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೆ ಕೈಮುಗಿದ್ ತೂದು ಬಾನ್ ೧೯

ಲಕ್ಷ್ಣಣನ ಕರೆ ಕೇನ್ದ್ ಭಾರಿ ಕುಸಿಟಾ ಅಂಬು
ಜಾಕ್ಷಿಗ್‌ಲ ತನ್ನ ಪಾತೆರೊಗು ರಘುರಾಮೆ
ಲಕ್ಷ ಕೊರ‍್ಯೆನೆ ಪಂಡ್‌ದೊರೊನೆ ಹರ್ಸೊಂಡು ಪೋದು ಮಾಮಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಗ್ ಮಣಿದ್
ಲಕ್ಷಣೊಡೆ ಸುಮಿತ್ರೆ ಕೈಕೆಗ್ ಪುಡವೋಂದು ಸು
ಲಕ್ಷಣೊಡು ಅಗುರು ಚಂದನೊ ಕುಂಕುಮೊ ಪೂನು
ಸುಕ್ಷೇಮೊಡೇ ಪತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದಾ ರಘೊ ಏರ‍್ಯಲಾ ಪೊರ್ತುರ್ ಮನಸ್‌ಡೇ
ನಲಿತ್‌ದ್ ೨೦

ಪ್ರೊ. ವೇದಾವತಿ ಡಿ. (೧೯೪೪-೨೦೧೮)

ಶ್ರೀಮತಿ ವೇದಾವತಿ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯೊದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ದೇರಂಬಳಡ್ ಮೇ ೧, ೧೯೪೪ಗ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದೆರ್. ಆರೆನ ಬಾಲ್ಯೊ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಕೇವಾರಡ್ ಕರಿಂಡ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದೆರಾಯಿನ ಚಂದುಸೆಟ್ಟಿಯಾರ್ ಬುಕ್ಕೊ ಸುಶೀಲ ಮೆಕ್ಲೆನ ಏಳ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ ವೇದಾವತಿ ಕಡೀರ್ದ ಮಗಳ್. ಇಂಬೆರೆನ ಕಂಡನಿ ೯೨ ವರ್ಸೊದ ರಾಮಾ ಸೆಟ್ಟಿಯಾರ್ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಡ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟೆರ್ ಆದ್ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದುಲ್ಲೆರ್. ವೇದಾವತಿಯೆರೆಗ್ ಒರಿ ಮಗೆ ಇರ್ವೆರ್ ಮಗಳ್‌ನಕುಲು. ಕುಡ್ಲದ ಬಿಕರ್ನಕಟ್ಟೆಡ್ ವಾಸ ಆದಿತ್ತಿನ ಆರ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೮, ೨೦೧೮ಗ್ ತೀರಿಯೆರ್.

ಕನ್ನಡೊ ಹಿಂದಿ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆಯಿನ ಇಂಬೆರ್ ತುಳು ಬುಕ್ಕೊ ಕನ್ನಡಬಾಸೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೆನ್ನಿ ಬುಲೆನ್ ಬೆಂದಿನಾರ್. ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಬಯ್ಯದ ಪದವಿ ಬುಕ್ಕೊ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ೧೮ ವರ್ಸೊ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ತೆರ್. ವೃತ್ತಿಡುಪ್ಪುನಗ, ನಿವೃತ್ತಿ ಆಯಿಬೊಕ್ಕೊ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಉದ್ಯಮಾಡಳಿತ ಕೊಲೇಜ್, ಸಂತ ಜೋಸೆಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೊಲೇಜಿಲೆಡ್ ಕನ್ನಡ ಕ್ಲಾಸ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಪರೀಕ್ಷಾಂಗ ಇಬಾಗೊಡು ಬಾಹ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಬೆನ್ತೆರ್.

ನವರಂಗ ಪುದರ್‌ದ ಕಥಾಸಂಕಲನೊ, ನವಸುಮ ಕವನ ಸಂಕಲನೊ, ಭಾವೈಕ್ಯ ಚಿಂತನ ಬೂಕು ಇಂಚ ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಲು, ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ, ಕೊರಪ್ಪೊಲಜ್ಜಿ ಕಥಾ ಸಂಕಲನೊ, ಅಂತರ ಕವನ ಸಂಕಲನೊ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ, ದೇವಿ ಭಜನೆಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆತೆರ್.

೨೦೧೭ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕೊ ಸರ್ಕಾರೊಡ್ದ್ 'ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ' ಇನಾಮು ತಿಕ್‌ಂಡ್. ಆರ್ ಬರೆತಿನ 'ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ' ಅನುವಾದೊ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಗು ಕುಡ್ಲದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದಕುಲು ಬೂಕುಗ್ ಕೊರ್ಪುನ ಇನಾಮು

ದೆತೊಂಡೆರ್. ೨೦೧೪ಡ್ದ್ ೨೦೧೭ಗ್ ಮುಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಕಟ್ಟುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

ಈ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗೊ ಶ್ರೀಮತಿ ವೇದಾವತಿ ಇಂಬೆರೆನ ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ ಪನ್ಪಿನ ಕಾವ್ಯೊದ ೧೨ನೇ ಸಂಧಿಡ್ದ್ ಪೆಜಿನ ಪದ್ಯೊಲು. ಉಪಮಾಲೋಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ' ಮೂಲ ಭಾರತೊದ ಆಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವೊನು ಆದರ್ತ್‌ನ ಸಂಸ್ಕೃತೊ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊದ ಕನ್ನಡೊ ರೂಪೊ. ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಡ್ ರಚನೆ ಆಯಿನ ಈ ಪುಗರ್ತೆದ ಕಾವ್ಯೊದ ತುಳು ರೂಪೊನೇ 'ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ'.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯೊಡು ರಾವಣನ ವಧೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಅಯೋಧ್ಯೆಡ್ ಶ್ರೀರಾಮಗ್ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೊ ಆಪುಂಡು. ಅಯೋಧ್ಯೆಡ್ ವಾವೊಂಜಿ ಕೊರತೆಲಾ ಇದ್ಯಾಂದೆ ಏತೋ ವರ್ಸೊಲು ಧರ್ಮೊ ನೇಮೊಡು ನಡತೊ. ಸಂತಸೊಡು ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಶ್ರೀರಾಮೆ ಸೀತೆ ಮುಕುಲೆನ ಮನಸ್‌ಡ್ ವಂಸೋದ್ಧಾರಕ ಜೋಕುಲು ಇದ್ದಿಯತ್ತಾ ಪನ್ಪಿನ ಚಿಂತೆ ಪುಗೆಯರ ಸುರುವಾಂಡ. ಆ ಸಮಯೊಡು ಬತ್ತಿನ ಕುಲಗುರು ವಸಿಷ್ಟೆರ್ 'ರಾಮ ಚಿಂತೆ ಬುಡು, ಸೀತೆ ಬಂಜಿನಾಳ್ ಆದ್ ಆನ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪೆದುವಳ್' ಪಂಡೆರ್. ಆರೆನ ಆಶೀರ್ವಾದೊದಂಚನೆ ಸೀತೆ ಬಂಜಿನಾಳ್ ಆಯಲ್. ಪೂಜೆ, ದಾನಾದಿ ಧರ್ಮೊಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸೀತೆ ಒಂಜಿದಿನೊ ಎಂಕ್ ಅಶ್ವಮೇದ ಮುನಿಕ್ಲೆನ ಬುಡೆದಿಯೆರೊಟ್ಟುಗು ಒಂತೆ ದಿನೊ ಕಳೆಯೊಡು ಪನ್ಪಿನ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಇಚ್ಚೆನ್ ರಾಮಡ ಪಂಡಲ್. ಅವೇ ಸಮಯೊಡು ದೂತೆರ್ ರಾಮಗ್ ಒಂಜಿ ಸುದ್ದಿ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಊರುದ ಒರಿ ಮಡ್ಯೊಲೆ ತನನ್ ಬುಡುದು ಪೋಯಿನ ಬುಡೆದಿನ್ ಪಿರ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಸೇರ್ಸಾವಂದೆ 'ಬೂಮಿಪತಿ ಶ್ರೀರಾಮನಂಚ ಯಾನೀ ಬುಡೆದಿನ್, ಬುಡುದ್ ಪೋಯಿನ ತಪ್ಪು ತೂವಂದೆ ಒಪ್ಪಾಯೆ' ಪನ್ಪೆ. ಇಂದೆನ್ ಕೇಂಡಿನ ಶ್ರೀರಾಮೆ ತನ್ನೊ ಕುಲೊಕ್ಕ್ ಬತ್ತಿನ ಅಪನಿಂದೆ ಕಲೆವೊಡಾಂಡ ಸೀತೆನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡೊಡು ಪನ್ಪಿ ತೀರ್ಮಾನೊ ದೆತೊನುವೆ. ಮಗ್ಯೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಸೀತೆನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡುದ್ ಬಲಾಂದ್ ಪನ್ಪೆ. ರುಸಿ ಮುನಿಕ್ಕುಲೆನ್ ತೂಪಿನ ತನ್ನೊ ಆಸೆನ್ ರಾಮೆ ಈರ್ ಬೇಗೊ ಈಡೇರಿಸಾಯೆಂದ್ ಸೀತೆ ಕುಸೀಟ್ ಪಿದಾಡುವಲ್. ಉಂದು ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗೊದ ತಿರ್ಲ್.

ಅರ್ತೊಲು

ಅರವೊಂದು = ತರ್ಕ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮುದ್ದು ಮಲ್ಪುನೆ; ಕಾಮಪಿತ = ಮನ್ಮಥನ ಅಮ್ಮೆ, ವಿಷ್ಣು (ಕಾವ್ಯೊಭಾಗೊಡು ರಾಮೆ); ಚಂದ್ರಕಾಂತ = ಅಮೃತಶಿಲೆ; ಚಂದ್ರಿಕೆ = ತಿಂಗೊಳ್ದ ಬೊಲ್ಪು; ಬೆಪ್ಪು = ಬೇಜಾರ್; ಭ್ರಾಂತಿ = ಬ್ರಮೆ; ಮಡ್ಯೊಲೆ =

ಮಡಿವಾಳ; ಮಣಿದ್ = ನಮಸ್ಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್; ವ್ಯಸನೊ = ದುಕ್ಕೊ, ಬೇಜಾರೊ; ನಿಸೆಟ್ = ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಡು (ಸಂ:ನಿಶಾ); ಸಿಂಗೊ = ಸಿಂಹ; ಚಂದ್ರವದನೆ = ಚಂದ್ರನಂಚಿತ್ತಿನ ಮೋನೆದಾಲ್, ಸೀತೆ;

ಗುಮನೊಡಿಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಸಾಲುಲು

೧) ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಸುಖೊ ಇಜ್ಜಿ ಈ ಲೋಕೊಡು

೨) ನನ ಒಂತೆ ಕಾಲೊಡು ವಿರಾಮ ಆಪುಂಡು

೩) ಆಶ್ರಮ ಸೇರ್‌ನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಲ್ ಕನೊಟ್

೪) ದೇವ ಈರೆನ ಪುದರ್ ಎನ್ನ್‌ನಾಯಗ್ ಮೋಕ್ಷೊ ಆವು

೫) ಓ ದನಿಯೆ ಯಾನಿತ್ತೆ ಎಂಚ ಪನೊಲಿಯೆ ಪನ್‌ಲೆ

೬) ಶ್ರೀರಾಮನಂಚ ಯಾನೀ ಸತಿನ್ ಬುಡುದು ಪೋಯಿನ ತಪ್ಪು ತೂವಾಂದೆ ಒಪ್ಪಾಯೆ

೭) ಎನ್ನ ಭವ ಇಂಚ ಕಷ್ಟೊಡೇ ಕಳೆಯುನವು ದುರ್ವಿಧಿಯೆ

೮) ಇತ್ತೆನೇ ಬುಡೊಡಾಲೆನಂಚಿ ಕಳೆಯೊಡು ನಿಂದೆ

೯) ಅಣ್ಣನಾಜ್ಞೆನ್ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಮೀರ್‌ದಿಜಿ

೧೦) ಅಣ್ಣ ಪಾತೆರೊಗು ತರೆ ಕೊರ್ದು ಅಪ್ಪೆ ಬಲೆ ಎನ್ನೊಟ್ಟು

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ಶ್ರೀರಾಮೆ ಸೀತೆನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಕಡಪುಡ್‌ನ ಸಂದರ್ಭೊನು ಕಾರಣ ಸಮೇತ ವಿವರಿಸಲೆ?

೨) ಕಾಡ್‌ದ ಋಷಿ ಮುನಿಕ್ಲೆನ್ ತೂವೊಡುಪ್ಪಿನ ಸೀತೆನ ಆಸೆ ಆಳೆಗ್ ಎಂಚ ಮುಳ್ಳಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್?

೩) ತನ್ನೊ ಸಂಸಾರೊನು ಬಲಿ ಕೊರ್ದುಲಾ ಶ್ರೀರಾಮೆ ಎಂಚ ಪ್ರಜೆಕ್ಲೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೋಗು ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಯೆ?

೪) ಸಂಸಾರೊರ್ದು ಪ್ರಜೆಕ್ಲೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಮಲ್ಲೆ ಎನ್ನಿನ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗೊ ಕಾವ್ಯೊಡು ಎಂಚ ರುಜುವಾತಾಂಡ್?

೫) ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಅ) ವೇದಾವತಿ ಡಿ. ಆ) ಸೀತೆ ಇ) ಶ್ರೀರಾಮ

ಕಾವ್ಯೊ ಭಾಗೊದ ಬಗೆಟ್ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಮುನ್ನುಡಿದ ಪಾತೆರೊ

ದೀರ್ಘ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಒಂಜಿ ಬಗೆತ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಪಸ್ಸ್‌ಂದೇ ಪನೊಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾವ್ಯೊ ರಚನೆಗ್ ಪ್ರತಿಭೆ, ಭಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಸರಿಯಾಯಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಅಭಿಮಾನೊ, ಪೊಸ ಸೃಷ್ಟಿದ ಉಲ್ಲಾಸೊ, ಉತ್ಸಾಹೊ, ಇಸೇಸೊ ತಾಳ್ಮೆ, ಸಾಧನೆ ಅಗತ್ಯೊ.ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

ಕವಿನ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ' ಕನ್ನಡದ ಒಂಜಿ ಕೊಂಡಾಟೊದ ಜನಪ್ರಿಯೊ ಕಾವ್ಯೊ.ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಡ್ ರಚನೆಯಾಯಿನ ಈ ಪೊರ್ಲ್‌ಕಂಟ್‌ದ ಕಾವ್ಯ ವಾಚನೊ ಪ್ರವಚನೊಳೆಗ್ ಒದಗ್ದ್ ಬತ್ತಿನವು. ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ಏತೋ ಕಥಾಭಾಗಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಲೋಕೊಡು ಮೆರೆದಿನವು. ಇದೊ ಇದೊ ಅಲಂಕಾರೊಲೆಡ್ ಸಿಂಗಾರವಾಯಿನ ಈ ಮಲ್ಲ ಪ್ರೌಢ ಕಾವ್ಯೊನು ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ಪುನವು ಸುಲಬೊದ ಕಜ್ಜ ಅತ್ತ್. ಆಂಡ ಶ್ರೀಮತಿ ವೇದಾವತಿ ಈ ಮಲ್ಲ ಸಾಹಸೊಗು ದುಂಬಾತೆರ್.ಅಯಿಟ್ ಗೆಲ್ಮೆನ್‌ಲಾ ಪಡೆತೆರೆ.

ತುಳು ಕಾವ್ಯೊ ಕನ್ನಡ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊದ 'ಮೆಕ್ಕೀಕಾ ಮೆಕ್ಕಿ' ಬಾಸಾಂತರೊ ಅತ್ತ್. ಆ ಕಾವ್ಯೊದ ವಸ್ತು, ನಿರೂಪಣೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯೊ, ಸಂದೇಸೊಲೆನ್ ನಿಚ್ಚಳವಾದ್ ಕಣ್ಣದುಂಬು ದೀವೊಂಡೆರಾಂಡಲಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆನ್‌ಲಾ ಮೆಂಚಾದೆರ್.ಕನ್ನಡ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ ೩೪ ಸಂಧಿಲು, ಸುಮಾರ್ ೧೯೦೦ ಪದ್ಯೊಲು ಇತ್ತಿನ ಕಾವ್ಯೊ.ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊಡು ೨೧ ಸಂಧಿಲು ಸುಮಾರ್ ೧೦೫೫ ಪದ್ಯೊಲು ಉಂಡು. ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ವರ್ಣನಾ ಭಾಗೊಳೆನ್, ಪುನರಾವರ್ತನೆಳೆನ್ ಔಚಿತ್ಯೊ ತೆರಿದ್ ಈ ಕವಯಿತ್ರಿ ವಂತೆ ಕುದ್ಯೊ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆಂಡ ಮೂಲ ಕಾವ್ಯೊಗು ದಾಲ ಕುಂದು ಕೋರೆ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸದೆರ್.

ಕಾವ್ಯೊಗು ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿದ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪೊನು ದೀವೊಂದೆರ್. ಲಲಿತಲಯದ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ ಇತ್ತಿನ ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು ಪ್ರಾಸಸ್ಥಾನೊಳೆನ್ ಒರಿಪಾವೊಂದೆರ್. ಆಂಡ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಯಿನ ಮಾತ್ರಾಗಣದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರೊನು ಕಟ್ಟೊಂದಿಜೆರ್. ರಚನೆದ ನಿರಾಯಾಸ ಜಾಯಮಾನುನು ತೂಂಡ, ಕಟ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟಾಯಿನ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿದ ರಚನೆ ಈ ಕವಯತ್ರಿಗ್ ಬಂಜ ದಾಲಾ ಆದುದುವಾಂದ್. ಆಂಡ ಉದ್ದೇಸೊ ಪೂರ್ವಕವಾದ್ ಆ ನಿರ್ಬಂದೊಗು ಕಟ್ಟ್‌ಬೂರ್ದ್‌ಜೆರ್. ಪ್ರಾಸೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ದಾದ್ ಕಾವ್ಯೊಗು ಒಂಜಿ ಬಿಗಿ, ಬಲ, ಭರಮು ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಗಣ ನಿಯುಮೊನು ಸಡಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರಾಂಡಲಾ ಕಾವ್ಯೊದ ಗತ್ತ್, ಗಾಂಬೀರರ್ಯೊನು ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜಾವುನ ಲಯಗಾರಿಕೆದ ಒಯಿಲ್ ಜೀವಂತವಾದ್, ಚೈತನ್ಯಮಯವಾದ್ ಇಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಳಿ. ಅಂಚಾದ್ ಗಮಕಸೈಲಿಡ್ ವಾಚನ ಮಲ್ಪಿಯರ ಈ ಕಾವ್ಯೊ ಬಾರೀ ಅನುಕೂಲವಾದುಂಡು.

ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್ :

ಅ) ಹೆಚ್ಚದ ಓದುಗು ಪಿ.ಕೆ. ರಾಜಶೇಖರ ಇಂಬೆರೆನ 'ಜನಪದ ರಾಮಾಯಣೊ' ಬೂಕುನು ತೂಲೆ.

ಆ) ಎ.ಎನ್.ಮೂರ್ತಿರಾಯೆರೆನ 'ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳೊಡನೆ' ಕನ್ನಡ ಬೂಕು ತೂಲೆ.

ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು
ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ
ಪಂಡಿಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂಡಿ ಕೆಬಿಟ್
ಉರ್ಕುಂಡಮೃತೊದ ನುರೆ ನುರೆ

ಅಪ್ಪೆಪೇರ್‌ದ ಒಪ್ಪ ಜತ್ತ್ಂಡ್
ಮೈಟ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ದಿಂಜಿಂಡ್
ನಿದ್ರೆ ಕನಟ್‌ಲ ಅಪ್ಪೆ ಪಾತೆರೊ
ಜೀವೊಡೇ ಸೊರೊ ಸೇರ್‌ಂಡ್

ಎತ್ತರೆತ್ತರೊ ಗುಡ್ಡೆಬೆರಿಟ್
ನೀಲೊ ನೀರ್‌ದ ಕಡಲ ಬರಿಟ್
ಕಳಮೆ ಕಮ್ಮೆನೊದಿಂಜಿ ಕಂಡೊ,
ಪೊರ್ಲುಡಿಂಚಿನ ಭೂಮಿ ಉಂಡೊ?

ಮಿತ್ತ ಸೊರ್ಗೊದ ಪೆತ್ತ ಕಂಜಿ
ತುಳುವನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ಡೊಂಜಿ
ಸತ್ಯಪುತ್ರೆರೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಗಾದ್
ನಿತ್ಯ ಉಂತುಂಡು ಜಾಗೆತೂದ್

ದಯಿತ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಮರತ ಮೇಲ್‌ಡ್
ಗಿಳಿಯೊ ಕಲಕಲ ಕೋಗಿಲೆ
ವೀಣೆರಾಗೊದ ತಂತಿ ಕೇನೊಡೊ
ಪಾತೆರೊಡು ತುಳು ಜೋಕುಲೆ

ಅಗೆಲ ತಿಗಲೆದ ಗಲ್ಲ ಮೀಸೆದ
ರಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿದ ಜವ್ವನೆ,
ರಾಪೆ ಪಲಯಿಡ್ ತೂಪೆರಂಚಿಗೆ
ಓರೆಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಆಯನೆ

ಅಕುಲೆ ತುಳುವೆರೆ ಪೊರ್ಲು ಪೊಂಜೊವು –
ಮುಗುರುಮಲ್ಲಿಗೆ ತೆಲಿಕೆಡ್
ಸಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಸೇಲೆ ಸೇಲೆಡ್
ನೇಜಿ ನಡ್‌ಪೆರ್ ನಲಿಕೆಡ್

ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜುಂಡು
ಪೂತ ಪರಿಮಳೊ ಸುತ್ತಲ
ತಾರೆಬಾರೆಲ ತರೆನ್ ತೂಂಕುಂಡು
ಓಬೇಲೆದ ದನಿ ಕೇನ್‌ಲ

ಕಂಡೊ ದತ್ತ್‌ದ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದ್‌ದ್
ಬಾಲೆಲಿಲ್ಲಗ್ ಬನ್ನಗ,
ತುಳುತ ಅಪ್ಪೆನ ತೆಳಿತ ಗಂಜಿಡ್
ಎಂಚಿ ಸಂತೊಸು – ಉನ್ನಗ

ಗುಡ್ಡೆ ಏರ್ಯೆರ್ ಕಡಲ್ ದಾಂಟ್ಯೆರ್
ದೂರೊದೂರುಗು ಪೋಯೆರ್
ಓಲು ಉಪ್ಪಡ್ ಬಾಸೆ ಒಂಜೇ
ಅಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಾ ಲೆತ್ತೆರ್

ಬುಡುಗಡೆದ ಸಿರಿ ಬೊಳ್ಪು ತೋಜಿಂಡ್
ಗಾಂಧಿತಪಸ್‌ದ ಪುಣ್ಯೊಡು
ದೇಸೊದೆಡ್ಡೆಗ್ ಬಾಸೆದೆಡ್ಡೆಗ್
ಬೆನೊಡು ನಮೊ ಸಮೊ ಮಣ್ಣಗ್.

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ (೧೯೧೫-೨೦೧೫)

ಜೂನ್ ೧೫, ೧೯೧೫ನೇ ಇಸವಿಡ್ ದುಗ್ಗಪ್ಪ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ದೈಯ್ಯಕ್ಕೆ ಪನ್ಪಿ ದಂಪತಿಲೆಗ್ ಮಗೆ ಆದ್ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡೊ ಬಾಸೆಡ್ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಪೆರಡಾಲ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ್ಲಡ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದೆರ್. ಪೆರಡಾಲ ಮಹಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿದ ಬಗೆಟ್ ಇತ್ತಿನ ಮೋಕೆ ಗೌರವೊಡು ಪೆರಡಾಲದ ನವಜೀವನ ಪ್ರೌಢಸಾಲೆಡ್ ಶಿಕ್ಷಕೆರಾದ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ೧೯೬೯ನೆ ಇಸವಿಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟೊಡು ಶ್ರೇಷ್ಠೊ ಅಧ್ಯಾಪಕೆರ್‌ಂದ್ ಇನಾಮ್ ದೆತೊಂಡೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡ್‌ದ ಕನ್ನಡ ಹೋರಾಟೊನು ದುಂಬೊತ್ತುದು ಪೋಣೆರ್ದೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡು ಕರ್ನಾಟಕೊಗ್ ಸೇರೊಡು ಪನ್ಪುನ ಆರೆನ ಆಸೆ ಕಡೆಕ್ಲಾ ಆಸೆಯಾದೇ ಒರಿಂಡ್.

'ಶ್ರೀಮುಖ' ಪನ್ಪುನ ಕನ್ನಡ ಕಬಿತೆಲೆನ ಸಂಕಲನೊದ ಮೂಲಕೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕೊಗು ಪಜ್ಜೆ ದೀಡ್‌ನ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು 'ಐಕ್ಯಗಾನ', 'ಪುನರ್ನವ', 'ಚೇತನ', 'ಪಂಚಮಿ'(ಉಪನಿಷತ್ತುಲೆನ ಅನುವಾದೊ), 'ಗಂಧವತೀ', 'ಕೊರಗ', 'ಕುಮಾರನ್ ಆಶಾನ್ ಮೂರು ಕವಿತೆಗಳು'(ಮಲೆಯಾಳ ಅನುವಾದ), ಅನ್ನದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು(ಕಥಾ ಸಂಕಲನ), ವಿರಾಗಿಣಿ(ನಾಟಕ), ರತ್ನರಾಶಿ(ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರೊ), ಪದ್ಯಮಂಜರಿ(ಶಿಶುಗೀತೆಲು) ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆತೆರ್. ೧೯೭೨ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಇಂಬೆರೆನ ಸಮಗ್ರ ಕಬಿತೆಲು 'ಪ್ರತಿಭಾ ಪಯಸ್ವಿನಿ' ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಪ್ರಕಟವಾಂಡ್. 'ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಪನ್ಪುನ ಬೂಕು ಆರೆನ ಆತ್ಮಕಥನೊ. 'ಪ್ರಭಾತ' ಬೊಕ್ಕ 'ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ' ಪನ್ಪುನ ಕನ್ನಡೊ ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ ಉಪ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ ಬೆಂದಿನಾರ್.ಬದಿಯಡ್ಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆರಾದ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾದೆರ್.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮೊ, ಶಿಕ್ಷಣೊ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಕೃಷಿ ಈ ಮಾತಾ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾದ್ ೨೦೧೫ನೇ ಇಸವಿ ಆಗಸ್ಟ್ ೯ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ತೀರ್ ಪೋಯೆರ್.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು : ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ(೧೯೬೯), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ(೧೯೮೫), ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ(೨೦೧೩), ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್(೨೦೦೫), ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ(೨೦೦೬), ೧೯೭೭ಡ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ನಡತಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತೊ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರ್ಕಾರೆರೆ ಗೌರವ ಸಂದಾಯೊ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಕಬಿತೆದ ಉಳತಿರ್ಲ್

ಈ ಕಬಿತೆನ್ 'ಕವಿಗಳು ಕಂಡ ತುಳುನಾಡು' ಬೂಕುಡ್ದು ಪೆಜ್ಜಿ ಪತ್ತ್‌ದ. ತುಳುನಾಡ್

ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಬಾಸೆನ್ ಬನ್ನಿಸವುನ ಮಸ್ತ್ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಉಂದುಲಾ ಒಂಜಿ. ಈ ನಾಡ್, ಮುಲ್ತ ಬಾಸೆ ಕವಿಕ್ ಎಂಚ ತೋಜಿಂಡ್...? ಮುಲ್ಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಚಿತ್ತಿನವು? ಅವು ಉಂಡುಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಬಾವೊ ಎಂಚಿನವು? ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಕವಿ ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಪನ್ತೆರ್.

ತುಳು ಬಾಸೆ 'ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ' ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರೊಡು ಕವಿನ ಮಲ್ಲ ಕಲ್ಪನೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ತೊ ಪರಂಪರೆಲೆನ್ ಪಡೆವುಂಡು. ತಾಮರೆದ ಪೂ ಪಂಡ ಭಾರತೊದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮೊ ಬೊಕ್ಕ ತಾತ್ವಿಕ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಅರ್ತೊನು ಪಡೆವೊಂದ್‌ಂಡ್. ಆ ಬಾಸೆನ್ ಪಾತೆರುನ ಬಾಯಿಡ್, ಕೇನುನ ಕೆಬಿಟ್ ಅಮೃತೊದ ನುರೆ ಉರ್ಕುಂಡು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಮೃತೊ ಜೂವೊನು ಮೆನ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪುನಂಚ, ತುಳು ಬಾಸೆ ಅಂಚಿತ್ತಿ ಅಮೃತೊಗು ಸಮಾನೊ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕೃಷಿ, ಗಂಧಸಾಲೆ ಬುಲೆಪುನ ಕಂಡೊ, ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪುನ ರಟ್ಟೆ ಗಟ್ಟಿದ ಬಿರ್ಸೆರ್, ಓ ಬೇಲೆ ಕಬಿತೊ ಪನ್ಪುನ ಪೊಂಜೊವುಲು, ತಾರೆ ಬಾರೆದ ತೋಟೊಲು, ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಮರಕುಲು, ಗಿಳಿ ಕೋಗಿಲೆ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಬುಲಿಪುಲು ಉಂದು ಮಾತ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪರಪೋಕು(ಸಂಸ್ಕೃತಿ)ದ ಚಿತ್ರೊಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟುನಂಚ ತೋಜಾವುಂಡು. ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಜೋಕುಲು ಸಾಹಸ ಪ್ರಿಯೆರ್. ಬದ್‌ಕ್ ನಡಪಾಯೆರೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಪತ್ಯರ, ಗುಡ್ಡೆ ಮಿತರ್‌ದ್ ಕಡಲ್ ದಾಂಟ್‌ದ್ ದೂರದೂರುಗು ಪೋಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ಬಾಸೆನ್ ಒರಿತೊನೊಡು ಪನ್ಪೆರ್ ಕವಿ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು.

ಪದೊಕ್ಲೆನ ಅರ್ತೊ

ಒಪ್ಪ = ಒಟ್ಟುಗು, ಜತೆಟ್, ಜೊತೆಗೆ; ಓ ಬೇಲೆ = ಕಂಡೊಡ್ ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಮಾತಾ ಪೊಂಜೊವುಲ್ ಪನ್ಪುನ ಕಬಿತೆ, ಓ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಓ ಕೆಲಸೊ. ಬೇಲೆದ ಬಂಜೊಗು ನೇಜಿ ನಡ್‌ನಗ ಕಬಿತೊ ಪನ್ಪುನವು ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಉಂಡು; ಕಳಮೆ = ಬಾರ್, ಭತ್ತ; ಗುಡ್ಡೆಬೆರಿ = ಗುಡ್ಡೆದ ಮುದೆಲ್, ಜೇರೊ; ತಾಮರೆ = ತಾವರೆ, ತಾವರೆ ಪೂ; ನೀಲೊ ನೀರ್‌ದ ಕಡಲ್ = ನೀಲಿ ಬಣ್ಣೊದ ಕಡಲ ನೀರ್. ನೀಲೊ ಪಂಡ ಉದ್ದೊ, ವಿಸ್ತಾರೊ ಪನ್ಪಿ ಅರ್ತೊಲಾ ಆಪುಂಡು; ಪಲಯಿ = ಕಂಡೊನು ಅಡತ್ತ್‌ದ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಸಮತಟ್ಟ್ ಮನ್ಪುನ ಮರತ ಸಾದನೊ. ಕನ್ನಡೊದ 'ಹ'ಕಾರ ತುಳುಟು 'ಪ'ಕಾರ ಆದುಂಡು. ಹಲಗೆ–ಪಲಯಿ, ಹಕ್ಕಿ–ಪಕ್ಕಿ ಇಂಚ; ಸತ್ಯಪುತ್ರ = ಅಶೋಕನ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸತೀಯಪುತ್ರ > ಸತ್ಯಪುತ್ರ ಪನ್ಪುನ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್; ಸಾರೊ = ಸಾವಿರೊ (ಸಾವಿರ).

ಗುಮನೊಡಿಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಸಾಲ್‌ಲು

೧) ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ

೨) ಪೊರ್ಲುಡಿಂಚಿನ ಭೂಮಿ ಉಂಡೊ?

೩) ನೇಜಿ ನಡ್‌ಪೆರ್ ನಲಿಕೆಡ್
೪) ಓ ಬೇಲೆದ ದನಿ ಕೇನ್‌ಲ
೫) ಓಲು ಉಪ್ಪಡ್ ಬಾಸೆ ಒಂಜೇ
೬) ಬೆನೊಡು ನಮೊ ಸಮೊ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ತುಳುನಾಡ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ಕವಿ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕ್ಲೆನ ಕಲ್ಪನೆ ಎಂಚ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್?
೨) 'ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ' ಕಬಿತೆಡ್ ಕವಿ ನಾಡ್ ನುಡಿತ ಪ್ರೀತಿನ್ ಎಂಚ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಾದೆರ್?
೩) 'ಸಾರೊ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ' ಕಬಿತೆಡ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ?
೪) ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಅ) ಓ ಬೇಲೆ ಆ) ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್

೧) ತುಳು ಬಾಸೆ ಬುಕ್ಕೊ ಚರಿತ್ರೆದ ಬಗೆಟ್ ಪ್ರಬಂದೊ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುಲೆ
೨) ತುಳುತ ಕಬಿತೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಪ್ರಬಂದೊ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುಲೆ

ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ... ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ....

ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕಲಾ
ಅಕ್ಕಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನಕುಲು ಬತ್ತೆರಿತ್ತೆಲಾ!

ಓ ರಾಮಾ ಓ ದೂಮಾ!
ರಾಮು ದೂಮು ಚೋಮಾ ಅವುಲು ಏರ್ ಉಲ್ಲೆರ್‌ಯಾ?
ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೊಂಡೊ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಲೆಯಾ!
ಮಂಡೆ ನಿಲಿಕೆ ನೀರ್ ಕೂಟುದು ಬೆಂದ್ರ್ ಕಾಯ್ಪೊಡು
ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ ಎಣ್ಣೆಪಾಡ್ದ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಮೀವೊಡು

ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕಲಾ
ಅಕ್ಕಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನಕುಲು ಬತ್ತೆರಿತ್ತೆಲಾ!

ಓ ಗಂಗೇ ಓ ಗೌರೀ!
ಗಂಗೆ ಗೌರಿ ಕಾಳಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಇಂಚಿ ಬಲೆದೇ
ಚೆಂಬು ಮುಟ್ಟ ಮಂದ ಪೇರ್ ಕೊರೊಡು ಶಾರದೇ
ಓಲೋ ಇತ್ತಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಉಪ್ಪು ಸೇರ್‌ಲೆಕೊ
ಬದ್‌ಕ್ ಪನ್ಪಿ ಉಜ್ಜಾಲ್‌ಡ್ ನಮ ಕುಲ್ಲ್‌ಲೆಕೊ

ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕಲಾ
ಅಕ್ಕಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನಕುಲು ಬತ್ತೆರಿತ್ತೆಲಾ!

'ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ' ತುಳು ಸಿನೆಮೊಗೊ ಬರೆಯಿನ ಪದ, ೧೯೭

ಪದ ಪಂಡಿನಾರ್ : ಎಸ್. ಜಾನಕಿ

ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ : ವಿಜಯ ಭಾಸ್ಕರ್

ಸಿನೆಮದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್ : ವಿಶುಕುಮಾರ್

ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಇಂಬೆರ್ ತುಳು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್. ಕನ್ನಡೊ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ವಿಮರ್ಶಕೆರ್. ಕರಿನ ೫೦ ಒರ್ಸೊರ್ಡ್ದಿಂಚಿ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನಾರ್. ಅಧ್ಯಯನೊ, ಅಧ್ಯಾಪನೊ ಬುಕ್ಕೊ ಸಂಶೋಧನೆಗಾತ್ರೊ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಕನ್ನಡೊಗು, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತುಳುತ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ಗ್ ಪುನೆಯಿನಾರ್. ಇಂಬೆರ್ನ ಇಲ್ಲದ ಬಾಸೆ ತುಳು. ಇಂಬೆರೆಗ್ ಎಲ್ಯೆಡ್ದೆ ಕಾರಂತೆರೆನ ಪರಿಚಯ ಆತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಬೆನಿಯರ ಸಾಯೊ ಆಂಡ್.

ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ 'ಪುಣಚ' ಪನ್ಪಿನ ಎಲ್ಯ ಗ್ರಾಮೊದ ಅಗ್ರಾಳೊಡು ೮ ದಶಂಬರ ೧೯೪೬ಟ್ ಪುಟ್ಟುದ್ ಬುಲೆಯೆರ್. ಅಗ್ರಾಳ ಪುರಂದರ ರೈಕುಲು ಇಂಬೆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್. ಇಂಬೆರ್ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಆರೆನ ಮಲ್ಲ ಅಭಿಮಾನಿ. ಪುರಂದರ ರೈಕ್ಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಪಂದನೆಡ್ದ್ ಬಾಲ್ಯಡ್ದೆ ಬುಲೆಯಿನ ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಈತ್ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್ ಬುಲೆಯರೆ ಸಾದ್ಯೊ ಆಂಡ್.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣನ್ ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆನ್ ಪರಿಯಾಲ್ತಡ್ಕದ ಪುಣಚಾಡ್ (೧೯೫೨-೧೯೬೦), ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣನ್ ಬೋರ್ಡು ಹೈಸ್ಕೂಲು, ಪುತ್ತೂರುಡು (೧೯೬೦-೧೯೬೩), ಪಿಯುಸಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ. ಪದವಿನ್ ಸಂತ ಫಿಲೋಮಿನಾ ಕಾಲೇಜಿಡ್(೧೯೬೩-೧೯೬೭), ಎಂ.ಎ. ಕನ್ನಡ - ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ ಕುಡ್ಲಡ್(೧೯೬೮-೧೯೭೦), ಪಿಎಚ್.ಡಿ. (೧೯೮೧) ಪದವಿನ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕೆರೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಮಲ್ತೆರ್.

೧೯೭೦-೧೯೮೦ಡ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರೊದ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರ್ನ ರೈಕುಲು ದುಂಬುಗು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕುಡ್ಲಡ್ ೧೯೮೫-೨೦೦೪ಗ್ ಮುಟ್ಟ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್, ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆರಾದ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸ್ಥಾನೊಡು ೩೪ ವರ್ಸೊ ಅಧ್ಯಾಪನೊ, ಸಂಶೋಧನೆಡ್ ಆರೆನ್ ಆರ್ ತೊಡಗಿಸವೊಂಡೆರ್. ಬುಕ್ಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ, ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ಉಪಕುಲಪತಿ ಆಯೆರ್. ಜರ್ಮನಿದ ವ್ಯೂರ್ತ್ಸ್‌ಬುರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡ್ ಇಂಡಾಲಜಿ ವಿಭಾಗೊಡು ಅತಿಥಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್ ಬೆಂದೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪಕ ಗುರಿಕ್ಕಾರೆರ್, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕ್ಯಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕ್ಯಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಬುಕ್ಕೊ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕ್ಯಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕೇಂದ್ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್‌ದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯೆರ್, ಉಡುಪಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗಕಲೆ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರೊದ ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕುಡ್ಲದ ಪಿಲಿಕುಳ ನಿಸರ್ಗದಾಮೊದ

ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸದಸ್ಯೆರ್, ಮಂಗಳೂರು ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟೊದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲಡ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್.

'ತುಳು ಗಾದೆಗಳು', 'ತುಳು ಒಗಟುಗಳು', 'ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ', 'ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಅನ್ವಯಿಕ ಜಾನಪದ', 'ಭಾರತಿಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಗಟು' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾನಪದ ಬೂಕುಲು, 'ಗಿಳಿಸೂವೆ', 'ಇರುಳಕಣ್ಣು', 'ಹಿಂದಣ ಹೆಜ್ಜೆ', 'ರಂಗದೊಳಗಣ ಬಹಿರಂಗ', 'ಬಾಗಿಲನು ತೆರೆದು', 'ಜರ್ಮನಿಯ ಒಳಗಿನಿಂದ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಬಂದೊಲೆ ಬೂಕುಲು, 'Siri Epic, as performed by Gopala Naika' ಸಿರಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊದ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಬೂಕುದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್, ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಸಂಪುಟ ಬೂಕುದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರಾದ್ 'ಚಿಲಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪ ಹದಿನೆಂಟು ಕಥನಲು', 'ಜರ್ಮನಿಯ ಒಳಗಿನಿಂದ', 'ಮೊದಲ ಮೆಟ್ಟಿಲು' ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಯಿನಾರ್.

೧೬ ಜನೊ ಶಿಷ್ಯೆರೆಗ್ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊ, ೧೦ ಜನೊ ಶಿಷ್ಯೆರೆಗ್ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊ ಮಲ್ತಿನಾರ್.

ಜರ್ಮನಿ, ಫಿನ್ಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ವಿಜಲ್ಯಾರ್ಂಡ್, ಜಪಾನ್, ಅಮೇರಿಕ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ದುಬೈ, ಅಬುದಾಬಿ, ಶಾರ್ಜಾ ಇಂಚ ದೇಸೊ ವಿದೇಸೊಲೆಡ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಪೋಯಿನಾರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಂದೇಶ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕ್ಯಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಸಿ ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ, ಕುವೈಟ್‌ದ ವಿಶ್ವತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ, ವಿಶ್ವ ನುಡಿಸಿರಿ ವಿರಾಸತ್ದ ಸಮ್ಮೇಳದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ–೨೦೧೩, ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ–೨೦೧೫, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ೨೦೧೬–೧೭ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಇಂಚ ಆರೆನ ಬೇಲೆನ್ ಗುರ್ತೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಮ್ಮಾನೊಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

ತುಳು ಸಿನೆಮೊ ರಂಗೊಡು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬುಕ್ಕೊ ವಿಸಿಸ್ಟೊ ಪ್ರಯೋಗೊಂದು ಪುದರಾಯಿನ 'ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ' ಸಿನೆಮೊಗು ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಬರೆಯಿನ ಜನಪ್ರಿಯ ಪದೊ 'ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ'. ಗಂಬೀರ ಚಿಂತಕೆರಾದ್ ಸಿಸ್ತ್‌ಬದ್ದ ಸಂಶೋದಕೆರಾದ್ ಪುಗರ್ತೆದ 'ಪ್ರೊಫೆಸರ್' ಆರೆನ ಉಲಾಯಿದ ಕವಿನ್ ಅನಾವರನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆನ ಮನಸ್ ಹಗುರಾಪಿನಂಚ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಲವಲವಿಕೆನ್ ಒರಿಪಾವೊನುನ

ಉಲ್ಲಾಸೊದ ಪದೊ ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ. ಉಂದು ರಚನೆಯಾದ್ ದಿಂಜ ವರ್ಸೊಲೇ ಸಂದ್‌ಂಡಲಾ ಜವನೇರೆನೆ ಹೃದಯೊಡು ಇನಿಕ್ಕಲಾ ಜಾಗೆ ಒರಿಪಾವೊಂದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪುನೆಕ್ ನಲಿಕೆ-ಸಂಗೀತೊ ಸಮ್ಮಂದೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆಡ್ ಈ ಪದೊ ಯಾಪೊಲಾ ಪ್ರದರ್ಸನೊ ಆವೊಂದಿಪ್ಪುನವು ಸಾಕ್ಷಿ.

ಅಮರ್ ಬೀರೆರಾಯಿನ ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರ್ ಸತ್ಯ-ನ್ಯಾಯೊದ ಬಿಲೆನ್ ದೇರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮೆರೆವೊಂದಿಪ್ಪುನ ಬರೊಟು ಮಲ್ಲಾಕುಲೆನ ಯಜಮಾನಿಕೆನ್ ಎದುರು ಪಾಡೊಂದು ಪುನೆದ್ ಸ್ಥಾನಾಂತರೊ ಆನಗ ಮಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕಿನ್ನಿದಾರುನು ಬೇಟಿಯಾಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಈ ಪದೊತ ಪೊರ್ಲುನು ನೆನೆತೊನೊಡು. ಆನಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಬೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಅನುಗುಣವಾದ್ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೆ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರ್‌ನೆಡ್ಡಾರ ಮೆಗ್ಯನಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟುಗೆ ಕರಿಯೊಡಾಯಿನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ಸುಕೊ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋಯಿನ ಪೆರಿಯಕ್ಕೆ ಎನ್ನಂದೆ ಇಲ್ಲಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಸೇರೊನ್‌ನ ಜವ್ವನೆರ್ ಇರ್ವರೆನ್ ಎನ್ನ ಮೆಗಿಯಾಕುಲುಂದು ತೆರಿನಗ, ಮರ್ಯಾದಿ ಕೋಪೊದ ಸುಲ್ಲು ಸರಪೊಲಿಡ್ದ್ ಗಿಚ್ಚಾವೊಂದು ಕುಸಿಯಾಯಿನ ಬಗೆ ಇಸೇಸವಾಯಿನವು. ಪುರು ಕಂಜಿದ ಕೆಬಿಕ್ ಗಾಳಿ ಪೊಗ್ಗಿನಂಚ ನಲಿತೊಂದು ಎಂಚ ಎದ್ಕೊನೊಡುಂದು ತೆರಿಯಂದೆ ಬೇಲೆದಕುಲೆಗ್, ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಎಲ್ಯ ಸೊರೊಟು ಪಂಡೊಂದು ಪೋಪುನ ಎಕ್ಕಸಕ್ಕತನೊನು ಅನುಬವಿಸವುನ ಪೊರ್ಲುದ ಪದೊ ಸಬ್ದೊ ಸಂಗೀತೊಡು ನಲಿಕೆಯಾದ್, ತೂಪುನಕ್ಲೆನ್ ಪನಿಯರಾವಂದಿನ ಅನುಬವೊ ಅನುಬಾವೊಲೆ ಕಡೆಕ್ ಕೊಂಡ್ ಪೋಪುಂಡು.

ಜನೊಪ್ರಿಯೊ ರಂಗನಟೆರಾದಿತ್ತಿನ ಸುಭಾಷ್-ವಾಮನ್ ಅಕುಲು ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯರೆ ಭೂಮಿಕೆಡ್ ಮಿಂಚಿನ, ಅಭಿನೇತ್ರಿ ಮಿನ್ನುತಾರೆ ಕಲ್ಪನಾ ಕಿನ್ನಿದಾರುವಾದ್ ಜೂವೊ ದಿಂಜಾಯಿನ, ಮಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯಕಿ ಎಸ್. ಜಾನಕಿ ದಿಂಜಿತಿ ಅನುಬವೊನು ಸಂಗೀತೊಡ್ ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಪದೊಟ್ ಪಂಡ್‌ನ ಏಪಲಾ ಪೊಸತೆ. ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ-ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ಥೊಲೆಗ್ ತುಳುವೆರ್ ದೀಡ್‌ನ ಪುದರ್ ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಸಾಜವಾದ್ ವ್ಯವಸ್ತೆಗ್ ಇರೋದವಾಯಿನವು. ಆಂಡ ನೀತಿ, ಸಿಸ್ತು, ಗಾಂಬೀರ್ಯೊ ಪೊಟ್ಟು ಪ್ರತಿಸ್ಟೆಲೆಡ್ದ್ ಬರಂಟ್‌ನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಅಪಗಪಗ ಪ್ರೀತಿ-ಉಲ್ಲಾಸೊ-ಮೋಕೆದ ಪನಿಕುಲು ಬೂರ್‌ನಗ ಬದ್ಕ್ ಪದೊ ಆಪುಂಡು.ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಪಂಡ್ದ್ ಲೋಕೊದ ಗೇನೊದಾಂತೆ ನಲಿತ್ ಪದೊ ಪನಿಯರ, ಆನಂದಾನುಬೂತಿ ಪಡೆಯೆರೆ ಸಾದ್ಯೊ ಆಪುಂಡು.ಬದ್ಕೊಂಜಿ ಪ್ರೇಮಲೀಲೆಯಾಪುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿಪಾಯಿನ ಪೆರ್ಮೆ ಈ ಸಿನೆಮೊ ಪದ್ಯೊಡ್ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಗುಮನೊಡುಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಸಾಲ್‌ಲು

೧) 'ಒಲೊ ಇತ್ತಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಉಪ್ಪು ಸೇರ್ಲೆಕೊ'

೨) ಅಕ್ಕ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆಪ್ಪುನಕುಲು ಬತ್ತೆರಿತ್ತೆಲಾ

೩) ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೊಂಡೊ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಲೆ

೪) ಗಂಗೆ ಗೌರಿ ಕಾಳಿ ಬೊಳ್ಳೀ ಇಂಚಿ ಬಲೆದೇ

೫) ಕೋಟಿಚೆನ್ನೆರೆಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಮೀಯೊಡು

ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪೊದ ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಪದ್ಯೊಡು ಕುಟುಂಬೊ ಪ್ರೇಮೊ, ಸೋದರ ಸಮ್ಮಂದೊ ಎಂಚ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್?

೨) ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಪದ್ಯೊ ನೆತ್ತೆರ್ ಸಮ್ಮಂದೊದ ಮಹತ್ವೊನು ಎಂಚ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು? ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪನ್ಲೆ.

೩) ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಪದ್ಯೊ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಉಲ್ಲಾಸೊ, ಮೋಕೆದ ಪೊರ್ಲುದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಚಾಂದ್ ವಿವರಿಸಲೆ.

೪) ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಅ) ಕಿನ್ನಿದಾರು ಆ) ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯ ಇ) ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್ :

೧) ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯೆರೆ ಪಾಡ್ದನ - ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾವ್ 'ಪಂಜೆಯವರ ಕೃತಿಗಳು', ಸಂಪುಟ ೩.

ಬಿನ್ನೆರ್

ಕಿರಣ (ಕುತ್ಯಾಳ ನಾಗಪ್ಪ ಗೌಡ)

ಇರೆತ ತರೆಟ್ ಏತ್ ಪೂವು!
ನೆಲತ ತೆಲಿಕೆ ತೂಯರೊ?
ಮುಗಿಯಂದಿತ್ತಿನಾತ್ ಬಣ್ಣೊ
ಬೂಮಿಡೇರ್ ದೀಯೆರೊ!

ನೆಲತ ಮಿತ್ತ್ ಮರತ ನಿರೆಲ್,
ಮರತ ಬೇರ್ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್;
ಮರತ ಕೈಟ್ ಬುಲೆತಿ ಕಾಯಿ
ನೆಲತ ಪ್ರೀತಿ ಪರ್‌ಂದ್‌ಡ್!

ಪರ್‌ಂದ್ ಪತ್ತಿ ಬಿರೆಳ್‌ಡೇತ್
ಪಕ್ಕಿ – ರಾಯಬಾರಿಲು
ರಾದ್ ಪೋದು ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್
ಬರ್ಜಿ ಸಂಸಾರಿಲು

ಬೂಮಿತಂಚಿ ಬಗ್ಗ್‌ದೊಂಜಿ
ಗೆಲ್ಲ್ ಪನ್ಪುಂಡಿಂಚನೆ;
ಮರತ ಬೇರ್ ಒರಿತ್ ಬರಡ್,
ಒರಿಯಗ್ವೊರಿ ಬಿನ್ನೆರ್

ಗಾಳಿ ನೀರ್ ಬಾನೊ ಬೂಮಿ
ಮಿತ್ತ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೆರ್;
ಇರೆತ ಪಚ್ಚೆ ಮರತ ಬೇರ್
ಪರ್‌ಂದ್ ಪಕ್ಕಿ – ಬಿನ್ನೆರ್.

ಕುತ್ಯಾಳ ನಾಗಪ್ಪ ಗೌಡ

೧೯೪೪ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಕುತ್ಯಾಳ ನಾಗಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕುದಾರ್. 'ಕಿರಣ' ಪನ್ಪುನ ಕಾವ್ಯನಾಮೊಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಲ್ತಿನ ಇಂಬೆರ್ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದ್ ಭಾರತ ಸರಕಾರೊದ ಅಂಚೆ ಇಲಾಕೆಡ್ ಹೆಡ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಆದ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾದ್, ೧೯೯೮ನೇ ಇಸವಿಡ್ ನಿವೃತ್ತರಾತೆರ್.

'ಒಳದನಿ', 'ಪರಸ್ಪರ', 'ಲಬ್ಧ', 'ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ', 'ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪದಿ', 'ಏಕಾಂಗಿಯ ಅನೇಕತೆ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. 'ಸುವರ್ಣ ಸಂಪಿಗೆ', 'ನಡೆದ ದಾರಿಯ ನೆನಪುಗಳು' ಪನ್ಪುನವು ಇಂಬೆರ್ ಸಂಪೊಲಿತ್ತ್‌ನ ಬೂಕುಲು. ಅರೆಬಾಸೆ, ತುಳು, ಕನ್ನಡ ಈ ಮೂಜಿ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಪುನ ಇಂಬೆರೆನ ಕಬಿತೆಲು ಹಿಂದಿ, ತೆಲುಗು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಗ್ ಅನುವಾದೊ ಆತ್ಂಡ್. ಇಂಬೆರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೃಷಿಕ್ ಭಾರತೊ ಸರ್ಕಾರೊದ ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆದ ಇನಾಮು ತಿಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಇಂಬೆರ್ ಬರೆಯಿನ 'ಯಕೀ ಕತೆ ಹಿಂಗಾರ್?' ಪನ್ಪಿನ ಅರೆಬಾಸೆದ ಕಬಿತೆ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಬಿ.ಎ. ಮೂಜನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್‌ದ ಪಠ್ಯಭಾಗೊಡು ಸೇರ್ದುಂಡು. ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ 'ಮದಿಪು' ಬೂಕುಡ್ದು ದೆತೊಂದ್‌ನೆ.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

ತುಳುನಾಡ್ ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ದ ಭೌಗೋಳಿಕೊ ಪ್ರದೇಸೊ ಆದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆದ್ ಬತ್ತಿನವು. ಕಂಗ್, ತಾರೆ, ಬಾರೆ, ಬಾರ್ ಬುಳೆಪಿನ ಪಚ್ಚೆಪೈರ್‌ದ ಕಂಡೊ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಮರ, ದೈಯ್ಕ್‌ಲೆನ, ಬಲ್ಲ್‌ಲೆನ ಸೊಬಗ್‌ದ ತಮೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪರಿಸರೊ ತೂಯಿನ ಕವಿ ಮನಸ್ಸ್ ಈ ಸೌಂದರ್ಯೊಗು ಮನಸೋತ್‌ದ್ ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ 'ಬೂಮಿಡೇರ್ ದೀಯೆರೊ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಚಿರೊ ಆಪೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಪಕ್ಕಿ ಸಂಸಾರೊಲು ಮರತ ಪರ್ಂದ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕೂಡೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಪೋದು ಆ ಪರ್ಂದ್‌ದ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್ ಮರ ಪುಟ್ಟೆರೆ ಕಾರಣೊ ಆಪೊ.

ಆಂಡ ಇನಿತ ದಿನೊಟು ಕಾಡ್‌ನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಕಾಂಕ್ರಿಟ್ ಕಾಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಏತೋ ಜೀವೊರಾಸಿಲೆನ ಅಲಿಯಂತ್ರೊಗು ಜನಮಾನಿಲು ಕಾರಣ ಆತೆರ್. ಪಚ್ಚೆ ಕಾಡ್ ಅರಿನೆಡ್ದಾರೊ ಮರ್ಯಾಲೊದ ಬರ್ಸೊನು ತೂವಂದೆ ನೀರ್‌ಗ್ ಬರೆಗಾಲೊ ಬರೊಂದುಂಡು. ವಾತಾವರನೊಡು ಬೆಚ್ಚ ಏರೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪಸು ಪಕ್ಕಿ ಜೀವಸಂಕುಲ, ಪಚ್ಚೆಪೈರ್, ದೈ ಮರಕ್ಲೆನ ಸಮ್ಮಂದೊ ಅವು ಬಿನ್ನೆರೆ ಸಮ್ಮಂದೊದ ಲೆಕೊ.ಈ ಸಮ್ಮಂದೊ ಒರಿದ್ ಬರಡ್ ಪನ್ಪುನವೇ ಬಿನ್ನೆರ್ ಕಬಿತೆದ ಉಳತಿರ್ಲ್. ಬಿನ್ನೆರ್ ಬೇತೆ, ಕುಟುಮ್ಮೊ ಅತ್ತಂದಿನ ಸಮ್ಮಂದೊದಕುಲು ಬಿನ್ನೆರ್.

ಗುಮನೊಡಿಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಸಾಲ್‌ಲು

೧) ಮುಗಿಯಂದಿತ್ತಿನಾತ್ ಬಣ್ಣೊ ಬೂಮಿಡೇರ್ ದೀಯೆರೊ!

೨) ಮರತ ಬೇರ್ ಒರಿತ್ ಬರಡ್, ಒರಿಯಗ್ವೊರಿ ಬಿನ್ನೆರ್

೩) ಇರೆತ ಪಚ್ಚೆ ಮರತ ಬೇರ್ ಪರ್‌ಂದ್ ಪಕ್ಕಿ – ಬಿನ್ನೆರ್

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ಮರ, ಪೂ ಪರ್‌ಂದ್, ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಸಮ್ಮಂದೊ ಒರಿದ್ ಬರಡ್ ಪನ್ಪುನ ಆಶಯೊ 'ಬಿನ್ನೆರ್' ಕಬಿತೆಡ ಎಂಚ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್?

೨) ಪ್ರಕೃತಿದ ಪೊರ್ಲುನು ಒರಿತೊನೊಡು ಪನ್ಪುನ ಕವಿ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಆಸೆನ್ ಎಂಚಿನವು? ತೆರಿಪಾಲೆ

೩) ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪ್ರಶ್ನೆಲು : ಅ) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸೊಬಗ್
ಆ) ಕುತ್ಯಾಳ ನಾಗಪ್ಪ ಗೌಡ

ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿ

ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು

ಕಟ್ಟೊಡು ಕಾದ್‌ದ್ ಸೈಯ್ಯರೆಗಾದ್
ಸಾಂಕಿಯೆರೇತ್ ಕೋರಿಲೆನ್
ಸೈತಿನ ಕೋರಿದ ಸಾರ್‌ಡ್ ರೊಟ್ಟಿನ್
ಮುಕ್ಕುದು ಬುಡಿಯೆರ್ ಆರಿಗೆನ್

ಧರ್ಮದ ಜಾತ್ರೆ ಪುಡಾರಿಲೆ ಕೂಟೊಡು
ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟದ ಕಲ ಉಂಡು
ಗಾಳಿನ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕಾದೆರೆ ಬುಡ್ನಗ
ನೆತ್ತೆರ್ ಬೂರಂದಿ ನೆಲ ಓಂಡು

ಅಂಕದ ಕಲೊಟು ತಂಕದ ಕೋರಿಲು
ಜೀವೊನು ದೆಪ್ಪೆರೆ ಕಾದ್‌ನಗ
ಎಲ್ಲೆದ ಬಲಿ ಎಂಕುಲೆ ತೆರಿದ್‌ಲ
ದೂದುನು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೆಲೆಪುವೆರ್

ಬಾಲ್‌ನ್ ಕಟ್ಟುನ ಕೋರಿನ್ ದೆರ್ಪುನ
ಸಾಂಕಿನ ಒರಿಲ ಸೈದಿಜ್ಜೆ
ಗೆಂದಡ್ ಸೋಪಡ್ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿಲು
ಬಿಸಲೆಡ್ ಬೆಯ್ಯಂದೆ ಒರಿದಿಜ್ಜಿ

ಕೋರಿಲು ಒಟ್ಟೆ ಆಯಿ ಬೆರಿಕೆ
ನೀರ್‌ಲ ಬಂದಾಂಡ್
ಬೀದಿಡ್ ಒಕ್ಕುದು ನಟ್ಟ್‌ದ್
ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು

ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಮೇರೆಮಜಲ್ ಗ್ರಾಮೊದ ಬಡ್ಡೂರು ಪನ್ಪುನಲ್ಪ ಜನವರಿ ೧೮, ೧೯೪೯ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಬ್ಯಾರಿ, ಉರ್ದು ಈ ನಾಲ್ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ಸಾಹಿತಿ. ಇಂಬೆರ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಬ್ಯಾಸೊನು ಮೇರೆಮಜಲ್‌ದ ಸೈಂಟ್ ಜೋಸೆಫ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆ, ಬೆಂಜನಪದವುಡು ಹೈಸ್ಕೂಲ್, ಕುಡ್ಲದ ಕೆನರಾ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನು ಪಡೆವೊಂಡೆರ್. ಉದ್ಯೋಗ ನಾಡೊಂದ್ ಬೊಂಬಾಯಿ, ವಿದೇಸೊಗು ಮುಟ್ಟ ಪೋದ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಊರುಗು ಬತ್ತೆರ್. ೧೯೬೬ನೇ ವರ್ಸೊಡು 'ಬೊಣ್ಯದುಲಾಯಿದ ಗೆಂಡ' ಪನ್ಪುನ ನಾಟಕೊ ರಚನೆಡ್ದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕೊಗು ಪೊಗ್ಗಿನ ಕವಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು, ೧೯೮೨ಡ್ದ್ ಬರವು ಸರವುನೇ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್. 'ಬಡ್ಡೂರರ ಸದ್ದು' (ಕನ್ನಡ ಕಬಿತೆ ಸಂಕಲನೊ), 'ಕಮ್ಮನೆ' (ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆದ ಬೂಕು), 'ಸಿಡಿಲು' (ಕನ್ನಡ ಲೇಕನೊಲೆನ ಸಂಕಲನೊ) ಪ್ರಕಟೊ ಆಯಿನ ಬೂಕುಲು. ಸುಮಾರ್ ೧೫೦ಡ್ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಕವಿಗೋಷ್ಟಿಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆದ್, ಉದಿಪನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕಬಿತೆ ಓದ್‌ನ ಕೀರ್ತಿ ಆರೆನವು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯೊದ ಬೀದರ್, ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಅತ್ತಂದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕೇರಳ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಿದಯಿ ರಾಜ್ಯೊಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಭಿಮಾನಿಲು ಆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ ಚಾವಡಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಪಾತೆರ್‌ಯರ ಇಡೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಕೆರೆನ ಪರಿಷತ್ತು ಬೆಳಗಾಂ ಘಟಕ ಮುಕುಲು 'ಕನ್ನಡ ಕಬೀರ', ರಂಗಮಿಲನ ಮುಂಬಯಿ ಮುಕುಲು 'ಅಭಿನವ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ' ಪನ್ಪುನ ಬಿರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಕೊರ್ದ್ ಸಮ್ಮಾನೊ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇಂಬೆರೆಗ್ ಸಂದ್‌ದುಂಡು. "ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಲು ಕೊರ್‌ನ ಮಾನಾದಿಗೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಲೆಡ್ದ್ ಸಮಾಜೊದ ಮಾತಾ ಧರ್ಮೊದ ಜನೊಕುಲು ಎಂಕ್ ಕೊರ್‌ನ ಪ್ರೀತಿ ಮಾನಾದಿಗೆ ಅವು ಯಾನ್ ಗಳಸ್‌ನ ಸಂಪೊತ್ತುಂದ್" ಪನ್ಪುನ ಸಜ್ಜನೆ.

ಉಳ ತಿಲ್ಪ್

ವಿಸಿಸ್ಟೊ ಪರಪೋಕು(ಸಂಸ್ಕೃತಿ)ದ ನಾಡಾಯಿನ ನಮೊನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ 'ಕೋರಿಕಟ್ಟ'ಲಾ ಒಂಜಾದುಂಡು. ಕೋರಿಕಟ್ಟ ಪಂಡ ಕೋರಿಲೆನ್ ಜೊತೆಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಪರ್ತೆದ ಬಾಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮೊಟ್ಟವೋನುನ ಅತ್ತಂಡ ಮೊಟ್ಟೊನ್ಯರ ಬುಡ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬು. ಬಾಲ್ ಎಲ್ಯವಾಂಡಲಾ ಪೆಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲವು. ಬಾಲ್‌ದ ಪೆಟ್ಟ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಲಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅತ್ತಂಡ ಸೈತ್‌ಂಡ ಅಕುಲು ಸೋಪುವೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕೊ. ಕೋರಿ ಎಲ್ಯ ಪೆಟ್ಟಾನಗ ಉರಿ ತಡೆವಂದೆ ಬಲಿತ್‌ಂಡ ಒಟ್ಟೆ ಕೋರಿ ಆಪುಂಡು. ಮೊಟ್ಟ್‌ದ್

ಬಲಿಪಂದೆ ಸೈತ್‌ಂಡಲಾ ಬುಡಯೆ ಪನ್ಪುನ ಚಲೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಕೋರಿ ಬಂಟೆ ಆಪುಂಡು. ಬಂಟೆ ಪಂಡ ವೀರ ಪನ್ಪುನ ಅರ್ತೊಡು ಆ ಕೋರಿ ಗೆಂದುಂಡು. ಗೆಂದ್‌ನ ಕೋರಿಗ್ ಒಟ್ಟೆ ಕೋರಿ ಸಂದುಂಡು. ಕೋರ್ದಕಟ್ಟ ತ್ರಾನೊ ಇತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಪೂಂಜೆರ್ ಮೊಟ್ಟೊನುನ ಆಂಡಲಾ ಅಲ್ಪ ಪಂತೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಂತೊಡು ಏರಾಂಡಲಾ ಒರಿ ಸೋಪುವೆರ್, ಒರಿ ಗೆಂದುವೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕೋರಿ ಗೆಂದುನವೇ ಈ ಗೊಬ್ಬುದ ತೀರ್ಪು. ಈ ಗೊಬ್ಬುಗಾದ್ ತುಳುವೆರ್ ಮಸ್ತ್ ಆಸಕ್ತಿಡ್ ಆಣ್‌ಕೋರಿ ಪೂಂಜೆರೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್ದ್ ಸಾಂಕುವೆರ್. ಕೋರಿಕಟ್ಟದ ಮರ್ಲ್‌ದಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಸುತ್ತೊಲ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೊದ ಕಟ್ಟದಕೋರಿಲೆನ ಗೂಂಟೊ ಇಪ್ಪುಂಡು. ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದ ಸುಯಿತ ಬಣ್ಣೊಡು ಇನಿ ವಾ ಕೋರಿ ಗೆಂದು ಪನ್ಪುನೆಗ್ 'ಕುಕ್ಕುಟ ಪಂಚಾಂಗೊ'ನೇ ಗಳಸೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಟ್ಟದಕೋರಿಲೆಡ್ ಉರಿಯೆ, ಕುಪ್ಲೆ, ಪಂಚಣಿ, ಮೈಪೆ, ಬೊಲ್ಲೆ, ಗಿಡಿಯೆ, ಕಕ್ಕೆ, ಕಬೊರ್‌ಲ್ಲೆ...... ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಬಣ್ಣೊದ ಕೋರಿಲೆನ್ ಗುರ್ತಿಸವುನ ಕ್ರಮೊ ಉಂಡು. ಈ ಗೊಬ್ಬು ಮನರಂಜನೆ ಕೊರ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬತ್ತಂದೆ, ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆರಾಧನೆದ ಹಿನ್ನೆಲೆಲಾ ಉಂಡು. ಊರುದ ಜಾತ್ರೆ, ಬೂತೊಕೋಲೊ, ನೇಮೊದ ಮನತಾನಿ ಎಂಚಿನವೇ ಅಡಚನೆ ಆಂಡಲಾ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ ನಡಪುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟದ ಕಲೊಟು ನೆತ್ತೆರ್ ಬೂರ್‌ಂಡ ಅಲ್ಪ ದೈವೊಗು ಆವರೊ ಕೊರ್‌ನಂಚ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ನಂಬೊಲಿಗೆಲಾ ಉಂಡು. ಪೊಣ್ಣು ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆನಗ ಅಲೆಗ್ ಬಯಕೆ ಪಾಡುನ ಪೊರ್ತುಡು ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ ಮಲ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಉಂಡು. ಕೋರಿಕಟ್ಟಗ್ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಊರುಡು ಗಡಂಗ್ ಬತ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಗಡಂಗ್‌ದ ಯಜಮಾನ ಗಂಗಸರೊ ಮಾರ್ದ್ ಪೋವಡ್‌ಂದ್ ಕೋರ್ದಕಟ್ಟ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೋರ್ದಕಟ್ಟಡ್ ದೂದು ಕಟ್ಟ್‌ದ ಗೊಬ್ಬವುನ ಸುರುವಾಂಡ. ಕಾಲ ಕರಿನಂಚ ಗಂಗಸರೊ ಮಾರುನೆನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರೊ ಉಂತಾಂಡ್. ಗಡಂಗ್‌ದ ಎದುರುಡು ನಡಪುನ ಕೋರ್ದಕಟ್ಟ ಉಂತ್‌ಂಡ್.

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬುದ ನಿಲೆಟ್ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿ ಕಬಿತೆ ರಚನೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಕವಿ ಮನಸ್ಸ್ ಸಮಾಜೊಡು ನಡಪುನಂಚಿನ ಹಿಂಸೆನ್ ತೂದ್ ಕಬಿತೆ ಬರೆತೆರ್. ರೌಡಿಸಂ, ಜುಗಾರಿ, ದಾದಾಗಿರಿ ಪನ್ಪುನ ಸುಲಿಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನ ಜವ್ವನೆರ್ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿದಲೆಕೊ. ಕೋರ್ದಕಟ್ಟ ಪನ್ಪುನವು ಸಮಾಜೊದ ಒಂಜಿ ರೂಪಕೊ. ರಟ್ಟೆದ ಬಲ ಇಪ್ಪುನಗ ದುಡ್ಡಿತ್ತಿನಾಯೆ ಗೊಬ್ಬಾಯಿಲೆಕೊ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ರಟ್ಟೆದ ಬಲ ಕಂತ್‌ನಗ ಒಟ್ಟೆ ಕೋರಿದ ತರೆ ಅಡಿಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪೋಪೆರ್. 'ಒಟ್ಟೆಕೋರಿಗ್ ಗಾಳಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ನೀರ್‌ಲಾ ಬಂದಾಪುಂಡು' ಪನ್ಪುನ ವ್ಯಂಗ್ಯೊ ಕವಿತೆಡ್ ಉಂಡು. ಕೋರಿ ಕಾದೆರೆ ಪೀಂಕಾನ್‌ಗ್ ಗಾಳಿ ಪಾಡುನಿ, ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ಬುಡ್ಪುನ ಕಟ್ಟ ಕೋರ್ದ ಕಟ್ಟಡ್ ಉಂಡು. ಒಟ್ಟೆಕೋರಿ ಬಲಿತ್ತಿಲೆಕೊ ಸೋತಿನ ಜವ್ವನೆರ್ ಬೀದಿಗ್ ಬೂರುವೆರ್.

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸುಲಿಕ್ ತಿಕ್ಕದ್ ಏತೋ ಜವ್ವನೆರೆ ಬದ್ಕ್ ಹಾಲ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್ ಪನ್ಪುನ ಸೂಚ್ಯೊ ಅರ್ತೊ ಕವಿತೆಡುಂಡು. ಜೊತೆಕ್, 'ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ' ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ರೂಪಕ ಆದ್ ಮೊಡೆದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಏರೇರ್ನ ಗೊಬ್ಬುಡು ಕೋರಿದ ಜೀವ ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ತಿರ್ಲ್ ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಅರ್ತೊಲು

ಅಂಕೊ = ತಂಕೊ; ಆರಿಗೆ = ತೇಗ್; ಒಟ್ಟೆ = ಸೋತ್‌ನ ಕೋರಿ; ಬಂಟೆ = ಗೆಂದಿನ ಕೋರಿ; ಒಟ್ಟೆಕರ = ಉಪಯೋಗ ಇದ್ಯಾಂತಿನ ಕರ; ಕಲ = ಅಂಕ, ಕೋರಿ ಕಟ್ಟ ಆಪುನ ಜಾಗೆ; ತಂಕ = ಪೌರುಷೊ; ದೂದು = ಜೂಜು, ಬಾಜಿ ಕಟ್ಟುನೆ, ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟುನೆ; ಬಾಲ್ = ಕತ್ತಿ, ಕೋರಿದ ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುನ ಬಾಲ್, ಬಾಲ್‌ಕತ್ತಿ, ಕೋರಿದ ಬಾಲ್‌ಗ್ ರಡ್ಡ್ ಬಾಯಿ.

ಗಮನಿಸಾವೊಡಾಯಿನ ಸಾಲ್‌ಲು

೧) ಮುಕ್ಕುದ್ ಬುಡಿಯೆರ್ ಆರಿಗೆನ್
೨) ಅಂಕದ ಕಲೊಟು ತಂಕ ಕೋರಿ
೩) ನೆತ್ತೆರ್ ಬೂರಂದಿ ನೆಲ ಓಂಡು
೪) ದೂದುನು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೆಲೆಪುವೆರ್
೫) ಬೀದಿಡ್ ಒಕ್ಕುದು ನಟ್ಟ್‌ದ್ ನಂಕ್ ತೋಜುಂಡು

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬಾಯಿನ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟದ ಬಗೆಟ್ ಪ್ರಬಂಧೊ ಬರೆಲೆ
೨) ಕಟ್ಟದಕೋರಿ ಸಮಾಜೊದ ಒಂಜಿ ರೂಪಕ ಆಯಿನೆ ಎಂಚ? ವಿವರ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ
೩) ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಅ) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗೊಬ್ಬು ಕೋರ್ದಕಟ್ಟ ಆ) ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು

ಗಡಿಹಾರ

ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ

ಕಿಟ್ಟೆ ಎಟ್ಟಿ ತುಲ್ಲಿಲೆಕ್ಕನೇ ಕುಲ್ಲಿನಲ್ಪ ಕುಲ್ಲಯೆ. ನಿಲ ತೂದು ನಡಪಯೆ. ಬೇಲಿ, ಅಗರ್ ಲಾಗಿದ್ ದಾಂಟುನಯೆ, ಸರಸರ ಬಲಿತಿನ ಲೆಕ್ಕನೇ ನಡಪುನಾಯೆ. ಜಕ್ಕ ಜವ್ವನೆ. ಅಗೆಲ ತಿಗಲೆ, ಕೆಂಚಿ ಮೀಸೆ, ಮಿಂಚುನ ಕಣ್ಣುಲ್, ಒಟ್ಟಾರೆ ಎಡ್ಡೆ ಎತ್ತರದ ಜೀವ. ಅಯ್ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮೈಕಟ್ಟ್. ಒರ ತೂಯಿನಕ್ಲು ಪಿರ ಕುಡ ತೂವೆರ್. ಜವನ್ದಿ ಪೊಣ್ಣುಲು ತೂಯೆರ್ಡ ಕಿಸ್ಕಂದ್ ತೆಲಿಪೆರ್. ಕಿಟ್ಟನ ಜವ್ವನಾದಿಗೆದ ಬಿಸರ್ಾದಿಗೆ ತೂದು ಊರ್ದ ಮಲ್ಲ ಸಾಹುಕಾರ್ರು ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ಪನುವೆರ್, "ಜವ್ವನೆ ಪಂಡ ಕಿಟ್ಟಲೆಕ ಉಪ್ಪೊಡು... ಆಯೆ ಕಿಲೆಪಂದಿನ ದಿನ ವುಂಡಾ.. ಆಯೆ ನಡಪಂದಿನ ಕಂಡ ಉಂಡಾ... ಗೊಬ್ಬಂದಿನ ಗೊಬ್ಬುಂಡಾ... ಬಿರ್ಸೆ ಪಂಡ ಕಿಟ್ಟೆ..." ಊರ್ದ ಬೇತೆ ಜವ್ವನೆರ್ ಬಂಜಾಲೆ ಬರ್ಪಿನಾತ್ ನಂಜಿ ನರಕೊಡು, 'ಬೀರ ಪೋಪಿನಯೆ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನುವೆರ್. ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ದಾಯೆಗ್ ಕಿಟ್ಟನ ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟುವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, "ಜವ್ವನೆರೆನ್ ಬೀರ ಪೋಯೆರೆಗ್ ಬುಡುಂಡ, ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆಗೇ ಅತ್ತ ಲಾಭ. ಮಾನ ಪೋಯಿನ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಸಾಗಾವುನ್ ಸಲೀಸ್‌ದ ಕೆಲಸ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಗುಟ್ಟುಡು ಗುಸುಗುಸು ಪಾತೆರುವೆರ್. ಕಾಸ್‌ಡ್, ಮರ್ಯಾದೆಡ್, ಗತ್ತ್‌ಡ್, ಊರುಗು ಮಲ್ಲ ಜನ ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್. ಆರೆಡ ಉಪ್ಪುನ ಜೋಡುನಲ್ಗೆದ ಬೆಡಿ, ಬೆರಿಯೆ ಬರ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ತಲ್ವಾರ್ ಮೀಸೆದ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ರ್ದ್ ಲೆತೊಂದು ಬೈದಿನ ಜಟ್ಟಿಲ್, ನಾಲ್ ಪಿಲಿತ ಲೆಕ್ಕತ್ತಿನ ನಾಯಿಲ್. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಎದುರುಡು ಊರ್ದಕ್ಲ್ ಮರ್ಯಾದಿ ತೋಜಾಯೆರ್ಡ, ಬೆರಿಟ್ 'ಆಯನ ಕಾಸ್ ಬೊಂಬಾಯಿದ ಗಲ್ಲಿದ...' ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಲೆ ಪಾತೆರ ಪನುವೆರ್. ಊರ್ದಕ್ಲ್ ದಾನೆ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಪನಡ್, ಕಿಟ್ಟಗ್ ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ ಕುಸಿ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆನ್ ಕಿಲಾಡಿಕಿಟ್ಟೆ ಎಂಚ ಎದುರು ಪಾಡೊಂಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಮಾತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ.

ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಊರಿಡೀ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೊರ್ತು. ವಾ ಮಾಯಕೊಡಾಂಡಲಾ ಅಪ್ಪೆ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾದ್ ನುಪ್ಪುದ ಬಟ್ಟಲ್ದ ಎದುರುಡು ಕಿಟ್ಟೆ ತಯಾರ್. ಅಪ್ಪೆ ನಾಲ್ ನೆರಿಯೊಲ್ಡ ತರೆ ತಿರ್ತ್ ಬಗ್ಗಾದ್ ಕೇನುವೆ. ಬೊಕ್ಕ

ನಾಯಿದ ಬೀಲ ಅಂಡೆಡ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕನೇ.

"ಜವ್ವನಾದಿಗೆಡ್ ಪೋಕ್ರಿ ಮಲ್ಪುಂದಿನಿ ಯೇರ್? ಅಯ್ಕ್ ಮಾತಾ ದಾಯೆಗೀತ್ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ? ಒಂತೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲು ತುಕಾ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ಬುದ್ದಿ ಪನುವೆರ್. ಕಿಟ್ಟನ ಮೋನೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪೊಡಿ ತೆಲಿಕೆ ಮೂಡುಂಡ್. ಅಪ್ಪೆನ ಕೋಪೊಗು ಜಾರ್ದ್ ಪೊರ್ಬುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದೂರು ಕೊರ್ತಿನನೇ ಕಾರಣ ಆದುಪ್ಪೊಡು. "ಎನ್ನ ಸಂಪಾಯಿದ ಮರತ ಸಂಪಾಯಿದ ಪೂ ಪೂರಾ ಕೊಯ್ತೆ ನಿನ್ನ ಮಗೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಕಿಟ್ಟೆ ಅರೆ ಇಲ್ಲದ ತಾದಿಡ್ ಬನ್ನಗ ಗೋಪಕ್ಕೆ ಮಗಲ್ ಸಾಂತಿ "ಒಂತೆ ಸಂಪಾಯಿದ ಪೂ ಕೊಯ್ದ್ ಕೊರಿಯಾ ಕಿಟ್ಟಾ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತಲೆಕ್ಕತ್ತಿನ ಪೊರ್ಲ್‌ಕಂಟ್ ಕೂಲಿಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ತೆಲಿತ್‌ದ್ ಕೇನ್ನಗ ಕಿಟ್ಟೆ ಸಪಾಯಿ. ಆ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣು ಕೇನುನ ಮಲ್ಲೆನಾ ಅತ್ತ್ ಕಿಟ್ಟೆ ಮರ ಮಿತ್ತೆರ್‌ದ್ ಕೊಯ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಲ್ಲೆನಾ? ಪೂ ಕೊಯ್ದ್ ಕೊರಿನಪಗ ಸಾಂತಿನ ಮೋನೆಡ್ ಅರ್ಲ್‌ದಿನ ತೆಲಿಕೆ ಪಂಡ ಎಂಚಿತ್ತಿನವು! ಆ ತೆಲಿಕೆದ ದುಂಬುಡ್ ವಾ ಸಂಗತಿಲೆನೇ ಆವಡ್ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ದೆಪ್ಪೊಡು. ಜಾರ್ದ್ ಪೊರ್ಬುಲು ಶನಿವಾರ ಸಂತೆಡ್ ಪೂಕೊಯ್ದ್ ಮಾರೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಿನವೇ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ "ನಿನ್ನ ಮಗೆ ಎನನ್ ಲಗಾಡಿ ದೆತ್ತೆ..."ಂದ್ ಮಂಡೆ ದರ್ತೊನಿಯೆರೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ಈ ಪರಬಗ್ ಪೋಪಿಕಾಲ. ಕಿಟ್ಟಗ್ ನೆರಡೆ ತಿನ್ಪಿನ ಕಾಲ. ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ದೇವೆರೆಲೆಕ್ಕ ಬತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ಬಚಾವಾಂಡ್. ಇಜ್ಜಿನ್ಪಿನಾಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ಮೈಪುಸೂಡಿ ಕಿಟ್ಟನ ಬೆರಿಟ್ ಪೊಡಿಯಾತು.

ಊರ್‌ಡ್ ಒರಿಯತ್ತ್ ಒರಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ದಿನಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ದೂರು ಕನಬತ್ತೆರ್‌ಡ ಅಪ್ಪೆ ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಡು! ಕಿಟ್ಟೆ ಪಂಡ ಕಿಸ್ಣೆ ಪರಮಾತ್ಮೆ... ಕಣ್ಣ್ ಮಂಗಲೆ, ತೈತಿ ಬೂತಾಯಿ ಬಾಗ ಬಂಗ್‌ಡೆ...! ಇನಿ ಕಿಟ್ಟೆ ಅಲ್ಪ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ತೆ. ಮುಲ್ಪ ಪೂವಮ್ಮನ ಅಂಗಡಿಡ್ ಬೆಲ್ಲ ಕಂಡ್‌ದ್ ತಿಂದೆ, ಕಂಡೊಡಿತ್ತಿನ ಲತ್ತ್ ತೌತೆ ಕೊಯ್ಯೊಂದ್ ಬಲ್ತೆ. ಮರಕ್ ಮಿತ್ತೆರ್‌ದ್ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ ಕೊಯಿತೆ... ಎಂಚೆಂಚಿ ದೂರುಲು! ಒಂಜಾ ರಡ್ಡಾ....! ಕಿಟ್ಟೆ ತೇಟ್ ಮೊರಂಟೆದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಪುಸ್ಕ ಜಾರ್‌ದ್ ತಪ್ಪಾವೊಂಬಿನಾಯೆ. ಅಪ್ಪೆ ಮಾತ್ರ ಕೋಪೊಡು ಕುಂಬರುವೊಲು. ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿನೈಟ್ ಹಾಕೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಹಿಕ್ಮತ್‌ಡ್ ಕಲೆಂಬಿದ ಇಡೆಕ್, ಕಂಬದ ಇಡೆಕ್ ಪೋದ್ ತಪ್ಪಾವೊನುವೆ. ಮಸ್ತ್ ಪೆಟ್ಟಾಯಿನಲೆಕ್ಕ ಮೋನೆ ಪೀಂಟಾದ್ ಉಂತಿಯೆಡ ಅಪ್ಪೆ ಮನಸ್ಸ್ ಕರಾದ್ ನೀರ್ ನೀರ್.

"ಮಸ್ತ್ ಬೇನ್ಯಾಂಡ ಮಗಾ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊಂಡಾಟ ಮಲ್ಪೊಲು. "ನಿನ್ನ ಲೂಟಿ ತಡೆವೆರೆ ತೀರಂದೆ ಅತ್ತಾ ಮಗಾ ಯಾನ್ ನಿಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಹಾಕಿನಿ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಚ್ಚತ್ತಾಪ ಮಲ್ಪೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಅಪ್ಪೆನ ಪ್ರೀತಿ ತೂದ್ ಉಲಾಯಿ ಉಲಾಯಿಡೇ ತೆಲಿಪೆ.

ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಬೈದಿನಿ ಬೇತೆನೇ ಜಂಬರೊಗಾದ್. ಕರಿನ ವರ್ಸ ಮಾರಣಕಟ್ಟೆ ದೇವೆರೆ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪರಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪೋದ್ ಬತ್ತಿನಾಲ್ ಈ ವರ್ಸ ಗಣಕ್‌ಲೆಗ್ ಗಡಿಹಾರ ಬಲಸೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ನೆನ್ಪು ಪುಟ್ಟಾವೆರೆಗ್ ಬೈದೆರ್. "ಆಯನ ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆದ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚೇ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುವನಾ... ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಬೈದಿನ ನಿನ್ನ ಅಕಲ್‌ಗ್ ಬೈದ್‌ಂಡಾ ಇಜ್ಜಾ..?" ಪಂಡ್‌ದ್ ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ಪಂಡಿನಪಗ ಅಪ್ಪೆ "ಎನ್ನ ಕರ್ಮ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಂಡೆಗ್ ಕೈದೀಯೊಂದು ಗಡಿಹಾರ ಮಿನಿ ಮಲ್ತ್‌ಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದಾಂಡ ಗಣಕುಲು ಎನ್ನ ಸಂಸಾರೊನೇ ಮುಕ್ಕುತಿನುವೆರ್.

ಕಿಟ್ಟೆ ಭಟ್ರೆ ತೋಟದ ತಾರಾಯಿದ ಕೊಯ್ಲ್‌ದ ಕೆಲಸೊಡು ಬಾಕಿ ಇತ್ತಿನವೆನ್ ಮುಗಿಪೆರೆಗಾದ್ ಕೈಕತ್ತಿ ಕೈತಲೆ ಪತೊಂದು ಪಿದಾಡುನ ತೂದು "ಅಂದದಣೇ... ಕಾಂಡೆನೇ ಪಂಡೆ ಆ ಪುಂಜ ಗೂಡುಡ್ದು ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗನೇ ಕಟ್‌ಪಾಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್, ಈ ಕೇಂಡನಾ! ನನ ಪೆರಡೆಲೆ ಬೆರಿಯೆ ಪೋಂಡ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕುವಾ... ಎನ್ನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರಾಂಡಲಾ ಕೇನುವೆನಾ ಈ ಆಣ್... ಇಂಚಿನ ಅಮ್ಮೆರ್ ತೀರ್‌ದ್ ಪೋವನಗನೇ ಎನ್ನ ಜೀವಲಾ ಪೋತ್‌ಂಡ ಈ ಕರ್ಮೊಲೆನ್ ಮಾತಾ ತೂವೆರೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಾ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ ತನ್ನ ದಿನತ ಪಾಡ್ದನ ಸುರುಮಲ್ತೊಲು. ಸಂಕ್ರಾಂದಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುಬ್ರಾಯ ಭಟ್ರ್ ಬೇಗ ಬೇಗ ಕೊಯ್ಲ್ ಮುಗಿಪಾವೆರೆಗ್ ಅಮಸರ ಮಲ್ತೆರ್ಡಲಾ ಕೆಲಸ ಪೂರಾ ಮುಗಿದಿಜ್ಜಿ... ಅವೆನೊಂಜಿ ಬೇಗ ಮುಗಿಪ್ಪೊಡು... "ಅಂದಾ ಮಾರಾಯ ಬಯ್ಯಡ್ ಬೇಗ ಬಲ್ಲಾ... ಗಡಿಯಾರ ಮಲ್ಪೊಡು..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡೊಲು. "ಆವು" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿಟ್ಟೆ ಕತ್ತಿ ದೆತೊಂದು ಕೂಟ್‌ದ್ ಪರ್ತೆ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ತೆ.

ರಡ್ಡ್ ದಿನೊ ಕೊಯ್ದ್ ರಾಸಿ ಪಾಡ್‌ಂಡಲಾ ಮುಗ್ಯಂದಿನಾತ್ ಮಲ್ಲ ತೋಟ ಭಟ್ರೆನವು. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪರ ಕಂಬೆರ್ಲೆ ಪ್ರಾಯದ ಮರಕುಲೆನ್ ಮಿತರ್‌ದ್ ತಾರಾಯಿ ಕೊಯ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುನಗ ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟೊಂಡ್. ಆಂಡ ಭಟ್ರೆ ಮಗಲ್ ಮಿನಿ ತಾರಾಯಿ ಪೆಜ್ಜೆರೆಗ್‌ಂದ್ ಬತ್ತೊಲು ಪಂಡ್‌ದಾಂಡ ಆಯಾಸ ಮಾತ ಪರಿಹಾರ ಆಪುಂಡ್. ಉರುಟುರುಟು ಮೋನೆ, ಮಿಂಚುನ ಕಣ್ಣ್‌ಲ್,

ಕೂಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಕತ್ತಿದ ಪರ್ತೆ ಸರಿ ಉಂಡಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೂಯೆ. ಕೆಮ್ಮೈರೆ ಪೂಂಜೆ ಪೆರಡೆನ್ ಗಿಡಾತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪೆರಡೆ ಸೋತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲ್‌ಂಡ್. "ಮಲ್ಪು ಮಗಾ ಮಜಾ... ಬಯ್ಯಡ್ ನಿನ್ನ ಕತೆ ಮುಗ್ಯೊಂಡ್..." ಪನೊಂಡೆ. ಎಲಾ... ಈ ಪೂಂಜೊಗು ದಾನ್ಯಾಂಡಲಾ ಎತೆ ಉಂಡಾ... ಪೆರಡೆ ಮೈಕುಡ್ತ್‌ಂಡ್, ಪೂಂಜೆ ರೆಂಕೆ ಕುಡ್ತ್‌ದ್ ಕಿಲೇತ್‌ಂಡ್ ಕೊಕ್ಕೊ... ಕೊಕ್ಕೊ...!

ಪೂಂಜೆ ತನನ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿಟ್ಟಗ್ ಅನುಮಾನ. ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ನಾತ್ ಪನುವೆರ್. ಮಗಕ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪು ಮಾರಾಯ್ರ್ದ..." ಪಂಡ್‌ದ್. "ಆಯೆ ನನ್ಲಾ ಬಾಲೆ, ನನೊಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ಕರಿಯಡ್ ಪನ್ಪೊಲು ಅಪ್ಪೆ. ಕಿಟ್ಟೆ ಬಾಲೆ ಪೋದು ಬೊಬ್ಬರ್ಯೆ ಆತೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲೆಗ್ ಯಾಪ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡಾ!

ಭಟ್ರೆ ತೋಟೊಡು ನನ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಪತ್ತ್ ತಾರೆದ ತಾರಾಯಿ ಕೊಯ್ಪಿನ ಬಾಕಿ ಒರಿದ್‌ಂಡ್. ಭಟ್ರೆ ತೋಟೊಗು ಪೋವೊಡಾಂಡ ದನಿಕುಲೆ ಬಾಕಿಮಾರ್ ಕಂಡದ ಪುಣಿಟ್ ನಡತ್‌ದ್ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಇಲ್ಲದ ದರೆ ಸುತ್ತು ಬಲ್ತ್‌ದ್ ತೊಡಮೆ ದಾಂಟೊಡು. ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ತ್ತಿನ ಪರಂಬೋಕು ತಾದಿಗ್ ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ಅಡ್ಡ ದರೆ ಕಟ್‌ದೆರ್. ಊರ್‌ದಕ್ಲು ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಎದುರು ಪಾತೆರುನ ದಂಬು ಇಜ್ಜಿ. ಉಲ್ಲಾಯೆರ್ ನಕ್ಲುಲಾ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಎದುರು ಉಂತುನ ದಿನ ಉಂದತ್ತ್. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಕಾಸ್‌ದಾನೆ! ಜಬರ್‌ದಸ್ತ್ ದಾನೆ! ಕೇಂಗಣ್ಣೆ ಕಪ್ಪು ಮೋನೆಡ್! ಬಚ್ಚಿರೆ ಅಗ್ಗಿದಿನ ಕೆಂಪು ಕೂಲಿ ತೋಜಾದ್ ತೆಲಿತೆರ್ಡ ಪೋಡ್ತ್‌ದ್ ಸಯ್ಯೊಡು. ಬೊಲ್ದು ಸಿಲ್ಕ್ ಜುಬ್ಬ, ಜರಿತ ಶಾಲ್, ಜರಿ ಮುಂಡು ತುತುದ್ ರಡ್ಡ್ ಬಂಟೆರೆ ನಡೂಟ್ ನಡತೊಂದು ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಗತ್ತ್ ತೂವೊಡು. ಎದುರಾಯಿನಕ್ಲು ದೊಗ್ಗು ಸಲಾಮ್ ಪಾಡೊಡು. ಊರ್ದ ಸಭೆಟ್, ಭೂತ ಕೋಲೊಡು ಕುರ್ಚಿ ಒಂಜಿ ದೀವೊಡೇ.

ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ತೋಟ ಸುತ್ತ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ಯೇರಾ ಪೊಣ್ಣೊಂಜಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡಿನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿಟ್ಟಿನ ಕೆಬಿ ಚುರುಕಾಂಡ್. ಊರ್ದಕುಲು ಗುಸುಗುಸು ಪಾತೆರುನ ನೆನಪಾಂಡ್. ಓಲೋಲ್ತ ಊರ್ದ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕೆಲಸ ಕೊರ್ಪಾವೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ಗಲ್ಲಿಗ್ ಸೇರಾದ್ ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಾಂಡ್. ಇಂದು ಸತ್ಯನಾ ದಾನ್ಯಾ! ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪೊಡುಂದಾಂಡ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋವೊಡು. ಪೋಂಡ ಎಂಚ...! ಕೈನಿಲೀಕೆ ಕಾಸ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬರೊಲಿ. ಈ ಊರ್ದಕ್ಲೆ ತಾರಾಯಿ ಕೊಯ್ದ್ ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪುನು ಆತೆಟೇ ಉಂಡು...

ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆನ ದರೆ ಸುತ್ತ್‌ದ್ ಭತ್ರೆ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನಗ ತಾದಿಡ್ ಶಂಕ್ರನ ಅಂಗಡಿ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಸೊಂಟೊಡಿತ್ತಿನ ರೂಪಾಯಿದ ಪಾವಲಿ ಕೊರ್ದು ನಾಲ್ ಎಡ್ಮೆದುಂಡೆ ದೆತ್ತೊನಿಯೆ. ಶಂಕ್ರನಂಗಡಿಡ್ ಊರ್ದ ಸುದ್ದಿಗ್ ದಾಲಾ ಬಿಸಾಲೆಜ್ಜಿ. "ಬಡಕಾಯಿ ದೇವೆರೆ ಕೈತಲ್ ಪೋದು ಬನ್ನಗ ಬೆರಿಯೆ ಗಣಕುಲು ಬರ್ಪುಜ್ಜನಾ ಅಂಚನೇ ಈ ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತೆರ್ಡ ಪಿರ ಬನ್ನಗ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಪುಂಡೇ ಬರ್ಪುಂಡು ಮಾರಾಯ. ಎಂಚಿನ ಮಂತ್ರ ಮಲ್ಪುವೆನಾ...?" ಪಂಡೆ ಶಂಕ್ರೆ. "ನಿಕ್ಕ್ ದಾಯೆಗ್ ಮಲ್ಲ್‌ಕ್ಲೆ ಸಂಗತಿ ಮಾತಾ... ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲ್‌ತುಕಾ..." ಪಂಡೆ ಕಿಟ್ಟೆ. ಶಂಕ್ರೆ ಅವೆನ್ ಬುಡಿಯೆ. ನನೊಂಜೆನ್ ಪತೊಂಡೆ. "ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಕರಿನ ವರ್ಸ ಬಡಕಾಯಿ ದೇವೆರೆ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋತಿನತ್ತಾ... ಈಸರಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಗಡಿಯಾರ ಉಂಡು..." ಪಂಡೆ. ಈ ಮಲಾಮತಿ ತೊಡು ಬೂರ್‌ಂಡ ಬಂಜಿಗಾವಂದ್... "ಅಂದ್ ಮಾರಾಯ ಇನಿ ರಾತ್ರೆ ವಣಸ್‌ಗ್ ಬಲ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲ್‌ದುಂಡೆ ಅಗ್ಯೊಂದ್ ಪಿದಾಡಿಯೆ. "ಕೊಯ್ಲ್‌ದ ತಾರಾಯಿ ಎಂಕ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಮದೆಪಡ.." ಪಂಡೆ ಶಂಕ್ರೆ. "ನಿನ್ನ ರೇಟ್ ಪುರೇಸ್‌ಂಡ ಕೊರ್ಕ ಅಯ್ಕ್ ದಾನೆ..." ಪಂಡೆ ಕಿಟ್ಟೆ. ಬ್ಯಾರೊಡು ಕಿಟ್ಟೆ ಕಡಕ್ಕ್. ಶಂಕ್ರೆ ಗೂಂಜಿಡ್ ಬುಡಯೆ ಕಿಟ್ಟೆ ರಚ್ಚೊಡ್ ಬುಡಯೆ.

ಕಂಡ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ಕುಡ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಬುಲಿಪುನ ಸ್ವರ ಕೇಂಡ್. ಊರುಡು ಸುದ್ದಿದಾಂತೆ ಮಾಯಕ ಆಯಿನ ಕಮಲು, ಗೌರಿ, ಪದ್ಮ ಓಲುಲ್ಲೆರಾ? ಗೌರಿ ಬೊಂಬಾಯಿಡುಪ್ಪುನ ಸುದ್ದಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಆಲ್ ಮಾಯಕ ಆಯಿನಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ಕಿತಾಪತಿಡ್. ತಂಬಿಲದಾನಿ ರಾತ್ರೆ ಗೌರಿನ್ ಮಂಗೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂರಾ ಜನ ಗೌಜಿಡುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಕಂಡದಂಚಿ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಕಿಟ್ಟೆ ತೂದಿತ್ತೆ. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ತಮೆರ್‌ದಾಂತಿನಲೆನ್ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಮು ಕೋಪೊಡು ಅಲೆನ್ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಊರುಡು ದಿಕ್ಕ್ ದೇಸದಾಂತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಸುಲಬೊಡು ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಕೈಕ್ ತಿಕ್‌ದ್ ಬೂರಿಯೊಲು. ವರ್ಸಗಟ್ಲೆ ಸುದ್ದಿದಾಂತಿನ ಇಂಚಪ್ಪ ಅಲೆನ ಮಾಮಗ್ ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಊರುಡು ಗುಸುಗುಸು ಸುದ್ದಿ. ಒಂತೆ ದಿನ ಕರೀನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಮು ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಬನ್ನಗ ಪೇಂಟ್ ಶರ್ಟ್ ಮಲ್ಲ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗೌಜಿದಾನೆ! ಆರ್ನ ಗಮ್ಮತ್ ದಾನೆ. ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಸಂಗತಿಲೆಡ್ ಗೆಂದಿನಾಯೆ. ಕಿಟ್ಟನ್ ತೂಯಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ನಕರಿದ್ ಪನ್ಪೆ "ನಿನ್ನ ಜವ್ವನಾದಿಗೆ ವಾ ಪಾಯಿದೆಗಾದ್...?". ಮೀಸೆ ಪೀಂಟಾದ್ "ಜವ್ವನಾದಿಗೆ

ಉಪ್ಪುನೇ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ ಕನ್ನೊಂದ್ ತಿನಿಯೆರೆ" ಪನ್ಪೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ.

ಬಟ್ರೆ ಬಿತ್ತಿಲ್‌ದ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತಿಕೂಡ್ಲೆ ಆರ್ನ ರಾಗ ಸುರುವಾಂಡ್. "ಬೊಳ್ಚರೆ ಬೇಗ ಬಲ್ಲಾ ಪಂದ್ ಅತ್ತಾ ಯೇನ್ ಪಂಡಿನಿ ನಿಕ್ಕ್...? ನಿನ್ನ ಯಾಪಾರ ಮಂತ ಇಂಚನೇ ಸಿವಾಯಿ... ಬರ್ಕತ್ತಾಪಿನಂಚ ಇಪ್ಪುನಾ...?" ಕಿಟ್ಟೆ ಅಂಗಿ ದೆತ್‌ದ್ ದೈತ ಕುಬೆಕ್ ತಿಕ್ಕಾಯೆ. ಕತ್ತಿನ್ ಸೊಂಟೊಗು ತಿಕ್ಕಾವೊಂಡೆ. ಕೈತಲೆ ಕಾರತಲೆ ಪತೊಂದು ಮರೊಕು ಮಿತಾರಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ನಗ ಬಟ್ರೆ ಮಗಲ್ ಒಂಜಿ ಲೋಟೆ ಕಾಪಿಲಾ ಪತ್ರೊಡೆಲಾ ಕನಬತ್ತಲ್. ಬಾರೆದಿರೆಟ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಪತ್ರೊಡೆನ್ ಗಬ ಗಬ ತಿಂದೆ. ಕಾಪಿನ್ ದೊಂಡೆಗ್ ಮೈತೊಂಡೆ. ಬಿರಾಣೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಪತ್ರೊಡೆತ ರುಚಿಯೇ ಬೇತೆ. ಅಲ್ಲೇ ಇತ್ತಿನ ಕೆದುಕು ಜತ್ತ್‌ದ್ ಲೋಟೆ ದೆಕ್‌ದ್ ಜಗಲಿಡ್ ದೀದ್ ಬತ್ತೆ.

ತಾರೆಗ್ ಮಿತ್ತಾವೆರೆಗ್ ತಯಾರಾವನಗ ಬಟ್ರ್ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್, "ನನ ಎಳತ್‌ಕಾಯಿಲೆನ್ ಕೊಯ್ತ್ ಪಾಡುನ್ ಬೋತ್ರಿ, ನಿಕ್ಕ್ ಲೆಕ್ಕೊಂಕ್ ಆಪುನ್ ಪಂಡ್‌ತ್... ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೇತಿನ್ ಕಾಯಿಳೆನ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಯ್ಯೊಡು, ಜಾನೆ!"

ಕಿಟ್ಟೆ ಹೂಂಲಾ ಪಂಡ್‌ಜೆ, ಹಾಂಲಾ ಪಂಡ್‌ಜೆ. ಕೈತಲೆ ಪತ್‌ದ್ ಮರ ಮಿತಾರ್‌ರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ತಾರಾಯಿ ಪೆಜ್ಜೆರೆಗ್ ಬರ್ಪಿನ ಕೆಲಸದ ಹುಡುಗನೊಟ್ಟುಡು ಬಟ್ರೆ ಮಗಲ್ ಬತ್ತೊಲು. "ಏ ಕಿಟ್ಟಾ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಬೊಂಡ ದೆತ್ತ್ ಕೊಳುಯಾ..." ಪಂಡಲ್. ದಾನೆ ನಾ ಪೋಲಿಪಾತೆರ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಕಿಟ್ಟಗ್ ತೆಲಿಕೆ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ತಾರಾಯಿ ಕೊಯ್ದ್ ಮುಗ್ಗಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಲತ್ತ್ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ ಕೊಯ್ದ್ ಜೊಟ್ಟುನು ಬಾಯಿಡ್ ಅಗ್ಗಿದ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತೆ. "ಅಯ್ಯಮ್ಮಾ... ಥೂ ಬಾಯಿಡ್ ಅಗ್ಗಿದ್ ಮಡೆ ಅಂತಿನಾ ಬೊಂಡನಾ...?" ಪಂಡೊಲು ಪೊಣ್ಣು. ಕಿಟ್ಟಗ್ ತಪ್ಪು ಆಂಡಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇಜಾರಾಂಡ್. ಬಿರಾಣೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ನಮ ಮುಟುದಿನವೆನ್ ತಿನುವೆರಾ...! ಪೊಣ್ಣು ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡೊಲು "ಪರವಾ ಇದ್ದಿ... ಕಿಟ್ಟಾ.... ಚೊಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಾ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಿಟ್ಟನ್ ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ತೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಬೊಂಡ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆ. ಪೊಣ್ಣಗ್ ಕುಸಿ ಆಂಡ್. "ಮಲ್ಲ ಎರುತಲೆಕ್ಕ ಬುಲೆತ... ಕಪ್ಪು ಕಿಟ್ಟೆ... ಒಂಜಲಾ ತೆರಿಯಂದಿನಯೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿತ್‌ದ್ ಬಲಿತೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ. ಆಲ್ ಬಲಿಪುನನೇ ತೂದ್ ಉಂತಿಯೆ...

ತಾರಾಯಿದ ಕೊಯ್ಲ್ ಮುಗಿನಗ ಒಂಜಿ ದಮ್ ಸುಸ್ತಾಂಡ್. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ದಮುದೆತ್ತಿನಯೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ನೆನಪಾಯಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ರಾಸಿ ಪಾಡ್ದಿನ ತಾರಾಯಿನ್ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ಒಟ್ಟುಗು ಐನೂತ್ತ

ಮುಪ್ಪ ತಾರಾಯಿಲು. ಭಟ್ರ್ ಪೇಂಟೆದಂಚಿ ಪೋದಿತ್ತೆರ್ಡ ಅಂಚಿಂಚಿದ ಕಯ್ಲ್‌ಲೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ಪಾಡ್‌ದ್ ಸಾವಿರೊಗು ಭರ್ತಿ ಮಲ್ಪುವೊಲಿ. ಕೊಯ್ತಿನ ಕೂಲಿ ಐವ ತಾರಾಯಿ ದೆಯ್ದ್ ಮಜಾ ಮಲ್ಪುವೊಲಿ. ಒಂಜಿ ಪಜ್ಜಿ ಕಾಯಿಲಾ ಕೊಯ್ದ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಈಯಾವು, "ಎನನ್ ಲಗಾಡಿ ದೆಪ್ಪೊಡು ಪಂಡ್‌ದತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಪಿಲೇನ್...?" ಪಂಡ್‌ದ್ ಗಲಾಟೆ ಮಲ್ತೆರ್. ನೂದೆಕ್ ಐನ್ ತಾರಾಯಿದ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಕೂಲಿ ಇರ್ವತ್ತೆಡ್ಮ ತಾರಾಯಿ ಜತ್ತ್ ದೆಪ್ಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆ ಕಿಟ್ಟೆ. ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೇದ್ ಇರ್ವತ್ತೆಡ್ಮ ತಾರಾಯಿ ಜತ್ತ್‌ದ್ ದೆತ್‌ದೀಯೆ. "ಉಂದು ವಾ ಲೆಕ್ಕೊ ಮಾರಾಯ... ಐನೂದೆಕ್ ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ಅಂದ್ ಮುಪ್ಪೊಗು ಮೂಜಿ ಎಂಚ ಕಿಟ್ಟಾ...?" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಟ್ರ್ ದುಟ್ರ್ ಪಾತೆರಿಯೆರ್. ಕೂಲಿದ ಸಂಗತಿಡ್ ಕಿಟ್ಟೆ ಕಡಕ್ಕ್. "ಇರ್ವತ್ತೈನೆಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಐವ ಮುಟ್ಟೊಗು ಮೂಜಿ ತಾರಾಯಿದ ಲೆಕ್ಕ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ತನ್ನ ತಾರಾಯಿದ ಚೆಪ್ಪುದ ಸೂಲಿ ಲಕ್ಕಾದ್ ಒಂಜೆನೊಂಜಿ ಸೇರಾದ್ ಕಟ್ಟಿಯೆ. ಭಟ್ರ್ ಮನೀತಿಜ್ಜೆರ್... ಈ ಸೂದ್ರ ಮುಂಡೆಂತಕ್ಲೆಡ ಕೂಲಿತ ಸಂಗತಿಡ್ ಚರ್ಚೆ ಅಂತ್‌ಂಡ ದುಂಬುಗು ಲೆತ್ತಿನಾಪಗ 'ಪುರ್ಸೊತ್ತಿಜ್ಜಿ' ಪನ್‌ತ್ ನಲಿಪಾವೆರ್... ಬಟ್ರ್ ಆಂಡಲಾ ಸೋತಿನ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜಾವಯೆರ್. "ಕೋಲೇಜಿ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಆಫೀಸ್ ಕೆಲ್ಸ ದಾಯೆ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಗಂಟೆದ ಬೇಲೆಡ್ ಕಿಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ಜ್ಜೆನಾ ಎಣ್ಪ ರೂಪಾಯಿ" ಪಂಡೆರ್ ನಂಜಿಡ್. ಕಿಟ್ಟೆ ಬುಡಯೆ, "ಇರ್ನ ಕಾಲೇಜಿ ಕಲ್ತಿನ ಜವ್ವನೆರೆನ ಕೆಲಸ ಬುಡ್ಪಾದ್ ತಾರಾಯಿ ಕೊಯ್ಪಿ ಕೆಲಸೊಗು ಬರ್ರೆ ಪನ್ಲೆ... ಯಾನ್ ಈ ಕೆಲಸ ಬುಡ್ಪೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆಲಿತೆ. ಬಟ್ರೆ ಮಗಲ್ ಒಂಜಿ ಲೋಟೆ ಅಲೆ ಕನಬತ್ತ್‌ದ್ ಜಾಲ್‌ಡ್ ದೀಯೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಅಲೆ ಪರ್ದ್ ಲೋಟೆ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ದೀಯೆ. ಬಂಜಿಡ್ ಅಲೆ ಬೂರುನಗ ಪೊಸ ಉತ್ಸಾಹ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ತಾರಾಯಿಲೆನ್ ಪುಗ್ಗೆಲ್‌ಡ್ ಮಂಡೆಡ್ ದೀವೊಂದು ಅಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ಪಿದಾಡಿಯೆ. ಶಂಕ್ರನ ಅಂಗಡಿಗ್ ಇರ್ವತ್ತೇನ್‌ನ್ ಮಾರ್‌ದ್ ಒರಿದಿನ ಮೂಜಿ ತಾರಾಯಿ ಇಲ್ಲಗ್ ಕೊನೊಪೋಯೆ. ಕನಬತ್ತಿನ ಮೂಜಿ ತಾರಾಯಿನ್ ಇಲ್ಲಡ್ ದೀದ್, ಮುಪ್ಪ ರೂಪಾಯಿನ್ ಅಪ್ಪೆ ಕಯ್ಕ್ ಪಾಡಿಯೆ. ಒರಿದಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಅಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾವಂದಿಲೆಕ್ಕ ದೆಂಗಾದ್ ದೀವೊಂಡೆ. "ಆ ಪೂಂಜೆ ತೋಜೂಜ್ಜಿ ಮಗಾ... ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತ್..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡೊಲ್. ಈತ್ ದಿನತ ಲೆಕ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಕಾಸ್ ಯಾವಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊಕ್ಕೆ ಪಾತೆರಂದೆ ಅಪ್ಪೆ ಪೂಂಜೊನು ಪತ್ತೆರೆಗ್ ಪಂಡಿನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಕಿಟ್ಟಗ್ ಕುಸಿ ಆಂಡ್.

"ಒಲ್ಲಾ... ಪೆರಡೆಲ್ ಬೆರಿಯೆ ಪೋದುಪ್ಪು..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ನಗ

ಕಿಟ್ಟಗ್ ಪೊಡಿ ತೆಲಿಕೆ. ಪೂಂಜೊನು ನಾಡೊಂದು ಇಲ್ಲಗ್ ಸುತ್ತ್ ಬತ್ತೆ. ಕಂಡ ಬಯ್ಲ್ ನಾಡ್‌ಂಡಲಾ ಪತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಇಲ್ಲದಡೆಗ್ ಬತ್ತೆ. ದರೆ ಮಿತ್ತಾದ್ ತೂಂಡ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಬಿತ್ತಿಲ್‌ಡ್ ಕಿಲೇತೊಂದುಂಡು ಪೂಂಜೆ. ಕಿಟ್ಟೆ ಕೈಟ್ ಬಾರ್ ಪತೊಂದಿಲೆಕ್ಕ ಪುಂಡಿ ತೋಜಾದ್ ಬಾ.... ಬಾ... ಪಂಡೆ. ಪೂಂಜೆ ಆಯನೊರ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ತೂದ್ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಬಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಿಟ್ಟೆ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಗೇಟ್ ತೊರ್ತ್‌ದ್ ಉಲಾಯಿ ಪೋನಗ ಮಲ್ಲ ಕಪ್ಪುನಾಯಿ ಕಟ್‌ಪಾಡಿನಲ್ಲನೇ ದೊಂಡೆ ಪುಡಾಪಿಲೆಕ್ಕ ಗುರೆಪೆರೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ಂಡ್. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಬಂಟೆ ನೀಲಕಂಠೆ ಇಜ್ಜೆಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಇತ್ತ್‌ದೆಡ "ದಾನೆಯಾ, ದಾಯೆಗ್ ಬತ್ತಿನ್ ಇಡೆಗ್..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರಬಾಯಿ ಕೊರ್ತುವೆ. ನನೊರಿ ಕೆಲಸದಾಯೆ ಸೂರಪ್ಪೆ ಪೆತ್ತೊಲೆಗ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ದೀವೊಂದುಪ್ಪುನಾಯೆ "ದಾನೆ ಕಿಟ್ಟ... ದಾಯೆಗ್ ಬತ್ತ...?" ಪಂಡೆ. "ಎನ್ನ ಪೂಂಜೆ ಇಂಚಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ಗಡಿಯಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಉಂಡ್... ಅಯ್ಕ್" ಪಂಡೆ. "ಉಲಾಯಿಡ್ ನಮ್ಮ ದನಿಕುಲೆನ ಕಟ್ಟದ ಪೂಂಜೆ ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ಕೊನೋದು ಪರ್ತ್ ಪತ್ತ್... ತಿಕ್ಕೊಂಡ್..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೂರಪ್ಪೆ ಉಪಾಯ ಪಂಡೆ.

ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಪೋಪಿನೆಂಚ... ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ದಾನೆ ಪನುವೆರ್! "ಅಯ್ಯೋ... ಪೋಡ್ಯೊಡ್ಚಿ ಮಾರಾಯ... ಈ ಎಂಚೀ ಜವ್ವಣೆ? ನಾಯಿಗ್ ಪೋಡಿನಯೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೂರಪ್ಪೆ ತೆಲಿತೆ. ಕಿಟ್ಟೆ ಧೈರ್ಯ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಲಾಯಿ ಪೋಯೆ. ಜಗಲಿಡಿತ್ತಿನ ಗುಂಟೊಡ್ದು ಪೂಂಜೆದ ಬಲ್ಲ್ ಬುಡ್ಪಾಯೆ. ಪೋನಗ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಆಯನ್ ತೂದ್ ಕೈತಾಲ್ ಬತ್ತೊಲು. ಆಲ್ನ ಕಣ್ಣ್ ಮೋನೆ ಬಾಡ್‌ದ್ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜೆಂಡ್. ಅಲ್ಪತ್ತಿನ ಕಂಡಿದ ಕೈತಾಲ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಈರ್ ಯೇರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ... ಯಾನ್ ಮೂಲು ರಕ್ಕಸೆರೆ ಕೈಕ್ ತಿಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ದೆ. ಎನನ್ ಮುಲ್ತುರ್ದು ಬಚಾವು ಮಲ್ತರ್ಡ ಯಾನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದುಪ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ ಇರೆನ್ ಮದಪಯೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಅವಾಕ್ಕಾದ್ ಅಲೆನೇ ತೂಯೆ... ಉರುಟು ಮೋನೆ, ಎಣ್ಣೆಕಪ್ಪು, ಲಕ್ಷಣದ ಪೊಣ್ಣು. "ಇರೆನೇ ನಂಬ್‌ದೆ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರೆಗ್ ಎಂಚಾಂಡ ಮುಲ್ತುರ್ದು ತಪ್ಪಾದ್ ಬರ್ಪೆ. ಎನನ್ ಎನ್ನ ಊರ್ ಉದ್ಯಾವರ ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿಗ್ ಮುಟ್ಟಾಯರ್ಡ ಯಾವು" ಪಂಡೊಲ್ ಗುಟ್ಟುಡೆ. ಕಿಟ್ಟೆ ಮನೀತ್‌ಜ್ಜೆ. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆಗ್ ಮಿನಿ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಜೋಡ್‌ನಲ್ಗೆದ ಬೆಡಿಟ್... ದೇವರೇ...! ಈ ಪೊಣ್ಣಗ್ ದಾನಿ ಸಲೀಸ್... ಮುಲ್ತರ್ದ್ ಬುಟ್ಪಾವನ್ನಾ...? ಪೋದೆ ಮುಲ್ತುರ್ದು... ರಗಲೆ....! ಪನ್ಪಿನ ಮನಸ್ಸಾಂಡ್.

ಪೂಂಜೆನ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂಡೆ. ಮನೀಪಂದೆ ಅಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ಪಿದಾಡಿಯೆ.

ಮಂಡೆ ನಿಲೀಕೆ ಪೊಣ್ಣನ ಪಾತೆರನೇ. ವಾ ಅಪ್ಪೆ ಮಗಲಾ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಕೈಕ್ ಎಂಚ ತಿಕ್‌ದ್ ಬೂರಿಯಲಾ... ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣು... ಕಿಟ್ಟನ ಕೈಟಿತ್ತಿನ ಪೂಂಜನ್ ತೂದು ಇಲ್ಲದ ಪೂಂಜೆ ಪಾರ್‌ದ್ ಬತ್ತ್ ಕಾದೆರೆಗ್ ಉಂತುಂಡು. ಕೈಟಿತ್ತಿ ಪೂಂಜನ್ ಪರ್ತೆ ಬುಡಿಯೆ... ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ಕಾದ್‌ದ್ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಂಡ್. ರಡ್ಡೆನ್‌ಲಾ ಪತೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಪೂಂಜನ್ ಸೂರಪ್ಪ ಕೈಟ್ ಕೊರಿಯೆ.

ಗೇಟ್‌ದ ಕೈತಾಲ್ ಬನ್ನಗ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ತೂಯೆ. ಕಂಡಿದಲ್ಪ ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣು ಆಯನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಲ್. ಕಿಟ್ಟೆ ಅಲೆಗ್ ಕೈದೆರ್ತ್ ಬಾಸೆ ಮಲ್ತೆ. ಪೊಣ್ಣು ತೆಲಿತ್ತೊಲು. ಕಿಟ್ಟಗ್ ದಾನ್ಯಾ ಒಂಜಿ ಗೆಂದಿನಾತ್ ಕುಸಿಯಾಂಡ್. ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ಒಯ್ಕ್ಲ ಪಿರ ಪೋವಂದಿನ ಮನುಸ್ಯೆ. ಯಾನೇ ಈ ಪೊಣ್ಣು ತಪ್ಪಾದ್ ಪೋಯೆರೆಗ್ ಕಾರಣ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಜೀವ ಸೈತ ಬುಡುವೆರಾ...? ಕಿಟ್ಟನ ತಿಗಲೆ ಬಡ ಬಡ ಪನಿಯೆರೆಗ್ ಸುರುವಾಂಡ್. ಆಂಡ ಆ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣು....!

ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋದು ಪೂಂಜನ್ ಕಟ್ಪಾಡಿಯೆ. ಉಗ್ಗೆಲ್‌ದ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಪೋದು ಚಪ್ಪೆನೀರ್ ಮಂಡೆಗ್ ಮೈತೊಂಡೆ. ಮೀದ್ ಮುಗ್ಯನಗ ಮನಸ್ಸ್ ಅರ್ಲ್ಂಡ್. ಅವ್ವು ಉಂದೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೆಲಸ ಮುಗ್ಯನಗ ಕತ್ತಲೆ ಆವರೆಗಾಂಡ್. ಅಪ್ಪೆ ಗಡಿಹಾರೊಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್‌ಲೆನ್ ಪುಡಾಯಿಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ದೀತೊಲು. ಕೋರಿದ ಕಜಿಪುಗಾದ್ ಅರೆಪು ಅರೆತೊಂದಿತ್ತೊಲು. ಕಿಟ್ಟೆ ಪೂಂಜದ ಕಾರ್ ಕಟ್‌ದ್ ಪುಡಾಯಿಡ್ ಪಾಡೊಂಡೆ. ಪರ್ತೆ ಕತ್ತಿನ್‌ಲಾ ಪುಡಾಯಿಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಮಂಡೆಡ್ ದೀವೊಂಡೆ. ಇಲ್ಲದ ಬಡಕಾಯಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಜಾಗೆದ ಗಡಿಟಿತ್ತಿನ ಗಣಕುಲೆ ಕಲ್ಲ್‌ದ ದುಂಬುಡು ಉಂತಿಯೆ. ಬಾರೆದಿರೆತ ತುಂಡುಲೆನ್ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಎದುರು ದೀದ್ ನುಪ್ಪು, ಕುರ್ಲರಿ ಪಾಡಿಯೆ. ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕರತ ಓಡುಡು ಕುರಿನೀರ್ ಮಯ್ತೆ. ಕೇಪುಳದ ಪೂಕುಲೆನ್ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ದೀದ್ ದೊಂದಿಲೆನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ನಿಲಟ್ ಊರಿಯೆ. ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಗಂಟೆನ್ ಗಣ ಗಣ ಪಂದಾಯೆ. ಪೂಂಜೆನು ಪತ್ತ್ದ್ ತನ್ನ ಕಾರ್‌ಡ್ ಒಸು ಪತ್‌ದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ನ್ ಪತ್‌ದ್ ಪರ್ತೆ ಕತ್ತಿಡ್ ಕಚಕ್ಕ ಕತ್ತೆರಿಯೆ. ನೆತ್ತೆರ್ ಇರೆತ ನುಪ್ಪುಗು ಪಾಡಿಯೆ. ಪೂಂಜೆ ತಟ ತಟ ತುಲ್ಲ್‌ದ್ ಕಡೆಕೊರ ತೈತ್ ಮರಕಟ್ಂಡ್. ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಆನಿ ಕಮಲಗ್ ಗೌರಿಗ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿನಿ ಇಂಚನೇ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಕುದ್ದುನ ಕೆಲಸ ಅತ್ತಾ?

ತೈತಿನ ಪೂಂಜನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಪುಡಾಯಿಗ್ ಪಾಡೊನಿಯೆ. ಕರಿಯಪ್ಪನ

ಇಲ್ಲಡ್ ತಿಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ದಿನ ಪೊಣ್ಣು "ನಿನನೇ ನಂಬ್‌ದೆ ಎನ್ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಕುದ್ಪಡ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಣನೀರ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. ಕೋರಿದ ಕಜಿಪುನು ಅಪ್ಪೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮುಗಿಯನಗ ಗಂಟೆ ಪತ್ತ್ ಕರಿದ್‌ಂಡ್. ಶಂಕ್ರೆ, ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ಉಣಸ್‌ಗ್ ಬೈದಿತ್ತೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಕೋರಿ ರೊಟ್ಟಿದೊಟ್ಟುಡ್ ಕಲಿತ ಕುಪ್ಪಿ ದೀದಿತ್ತೊಲು. ಅಪ್ಪೆ ಮಲ್ತ್‌ನ ಕೋರಿದ ಕಜಿಪುದ ರುಚಿಯೇ ಬೇತೆ. ಜಬ್ಬಣ್ಣಗ್ ಪಂಡಿನಾತ್ ತೀರಂದ್. ಉಣಸ್ ಮುಗಿಯುನಗ ಅರ್ಧರಾತ್ರೆ ಕರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಂಕ್ರೆ, ಜಬ್ಬಣ್ಣೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. ಅಪ್ಪೆನ ಉಣಸ್ ಮುಗ್ಯನ ಮುಟ್ಟ ಕಾತಿನ ಕಿಟ್ಟೆ ಸಿಕೆ ಆಪುಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಜೆ ಪುದೆಪುನ ಕುಂಟುಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ಮಲ್ಲ ಕುಕ್ಕುದ ಮರತಡಿಟ್ ಜಪ್ಪೆರೆಗ್ ಪೋಯೆ. ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ ಉಲಾಯಿಡ್ ಪಜೆಪಾಡ್‌ದ್ ಜೆತ್ತೊಲು. ಇಡೀ ದಿನತ ಕೆಲಸೊಡು ಸಾಕಾಯಿನ ಅಲೆಗ್ ನಿದ್ರೆ ಬೇಗ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಕಿಟ್ಟಗ್ ಜೆತ್ತಿನಲ್ಪ ನಿದ್ರೆ ಬತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಮೆಲ್ಲ ಹಾಸಿಗೆ ಬುಡ್ದು ಕತ್ತಲೆಡ್ ನಡತೊಂದು ಪೋಯೆ. ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಸುತ್ತ ಇತ್ತಿನ ದರೆತ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತಿಯೆ. ನಾಯಿಲ್ ಒರ ಗುರೆತ್‌ದ್ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲಿಯ. ಪೊಣ್ಣು ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಜೋಡು ಬೆಡಿ ಪತ್‌ದಿನ ಇರ್ವೆರ್ ಜಟ್ಟಿಲೆನ ಕಾವಲ್‌ಡ್ದ್ ತಪ್ಪಾವೊಂದು ಬರಿಯೆರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡಾ ಪನ್ಪಿನ ಸವಾಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಸುಯ್ಲ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ತಾನ್ ಬತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೊರಿಯೆ. ನಾಯಿಲ್ ಗುರೆಪೆರೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್. ತಿಗಲೆ ಬಡ ಬಡ ಪನಿಯರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುಡೇ ದರೆ ಮಿತ್ತಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಜೀವದಾಸೆ ಬುಡ್ದ್ ಲಾಗಿದೇ ಬುಡಿಯೊಲು. ಬೂರಿನಾಲ್ ಎಂಚನಾ ಲಕ್‌ದ್ "ಅಕ್ಲ್ ಮಾತಾ ನಿದ್ರೆಡುಲ್ಲೆರ್. ಅಕ್ಲ್ ಎಚ್ಚರಾಪಿನದುಂಬೇ ನಮ ಮುಲ್ತುರ್ದು ಬಲಿಪೊಡು..." ಪಂಡೊಲು. ಪೋಪಿನಾಂಡಲಾ ಒಡೆಗ್? ಮೊಲೆನ್ ಈ ಊರುಡು ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾದ್, ಓಲು ದೆಂಗಾದ್ ದೀವೊಲಿ? "ಎನ್ನ ಇಲ್ಲ್ ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿಡ್.... ಅಡೆಗ್ ಎನನ್ ಮುಟ್ಟಾಯರ್ಡ ಈಯಾವು, ಬೊಕ್ಕ ಎಂಚಲಾ ಬದ್‌ಕುವೆ... ಇರ್ನ ಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರ..." ಪಂಡೊಲು ಪೊಣ್ಣು. ನನ ಉಂತ್‌ಂಡ ಕುಡಲಾ ಪೋಡಿಗೆ..." "ಸರಿ ಸರಿ... ಬಲಿಪು ತುಕ... ನಿನನ್ ಬುಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪುಲ್ಲೆಕ್ಲ್‌ದುಲಾಯಿ ಯಾನ್ ಇಡೆಗ್ ಪಿರ ಬರೊಡು ಇಜ್ಜಿನ್ಪಿನಾಂಡ... ಕಲಾಸ್!" ಪಂಡ್‌ದ್ ಇರ್ವೆರ್ಲಾ ಬಲಿಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.

ಸಾಕಾಯಿನಪಗ ಒಂತೆ ಪೊರ್ತು ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಕುಡ ಬಲ್ತೆರ್. ಪುಲ್ಲೆಕ್ಲಾಗ್ ಸುರುತ ಕೋರಿ ಕಿಲೆಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿದ ಒಂಜಿ ಮುಲಿತ

ಮಾಡ್‌ದ ಎಲ್ಯ ಇಲ್ಲದ ದುಂಬು ಬತ್ತ್ ಮುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಸೇಂಕೊಂದು ಉಂದುವೇ ಎನ್ನ ಇಲ್ಲ್ ಪಂಡೊಲು. ಇಲ್ಲದ ಮಡಲ್‌ದ ತಟ್ಟಿ ಬಾಕಿಲ್‌ನ್ ಬಡ ಬಡ ಪಂದಾಯೊಲು, ಉಲಾಯಿಡ್ ಏರಾ ಲಕ್‌ದ್ ಚಿಮಿಣಿ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್. "ನನ ಯಾನ್ ಮೂಲ್ ಉಂತೆರೆಗ್ ಆವಂದ್..." ಪಂಡೆ ಕಿಟ್ಟೆ. ಪೊಣ್ಣು ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಮಾನ ಒರಿಪಾಯಿನ ಎನ್ನ ಪಲಯೆ... ಅಣ್ಣೆ ಈರ್..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬುಲಿತೊಲ್. ಕಿಟ್ಟೆ ತನಕ್ ತೆರಿಯಂದಿಲೆಕ್ಕನೇ ಅಲೆನ ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಕೈದೀಯೆ. ನನ ಮೂಲ್ ಉಂತಿಯೆಡ! ಅಪಾಯದ ನೆನಪಾಂಡ್. "ಜಾಗ್ರತೆಡುಪ್ಪು... ಬದ್‌ಕ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ ಯೇಪಾಂಡಲಾ ಇಡೆಗ್ ಬರುವೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲೆನ ಉತ್ತರೊಗು ಕಾಪಂದೆ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬಲಿಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆ.

ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಾಸಾಂಡ್. ದಾನ್ನ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನ ತೃಪ್ತಿ. ಪುಲ್ಲೆಕ್ಲ್‌ದ ತಂಪು ಗಾಲಿ ಮೈನ್ ಪೂಜನಗ ಕುಡಲಾ ಉಲ್ಲಾಸ. ಈ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕರಿಯಪ್ಪೆರೆ ಕೈಡ್ದ್ ಬಚಾವು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಂಕ್ ದಾನೆ ಲಾಭ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನಿಯೆ. ಅಣ್ಣಪ್ಪೆ ಗೌರಿನೊಟ್ಟುಡು ಮಜಾ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡಿನೆಕ್ ನಾಚಿಕೆ ಆಂಡ್. ಪೊಣ್ಣು "ಅಣ್ಣೆ..." ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತಿನ ನೆನಪಾಂಡ್. ಕುಡ ಬರ್ಪೆ ಪಂಡಿನ ನೆನಪ್ಪಾಂಡ್. ಪೊಣ್ಣನ ಪುದರ್‌ಲಾ ಕೇಂಡ್‌ಜ್ಜಿ... ಛೇ!... ತಂಗಡಿ ಪನೊಡಾಂಡ... ಜಾತಿದಾಲಾ... ಬಿರಾಣೆರಾ... ಸೆಟ್ರಾ... ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಾಲಾ... ಅತ್ತ್ ಸಾಯ್ಬೆದಿಯಾ... ಕಿರ್‌ಸನ್‌ದಾಲಾ... ಛೇ... ಒಂಜಿ ಪುದರ್, ಜಾತಿ ಒಂಜಲಾ ಕೇನಂದಿನ ತಪ್ಪಾಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗಲಿಬಿಲಿಯಾಂಡ್... ಕುಡ ಒಂತೆ ದುಂಬು ಪೋಯಿನಪಗ ಮನಸ್ಸ್ ಬದಲಾಂಡ್... ಯಾನ್ ದಾಯೆಗ್ ಜಾತಿ ಕೇನೊಡು...? ಆಲ್ ಅಣ್ಣಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತಿಬೊಕ್ಕ? ಜಾತಿಗೀತಿಗ್ ಮಡು ಪಾಡಡ್...

ಮೈಟ್ ಪೊಸ ಉಲ್ಲಾಸ ಮೂಡ್‌ಂಡ್. ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ಇಲ್ಲ್ ಮುಟ್ಪೊಡು.. ಕಿಟ್ಟೆ ಕುಡಲಾತ್ ಜೋರುಡು ಬಲಿಪೆರೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ತೆ.. ಕರಿಯಪ್ಪೆರ್ ನಾಡ್ ಪತ್ತ್‌ಂದೆ ಕುಲ್ಲಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತೆ... ಬರಡ್, ಬತ್ತಿನವೆನ್ ಎದುರೊಕ್ಕುನಗ ಪನೊಂಡೆ.

ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ

ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಬಾರ್ಕೂರುದಾರ್. ಬ್ಯಾಂಕ್

ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಉದ್ಯೋಗೊಡ್ದ್ ನಿವೃತ್ತೆರಾತೆರ್. 'ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರು', 'ನೋಂಬು', 'ದಜ್ಜಾಲಿ', 'ಅತ್ತರ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು' ಪನ್ಪುನ ಕಥಾ ಸಂಕನೊಲೆನ್, 'ಸರಕುಗಳು' ಬುಕ್ಕೊ 'ಕಚ್ಚಾದ' ಪನ್ಪುನ ಕಾದಂಬರಿಲೆನ್, 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರು', 'ಸೂಫಿ ಸಂತರು', 'ಸೂಫಿ ಮಹಿಳೆಯರು', 'ಕೈಯ್ಯೂರಿನ ರೈತವೀರರು' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಾಹತ್ಯೊ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಇಂಬೆರ್ ತುಳುಟು ಬರೆಯಿನ ಮಸ್ತ್ ಕತೆಕುಲು ಕುಡ್ಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ಪ್ರಸಾರವಾದ್, ಆ ಕತೆಕ್ಲು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ 'ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳುಕತೆಕ್ಕುಲು' ಪುದರ್‌ಡ್ ಬೂಕ್ ಪ್ರಕಟವಾತ್ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ನಿಲೆಯಾದಿಪ್ಪುನ ಇಂಬೆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್‌ದ್ಂಡ್. 'ಗಡಿಹಾರ' ಕತೆನ್ ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ ಇಂಬೆರ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ 'ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳುಕತೆಕ್ಕುಲು' ಬೂಕ್‌ಡ್ದ್ ಪೆಜೊಂದ್‌ನೆ.

ಉಳತಿರ್ಲ್

'ಗಡಿಹಾರ' ಪಂಡ ದೈವ ದೇವೆರೆನ ಮಿತ್ತ್ 'ಆಜ' ಪಾಡೊಂದು ಕುಟುಮ್ಮೊದ ಸಮ್ಮಂದೊ ಕಡಿತೋನ್ನಾಕ್ಲು ಪಿರ ರಾಜಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಒಂಜಾವೊಡುಂದು ಪನ್ನಗ 'ಆಜ'ದ ದೋಸೊ ಪರಿಹಾರೊಗು ಮನ್ಪುನ ಇಸೇಸೊ ಬಲಿ. ಬಲಿಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಲೆನ್ ಪುಡಾಯಿಡ್ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಜಾಗೆದ ಗಡಿಟಿತ್ತ್‌ನ ಗಣಕ್ಲೆನ ಕಲ್ಲ್‌ದ ದುಂಬುಡು ಅಗೆಲ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕೈಮುಗಿದ್ ಪೂಂಜನ್ ಬಲಿಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕ್ಲು ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತ್‌ನ ಆಚರಣೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕತೆಟ್, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಸೊಡು ನಡಪುಂಡುಂದು ಆರೋಪೊ ಇಪ್ಪುನ ಪೊಣ್ಣಿನ ಮಾರಾಟ ಜಾಲಡ್ ಸೆರೆಯಾದಿತ್ತ್‌ನ ಪೊಣ್ಣನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನವು ಕತೆತ ಮೂಲ ವಸ್ತು. ಈ ಕತೆತ ನೂಲುಗು ಬಣ್ಣದ ಮಣಿಸರಕಾದ್ ಅಲಂಕಾರೊಡ್ ಪೊರ್ಲುಮಲ್ತಿನವು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಸೊದ ಚಿತ್ರನೊಲು ಊರ್‌ದ ಸಿರಿವಂತೆ ಕರಿಯಪ್ಪನ ಕಾಮ-ಕಾಸ್‌ದಾಸೆಗ್ ಊರುದ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಬಲಿಯಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕತಾನಾಯಕೆ ಕಿಟ್ಟೆ ಗಡಿಹಾರೊದ ದಿನೋನೇ ಇರ್ಲ್ ಆವರೊ ಕೊರ್ತ್‌ನ ಕೋರಿತಮ್ಮನ ವನಸ್‌ಗ್ ಕರಿಯಪ್ಪನ ಬಂಟೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್, ಸರೀ ಗಂಗಸರೊ ಪರ್ಪಾದ್ ತಿನ್ಪಾದ್ ಅಕುಲೆನ ಬಂದನೊಡಿತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ಬಚಾವ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಲೆನ ಇಲ್ಲಾಗ್ ಬುಡ್ದ್ ಬರ್ಪೆ. ಗಡಿಹಾರದಾನಿಯೇ ಆವರೊ ಆವೊಡಿತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ಕಾಪುನವು ಈ ಕತೆತ ಇಸೇಸೊ. ತಾರಾಯಿ ದೆಪ್ಪುನವು, ಪೂಂಜ ಪೆರಡೆದ ಲಡಾಯಿ, ಬೂತೊಗು ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುನವು, ದಣಿ-ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲೆನ ದಸ್ರ್ ದರ್ಪೊ, ವಿನಯ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಗಟನೆಲು ಸಮಯೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ಬಟ್ರೆನ್ ಬೆನ್ಪಾವುನ

ರೀತಿ, ಬಟ್ರೆನ ಮಗಳೆನ ಕೊಂಗಾಟ, ತಾರಾಯಿ ದೆಪ್ಪುನ ಕೂಲಿಬೇಲೆದ ಪ್ರಸ್ತಾಪೊ, ಅಂಗಡಿ ಶಂಕ್ರನ ಚಿತ್ರನೊ ಉಂದು ಮಾತ ಈ ಕತೆತ ಪ್ರಾದೇಸಿಕತೆನ್ ಬೊಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಜಾತಿ ಧರ್ಮ ಮುಕ್ಯೊ ಅತ್ತ್, ಮಲ್ಲಾಯೆ ಎಲ್ಯಾಯೆ, ಧಣಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ವಿಷಯೊಲಾ ಮುಕ್ಯೊ ಅತ್ತ್; ಬಂಜೊಡು ಇಪ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಉಪಕಾರೊ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ಪುನ ಆಶಯೊ ಮುಕ್ಯವಾದುಂಡು. ಮುಗ್ದ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ್ ಬದ್ಕ್ ಗಡಿಹಾರೊಗು ಬಲಿಯಾಪುನ ಕೋರಿದಲೆಕ್ಕೊ ತುಲ್ಲ್‌ದ್ ಬೂರುನವುಂದ್ ಕತೆತ್ತ ಉಳತಿರ್ಲ್. ತನ್‌ಕ್ಕ್ ಕೇಡಾವುಂದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಗೆನ್ಪಂದೆ ಸಹಾಯೊಗು ಪಿದಾಡ್‌ನ ಬಡವೆ ಕಿಟ್ಟನ ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್ಸ್ ಈ ಕತೆತ ಆದರ್ಸೊ.

ಅರ್ತೊಲು

ಕಲೆಂಬಿ = ಪತ್ತಾಯೊ, ಕರ್ಜನೊ, ಮರತ ಅತ್ತಡ ಕಲ್ಲ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ; ಗೂಂಜಿ = ಕೂಂಜಿ, ಪೆಲಕಾಯಿದ ನಡುಟು ಪರ್‌ಂದ್‌ಗ್ ಅಂಟ್‌ದಿಪ್ಪುನ ನಾರ್‌ದಂಚಿನ ದಂಡ್; ಜಾರ್ದ್ ಪರ್ಬುಲು = ಜೋರ್ಜ್ ಪುರ್ಬುಲು; ತಮೆರ್ = ತವರುಮನೆ, ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್, ಮನೆತನೊ, ಬಂಧು ವರ್ಗೊದಕುಲು; ತುಲ್ಲ್ = ಪುಡೆರಾಟೊ, ಪುರೆಲಾಟೊ, ತುಲ್ಲರುನೆ, ತಿಣುಕಾಟ; ದುಟ್ರು = ದುಟ್ಟು, ದುಷ್ಟ; ನಕರಿದ್ = ತೆಲಿಪು, ಮೋಕರಿ ಮಲ್ಪು; ಪಚ್ಚತ್ತಾಪ = ಮಲ್ತಿನ ತಪ್ಪುನ್ ಎನ್ನ್‌ದ್ ಕೊರಗುನೆ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ; ಪಾಯಿದೆ = ಲಾಬೊ, ಅನುಕೂಲೊ; ಬಂಜಾಲೆ – ಬಂಜಿ ಜಾಲೆ = ಒಂಜಿ ಉರಿ ಮತ್ಸರೊ, ಯಥೇಷ್ಠ = ಬೋಡಾಯಿನಾತ್; ಬಿಸಾಲೆಜ್ಜಿ = ನೆಸಲೆ; ಬೊಬ್ಬರ್ಯ = ಬಬ್ಬರ್ಯ ಬೂತೊ; ಬೊಳ್ಚರೆ = ಬೊಲ್ಪುಗು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ; ರಚ್ಚೆ = ಪೆಲಕಾಯಿದ ಮುಳ್ಳುದ ಚೋಲಿ, ಪಚ್ಚಿಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಒರಿನವು ರೆಚ್ಚೆ, 'ಕೂಂಜಿಡ್ದ್‌ಲಾ ಬುಡಂದ್ ರೆಚ್ಚೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಬುಡಂದ್' ಪನ್ಪುನ ಗಾದೆ ಉಂಡು.

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ಗಡಿಹಾರ ಕತೆಟ್ ಕಿಟ್ಟನ ಬಿರ್ಸಾದಿಕೆ ಎಂಚ ಮೂಡ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್? ಕತೆತ ಆದಾರೊಡು ತೆರಿಪಾಲೆ

೨) ಗಡಿಹಾರ ಕತೆಟ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಸೇಸೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

೩) ಗಡಿಹಾರ ಕತೆದ ಆಶಯೊನು ಬರೆಲೆ

೪) ಕಿಟ್ಟನ ಗುಣೊ ಸೊಬಾವೊನು ವಿವರಿಸಲೆ

೫) ಗಡಿಹಾರ ಆವೊಡಿತ್ತಿನ ಪೊಣ್ಣು ಬಚಾವಾಯಿನ ರೀತಿನ್ ತೆರಿಪಾಲೆ

೬) ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಅ) ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಮಾರಾಟೊ ಜಾಲೊ ಆ) ಕಿಟ್ಟೆ
ಇ) ಫಕೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ

ಮುಳ್ಳಾಯಿನ ಪೂಕರೆ

ಲಲಿತಾ ಆರ್. ರೈ

ನಾಯರ್‌ಮಾರ್ ಕೋರುದು ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಬೆರಿಮಾರ್ ಗುತ್ತುಡು ಬಾರಿ ಗೌಜಿದ ದಿನ. ಊರುದ ಪಂಚಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪೂಜೆದ ಭಟ್ರ್, ಅಚ್ಯುತ ತಂತ್ರಿಲೆಡ, ಪಂಚಾಂಗ ದೀಡ್ದ್ ದಿನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಬೇಷ ತಿಂಗೊಲ್ಡು ಮಲ್ಪುನ ಕಜ್ಜ.

ಗ್ರಾಮ ದೈವೊಲು ಕೊಡಮಂದಾಯಗ್ಲ, ಜುಮಾದಿ ಬಂಟಗ್ಲ ಕೈ ಮುಗಿದ್, ಗುತ್ತುದ ಚಾವಡಿದ ಉಜ್ಜಾಲ್ದ ಸತ್ಯ ದೈವೊಲೆಗ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ದು ಕಾಲಾವದಿಡ್ ಕರಿಪುನ ಕೋಲ-ಬಲಿನ್ ಒಪ್ಪಿಪುವ ಪಂಡ್‌ದ್, ಕಾರ್ಯ ಸುರು ಮಲ್ಪುನೆ. ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ ಸೋಮಯೆ, ಇಲ್ಲ್‌ಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಓಲೆ ಮಾಣಿನ ಬೇಲೆ ಸಂದಾವೆ. ಬಂಡಾರ್ದ ಇಲ್ಲಗ್, ಮುಗಿಲ, ಕಲ್ಕರೋಟು, ಪಾದೆ ಪರಾರಿಗ್, ಪಟ್ಲೆರ ಇಲ್ಲಡೆ ಅಂದದ್ ಸರ್ವೆರೆಗ್ಲಾ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಾವೆ. ಎರ್ಲುಲ ಮಾಣಿಲ ಬರೋಡುಂದು ಬೆರಿ ಬರ್ಪೆ.

ಆನಿದ ದಿನೋಟು ಬೇಲೆದಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರಿ ಸಂಬುರ್ಮ. ದುಮಿನಾನಿ ಎರ್ಲೆನ ಬೆರಿ ಮೆಯಿ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್, ಪೊಣ್ಣೆದೆನ್ನೆ ಪೂಜಿದ್, ಸೇರ್-ಸೇರ್ ಕುಡು ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ದು ದನಿಕುಲೆಗ್ ಕುಸಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ, ಪೂವ ಬೈದ್ಯನ ತಾರಿದ ಕಲಿ, ಬಂಜರ ಪರಿಯೆರೆ ತಿಕ್ಕು. ಐಕ್ ನಕ್ಕಿಯೆರೆ ಪುಳಿ ಮುಂಚಿಡ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಬೂತಾಯಿದ ಚಾಕಣಲ ಉಂಡೇ ಉಂಡು.

ಮೂಲದ ಮಾನ್ಯೆರ್, ಮನದನಿ ಎಡ್ಡೆ ಪುಲ್ಯ ಆವೊಡಾಂಡನೇ ಜಾಲಬರಿಟ್ ನೆಗಪುವೆರ್. ಊರುದ ಜೋಡಿ ಜೋಡಿ ಎರ್ಲು ಹಡಪತ್ತಾಯೆರ್ನ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಮೊಗಸಾಲೆದ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬರಿಯೆರೆ ಶುರುವಾಂಡ್. ಸುಮಾರ್ ೭ ಗಂಟೆಗ್ ಗುತ್ತುದ ಮೊಗಸಾಲೆದ ಬಾಕಿಲ್ದ ಎದುರು ಬಜಿಲ್, ಪರ್‌ಂದ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಾಯದ ತಮ್ಮನ, ಕೂಡಿನ ಮೇಲ್ ಜಾತಿದಕ್ಲೆಗ್ ಆಂಡ, ಜಾಲ್ದ ಬರಿಟ್ ಬರಕಲಡ್ ಬೇಲೆದ ಪೊಂಜೆವೆನಕ್ಲೆಗ್ ಬಜಿಲ್ ಚಾಯದ ಬಾಜೇಲ್ ಮೈತೇರ್, ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಲುದ ಹರಿವಾಣ ಕಾಂಡೆನೇ ದೀತ್‌ಂಡ್ ಮೊಗಸಾಲೆಡ್. ಸೂಡಿ ಸೂಡಿ ತೆಗ್ಲೆ ಬಚ್ಚಿರೆ, ಬೊಲ್ನೆಯಿತಲ್ಕಂತಿನ ಸುಣ್ಣ, ಕೈನಿಲ್ಕೆ ತುಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಪೂಲುದ

ರಾಶಿ, ಗಜ್ಜಿರ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ಪೊರ್ಲುದ ಕಣಿಯ ಪುಗೆರೆದ ಎಸಳ್, ಐತ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಮಾಂಕು ಇಲ್ಲದ ಕಾಯಂ ಬೇಲೆದಾಯೆ. ದಪ್ಪುನ ಬೇಲೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಯಿಗ್ ಕೊರುದು, ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ತುಂಡು ಪುಗೆರೆ ಪೀಂಟಾದ್, ಪೀಂಟಾದ್ ಗುತ್ತುದ ಗತ್ತ್‌ಡ್ ಕೊರಿಯೆ.

ಎಡ್ಮ ಕಾಲ್ ಗಂಟೆಗ್ ಗಿಡಪುನ ಎರ್ಲು ಬಾಕಿಮಾರ್ದ ಬರಿಟ್, ಹಡಪತ್ತೇರೆ ಒಟ್ಟುಗು ಸಜ್ಜಾದ್, ನುಗ ಕಂಟೆಲ್ಡ್ ದೀಡ್ದ್, ನಾಯೆರ್ ಕೂಟುದು ಉಂತಿಯ. ಗುತ್ತಿನಾರ್ ದೇವಪ್ಪ ಸೇಕೇರ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಗಡಿಪತ್ತಿನ – ಗತ್ತ್‌ದ, ಕೈಬಳೆ ರೈಸುನಲ್ಕ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ತರೆ ಬಗ್ಗಾದ್, ಚಾವಡಿದ ಬಾಜಿರದ ಕಮ್ಮೊಲೆನ ನಡುಟು ಉಂತಿಯೆರ್. ಉಣ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನ, ಕುಟುಮದ ಮಣ್ಣ್, ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಡ್ದ್ ನಡತ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದಿನ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆ, ರೀತಿ ರಿವಾಜ್‌ಡ್ ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನ, ದೈವೊಲೆನ ಅನುವಾದಿದ ಕೆಲಸ ಉಂದು.

"ಪುಡುಕಾಯಿ ಪತ್ಯೆರೆ, ಎರ್ಲೆನ್ ನಾಯರ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪುಡಾಯೆರೆ ಸಲ್ಮತಿ ಕೇಂಡೊಂಡೆ, ಬೂರೊಂಡೆ ಉಲ್ಲಾಯ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇಡೊಂಡೆ. ಬೊಗಟೆ ಕೋರ್ದಬ್ಬುಗು ಕಟ್ಟುನಾಯೆ. ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಬಗ್ಗಾದ್ ದೀತಿನ ತರೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ದೇರ್ತ್‌ಜೆರ್.

(ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಆರ್ ಮಾನಿನ ಪಾತೆರೊಗು ಸಂದಾಯ ಕೊರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಡತ್‌ದ್ ನಡತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನ ರಿವಾಜ್), ಬೊಗಟೆ ಬೆರಿಪಾಡ್ಯೆ.

ಆಂಡಾ, ಸನಿತಲ್ಕ ಗುತ್ತಿನಾರೆನ ಪುಲ್ಲಿ ಪುಲಸ್ತ ತಾಂಕಿನ ಕಪ್ಪು ಪುಚ್ಚೆ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್, ಚಾವಡಿದ ಮುಟ್ಟು ಬಡತ್‌ದ್, ಆರೆ ದೆಕ್ಕಾರಾಯಿಡ್ ಕಡತ್‌ದ್ ಚಾವಡಿಗ್ ಪೊಗ್ಗುಂಡು.

"ಹೂಂ ಹೂಂ ತಥ್" ಪಂಡೆರ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಗಡಿಬಿಡಿಟ್.

"ಇಂಬ್ಯಗ್ ದಾನೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಇನಿ" ಪಂಡೆರ್ ಆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ತುಂಗಕ್ಕೆ. ಆರ್ ನಡು ಮುಂದಿಲ್ದ ಬಾಕಿಲ್ದ ಮದೆಟ್ ಉಂತಿನಲ್ತು. ಈಶ್ವರಾ ದಾನೆ ಕಾತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್, ಇನಿತ ದಿನೋಟುಂದು ಪಂಡೆರ್ ಆರ್.

ಬೊಗಟೆ ಕಂಡೊಗು ಪೋದು ಬಾರ್ ಕೋಲುಡು ಹೊಂಯೊ ಹೊಂಯೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗುತ್ತುದ ಎರ್ಲೆನ ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟಿಯೆ. ಒರಿನ ೧೦ ಜೊತೆ ಎರ್ಲುಲಾ ನಾಯರ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬೊತ್ತಿಯ, ಗುತ್ತುದ ಎರ್ಲೆನ ಬೆರಿಯೆ ಪಿದಡಿಯ.

ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಇನಿ ಲಕ್ಕ್‌ದಿನ ಗಳಿಗೆನೇ ಎಡ್ಡೆ ಇಜ್ಜಿ. ಕಾಂಡೇಡ್ದ್ ಇಂಚಿ,

ಆರೆಗ್ ಆರ್ನ ಬೇಲೆದ ಮೂಲಲದಾಯೆ ಮದರನ ಮಿತ್ತ್ ಏರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಿಸ್ರ್. ಮದರೆ ಬೇಲೆಗ್ ಬರಂದೆ ದಿನ ೧೫ ಕರಿದಿಂಡ್. ಆಯನ ಬೊಡೆದಿ ಚೆನ್ನು, ಪೊಟ್ಟೆದಾಲ್. ಮೂಜಿ ದಿನ ಬೇನೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆ ಬಂಜಿಡ್ ತೀರ್ದ್ ಪೆದ್ಯೆರೆ ಆವಂದೆ ತೀರ್ಯಲ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮದರೆ ದಡಿಕೆಡ್ದ್ ಪಿದಡ್ದ್‌ಜೆ. ಆನಿ ಆಯನ್ ಒತ್ತಾಯೊಡು ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಬರ್ಪಾದೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಯೆ ಎರ್ಲೆ ಪಿರವುಡು ಪೋಪಿನೆನ್ ಆರ್ ತೂಯೆರ್. ಮದ್ಯಾನ ಪೊರ್ತು ನೆತ್ತಿಗ್ ಆನಗ, ಕಂಡದ ಕೋಡಿಗ್ ಪೋಯೆರ್ ಆರ್. ಮದರೆ ತರೆಕ್ ಕೈಪತ್ತ್‌ದ್ ಪುಣಿಟ್ ಕುಲ್ದೆ. ಓಲು ಇಜ್ಜಂದಿನ ಕೋಪ ತೋಜಿಂಡ್ ಗುತ್ತಿನಾರೆಗ್. ಹಡಪತ್ತ್ಯೆರ್ ಎರ್ಲೆನ್ ಉಂತಾದ್, ವಣಸ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮಜಲ್ ಬಡತ್ಯೆರ್. ನುಗ ಜಾದ್, ಎರ್ಲೆನ್ ನಿರೆಲ್ಡ್ ಉಂತಾಯೆರ್. ಜನಮಾನಿ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ಡ್ದ್ ಅಗತೇರ್. ಮದರೆ ಒರಿಯೆ ರಣ ದೊಂಬುಡು ಪುಣಿಟ್ ಕುಲ್ಲುದೆ. ಗುತ್ತಿನಾರೆಗ್ ಏವುರ ತಡೆಯಿಜಿ, ಕೈತಲ್ ಪೋದು ಕಾಂಕರಿತ್‌ದ್, ಕಣ್ ಮಲೆದ್ ಆಯನ್ ತೂಯೆರ್.

"ದಾನೆಗ ಮದರ, ನಿನ್ನ ಕಣ್, ಕೆಬಿ ಪುಡದ್‌ಂಡ, ಜನಮಾನಿ ಮಿತ್ತ್ ಬಡತ್‌ದ್ ಪೊರ್ತು ಏತಾಂಡ್? ದಾನೆಂಬೆ, ಕೋಡೆ ಪರ್ತಿನ ಪುಳಿ ಕಳಿ ಪಿರಿದ್‌ಜಾ?" ಪಂಡ್‌ದ್ ದಡ್ಡಿಯೆರ್.

"ಎಂಕ್ ಗಂಜಿ ಬೊಡ್ಚಿ ದೆಕ್ಕುಲೇ."

"ದಾನೆ ಕಣ್ಣ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಏರ್ದ್ದಂಡಾ? ಸೊರ್ಕು ಮೀರ್‌ದ್‌ಂಡಾ? ಮಣ್ಣ್ ಮೂರಿ ಲಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡಾ? ಪೋಪಿಕಾಲ ಉಂದು ನಿಕ್ಕ್"

"ದೆಕ್ಕುಲೆ, ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಮನಸ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಏನ್ ದಡಿಕೆಗ್ ಪೆರಪ ಪೋಪೆ"

"ದಾಯಿತ ಪಂಡ ನಾಯಿದ ಮಗ, ಹಾಂಕರ ಮೀರ್‌ಂಡ ಇಂಚೆನೆ, ಬೋಳಿಮಗ ಕಂಡೊಡ್ದು ಕಾರ್ ಪುಣಿಕ್ ದೀಯಡ, ನಿನ್ನ ಕತೆ ಆಂಡ್‌ಂಡ್ ನೆನೆಪು" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಡ್ತ್‌ಪಾಡಿ ಚೆಂಡೆದ ಬೂರುನು ದತ್ತ ಕೈಟ್ ಒಯಿತ್ ಪತೊಂಡೆರ್. ಅಜಲ್‌ದ ನಾಗರಬೆತ್ತೊ ಬೊಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನೆತ ಮಂಡೆನ್ ಬಲಕೈಟ್ ಅಮ್ಮುತ್‌ದ್ ಪತ್ಯೆರ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್. ಕೋಪದ ಕೈಯಿಟ್ ಬುದ್ದಿ ಕೊರಿಯೆರ್. ಕಷ್ಟ ಸುಖ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬರ್ಪಿನಿ, ಅವು ಲೋಕನಿಯಮ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮದತೆರ್.

ಮದರನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಂಜಿಗ್ ಸರಿ ನುಪ್ಪು ತಿನಂದೆ, ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಒಡ್ಕ ಇಜ್ಜಂದೆ ವಾರ ಕರಿದ್‌ಂಡ್ ಆಯಗ್.

ತುಲ್ಯೆಲ್ ಕರಿತ್‌ದ್ ಆಯನ ಬೊಡೆದಿ ಚೆನ್ನುನು ಆಯೆ ಸಂಪಾಜೆಡ್ದ್ ಕೊಣತ್‌ದ್ ವರ್ಸ ಒಂಜಿ ಕರೀಂಡ್. ಆಲ್ನ ಬೊಳ್ನೆಯಿತಂಚಿನ ಉಡಲ್, ತೊಡ್ಡೆದ ನೆಯಿತಲೆಕೊಂತಿನ ಪಾತೆರ ಕತೆ ಆಯೆ ಮದಪೆರೆ ಉಂಡಾ! ತಿಂಗೊಲು ದಿಂಜಿನಗ ಪೊಟ್ಟೆದಾಲೆನ್, ಆಲೆನ ಅಪ್ಪೆನಡೆ ಕೊಡಪುಡುವೆ ಪಣ್ಣಗ; "ಅವುಲು ಅಪ್ಪೆ ಒರ್ತಿಯೇ, ಬೊಡ್ಚಿ, ಏನ್ ಮೂಲೆ ಪಾಯ ಆಪೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಚೆನ್ನು ಹಟ ಮಲ್ತಲ್. ಮದರಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ಅಮ್ಮೆ ಸಾಂಕ್‌ದಿನ ಮಗೆ. ಅಮ್ಮೆ ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಗಂಜಿ ಬೆಯ್ಪಾವರೆ ಪೊರಂದನ ಬೋಡು, ದಡಿಕೆಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂಪಾಜೆಗ್ ಪೋದು, ಈ ಗತಿ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ತುಳ್ಳೇಲ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಆಲೆಡಾ ಮದರೆ ಏರ್ಲಾ ಪಡೆವಂದಿನ ಸುಖ ಪಡೆಯೆ. ಇನಿತ ದಿನೋಟು ಆಯಗ್ ದೆಯ್ಯ ದೇವೆರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಾಂಡಾ! ಬೆರಿ ಸಾಯೊಡು ಕಾಪಂದೆ ಪೋಯೆರೇ! ಕಾಪುನಕಲೇ ಮುನಿಯೆರೇ! ಆ ಸುಖೋನು ಒಯ್ತೊಂಡೆರೇ. ಆಯನ ಬಂಜಿನ ತೂಟು ಆಯೆ ಬೆಯ್ಪಿನ, ಈ ಕಲ್ಲ್ ಮನಸ್‌ದ ಧನಿಕುಲೆಗ್ ದಾಯಿತ ಗೊತ್ತು! ಆಯನ ಬೇನೆ ಬೇಸರ, ಆ ಸೈತಿನಕ್ಲೆಗ್ಲಾ, ಈ ಆದೆರಿಪುನ ಬೂಮಿಗ್ಲಾ ಮಾತ್ರ ತೆರಿಯು.

"ದಾನೆ ಮಲೆತ್ ತೂಪ ನಿನ್ನ ಪೋಪಿ ಕಾಲದ ಹಾದ್ರೋಗು ಪುಟ್ಟಿನ ಬುದ್ಧಿ ಎನಡ ನಡಪಂದ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೈಟ್ ಪತ್ತಿನ ನಾಗರಬೆತ್ತೊಡು ದೇರ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಕುಲ್ಲಿನ ಮದರನ ಬೆರಿನಡುಕು ಬೀಜಿಯೆರ್. ತಂದೆಲ್ಡ್ ಕೋರಿನಲ್ಕ ಆಂಡ್ ಆಯಗ್.

"ಅಯ್ಯೋ ಸೈತೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮದರೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಂತಿಯೆ.

"ದಾನೆ ಮಲೆತ್ ತೂಪ? ಎದುರು ಉಂತುವನಾ? ಕಲುವ?" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೀಸ್‌ದ್ ಪೆರಪ ಆಯನ ನೆತ್ತಿಗ್ ಒಂಜಿ ಪೊಲಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್.

ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮೆಂಚಿ ರಟ್ಟ್ಂಡ್ ಮದರಗ್, ಏಲ್ಯೆಸ್ ಲೋಕ ತೋಜಿಂಡ್.

ಅಯ್ಯೋ ದೆಕ್ಕುಲು ನೆರಿಯೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇಜಾರ್ ಮಲ್ತೊನ್ನಗ ಚೆನ್ನು ಪನುವಲ್ ಏಪಲಾ

"ದಾಯೆ ನಾಯಿದಲ್ಕ ತರೆ ಬಗ್ಗಾದ್ ಕೇನುವರ್? ದೆಕ್ಕುಲೆನ ಅನ್ನೆಯದ ಪಾತೆರೊನು ನ್ಯಾಯೊಡು ಉಂತುದು, ದೈರೊಡು ಸಂದಾಯ ಕೊರ್ಲೆ. ದೆಕ್ಕುಲೆಗ್ ನಮಲ ನರಮಾನ್ಯೆರ್, ಕೈಕಂಜಿ ಅತ್ತ್ ಪಂಡ್‌ದ್. ಅಪಗನೇ ಧನಿಕುಲುನಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಪಿನೆ ಅಕ್ಲೆನ ಮೆಯಿಟ್‌ಲಾ ಪರಿಪುನು ಕೆಂಪು ನೆತ್ತೆರ್, ನಮ್ಮಲ್ಕನೇ ಬೇನೆ ಬೇಸರ್, ಅಂಗ್ ಅರಿಪು ನಮ್ಮಲ್ಕನೆ ಅಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಉಂಡುಂದು ಅಪಗ

ಗೊಂತಾಪುಂಡು. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿನಾತ್ ದಿನ ನಮ ಕೈಕಂಜಿ ಆಪ ಅಕುಲು ಬಾರ್ನೆ ಪೋಪಿನ ದೆಯ್ಯ ಬೂತೊಲು ಆಪೆರ್." ಸಾಲೆದ ಬರಾವು ನಾಲ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಚೆನ್ನು ಇಂಚಿನ ಪಾತೆರ ಪನ್ಪಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆನಿ ಮದರೆ ಗ್ರೇತ್‌ದೆ. ಆಂಡ ಇನಿ ಪಾತೆರದ ಸತ್ಯ ಆಯಗ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

"ಚೆನ್ನೊ, ನಿನ್ನ ಪಾತೆರದ ಸತ್ಯ ಇನಿ ತೆರಿದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸತ್ಯೊಗು ಸಾದಿ ಇಜ್ಜಿ. ತಿಗಲೆಡ್ ಕೊರಿನ ಸಾದಿಗ್ ಇನಿ ತಿಕ್ಕಿನೆ ನೆತ್ತಿ ಪುಡತಿನ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಪೊಲಿ."

ಮದರೆ ಬೊಬ್ಬೆ ದೀಡ್‌ಜೆ, ಉಸುಲು ದೆತ್ತ್‌ಜೆ, ನವುಂಡು ತುಚ್ಚಿಯೆ.

ಕಟ್ಟಪುಣಿಟ್ ಸಾಲಾದ್ ದೀಡದೆರ್ ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್, ಬರಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜಿಯೆರೆ.

ಕೊಟ್ಟುನು ದೇರ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್ ಗುತ್ತಿನಾರೆ ನೆತ್ತಿಗ್ ದರ್ತೆ; ಮದರೆ ಸಂಕಲೆ ಗುಳಿಗೆ ಎಚ್ಚಿಡ್ ಬತ್ತಿನಲ್ಕ ತೋಜಿಯೆ.

"ಕೆರಿಯನಂಬೆ, ದೆತ್ತನಂಬೆ ಲಗಾಡಿ, ಓ ನಾಯಿದ ಮಗಾ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುರಿಯ ಕೊರ್‍ಯೆರ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್. ಕಂಡದ ಕೆಸರ್‌ಗ್ ಜಾರಿಯೆರ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್. ಆರ್ನ ಮಂಡೆ ಪುಡಾದ್ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಮಾಲೆದಂಚಿನ ಬೊಂಡು ಪೀಂಕ್‌ದ್ ನಾಯೆರ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಪೂಕರೆ ಪಾಡ್‌ಂಡ್.

ತಾನ್ ದಾನೆ ಮಲ್ತೆ ಪನ್ಪಿನ ತಿರ ಮದರಗ್ ಅಪಗ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ನನ ಉಂತುಂಡ ಎನ್ನ ಪಿರಾಣೊಗು ಸಂಚಕಾರ, ಪೊಲೀಸ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೈಲ್‌ಗ್ ನೂಕುವೆರ್, ನೋತುದು ಮೆಯಿ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ನೆನೆಪುಗು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಏವುರದ ಮೈಂದ್ ಬಿರಿದ್ ದುಂಬುದ ಘೋರ ಫಲ ತಿಗಲೆಗ್ ಎಡ್ತ್‌ಂಡ್. ತಿಗಲೆ ನಡ್‌ಗ್‌ಂಡ್. ಮೆಯಿ ಏರಿಪೋಂಡು. ಕಂಡದ ಆಯೆರೆಡ್ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಅಂಚಿಗ್ ಮಲೆ ಸುರು. ಗುಂಡ್ಯ ದಾಟ್‌ದ್, ಕೂಜಿಮಲೆ ಏರ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಉಚ್ಚಂಗಿ; ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಯೆರೆ ಪಿಲಿತ ಮಾಚೆಲು. ಬಾಜೆಲ್ ತಣಿಪೆರೆ ಗಟ್ಟದ ಪರಿಪು ನೀರ್; ತಿನಿಯೆರೆ ಕಾಡ್ದ ಮೇರ್ ಬರಿಂಕ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅವುವೇ ಗತಿ. ಅಲ್ತ್ ಪೋದು ಮಡಿಕೇರಿದ ಮಾಕುಟ್ಟದ ಕಾಫಿ ತೋಟದ ನಡುಟು ಸೇರೊಂದು ಓಲಾಂಡಲ ಬದುಕನವೇ ಸೈ, ಪೋಲಿಸ್‌ಗ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ. ಈ ಊರುಡು ದಾಯಿತ ಋಣ ಒರಿದ್‌ಂಡ್, ಒಟ್ಟೆ ಬಿಸಲೆಲ್‌ಲ್ಲ, ಖಾಲಿ ದಡಿಕೆಲ ಮಾತ್ರ.

ಬೊಡೆದಿ ಸೈತ್‌ದ್ ಜೀವನೇ ಬೊಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗ್ರೇತಿನ ಮದರೆ ಬದುಕುನ ಆಸೆ ತನಡ ಏತ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಸತ್ಯ ಇತ್ತೆ ತೆರಿಯೊಂಡೆ.

ಕೊಟ್ಟು ಅಡಕ್‌ದ್, ಒಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಬಲ್ತಿನಾಯೆ ಕಾಡ್ ಮುಟ್ಟುನ ಮುಟ್ಟ ಮಗ್‌ದ್ ತೂಯಿಜೆ.

ದೊಂಬು ತೂತಲ್ಕ ಅಲ್ಯುಂಡು. ಕಂಡೊಡು ಗುತ್ತಿನಾರೆನ ಪುಣ ಕಬ್ಬೆ ಬೂರ್ದುಂಡು. ಮದರೆ ಚೆನ್ನುನು ನೆನೆತೊಂದು ದೈರ್ಯ ಮಲ್ತೊಂದು ಕಾಡ್ ಕಳೆದ್ ಮಲೆ ಬಡತ್ತಿಯೆ.

ಮದರೆ ಪಾಪದಾಯೆ. ಕಂಜಿದಲೆಕ ಇತ್ತಿನಾಯನ್ ಕರ್ಗಲ್ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್. ಅವ್ವೇ ಮುಳ್ಳಾದ್ ಆರ್ನ ಅಳೆಗ್ ಕಂತ್‌ಂಡ್. ಆ ಮುಳ್ಳು ಆಸೆ ಆದ್ ಆರ್ನ ಪ್ರಾಣೊನು ಗೆತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ, ಒಂಜಿ ದಾಸೆಮಿದಾತ್ ದಯೆ, ಕಷ್ಟೊಗು ಮರುಗುನ ಗುಣ ತೋಜಾದುಂಡ, ಬಡವನ ಉಡಲ್ದ ಬೇನೆನ್ ಅರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡ ಮದರೆ ಮುಳ್ಳು ಆಪುಜೆ, ಕಲ್ಲ್ ಆಪುಜೆ, ಮಾನ್ಯೆ ಕೆರ್ಪುಜೆ, ಅದಮೆ ಆಪುಜೆ, ದೇಶ ಬುಡ್ದು ದೇಶಾಂತರ ಸಂದುಜೆ.

ಲಲಿತಾ ಆರ್. ರೈ

೧೯೨೮ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗೊಲುಡು ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಲಲಿತ ಆರ್. ರೈಕ್ಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲು ಒರಿಯೆ ಮಗೆ. ಕುಡ್ಲಡೆ ವಿದ್ಯಾಬ್ಯಾಸೊ ಮಲ್ತ್‌ನ ಆರ್ ಸೈಂಟ್ ಆಗ್ನೆಸ್‌ಡ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಓದ್‌ನಾರ್. ತೆಕ್ಕುಂಜೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟೆರೆಡ್ದ್ ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಸೊಸಂತ್ರೊಗು ದುಂಬೆ ಬರೆಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾ ಆರ್.ರೈ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಡ್‌ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಸಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಎಗ್ರಿಲ್ ಮಗ್ರಿಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಪುನ ವಾ ಕಸ್ಟೊಗ್‌ಲಾ ಬೆರಿಪಾಡಂದೆ, ತರೆತಗ್ಗಾವಂದೆ ಗಟ್ಟಿ ಉಂತಿನರ್. ತಾನ್ ಕಲ್ತ್‌ನ ಬರವುದ ಪೊಲಬುಡು ಜೀವನೊನು ಎದ್‌ರಿಸಾಯಿನಾರ್. ದಿಂಜಿದಿ ಸಂಪೊತ್ತಿಡ್‌ಲಾ ಆತೇ ಬಂಗೊಡುಲಾ ಬದ್ಕ್‌ದ್, ಆ ಕಾಲೊಡು ಬರೆಯರ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ನನೇ ಚೋದಿಗಾಂದ್ ಎನ್ನೊಡು. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ದುಂಬು ಪೋಪುನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯೊಡು ಎದುರುಂತೆರೆ ಆವಂದಿನ ಕಾಲೊಡು ತಾನ್ ತನ್ನ ಕಾರ್‌ಡುಂತುದು ಬದ್ಕ್‌ದ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್.

ಲಲಿತಾ ರೈಕುಲು ಕನ್ನಡಡ್ 'ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗಿತು ಸೊಡರು', 'ಗ್ರಹಣ ಕಳೆಯಿತು', 'ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ನ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು' ಪನ್ಪುನ ಕತಾ ಸಂಕಲನೊ; ತುಳುಟು 'ದೇಸಾಂತರ', 'ಬೋಂಟೆದಾರ್' ಕಾದಂಬರಿನ್‌ಲಾ ಬರೆತೆರ್. 'ದೇಸಾಂತರ' ಇಂಬೆರೆನ ಸುರುತ ಕಾದಂಬರಿ. ನೆಕ್ಕ್ 'ಎಸ್.ಯು.ಪಣಿಯಾಡಿ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಾಯೊ ೯೨ ಕರಿಂಡಲಾ ಆರೋಗ್ಯೊಡ್ ತೊಂದರೆ ಆಂಡಲಾ ಬರೆವೊಡು ಪನ್ಪುನ ಉತ್ಸಾಹೊಡು

ಜೀವನೊ ಪ್ರೀತಿನ್ ದೀಡೊಂದು ಬದುಕೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಉಳತಿರ್ಲ್

ತುಳುವ ನಾಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಸಾಯೊದ ನಾಡ್. ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಬದ್‌ಕ್ ಕರಿಪುನ ಜನೊಕುಲು ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆನ್ ದೇವೆರೆನಲೆಕೊ ತೂಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ವಾ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ಪುನಗಲ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಯೆರ್. ಬೆನ್ನಿ ಬೆನಿಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಗ್ರಾಮೊ ದೈವೊಲೆನ್, ಕುಲ ದೈವೊಲೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರೊಂದು ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊನು ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊಡು ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನವು ಪಂಡ ಬಾರೀ ಒಂಜಿ ಸಂಬ್ರಮೊದ ದಿನೊ. ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಬತ್ತಿಂಚಿ ಈ ಕ್ರಮೊನು ವಾ ತುಳುವೆಲಾ ಮರತ್ ಬುಡಯೆ. ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಡ್ ನಡಪುನ ಈ ಸಂಬ್ರಮೊಡು ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರುನವುಲಾ ಒಂಜಿ ಇಸೇಸೊನೆ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ಈ ಕತೆ ಬೆರಿಮಾರ್ ಗುತ್ತುಡು ನಡಪುನ ಒಂಜಿ ಗಟನೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದೊ ಪಟ್ಟ್‌ನವು. ನಾಯರ್‌ಮಾರ್ ಕಂಡ ಕೋರಿಯರೆಡ್ದ್ ದುಂಬು ಪೂಕರೆ ಪಾಡ್‌ನಗನೆ ಪುಚ್ಚೆ ಅಡ್ಡ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಪಶಕುನ ಅಪುಂಡು. (ಎಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯೊಗು ಪೋನಗ ಪುಚ್ಚೆ ಅಡ್ಡ ಬತ್ತ್ಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್ಂದ್ ಒಂಜಿ ನಂಬೊಲಿಕೆ) ಆ ಪುಚ್ಚೆ ಅಡ್ಡ ಕಡಪುನೆಕ್‌ಲಾ ಅಲ್ಪ ಆಪುನ ಗುತ್ತುದಾರೆನ ಸಾವುಗುಲಾ ಸಮ್ಮಂದೊನು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ನಂಬಿಕೆದ ಪೊಲಬುನು ಈ ಕತೆಟ್ ಕತೆಗಾರ್ತಿ ಮೊಡೆದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್. ಒವ್ವೇ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ಅಲ್ಪ ಅಪಸಕುನೊದ ಗಟನೆಲು ದಾಲ ನಡಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ತುಳುವೆರ್ ನಂಬಿಂಚಿ ಕ್ರಮೊ.

ನಾಯರ್‌ಮಾರ್ ಕಂಡ ಕೋರಿಯೆರೆ ದುಂಬು, ಪೂಕರೆ ಪಾಡ್‌ನಗ ಗುತ್ತುದ ದೇವಪ್ಪ ಸೇಕೆರ್ ತನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಊರುದ ಜೋಡಿ ಎರ್ಲು, ಮೂಲೊದ ಮಾನ್ಯೆರ್, ಬೇಲೆದಕ್ಲೆನ್ ಮಾತೆರೆನ್‌ಲಾ ಸೇರಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಐಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ನಂಬಿಂಚಿತ್ತಿ ದೈವೊಲೆಗ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ದ್, ಕಾಲಾವದಿಗ್ ಕೊರ್ಪುನೆನ್ ಮಾತ ಕೊರ್ಪ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡ ಕೋರುನ ಕಾರ್ಯೊಗು ದುಂಬಾಪೆರ್.

ಆಂಡ ಆನಿದ ದಿನೊ ಗುತ್ತುದಾರೆನ ಬೇಲೆದಾಯೆ ಮದರೆ ಪದಿನೈನ್ ದಿನೊಡ್ದಿಂಚಿ ಬೇಲೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ಜೆ. ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನಾನಿ ಬಾರಿ ಒತ್ತಾಯೊಡು ಆಯೆ ಬರ್ಪುಲೆಕೊ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಮದರೆ ಮನಸಿಜ್ಜಾಂದಿನ ಮನಸ್‌ಡ್ ಕಂಡೊಡು ಎರ್ಲೆ ಪಿರವು ಪೋಪುನೆನ್ ತೂದಿತ್ತೆರ್. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ಮಾತೆರ್ಲ ಮದ್ಯಾನೊದ ಪೊರ್ತುಗು ಒನಸ್‌ಗ್ ಮಜಲ್ ಬಡತ್ತ್ಂಡಲಾ ಮದರೆ ಪುಣಿಟ್ ತರೆಕ್ ಕೈ ಕೊರ್ದ್ ಕುಲ್ಲಿನೆನ್ ತೂದು ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲದಾರೆಗ್ ಓಲಿತ್ತ್ಂಡಾ ಪಿಸ್‌ರ್. ಬೋಡು–ಬೋಡ್ಚಾಂದಿನ ನೆರಡೆನ್ ಮದರಗ್ ನೆರ್ಪೆರ್.

ಮದರೆ ತನ್ನ ಬುಡೆದಿ ಚೆನ್ನು ಸೈತಿನ ದುಕ್ಕೊಡಿತ್ತ್. ಚೆನ್ನು ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆದ್, ಆ

ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್‌ಯರ ಆವಂದೆ ಬಾಲೆ ಬಂಜಿಡೇ ಸೈತ್‌ದ್ ಆಲ್‌ಲಾ ಸೈತಲ್. ಚೆನ್ನುನು ಮದರೆ ತನ್ನ ಜೀವೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚ ಪ್ರೀತಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿನ ಆಯಗ್ ಚೆನ್ನು ಅಪ್ಪೆಲೆಕೊ ಇತ್ತಲ್. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ಚೆನ್ನು ಒಂತೆ ಬರವು ಸರವು ಕಲ್ತ್‌ನಾಲ್. ಮದರಗ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಂಜಾತ್ ಇಸಯೊನು ತೆರಿಪಾಯಿನಾಲ್. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಚೆನ್ನು ಸೈತ್ ಪೋನಗ ಮದರಗ್ ತಾನ್ ದಾಯೆ ನನ ಬದ್‌ಕೊಡು ಪನ್ಪುನಂಚ ಯೋಚನೆನೆ ಏಪೊಲಾ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ಲ್ ಪೊತ್ತುನ ಬೇನೆನ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಮದರೆ ಕುಲ್ಲುದಿನವು ಗುತ್ತುದಾರೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಆಯೆ ಬೇಲೆ ಕಲುವ ಲೆಕೊ ತೋಜಿಂಡಾ ದಾನೆನೊ?

ಗುತ್ತುದಾರ್ ನೆರ್‌ನಗ ಮನಿಪಾಂದಿನಾಯೆ ಆರ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ನಗ ಓಲಿತ್ತ್‌ಂಡಾ ಪಿಸ್‌ರ್. ಏಪಲಾ ತತ್ತ್‌ದ್ ಪೋವಂದಿನಾಯೆ ಆನಿ ಮಾತ್ರ ಬರಿಟಿತ್ತ್‌ನ ಕೊಟ್ಟುನು ದೇರ್ತ್‌ದ್ ಗುತ್ತುದಾರೆನ ನೆತ್ತಿಗ್ ಒಂಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ಯೆ. ತನ್ನ ಇಡೀ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಗುತ್ತುದಾರೆನ ನೆರಡೆನ್ ಕೇನೊಂದು ಸಹಿಸೊಂದು ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆನ್ ಪಂಡಿನಲೆಕೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಬೇನೆನ್ ಕೇನ್‌ಯರ ದನಿಕ್ಲೆಗ್ ಕೆಬಿ ಇದ್ದಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೊತ್ತಾದ್ ಕೋಪೊದ ಕೈಕ್ ಬುದ್ದಿನ್ ಕೊರಿಯೆ. ಗುತ್ತುದಾರೆನ್ ಕೆರೊಡು ಪನ್ಪುನ ವಾ ಉದ್ದೇಸೊಲಾ ಆಯಡ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಆಂಡ ಬೇಲೆದಕುಲುಲಾ ಒಂಜಿ ನರಮಾನಿಲು. ಅಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಬೇನೆ ಬೇಸರೊ ಇಪ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ಎಲ್ಯ ವಿಸಯೊಲಾ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿ ಅತ್ತೊ ಇಂಬೆರೆಗ್ ಪನ್ಪುನ ಬೇಜಾರೊಡು ತತ್ತ್‌ಮೋಸ ನಡತ್‌ದೇ ಪೋಂಡ್ ಅಲ್ಪ.

ಗುತ್ತುದಾರ್ ಇಂಚಪೂರ ಆಪುಂಡುಂದು ಕನ ಮನಸ್‌ಡ್‌ಲಾ ಎನ್ನ್‌ದುಪ್ಪಯೆರ್. ಆರ್ ಎನ್ನಂದಿನಂಚ ಗಟನೆ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಆರೆನ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆನ ಬಗ್ಗೆ ತೋಜವಂದಿನ ಕಾಳಜಿ, ಅಕ್ಲೆನ ಕಸ್ಟೊ ಸುಕೊಗು ಆವಂದೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನಿಯರ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಲೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತ್‌ನ ಮನಸೇ ಆರೆನ ಸಾವುಗು ಕಾರಣ ಆಂಡ್. ಮದರನಂಚಿನ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕಾಳಜಿ ಮಲ್ತುದುವೆರ್‌ಂಡ ಆಯೆ ಗುತ್ತುದಾರೆಗೆ ಇನಿ ತನ್ನ ಜೀವಲಾ ಕೊರ್ತುವೆ ಅತ್ತಂದೆ ಜೀವೊ ದೆತ್ತುದಯೆ.

ಮದರೆ ಉಂದು ಪೂರ ಗಟನೆ ನಡತ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ, ಊರು ಬುಡ್ದ್ ಗಟ್ಟ ಬಡತ್ತ್‌ದ್ ದೇಸಾಂತರೊ ಪೋಪೆ. ಬೊಕ್ಕ ಆಯೊ ಏಪಲಾ ಈ ಊರುಗು ಕಾರ್ ದೀಡುಜೆ. ಆಯೆ ಕಾರ್ ದೀಡ್‌ಂಡ ಊರುದಕುಲು, ಪೋಲಿಸ್‌ದಕುಲು ಆಯನ್ ಬುಡಯೆರ್ ಪನ್ಪುನ ಎಚ್ಚರೊ ಆಯಡ ಉಂಡು.

ಕತೆಗಾರ್ತಿ ಲಲಿತಾ ರೈ ತನ್ನ ಜವನಟಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ಜಮಿನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತಿಂಚಿ ಸಮಯೊಡು ನಡತ್ತಿಂಚಿ ಸತ್ಯೊ ಗಟನೆನ್ ತನ್ನ ಪದೊಕ್ಲೆ ರೂಪೊಡು ಕತೆಯಾದ್ ನಂಕ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಕಾಲ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಬೆನ್ಪಾಟಿಕೆದ ಬೇಲೆಲಾ ಇತ್ತೆ ಇದ್ದಿ. ನೆರ್ಪಾಟೊದ ನೆರಡೆಲಾ ಇದ್ದಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೊಸಂತ್ರೊಡು ಶಿಕ್ಷಣೊದ ಓನ್ನೆಲಡ್ ಮಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯೆರ್ ಆದೇ ಬದ್‌ಕ್‌ಯರ ಎಡೆ ಉಂಡು ಪನ್ಪುನವು ಈ ಕತೆ

ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಅರ್ತೊಲು

ಅಂಗ್ ಅರಿಪು = ಆಸೆಡ್ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ನೀರ್ ಅರಿಪುನೆ; ಅಗತೆರ್ = ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಪೋಯೆರ್, ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗು; ಅಡಕ್ = ದಕ್ಕ್, ಅಡಕ್>ದಕ್ಕ್, ಅಡಕ್‌ದ್ ಪೋಂಡ್ ಪಂಡ ಕೈಡ್ದ್ ತತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡ್; ಉಣ್ಪು ಕೊರ್ಪುನಿ = ಒನಸ್ ಕೊರ್ಪುನಿ, ಉನ್ಪು>ಉನುಪ್ಪು>ನುಪ್ಪು, ಉನಸ್>ಒನಸ್; ಎರ್ದುಲಾ ಮಾಣಿಲಾ = ರಡ್ಡ್ ಎರು (ಒಂಜಿ ಜೊತೆ) ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ನರಮಾನಿ; ಮಾಣಿ > ಮಾನ್ಯ > ನರಮಾನಿ; ಏವುರ = ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಲ್ಪುನೆ, ದಿಂಜ ಆಸೆ ಆಪುನೆ; ಒಟ್ಟೆ ಬಿಸಲೆ = ದಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ತೆ ಇದ್ಯಾಂತಿನಕ್ಲೆಗ್ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾದ್ ಪನ್ಪುನ ಪದೊ. ಕಜಿಪುದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಜನೊ ಬಿಸಲೆ, ನೆಸಲೆ ಬಿಸಲೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೆ. ನೆಸಲೆ ಪಂಡ ಅಗೆಲೊ ಬಾಯಿದ, ಬಿಸಲೆ ಪಂಡ ಎಲ್ಯ ಬಾಯಿದ. ಬಾಯಿ ಪಿದಯಿ ಬಗ್ಗ್ಂಡ ನೆಸಲೆ, ಬಾಯಿ ಉಲಯಿ ಬಗ್ಗ್ಂಡ ಬಿಸಲೆ ಪನ್ಪೆರ್; ಕಂಡ ಕೋರುನ = ಕಂಡೊನು ಅಡತ್ತ್‌ದ್ ಪಲಾಯಿ ಪಾಡುನೆಗ್ ಕಂಡ ಗೋರುನ ಅತ್ತಂಡ ಕೋರುನ ಪನ್ಪೆರ್; ಕಬ್ಬೆ ಬೂರ್ = ಕಂಕನೆ ಬೂರ್; ಕುಡು = ಒಂಜಿ ವಿದೊತ ದಾನ್ಯೊ, ಹುರುಳಿ (ಕನ್ನಡ ಪದ); ಕೊಡಮಂದಾಯೆ = ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ದೈವೊದ ಪುದರ್. ಮೂಜಿ ಕಣ್ಣ್ ಇತ್ತ್‌ನೆಡ್ದಾವರೊ ಶಿವನ ಅವತಾರೊ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆ;

ಗ್ರೇತ್‌ದೆ = ಗ್ರಹಿತೊಂದೆ; ಜುಮಾದಿ = ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣುಬೂತೊದ ಪುದರ್; ತುಲ್ಯಲ್ ಕರಿತ್‌ದ್ = ಮದ್ಮೆ ಕರಿದ್, ಚುಲ್ಲೆಲ್, ತುಲ್ಯೆಲ್ ಪ್ರಾದೇಸಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊ, ತುಲ್ಯೆಲ್ ಪಂಡ ಮದ್ಮೆ; ತೆಗ್ಲೆ ಬಚ್ಚಿರೆ = ಚೆಗ್‌ರ್‌ನ ಬಚ್ಚಿರೆ, ಕೊಡಿ ಬಚ್ಚಿರೆ; ದಡಿಕೆ = ಇಲ್ಲ್, ಗುಡ್ಚಿಲ್, ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲೆನ ದಡಿಕೆ/ದಟ್ಟಿಗೆ, ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಕ್ಲೆನ ಕೊಟ್ಯ, ಮಿತ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲೆನ್ ಇಲ್ಲ್, ರಾಜೆರ್‌ನ ಅರಮನೆ; ದುಮಿನಾನಿ = ದುಂಬುನಾನಿ, ದುಂಬುದ ದಿನೊ; ದೆಕ್ಕುಲು = ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಡೆದ ದನಿಕ್ಕುಲು, ಬಂಟ್ರ್‌ನಕ್ಲೆನ್ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು ದೆಕ್ಕುಲು ಪನ್ಪುನೆ; ನವುಂಡು ತುಚ್ಚಿಯೆ = ಬಿಮ್ಮೊ ತುಚ್ಚೊನುನೆ, ಬಿಮ್ಮೊ ಅಗಿಯೊನುನೆ, ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ನಾಯರ್‌ಮಾರ್ = ಬಾಕಿಮಾರ್ ಕಂಡೊಗು ನಾನೊಂಜಿ ಪುದರ್; ನೀರ್ ನೆಗಪುನಿ = ಕಂಡೊಗು ನೀರ್ ಮಗಪುನೆ, ನೀರ್ ಪಾಡುನೆ; ಪಸ್ರುತಿ = ಒಪ್ಪಿಗೆ; ಪಿಸ್‌ರ್ = ಕೋಪೊ, ಕೋಪ; ಪಾರೆ ಜಾರ್ದ್‌ಂಡ್ = ಒಂಜಿ ಪುಡೆ ಜಾರ್‌ಂಡ್, ಒಂಜಿ ಕೆತ್ತೆ ಜಾರ್‌ಂಡ್; ಪೊಟ್ಟೆದಾಲ್ = ಬಂಜಿನಾಲ್, ಗರ್ಭಿಣಿ; ಪುಡುಕಾಯಿ ಪತ್ತ್ = ನಾಯೆರ್‌ದ ಪುಡಿ, ನಾಯೆರ್‌ದ ಕಡೆಕ್ಕ್ ಪುಡ್ಕಾಯಿ ಪನ್ಪುನೆ, ಪುಡ್ಕಾಯಿ ಪಂಡ ಹಿಡಿ, ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿ. ಪತ್ತ್>ಹಿಡಿ(ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳು);

ಪುಣಿ = ಕಂಡೊದ ಪುನಿ, ರಡ್ಡ್ ಕಂಡೊದ ನಡುಟು ನಡೊತೊಂದು ಪೋಪುನ

ಸಾದಿ; ದಡ್ಡಯೆರ್-ಜೋರ್ ಮಲ್ತೆರ್; ಪುಲ್ಯ = ಬೊಲ್ಪಾಪುನೆ, ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ, ಪುಲ್ಯಕ್ಕೆಲ್; ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನೆ = ಕಂಡ ಕೋರಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡದ ನಡುಟು ಗ್ರಾಮ ದೇವೆರೆನ್, ಮುಕ್ಯವಾದ್ ಪಂಜುರ್ಲಿನ್ ನೆನೆತ್‌ದ್, ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲ, ಕೇಪುಲದ ಪೂ ಇತ್ತಿನ ಗೆಲ್ಲ್ ಈತೆನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಂಡೊದ ನಡುಟು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಚಿಟ್ಟೆನ್ ಉಂತಾದ್ ಐಕ್ ಈ (ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲ, ಕೇಪುಲ) ಕಟ್ಟ್‌ದ್‌ನ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಊರುದ ನಾಲ್ ಸುತ್ತ್ ಬಿಗಿತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟುನೆನ್ ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನೆ ಪನ್ಪೆರ್;

ಪೊಣ್ಣೆದೆಣ್ಣೆ = ಒಂಜಿ ವಿದೊತ ಎಣ್ಣೆ, ಪೊಣ್ಣೆ ಕಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆ, ನಂಜಿ ದೆಪ್ಪೆರೆ ಪೊಣ್ಣದೆಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜೆದೆರ್, ಪೆದ್ಮೆದಿಗ್ ಪೊಣ್ಣೆದೆಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾವೆರ್, ಹೊನ್ನೆ>ಪೊಣ್ಣೆ-'ಹ'ಕಾರ 'ಪ'ಕಾರ ಎತ್ವಾಸೊ ಗಮನಿಸಲೆ;

ಬಂಟ = ಮಲ್ಲ ದೈವೊದ ಪಿರವುಡೆ ಪೋಪುನ ಸೇರಿಗೆದ ದೈವೊ; ಬಂಡಾರೊದ ಇಲ್ಲ್ = ದೈವೊಲೆನ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ದೀಡುನ ಜಾಗೆ, ಬಂಡಾರೊದ ಕೊಟ್ಯ ಪನ್ಪುನ ಪದೊಲಾ ಉಂಡು; ಬಾಕಿಲ್ದ ಮರ = ಇಲ್ಲ್‌ದ ಎದುರ್‌ದ ಮರ;

ಬಾಜಿರ = ಚಾವಡಿ ಬುಕ್ಕೊ ಜಗಲಿದ ನಡುತ ಕುಲ್ಲುನ ಜಾಗೆ ಬಾಜಿರೊ, ಬಾಜಿರ ಕಂಬೊ; ಬೂತಾಯಿದ ಚಾಕಣ = ಬೂತಾಯಿ ಮೀನ್‌ದ ಕಜಿಪು; ಬೇಸ ತಿಂಗೊಲು = ತುಲುತ ರಡ್ಡನೆ ತಿಂಗೊಲು, ಮೇ-ಜೂನ್ ತಿಂಗೊಲು; ಬೊಂಡು = ತಿರ್ಲ್, ಮೆದುಲು, ಮಂಡೆದುಲಾಯಿ ಬೊಂಡು ಇದ್ದಿಯಾ? ಇಂಚ ನೆರಡೆ ಉಂಡು

ಮಜಲ್ ಬಡತ್ತ್ = ಮಜಲ್ ಕಂಡೊಗು ಮಿತ್ತೇರುನ, ಬೊಟ್ಟು ಗದ್ದೆಗೆ ಹತ್ತು; ಮಣ್ಣ್ ಮೂರಿ ಲಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡಾ? = ಒಂಜಿ ವಿದೊತ ನೆರಡೆ, ಮೂರಿ ಪಂಡ ವಾಸನೆ ಅತ್ತಂಡ ಪರಿಮಲೊ, ಮಣ್ಣ್‌ಮೂರಿ ಪಂಡ ಸಾವು ಕೈತಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರೊ; ಮಲೆ ಬಡತ್ತ್‌ಯೆ = ಗಟ್ಟ ಬಡತ್ತ್‌ಯೆ, ಗಟ್ಟ ಹತ್ತಿದ, ಬಡತ್ತ್>ಬರ್ತ್

ಮುರಿಯ ಕೊರಿಯೆರ್ = ನೆನೆತ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡಿಯೆರ್, ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಬುಲ್ಪುನೆ, ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಸೈನಗ ಬುಲ್ಪುನೆಗ್ ಮುರ್ಯೊ ಕೊರ್ಪುನೆ ಪನ್ಪೆರ್; ಮುಕ್ಕಾಲ್ದಿ = ಪಾತ್ರಿಗ್ ಸಕಾಯೊ/ಸಹಾಯೊ ಆದಿಪ್ಪುನ ಕೆಲಸೊದ ಜನೊ; ಮೂಲದ ಮಾನ್ಯೆರ್ = ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದ್ ಬೇಲೆಗಿತ್ತ್‌ನ ಜನೊಕ್ಲ್, ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚ ಬೇಲೆಗ್ ಬರ್ಪುನ ನರಮಾನಿ; ಸಂಕಲೆ ಗುಳಿಗೆ = ಗುಳಿಗ ದೈವೊಡು ಒಂಜಿ ವಿದೊತ ದೈವ. ಪಾತ್ರಿಗ್ ದೈವೊ ಮೈಟ್ ಬನ್ನಗ ಸಂಕಲೆ ಪಾಡ್ದಿನ ಸಬ್ದ ಬರ್ಪುನೆಕ್ ಈ ಪುದರ್. ಬಾರೀ ಕಾರ್ನಿಕದ ದೈವೊ. ಈ ದೈವೊದ ಸಾನಿಧ್ಯೊ ಇತ್ತ್‌ನ ಜಾಗೆಡ್ ಮದ್ಯಾನ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಗು ಜವ್ವನೆರ್ ಆನುಲು ಪೊನ್ನುಲು ಪೋಯರ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು; ಸಂಬುರ್ಮೊ = ಸಂಬ್ರಮೊ, ಕುಸಿ; ಹಡಪತ್ಯೆರ್ = ದಪ್ಪುನಕುಲು, ಅಡಪತ್ತೆರ್, ಅಡಪ್ಪು>ಹಡಪು 'ಅ'ಕಾರ 'ಹ'ಕಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊ ಅಡಪು/ಹಡಪು>ದಪ್ಪು, ಉಳುವವನು, ಉಳುವವನು ಹೊಲದೊಡೆಯ;

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) 'ಮುಳ್ಳಾಯಿ ಪೂಕರೆ' ಕತೆತ ಮುಖ್ಯಾಂಸೊನು ವಿವರೊ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ

೨) ಮದರೆ ಗುತ್ತುದಾರೆನ ಮಿತ್ತ್ ಕೈ ದೇರ್ಪೆರೆ ಕಾರಣೊ ದಾಯ್ತ್? ವಿವರವಾದ್ ಬರೆಲೆ

೩) ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನೆ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ? ದೇವಪ್ಪ ಸೇಕೆರೆನ ಕಂಡಡ್ ಪಾಡ್‌ನ ಪೂಕರೆದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ

೪) ಬಾರೀ ಸಂಬ್ರಮೊಗು ಕಾರಣ ಆವೊಡಾಯಿನ ಪೂಕರೆ ದುರಂತೊಡು ದಾಯೆ ಮಗಿಂಡ್? ವಿವರಿಸಲೆ

೫) ಮದರೆ–ಚೆನ್ನುನ ದಾಂಪತ್ಯೊ ಜೀವನೊನು ಬರೆಲೆ

೬) ಗುತ್ತುದು ಇಲ್ಲದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ

೭) ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನ ಸಂಬ್ರಮೊನು ಬರೆಲೆ

೮) ಟಿಪ್ಪಣಿ ಪ್ರಶ್ನೆಲು: ಅ) ಪೂಕರೆ ಪಾಡುನೆ ಆ) ತುಳುವೆರೆನ ಕೃಸಿತ ಬೆನ್ನಿ ಇ) ಗುತ್ತುದ ಯಜಮಾನ

ತರಗತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್

೧) ತುಳು ತಿಂಗೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಆಚರಣೆದ ಮಿತ್ತ್ ತೆರಿಲಿ.

ಸೂತಕ

ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟ

ಆಟಿದ ಬರ್ಸೊ ಕೀರಿ ಕುಟುದು ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬರ್ಸ ಪಿದಯಿ ಕಾರ್ ದೀಯೆರೆ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಬಾಕ್‌ಲ್ದ ಬೈಲ್ ಬೊಳ್ಳೊಡು ಮುರ್ಕ್‌ದ್ ಕೆಯಿತ್ತ ಬದುಕುನ ಲಕ್ಷಣ ತೋಜೊಂದಿದ್ಯಂಡ್. ನರಮಾನಿ ಬುಡಿ, ಕೋರಿ, ಕಂಜಿ, ಕೈಕಂಜಿ ಸನ್ ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ರೆ ಸಾಧ್ಯದಾಂತ್‌ನ ಬರ್ಸ. ಚಾವಡಿಡ್ ಜೋಕ್ಲು ಅಟ್ಟದ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ತಿರ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸುರು ಪತ್ಯ. ಮಲ್ಲಾಕುಲು ಇಸ್ಪೀಟ್ ಗೊಬ್ಬುನಗ, ಇಲ್ಲಾಲ್ದ ಗುರಿಕಾರ್ದಿ ಸಾಂತಣಿಲಾ ಪುಣಿಕಟೆಲಾ ಕೊಣತ್ತ್‌ದ್ ಪಟ್ಯೆರ್.

ಇಸ್ಪೀಟ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತಿನ ಜವಣೆರ್ ಅಜ್ಜೆರೆಡ ಕೇಂಡೆರ್.

"ಅಜ್ಜೆರೆ ಬಯ್ಯಡ್ ತೈತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬಳಸ್‌ದ್ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಮನ್ಪುಗನಾ?"

"ಪಂಚವಟಿ ಪ್ರಸಂಗ. ಕರಿಯವಜ್ಜೆರ್ನ ಶೂರ್ಪನಕಿ"

ಉಲಯಿಡ್ದ್ ಮರ್ಮಲಾಲು ಪಂಡೆರ್

ಕೋರಿದ ಬಾಲ್ ಸಾಣೆಗ್ ಪತ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆ ಪಂಡೆರ್

"ಪೊಸ ಪ್ರಸಂಗ ದಾಲಾ ಇಜ್ಯಾ? ಎನ್ನ ಶೂರ್ಪನಕಿ ಏತ್ ಸರ್ತಿ ಕೇನುನೆ?"

"ಇದ್ಯಜ್ಜೆರೆ, ಪಂಚವಟಿ ಪ್ರಸಂಗಲಾ ಈರ್ನ. ಶೂರ್ಪನಕಿಲಾ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಕೇಣಂದೆ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವರ್ಸಾಂಡ್."

ಜವಣೆರ್ಲಾ ಸೇರ್ಸಾಯೆರ್.

ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಶೂರ್ಪಣಕಿ ಊರುಗೇ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಶೂರ್ಪಣಕಿ. ಬರ್ಸದಾಂತೆ ಬೊಳಿಕಿರಿದ ಸಮಯೊಡು ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಮಂತ್‌ಂಡ ಜಾಲಿಡೀ ಜನ. ಅಜ್ಜೆರೆನ ಶೂರ್ಪಣಕಿ ಕೇಣ್ಯೆರೆ. ಶೂರ್ಪಣಕಿನ ಆರ್ಬಟೆಗ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಾಂದಿ ಜನ ಇಜ್ಯಿ. ನಿದ್ರೆದ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಅಮಲ್ ಓಲೋಲೆ ಬಲಿತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಎಲ್ಯ ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಬಾವೆ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಲಕ್ಷಣೆ ಮಂತೆರ್ಡ ರಾತ್ರೆ ಅಕ್ಲೆನವೇ ಕೇಂಡೊಂದು ಕುಲ್ಯೆರೆ ತಯಾರ್ ಜನೊಕ್ಲು.

"ರಡ್ಡ್ ದಿನೊಡ್ದು ಜಾಲ್ ಜತ್ತೀಜಿ. ಬಿನ್ನೆರೆ ಬಿಕ್ಕೆರಲ್ಲ ಒಕ್ಕೆಲ್ದವು ಸನ ಬೈದ್‌ಜ. ಬೊಳ್ಳಲಾ ಜಪ್ಪುಜಿ. ಇನಿತ ಬಳಸುನಗ ಬಳಸುನೆತೊಟ್ಟೆಗೆ ಒಂತಿಗೆ

ಪಾಡ್ದ್ ಕೋರಿ ಕಣಬರ್ಪ. ಒಂಜಿ ಪತ್ತ್ ಕೋರಿದ ಸಜ್ಜಿಗ್ ತಿನ್ಪುನ ವಣಸ್ ಮನ್ಪುಗ ಅತ ಅಜ್ಜೆರೆ?"

ಜವಣೆರ್ ಕೇಂಡೆರ್.

"ಮನ್ಪಿ ಮನ್ಪಿ. ನಿಕ್ಲ್ ಜವಣೆರ್ ಒಂತೆ ಅಂಚಿನ ದಾಲ ಮಂತರ್‌ಂಡ ಪರಬ್ಬೆರೆ ಚಳಿ ಬುಡು."

ಕರಿಯವಜ್ಜೆರ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ.

ಆಟಿದ ಕೋರಿ ರೊಟ್ಟಿದ ವಣಸ್, ಹಿರಿಯಾಕ್ಳೆಗ್ ಬಳಸುನವು ವರ್ಸಗೊರ ಬರ್ಪುನೆ. ಈ ವಣಸ್ ಗೌಜಿದ ವಣಸ್. ಗುತ್ತುಡು ಕೋರಿದ ವಣಸ್ ಏಪಲಾ ಆವೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಟ್ ಕೋರಿ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ಲಾ, ಇಲ್ಲದ ಗುರಿಕಾರ್ರೆನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ತಿಕ್ಕು. ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ರಸ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಪುಣ್ಯ. ವರ್ಸೊಡು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಮಾತ್ರ. ಇಲ್ಲದ ಜೋಕುಲು ಬಾಲ್ಲೆಗ್, ಪೊಂಜನಕ್ಲೆಗ್, ಜವಣೆರೆಗ್ ಎಕ್ಕ ಸಕ್ಕ ಆವೊಡು. ಅಯೆಕ್ ಮಾತ ಹಿರಿಯಕ್ಲೆನಲಾ ಸಹಕಾರ ಒಪ್ಪಿಗೆ. ಆನಿ ಇಲ್ಲದ ಕೆಲಸದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಕೋರಿದ ಒಣಸ್. ಅವು ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಲೇಸ್‌ದ ಒಣಸ್‌ದಲೆಕ್ಕ.

ನೇಮದಾನಿದ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಡ್ ಇಲ್ಲಾಲ್ದ ನಲ್ಪ ಐವಾಂಡಲಾ ಕೋರಿ ಕಟ್ಟೊಡು. ಸಾಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟಿ ಕೋರ್ಲು ಕಾದಡ್ ಪಾರಡ್ ಇರ್ವತ್ತಯಿನ್ ಕೋರ್ಯಾಂಡ್ಲ ಕಜಿಪುಗು ತಿಕ್ಕೊಡೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಕೋರಿದ ಒಣಸ್ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ಲಾ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಸರಿ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನೇಮದ ಕೋರಿದ ಉಣಸ್ ಪಾಯಸದ ವಣಸ್.

ಆಟಿದ ಕೋರಿದ ಒಣಸ್‌ದ ರಂಗ್ ಬೇತೆನೆ. ತೈತ್‌ನಕ್ಲೆ ಬಳಸುನೆ, ವಂತಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕೋರಿ ಗೆತೊನುನೆ, ಜೋಕುಲೆಗ್ ಮಾತ ಕೋರಿ ಮಾರುನ ಒಂಜಿ ಉತ್ಸಾಹ. ಬಕ ವಣಸ್‌ಲಾ ಕೋರಿ ರೊಟ್ಟಿದ ವಣಸ್. ಬೊಳ್ಳ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಯೆರೆ ಈಯೆರ್ ಕಡಪ್ಪುಂದೆ ಇಲ್ಲಲೇ ಕುದೊಂದು ವಣಸ್‌ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಭಾರತ ಭಾಗವತ ವಾಚನ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ತಾಳಮದ್ದಳೆ. ಆಟಿದ ವಣಸ್‌ದ ವಿಶೇಷ. ಅಯೆತ ರಂಗೇ ಬೇತೆ.

ಏಪಲದಲೆಕನೇ ವಣಸ್ ರೆಡಿಯಾನಗ ತಾಳ, ಜಾಗಟೆ, ಮದ್ದೊಳಿ, ಹಾರ್ಮನಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೊಚ್ಚಾದ್ ತಯಾರಾಂಡ್.

ವಣಸ್ ತಯಾರಾದ್ ಚಾವಡಿದ ಉಲಾಯಿದ ಕೋಣೆಡ್ ಅಗೆಲ್ ಬಳಸ್‌ದ್ ಗುತ್ತಿನಾರ್ ಪಣಿಯೆರೆ ಸುರುಪತ್ಯೆರ್. ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣು ಚಾವಡಿಡ್ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಉಂತ್ಯೆರ್ ಪೂ ಪಿಂಗಾರ ಪತೊಂದು.

"ವರ್ಸೊಡ್ದು ವರ್ಸ ನಿಕ್ಲ್ ಹಿರಿಯಾಕ್‌ಲೆನ್ ಎಂಕ್ಲ ಕುಟುಂಬದಕ್ಲ್ ಎಣ್ಣೊಂದು

ಅಗೆಲ್ ದೀತ. ಅಯಿಟ್ ದಾಲ ತಪ್ಪು ಇತ್ತ್ಂಡ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮನ್ನಿತ್ತ್‌ದ್ ಹಿರಿಯಕುಲು ನಿಕುಲು ಪೊರ್ಲುಗು ಈ ವಣಸ್‌ನ್ ಕೈಕೊನೊಡು. ಕೈಕೊಂದು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲ್ಲೆಗ್ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಮಾತ ಎಡ್ಡೆ ಮನ್ಪೊಲೆಂದೆ ನೆನತೊನುವ."

ಹಿರಿಯಾರ್ ಅರಿಕೆ ಮಂತೊನ್ನಗ ಕೈಸಾಲೆಡ್ ಕುದೊಂದಿತ್ತಿನ ಚೋಮಕ್ಕೆ ಪರು ಕಡೆಯೆರೆ ಸುರುಪತ್ಯೆರ್. ಲಕ್ಕೊಂದು ಉಂತುದು, ನರಕೊಂದು ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆಪ್ಪೆರೆ ಸುರುಪತ್ಯೆರ್ ಚೋಮಕ್ಕೆ!

ಕಂಡನಿ ತೈತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಇತ್ತಿನ ಚೋಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಕಾರ್ರೆನ ಮರ್ಮಲ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಆರ್ ಬೋಡು. ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಆರೆ ತೂವೊನೊಡು. ಚಾ, ಕಾಫಿ, ಒಣಸ್ ತಿನಸ್ ಪೂರಾ ಆರೆನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಪೆತ್ತ, ಕೈಕಂಜಿ, ಒಕ್ಕೆಲ್, ಸಕ್ಕೆಲ್, ಬೇಲೆದಕ್‌ಲೆ ಒಣಸ್ ಆರೆನವೇ ಪಾರುಪತ್ಯೆ. ಪಲಿ, ಮೆಗ್ದಿ, ಮಾಮಿ, ತಿದ್ಯಪ್ಪೆಂದ್ ಉಲಾಯಿದ ಕುಟುಂಬದ ಚಾಕರಿ ಕೆಲಸೊಗು ಪೂರಾ ಬೋಡಾಯಿನಾರ್ ಚೋಮಕ್ಕೆ.

"ಆಂ!! ಹೂಂ!!" ನರಕ್ಕುನ ಜೋರಾಂಡ್. ಜೋಕ್ಲು, ಜವಣೆರ್, ಪೊಂಜೆವು ಚೋಮಕ್ಕನ ಸುತ್ತ ಸೇರೊಂಡೆರ್.

"ಕರಿಯಾ! ಕರಿಯಾ! ಕರಿಯಾ!" ಚೋಮಕ್ಕೆ ಲೆತ್ತೊಂದು ನರಕಿಯೆರೆ ಸುರುಪತ್ಯೆರ್.

ಪ್ರಾಯೊಡು ಚೋಮಕ್ಕೆಗ್ ಏತೋ ವರ್ಸ ಹಿರಿಯಾರ್ ಕರಿಯವಜ್ಜೆರ್. ಅರೆನ್ ಕರಿಯಾಂದ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲ್ ಒರಿಲಾ ಜೂವೊಡು ಇಜ್ಜೆರ್. ಚೋಮಕ್ಕೆ ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆಗ್ ಮೆಗಿದ್ಯಾವೊಡು. "ಅಣ್ಣಾ" ಪಂಡ್‌ದೇ ಅತ್ತಂದೆ ಪುದರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕರಿಯಣ್ಣಾಂದ್ ಇದ ಮುಟ್ಟ ಲೆತ್ತ್‌ನಾರತ್ತ್ ಚೋಮಕ್ಕೆ. ಗುಸು ಗುಸು ಸುರುವಾಂಡ್. ಏರೋ ಮೆಲ್ಲ ಪಂಡೆರ್.

"ಕುಲೆ! ಕುಲೆ!" ಚೋಮಕ್ಕೆಗ್ ಏರೆನವೋ ಕುಲೆ ಪತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆ ನಂಬಿಕೆ.

"ಏರ್ ಈರ್!? ದಾನೆ ಆವೊಡು?"

ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ದಟ್ಟಿತ್ತೆರ್.

"ಯಾನ್ ನಿನ ಅಜ್ಜಿ ಸುಬ್ಬಕ್ಕೆ. ಈ ಚಾವಡಿದ್ದ್ ಪಿದಯಿ ಉಂತು. ಈ ಸೂತಕದಾಯೆ. ಪಿದಾಯಿ ಉಂತಂದೆ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಅಗೆಲ್ ದೆತೊನ್ಯೆರೆ ಮೈಲಿಗೆ ಆಪುಂಡು. ಈ ಪಿದಾಯಿ ಉಂತು."

ಚೋಮಕ್ಕೆ ಈತ್ ಪಾತೆರ್‌ದ್ ದಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆರ್, ಮತಿದಾಂತಿನಕ್ಲೆಲೆಕ್ಕ. ಅರೆ ಮೋನೆಗ್ ನೀರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಗಾಳಿ ಪಾಡ್ನಗ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತೆರ್.

ಕರಿಯಣ್ಣಗ್ ಸೂತಕ ಎಂಚಿನೆತ? ಆರೆಗ್ ಸೂತಕಾಂಡ ನಂಕ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸೂತಕ ಅತ್ತಾ?"

"ಈ ಚೋಮಕ್ಕೆ ದಾದ ಮರ್ಲ್ ಪಾತೆರುವಲ್?"

"ಆಂಡ ಪಾಪ, ಚೋಮಕ್ಕೆ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟುನಾಲ್ ಅತ್ತತ್ತಾ?"

"ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಏರ್ಲಾ ತೈತೆರೋ ದಾನೆನ?"

"ಅಮ್ಮೆರೆ ಇಲ್ಲಾಲ್‌ದ ಸೂತಕ ಆರೆಗೆಂಚಿ ಸೂತಕ?"

ಒರ್ಯೊರಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಾತೆರೊಂದು ಚಾವಡಿಡಿತ್ತೆರ್. ಕರಿಯವಜ್ಜೆರ್ ತತ್ರ ಪತೊಂದು ಜಾಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತೆರ್. ತನಡ್ದಾವರ ಸೂತಕ ಆಪುನ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಳ ತೂವೊಂದೇ ಉಂತ್ಯೆರ್ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ. ಆರೆಗ್ ಸೂತಕದ ಕತೆತವೇ ಯೋಚನೆ. ದಾಲ ಅರ್ಥವಾಂದೆ ಮನಸ್ ಬೇನೆ ತಿಂದೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

"ಓ ದೆಕ್ಕುಲೇ ಕೂ. ಓ ದೆಕ್ಕುಲೇ!!"

ಏರೋ ಎದುರುದ ಬೊಟ್ಟ ಕಂಡೊಡು ತೂಟೆ ಬೀಜಾವೊಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಯೆರೆದ ಬೊಟ್ಟ ಕಂಡ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬೊಳ್ಳ ಪದ್‌ರ್‌ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

"ಏರ್‌ಯಾ? ದಾದ ಆಂಡ್?" ಅಜ್ಜೆರ್ ಕಲ್ಲೆರ್.

"ಮುಳ್ಳೀ ತೈತಲ್ ದೆಕ್ಕುಲೇ"

"ಮುಳ್ಳಿ ತೈತಲ್ ದೆಕ್ಕುಲೇ. ಮುಳ್ಳಿ ತೈತಲ್ ದೆಕ್ಕುಲೇ" ಇಡೀ ಬೈಲೇ ಆ ಪಾತೆರೊನು ಕುಡಾ ಕುಡಾ ಪಂಡಿಲೆಕಾಂಡ್. ಗುತ್ತುದ ಜವಣೆರ್, ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಜಾಲ್ ಜತ್ತೆರ್.

ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ತತ್ರ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ತುತ್ತಿ ಕುಂಟುಡೇ ಬೊಳ್ಳದ ಕಂಡೊಗು ಲಾಗ್ಯೆರ್. ಲಾಗಿದ್ ನೀಂದ್ಯೆರೆ ಸುರು ಪತ್ಯೆರ್. ಬೊಳ್ಳದ ಬೈಲ್‌ಡ್ ಕೀರಿ ಕುಟುನ ಬರ್ಸೊಡು ಕತ್ತಲೆಡ್ ನೀಂದುನೆ ಮಾಮಲ್ಲ ಮರ್ಲ್. ಜೀವದ ಆಸೆದಾಂತಿನಕುಲೆ ನೀಂದೊಡಾತೆ. ವಾ ಜವಣೆಲಾ ಈ ಸಾಹಸೊಗು ಪಿದಡಯೆ.

ಅಜಿಪ ವರ್ಸದ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಬೂತ ಪತ್ತಿನಕ್ಲೆಲೆಕ ನೀಂದ್‌ದ್ ಬೇಲೆದಕ್ಲೆ ದಡಿಕೆದ ಬೊಟ್ಟ ಕಂಡ ಮಿತರ್‌ದ್ ಮಾಯಕ ಆಯೆರ್. ಪಿರಾವುಡ್ದು ತೂಟೆದಕ್ಲುಲಾ ಬಲಿತ್ತೆರ್. ಈಯೆರೆಡ್ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು ಬೊಂಬೆದಲೆಕ ಬಾಕಿ. ಬರ್ಸೊಗು ಮರ ಕಟಿಲೆಕ್ಕ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಜೋಕುಲು ಜವಣೆರೆಗ್ ಮುಳ್ಳಿ ತೈತಿನಲಾ, ಅಜ್ಜೆರ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಲಾಗಿದ್ ನೀಂದ್‌ನಲಾ ಅರ್ತ ಆವಂದೆ ಉಂತುದು

ಆಯಿರೆ ಮೈನೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಜ್ಜೆರ್ನಲಾ ಮುಳ್ಳಿನಲಾ ಸಂಬಂಧ.

ಎಣ್ಪ ದಾಂಟಿ ಮುಳ್ಳಿ ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆಗ್ ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆ. ಬೇಲೆದಾಲ್ ಮುಳ್ಳಿ ಆರೆಗ್ ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆ!

ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ತೈನಗ ಆರ್ ಪದಿನೈನ್ ದಿನತ್ತ ಬಾಲೆ. ಬದುಕುಂಡೊ ಸೈಪುಂಡೊಂದು ಇತ್ತಿ ಬಾಲೆನ್ ಮಿರೆ ಕೊರ್ದು ಬದ್ಕಾಯಿನಾಲ್ ಮುಳ್ಳಿ. ಆ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಕೊರ್ದು, ತಾಂಕ್‌ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಮನ್ಪುನಗ ತನ್ನ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂಡಲ್‌ಗೇ ಮುಳ್ಳಿ. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವರ್ಸಲಾ ಮುಳ್ಳಿನ ಮಿರೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬಳತ್ತಿ ಬಾಲೆ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ. ಆಲೆನ್ ಈ ಎಣ್ಪ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟಲಾ ತೂವೊನ್ನಾರ್ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ. ಅಲೆನ್ ಮುಳ್ಯಪ್ಪೇಂದೇ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಅಲೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಇಲ್ಲದ ಮಲರಾಯನ ಗಡಿತ್ತ ಹಿರಿತನ ಬುಡ್ನಾರ್.

ಅಂಚಿತ್ತಿ ಬೇಲೆದಾಲ್ ಮುಳ್ಳಿ ತೈನಗ ಮೂಜಿ ವರ್ಸ ಮಿರೆ ತಿಂದ್ ಬಳತ್ತಿ ಬಾಲೆಗತ್ತ್‌ಂದೆ ಬೊಕ ಏರೆಗ್ ಸೂತಕ?

ಡಾ. ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟ (೧೯೩೮ – ೨೦೧೯)

ಕೃಷಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ನ ದಿವಂಗತ ದರ್ಬೆ ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಚೌಟೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳು. ಭಾರತೊದ ಮಲ್ಲ ಉದ್ಯಮಿ, ಬರವುಗಾರೆ ಬುಕ್ಕೊ ನಾಟಕಗಾರೆರಾದ್ ಪರಿಚಯೊ ಆದಿಪ್ಪುನ ಚೌಟೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್‌ದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಂತೆರ್ ಬುಕ್ಕೊ ಗುರ್ಕಾರೆರಾದ್ ಬೇಂದ್‌ನಾರ್. ಬಂಟ ಸಮಾಜೊಗು ಸೇರ್‌ನ ಡಿ.ಕೆ.ಚೌಟೆರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿತ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ನ್ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಬೆಂಗಳೂರು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ತುಳು ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡ್ ಕತೆ, ನಾಟಕೊ, ಕಾದಂಬರಿಲೆನ್ ಬರೆಯಿನಾರ್. ಇಂಬೆರೆನ ಕಾವ್ಯನಾಮೊ ಆನಂದಕೃಷ್ಣ. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯೊದ ಕಾಸರಗೋಡು ಕೈತಲ್ದ ಮೀಯಪದವುಡು (೧–೬–೧೯೩೮ – ೧೯–೬–೨೦೧೯) ಪುಟ್ಟ್‌ಯೆರ್. ಮಗೆ ಸಂದೀಪ್ ಚೌಟ ಬುಕ್ಕೊ ಮಗಳ್ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚೌಟ.

ಚೌಟೆರ್ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂ.ಎ. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿನ್ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಘಾನ, ನೈಜೀರಿಯಾ ಬುಕ್ಕೊ ಲಂಡನ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಂಪೆನಿಲೆಡ್ ಬೇಂದೆರ್. ಅಲ್ಪದ ಅನುಭವೊಡು ಬೆಂಗ್ಳೂರುಗು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಲೆಡ್, ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಂಪೆನಿಲೆಡ್ ಅಂಚನೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಉದ್ಯಮೊಡು ಆರೆನ್ ತೊಡಗಿಸವೊಂದು ಎಂ.ಎಸ್. ಪವರ್ ಗ್ಯಾರ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಎಂ.ಎಸ್. ಪಿ.ಸಿ.ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಬುಕ್ಕೊ ಸನ್ ವ್ಯಾಲಿಕ್ಲಬ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಂಪೆನಿಲೆನ್ ಸ್ವಂತೊ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಲೆಪಾಯೆರ್. ಇಂದೆಕಾತ್ರೊ ಚೌಟೆರೆಗ್

ಐನ್ ಸರ್ತಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರೊಮೋಶನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ದ ಅವಾರ್ಡ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಚೌಟೆರೆನ ಗುರ್ಕ್ಯಾರ್ಮೆಡ್ ೧೯೯೫ಡ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಬಂಟ್ಸ್ ಕನ್‌ವೆನ್ಶನ್ ಬೆಂಗ್ಳೂರು ನಡತ್ಂಡ್.

ಚೌಟೆರೆನ ಬೂಕುಲು : ತುಳುಟು ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಯಮುನಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿ, ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಕತೆಕುಲು ಕಿನ್ಯಕತೆಕ್ಲೆ ಕೋಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್, ಮೂಜಿಮುಟ್ಟು ಮೂಜಿಲೋಕ, ಪತ್ತ್‌ಪೆಜ್ಜೆಲು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೊಡು ಅರ್ಧಸತ್ಯ, ಬಾಕಿಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿನ್ ಬರೆತೆರ್.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು : ೨೦೧೨ಗ್ ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗೆಡಸು ನಾಟಕೊಗು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕುಡ್ಲಡ್ದ್ ಬೂಕುಗ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ ಕೊಣಾಜೆದ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದಕುಲು ಆರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬುಕ್ಕೊ ಉದ್ಯಮೊ ಸೇವೆಗ್ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿದ ಗೌರವೊ ಸಂದಾದೆರ್.

ಉಳತಿರ್ಲ್

'ಸೂತಕ' ಕತೆನ್ ಡಿ.ಕೆ.ಚೌಟೆರೆನ 'ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಕತೆಕುಲು' ಬೂಕುಡ್ದ್ ದೆತೊಂದ್‌ನೆ. 'ಅಮೆ' ಅತ್ತಂಡ 'ಸೂತಕ' ಪನ್ಪಿನೆಕ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆಡ್ ವಿಸೇಸವಾಯಿನ ಸ್ತಾನಮಾನೊ ಉಂಡು. ಕುಟುಮ್ಮೊದುಲಯಿದ ಸಮ್ಮಂದೊಲೆನ ನಡುತ ಬೂರುನು ಪರಪವುನ ಆಪ್ತತೆನ್ ಈ ಸೂತಕ ಪನ್ಪುನ ಪದೊ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಯಿನ ಅಮೆ ಪಿದಾಯಿದಕ್ಲೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದೊ ಆಯಿನವತ್ತ್.

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ತೆದ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಪನ್ಪುನ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊ ಇತ್ತಿ ಕಾಲೊಡು, ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲೆನ್ ನರಮಾನಿಲೆಕ್ಕೊ ತೂವಂದಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಡಿ.ಕೆ.ಚೌಟೆರ್ ಸೂತಕ ಕತೆಟ್ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆದ ಇಚಾರೊನು ಕನತ್ತ್‌ದೆರ್. ಕತೆ ಬರೆಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡಿಪ್ಪುನ ಯೋಚನೆಲೆ ಕತೆತ ರೂಪೊಡು ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ. ತೂಯೆರ ಪೋಂಡ ಡಿ.ಕೆ.ಚೌಟೆರ್ ಸೂತಕ ಕತೆಟ್ ಸಮ್ಮಂದೊಲೆನ ಪೂತ ಮಾಲೆನೆ ನೆಯ್ತೆರ್.

ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರ್ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲದ ಹಿರಿಯೆರ್.ಇಡೀ ಇಲ್ಲಗ್ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರನೇ ಕಡೇತ ಪಾತೆರೊ. ಆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ಯಂದೆ ದಾಲ ಬೇಲೆಲ ಅಪುಜಿ. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆನ ಇಲ್ಲಡೆಡ್ ಆಟಿ ಬಲಸುನೆಕ್ ಆಂಜೋವು, ಪೊಂಜೋವು, ಜೋಕುಲು, ಬಾಲೆಲು ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ಸೇರ್ದ್ ಇಪ್ಪುವೆರ್. ಆಟಿದ ಬರ್ಸ ಪಂಡ ಕೀರಿಕೊಟುದು ಬರ್ಪುನವು. ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಪಿದಯಿ ಓಡೆಲಾ ಪೋಯೆರೆ ಆವಂದ್. ಬೊಲ್ಲ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡೊಲು ಪೂರ ಮುರ್ಕುದ್ ಇಪ್ಪುನಗ ಅಜ್ಜೆರಿಲ್ಲಾಲ್ ಕಾರ್ನೆರೆಗ್(ಗುರು ಹಿರಿಯೆರ್ ಸೈತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬಲಸುನೆಗ್ ಕಾರ್ನೆರೆಗ್ ಬಲಸುನೆಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್) ಆಟಿ ಬಲಸುವೆರ್. ಆಟಿ ಬಲಸ್‌ದ್ ಕುಟುಮ್ಮೊ ಸಂಸಾರೊದಕುಲು ಉಂಡುದು ತಿಂದ್‌ದ್

ಇಪ್ಪುನತ್ತಂದೆ ಜವನ್ಯೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಬೋಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತಾಳಮದ್ದಲೆ ದೀಡಿಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೇನ್ವೆರ್. ಅಜ್ಜೆರ್ ಕತೆ ಪನ್ಪುನಾರ್ಲಾ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಪಂಚವಟಿ ಪ್ರಸಂಗೊ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಕುಸಿತ ಪ್ರಸಂಗೊ. ಆಂಡ ಏಪೊಲಾ ಎನ್ನ ಕತೆತ ಅವ್ವೇ ಪ್ರಸಂಗೊ ಬೋಡ್ಚಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರ್ ಬೇತೆ ಪ್ರಸಂಗೊ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪನ್ವೆರ್.

ಇಂಚ ಕುಸಿಟ್ ಪಿರಿಯಕ್ಲೆಗ್ ಬಲಸುನ ಪೊರ್ತುಡು ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆನ ತಂಗಡಿ ಚೋಮಕ್ಕೆಗ್ ಮೈಟ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆನ ಅಜ್ಜೆ ಚೋಮಕ್ಕೆನ ಮೈಟ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆಗ್ ಸೂತಕ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ವೆರ್. ಕುಟುಮ್ಮೊದಿಲ್ಲಲ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಜೂವೊಡು ಇಪ್ಪುನಗ ಸೂತಕ ಎಂಚಾಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಚೋದ್ಯೊಡು ಇಪ್ಪುನಗನೇ ಬೇಲೆದಾಯೆ ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆ ತೀರ್‌ಯೆರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆ.

ಇಂದೆನ್ ಕೇಂಡಿನನೇ ತಡ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರ್ ದುಂಬು ಪಿರವು ತೂವಂದೆ ಎರ್ಕುದುಂತ್‌ನ ಬೊಲ್ಲೊನ್‌ಲಾ ಗೆನ್ಪಂದೆ, ಒಂಜೇ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಲಾಯಿತ್‌ದ್ ಮೀಂದೊಂದು ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಪೋಪೆರ್. ಪೋದು ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆನ್ ತೂದು ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ಬುಡುದು, ಆರೆನ್ ಕಾಟೊಗ್ ದೀಡ್‌ದ್ ಪೊತ್ತೊವುನ ಕ್ರಮೊ, ಬೊಜ್ಜೊದ ಕಾರ್ಯೊನು ಮಲ್ಲಪುವೆರ್.

ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆ – ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರ್ ಅರ್ತಿಡ್ ಮುಳ್ಳಿನ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಪುದರ್. ಮುಳ್ಳಿ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಾಲ್. ಅಪ್ಪೆ ಸೈತಿನ ಕಿನ್ಯ ಬಾಲೆನ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರ್ದ್ ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊ ಸಾಂಕಿನ ಮುಳ್ಳಿ ತನ್ನೊ ಪೆದಿನ ಬಾಲೆನ್ ಕಲೆವೊಂಡಲಾ ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆನ ಬಂಜಿಗ್ ಪೇರ್‌ನ್ ಕಮ್ಮಿ ಮಲ್ತಿಜೆಲ್. ಆ ರುನೊನು ಕರ್ಯವಜ್ಜೆ ತೀರ್ಪಾವುನ ಪೊಲಬು ಮಾತ್ರ ಏರ್ಲಾ ಮಲ್ಪಂದಿನವು. ಆ ಕಾಲೊಡು ಜಾತಿದ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಮೀರ್‌ದ್, ಮಾನವೀಯ ಸಮ್ಮಂದೊನು ಒರಿಪಾವುನ ಪುನ್ಯೊ ಕಾರ್ಯೊನು ಕರ್ಯವಜ್ಜೆ ಸೂತಕ ಕತೆಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಸಮ್ಮಂದೊಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನವು ಸಮ್ಮಂದೊ ಅತ್ತ್, ಮಾನವೀಯ ಸಮ್ಮಂದೊಗು ನೆತ್ತೆರ್ಗ್ ಮೀರ್ದಿನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪು ಉಂಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ಕತೆಟ್ ಚೌಟೆರ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಅರ್ತೊಲು

ಅಗೆಲ್ = ಬೂತೊಲೆಗ್, ಕುಲೆಕ್ಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಗೊರ ಬಲಸುನೆ; ಅಜಿಪ ವರ್ಸೊ = ೬೦ ವರ್ಸೊ, ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ತಲೆಮಾರ್, ೬೦ ಸಂವತ್ಸರೊ; ಅಟ್ಟ = ಕುಬಲ್‌ದ ತಿರ್ತ್, ಅಟಿಲ್‌ದ ಕೋಣೆದ ಮಿತ್ತ್ ಮುಡಿಯರಿ ದೀಡುನ ಜಾಗೆ, ಬೆಚ್ಚಡಿಪ್ಪುನ ಜಾಗೆ; ಆಟಿ = ಸೈತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬಲಸುನ ತುಳುತ ನಾಲನೆ ತಿಂಗೊಲು(ತುಳುತ ತಿಂಗೊಲುಲು–೧.ಪಗ್ಗು, ೨.ಬೇಸ, ೩.ಕಾರ್ತೆಲ್, ೪.ಆಟಿ, ೫.ಸೋನ, ೬.ನಿರ್ನಾಲ, ೭.ಬೊಂತೆಲ್, ೮.ಜಾರ್ದೆ, ೯. ಪೆರಾರ್ದೆ, ೧೦. ಪೊನ್ನಿ, ೧೧.ಮಾಯಿ, ೧೨.ಸುಗ್ಗಿ);

ಆಯಿರೆ = ಆ ಕೋಡಿ; ಕೀರಿಕುಟುದ್ = ಬುಡಂದೆ ಬರ್ಪುನ ಬರ್ಸೊ; ಕಂಡ–ಸಾಗೊಲಿ/ = ಬೇಸಾಯೊ ಮಲ್ಪುನ ಜಾಗೆ(ಏನೇಲ್–ಕೊಲಕ್ಕೆ–ಸುಗ್ಗಿ ಇಂಚ ಮೂಜಿ

ಬುಲೆತ ಕಂಡೊ), ಗದ್ದೆ; ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆಪ್ಪುನಿ = ಕೋಪೊಡು ಕಣ್ಣ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂಪುನೆ; ಕಲ್ಕ್ = ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡ್; ತತ್ರ = ಪಣೆ ಮರತ ಒಲಿತ ಕೊಡೆ, ಆಟಿ ಕಳೆಂಜನ ಕೊಡೆ, ಅತ್ರೊ/ಕೊಡೆ; ತನಡ್ದಾವರ = ಎನಡ್ದಾವರ (ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮೊ ತಾನ್, ತಂಕ್, ತನಡ್ದ್, ತಂಕುಲೆಗ್, ತಂಕುಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪದೊ);

ಕುಲೆ = ಸೈತಿನಕುಲು ಕುಲೆ ಆದ್ ಬರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ಒಂಜಿ ನಂಬಿಕೆ, ಕುಲೆಕ್‌ಲೆಗ್ ಬಲಸುನೆ, ಗುರು ಕಾರ್ನೆರೆಗ್ ಬಲಸುನೆ ಇಂಚ ನಂಬಿಕೆ; ಜಾಲ್ = ಇಲ್ಲಡೆದ ಎದುರುದ ಜಾಗೆ; ದಟ್ಟಿತ್ತೆರ್ = ಜೋರ್ ನೆರಿಯೆರ್; ತಿದ್ಯಪ್ಪೆ = ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಅಪ್ಪೆನ ಮಗ್‌ದಿ, ಸಿದ್ಯಪ್ಪೆ; ತುತ್ತಿ ಕುಂಟು = ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿ ತುತ್ತುನ ಕುಂಟುಡೆ ಪಿದಯಿ ಪೋಪುನೆ; ತೂಟೆ ಬೀಜ್ = ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಮಡಲ್‌ದ 'ಸೂಟೆ' ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕತ್ತಲೆಗ್ ಸಾದಿ ತೋಜಿಯರೆ ಪತ್ತೊಂದು ಬೀಜೊಂದ್ ಪೋಪುನೆ;

ತೈತೆರೊ ದಾನೆ = ಜೀವ ಪೋಂಡಾ ದಾನೆನೊ, ಸತ್ತಿರುವರೋ ಏನೋ; ದಡಿಕೆದ ಬೊಟ್ಟಿ ಕಂಡ = ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕ್ಲೆನ ಇಲ್ಲಡೆದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಕಂಡೊ, ಬೊಟ್ಟಿಕಂಡೊ; ದಡ್ಡ ಬೂರ್ = ಮಗ್‌ರ್ದ್ ಬೂರುನೆ, ಒರಾನೆ ಬೂರುನೆ;

ದೆಕ್ಕುಲು = ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲಡೆದ ಯಜಮಾನ್ಯನ್ ತಿರ್ತ ಜಾತಿದಕುಲು/ಬೇಲೆದಕುಲು ಲೆಪ್ಪುನೆ; ನೀಂದ್ = ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಂದ್, ನೀರಲ್ಲಿ ಈಜಾಡು; ಪುಣಿಕಟೆ = ಓಟೆ ಪುಲಿತ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಪೊದ್‌ತ್‌ದ್ ಮರಿಯಾಲೊಡು ತಿನ್ಪುನೆ, ಪುಲ್ಕೊಟೆ; ಬಿನ್ನೆರ್ ಬಿಕ್ಕೆರ್ = ಆಟಿ ಕರಿಪೆರೆ ಬತ್ತ್‌ನ ಸಮ್ಮಂದೊದಕು (ಉಂದೊಂಜಿ ಜೋಡು ಪದೊ); ಬರ್ಸೊ = ಮರಿಯಾಲ, ಮಳೆ; ಬೊಳ್ಳ = ಕೆರೆ, ತೋಡುಲೆಡ್, ಸುದೆಟ್ ದಿಂಜಿದ್ ಪರಪುನ ಬರ್ಸೊದ ನೀರ್; ಪಾರುಪತ್ಯೆ = ಅದಿಕಾರೊ, ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸದ್ ಸರಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುನೆ;

ಪಿದಾಯಿ = ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪಿದಾಯಿ; ಬೊಟ್ಟಿ ಕಂಡೊ = ಮಜಲ್ ಕಂಡೊ, ನೀರ್ ಇದ್ಯಾಂದಿ ಬಾನೊ ಬೊಟ್ಟುಕಂಡೊ (ನೀರಿನ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದ ಬೆಟ್ಟುಗದ್ದೆ); ಬೊಳಿಕಿರಿ = ಬರ್ಸೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ದೊಂಬು ಕಾಯುನೆ; ಭೂತ ಪತ್ತ್ = ಬೂತೊದ ದರ್ಸನೊ, ಬೂತೊ ಮೆಯಿಟ್ ಬರ್ಪುನೆ; ಮರ್ಮಲ್ = ಆನುಲೆನ ತಂಗಡಿ ಪಲಿಯಲ್ಲೆನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪೊಣ್ಣಾಂಡ ಮರ್ಮಲ್, ಆಣಾಂಡ ಮರ್ಮಾಯೆ/ಅರುವತ್ತೆಂದ್ ಲೆಪ್ಪುನೆ, ತುಳುವ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಆಟಿ ಬಲಸುನಗ ಇಲ್ಲದ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಧಿಕಾರೊ ಇಪ್ಪುನೆ; ಸಾಂತಣಿ = ಪೆಲತರಿ, ಪೆಲಕಾಯಿದ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಬೆಯಿಪಾದ್, ಉಲ್‌ಂಗಾದ್/ನುಂಗಾದ್ ಮರಿಯಲೊಡು ತಿನಿಯರ ಮಲ್ಪುನ ಒಂಜಿ ತೆನಸ್; ಪಟ್ಟ್ = ಪಾಲ್‌ಕಟ್ಟುನೆ, ಸಮಪಾಲ್ ಮಲ್ಪುನೆ;

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ‘ಸೂತಕ’ ಕತೆ ಕೊರ್ಪುನ ಸಂದೇಸೊನು ಕತೆದ ಪಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಬರೆಲೆ?

೨) ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಮುಳ್ಳಿನ ಸಮ್ಮಂದೊಡಿಪ್ಪುನ ಮಾನವೀಯ ಅಂಸೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾಲೆ?

೩) ‘ಆಟಿ ಬಲಸುನ’ ಕ್ರಮೊತ ಪೊಲಬುನು ತೆರಿಪಾಲೆ?

೪) ತುಳುವ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಸೂತಕೊಗು ಬಗೆಟ್ ಇಪ್ಪುನ ಇಸೇಸೊನು ಬರೆಲೆ?

೫) ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ.

೬) ಆಟಿದ ಬರ್ಸೊ, ಬೊಲ್ಲ ಬುಕ್ಕೊ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ

೭) ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರೆನ ಗುತ್ತುದ ಇಲ್ಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಮುಳ್ಯಪ್ಪೆನ ದಡಿಕೆದಿಲ್ಲಡೆಗ್ ಇಪ್ಪುನ ಸಮ್ಮಂದೊನು ತೆರಿಪಾಲೆ.

೮) ಪೊಣ್ಣಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡೆದ ಮರ್ಯಾದಿ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ

೯) ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಅ) ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲು ಆ) ಸೂತಕ ಇ) ಕರ್ಯವಜ್ಜೆರ್ ಈ) ತುಳುವೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ್

೧೦) ದೆಕ್ಕುಲು-ದೆತ್ತಿ, ಬಾರ್ಪಾರ್, ಊರಪಾಲ್, ಗಾನ್‌ಚೆಟ್ಟಿಪಾಲ್, ಎಟ್ಟಿಯಾಲ್, ಎರ್ತೆರ್, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪದೊಕ್ಲೆನ ಅರ್ತೊ ಬರೆಲೆ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಐತಿಹ್ಯೊಲು

ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ

ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಕತೆಲೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನೊ ಇತ್ತೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಗ್ ಪರಡ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಬಜೀ ಸಂಗ್ರಹೊ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೇ ಮೀಸಲಾದಿತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನೊ ಇನಿ ಬಗೆ ಬಗೆತ ಆಯಾಮೊಲೆನ್ ಪಡೆವೊಂದು ಬುಳೆದ್‌ಂಡ್. ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೊ, ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರೊ, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರೊ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೊದಂಚಿನ ಬಗೆ ಬಗೆತ ಅಂತರ್‌ಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನೊಲೆಗ್ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದೊ ಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತರ್ಗತ ಆದ್ ಉಂಡುಂದಾಂಡಲಾ ಅವು ತನ್ನವೇ ಆಯಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾನಪದ ಸಂಪೊತ್ತುನು ಪಡೆವೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಏತೋ ಜಾನಪದ ಸಂಗತಿಲು ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ್ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾದೊ. ಅಕುಳೆನ ಅಧ್ಯಯನತ ವಸ್ತುವಾತೊ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾನಪದ ಸಂಪೊತ್ತುಡು ಐತಿಹ್ಯೊಲಾ ಒಂಜಿ.

ಜನಪದ, ಜಾನಪದ, ರಮ್ಯಕತೆ, ಪ್ರಾಣಿಕತೆ, ನೀತಿ ಕತೆ, ದಂತಕತೆ, ಐತಿಹ್ಯ, ಪುರಾಣ, ಕಾವ್ಯ, ಕಥನ ಕಾವ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುದರ್ ವರ್ಗೀಕರಣೊಲೆನ್ ಮಾಂತಾ ನಮ್ಮಂಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲೆರ್ ತಂಕುಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊತ ಅನುಕೂಲೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಡಾಪುಂಡು. ರೂಡಿಡ್ ಅನೇಕ ಅಂಚಿನ ವಾ ಪುದರಲ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಕತೆ, ಕಬಿತೊ, ಪಾಡ್ದನೊ, ಗಾದೆ ಪನ್ಪಿ ಎದ್‌ರ್ ಕತೆ, ಉರಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಪುದರ್‌ಲೆನ್ ಬುಡ್‌ಂಡ ಬೇತೆ ವಾ ಪ್ರಕಾರೊಲಾವಡ್, ಪುದರ್‌ಲಾವಡ್ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ನಮೊ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಜನಪದಂದ್ ಲೆತ್ತೊ. ಅಕುಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್, ಜೀವನ ವಿದಾನೊಗು, ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಗ್, ಜಾನಪದಂದ್ ಪುದರ್ ದೀಯೊ. ಅವೆನ್ ಬಗೆ ಬಗೆಟ್ ವರ್ಗೀಕರಣೊ ಮಲ್ತೊ. ಒಂಜೊಂಜೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಕೊರ್ಯೊ. ಒಂಜಿ ಪ್ರಕಾರೊಡುದು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಪ್ರಕಾರೊ ಎಂಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆರೆಗಾದ್ ಅಯ್ಕಯ್ಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಲಚ್ಚಣೊಲೆನ್‌ಲಾ ಪಂಡೊ. ಉಂದು ಮಾಂತಾ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪಲೊ ಕೊಡುಗೆ.

ತುಳುವೆರ್ ಅಕ್ಷರೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಕನ್ನಡೊ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅತ್ತ್ಂಡ ಇಂಗ್ಲೀಸ್‌ದ ಮೂಲಕೊ ಪ್ರವೇಸೊ ಪಡೆಯಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ತುಳು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನೊತ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಇನಿ ನಂಕ್ ಅವ್ವೇ ಪರಿಬಾಸೆಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುಂದೆ ನಿಮುರ್ತಿ ಇಜ್ಜಿ.

ಐತಿಹ್ಯೊಲೆ ಬಗೆಟ್ ಪಾತೆರೊಡುಂದಾಂಡ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಎಂಕ್ ಅನಿವಾರ್ಯೊಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ದಾಯೆಗ್ಂದ್ಂಡ ನಿರೂಪಣೆ ಅಥವಾ ಕಥನಗುಣೊನೇ ಪಾಡ್ದನವಾದಿಪ್ಪುನ ದಂತಕಥೆ – ಐತಿಹ್ಯೊ ಪುರಾಣೊ – ಪಾಡ್ದನೊಲೆ ಲಚ್ಚಣೊಟು ಏತೋ ಸಮಾನ ಅಂಶೊಲು ಉಲ್ಲೊ. ಅಂಚನೇ ಅಸಮಾನ ಅಂಶೊಲುಲಾ ಉಲ್ಲೊ. ಜನಪದೆರೆ ಪ್ರಕಾರೊ ಉಂದು ಮೂಜಿಲಾ ಕತೆನೇ. ಆಂಡ ಕತೇಂದ್ ಪನ್ನಗ ನಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕ 'ಕಟ್ಟ್ ಕತೆ' ಪನ್ಪಿ ಅರ್ಥೊ ಅಕುಲೆಡ ಇನಿ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕುಲು ಅಯಿನೆ 'ನಡತ್ತಿನ ಕತೆ'ಂದೇ ತೆರಿವೆರ್. ಐತಿಹ್ಯೊ ಪುರಾಣೊ ಉಂದು ಮಾಂತಾ ಜನಪದೆರೆ ಪ್ರಕಾರೊ ನಡತ್ತ್‌ದಿನ ಘಟನೆಲೇ, ನಿರೂಪಣೆಲೇ ಆದುಲ್ಲೊ. ಈ ಅರ್ತೊಡು ಪಾಡ್ದನೊಲಾ ಕತೆನೇ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ನಮೊ ಇಂದೆನ್ ಮಾಂತಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆಂದ್ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುವೊ. ಅವ್ವು ಪರಿಭಾಷೆಲೆನ ಶಬ್ದ ಸ್ವರೂಪೊದ ಆಧಾರೊಡೇ ಅವೆಕ್ ನಿರ್ವಚನೊ ಕೊರ್ಪೊ. ದಂತಕತೆ ಪಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆ ಮಿತ್ತ್, ಜಾಗೆಲೆ ಮಿತ್ತ್ ದಾಲಾ ಆದಾರೊ ದಾಂತೆ ಪುಟುದು ಜನೊಕುಲೆ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪರತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್ ಕತೇಂದ್‌ಲಾ, ಐತಿಹ್ಯೊ ಪಂಡ ದುಂಬು ನಡತ್ತ್‌ದಿನ ಘಟನೆಲೆ ಗದ್ಯೊ ನಿರೂಪಣೇಂದ್‌ಲಾ, ಪುರಾಣೊ ಪಂಡ ಋಷಿ–ಮುನಿಕುಲೆನ್ ದೈವ–ದೇವರ್ಕುಳೆನ ಬಗೆಟ್ ಪುಟ್‌ದಿನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕತೆಂದ್‌ಲಾ ನಮೊ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಪೊ. ಆಂಡ ಯಾನ್ ಮುಲ್ಪ ದಂತಕತೆ, ಪುರಾಣೊ, ಪಾಡ್ದನೊ ಈ ಮಾಂತಾ ಪ್ರಕಾರೊಲೆ ಉಲಾಯಿಟ್‌ಲಾ, 'ಐತಿಹ್ಯೊ' ಉಂಡುಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬಯಕುವೆ, ಐತಿಹ್ಯೊದ ಲಚ್ಚಣೊನು ಪನ್ನಗ ಅವು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಜಾಗೆ ಅಂಚೆನೇ ವಸ್ತುಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಾದ್ ನಡತ್ತಿನ ಘಟನೆದ ನಿರೂಪಣೆ ಆದಿಪ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯೊ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಪುರಾಣೊಡುಲಾ ದುಂಬು ನಡತ್ತ್‌ದಿನ ಘಟನೆದ ಕಥೆನೊ ಇಪ್ಪು. ಇಂಚಿನ ನಿರೂಪಣೆಲು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣೊ ಗದ್ಯಮಾಧ್ಯಮೊಡ್ದು ಪದ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮೊಗು ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪೆರೆಲಾ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಪಾಡ್ದನೊನುಲಾ ನಮೊ ಈ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರ್ಸಾವೊಲಿಂದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಡು ಒರಿದ್ ಬತ್ತಿನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲು

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪಾಕೊ ತಿಕ್ಕುವೊ. ಇನಿ ನಮೊ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆದ (Oral history) ಬಗೆಟ್ ಮಸ್ತ್ ಪಾತೆರೊಂದುಲ್ಲೊ. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆದ ರಚನೆಗ್ ಈ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಆಕರೊ ಸಾಮಗ್ರಿಲಾಪೊ. ಇನಿಕ್‌ಲಾ ನಮ್ಮಲ್ಪ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಕಲನೊದ ಮಾದರಿಡೇ ಚರಿತ್ರೆ ರಚನೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಕರ್ಗಲ್ಲ ಬರವು, ಚೆಂಬುದ ತಗಡ್‌ದ ಬರವು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪೊ, ಪಿರಾಕ್‌ದ ನಾಣ್ಯೊ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ವಿದೇಶೀ ಪ್ರವಾಸಿಗೆರೆನ ಬರವುಲು – ಇಂಚಿನವೇನ್ ಮಾತ್ರ ಚರಿತ್ರೆ ರಚನೆಗ್ ಪ್ರದಾನೊ ಆಕರೊಲುಂದು ಚರಿತ್ರೆಕಾರೆರ್ ತೆರಿಯೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಿಸಾದ್ ಪನ್ಪಿನೆಂದಾಂಡ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆಂಚಿನ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಲೆನ್ ಚರಿತ್ರೆ ರಚನೆಗ್ ಆಕೊರೊಲಾದ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪಿನ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮೂಲು ದುಂಬೇ ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್, ಎನ್.ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ, ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ, ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು, ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್, ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮೊಕುಲೆನಂಚಿನ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗ್ ಪೂರಕವಾದ್ ಚರಿತ್ರೆ ರಚನೆದ ಸಂದರ್ಬೊಡು ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಆಂಡ ಇಂದೆನ್ ನಮೊ ಮೌಖಿಕ ಆಕರೊಲೆನೇ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬರೆಯಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಆಪುಂಡು. ಅಪಗ ಅವು ಅರಸು ಕೇಂದ್ರಿತ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆ ಆವಂದೆ ಜನಕೇಂದ್ರಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಆಪುಂಡು. ಇಡೆ ಮುಟ್ಟದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ತೂವರೆ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರೊಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ತಿಕ್ಕುವೊ. ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷೆರ್ 'ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ' ಪನ್ಪಿನ ಬೂಕುಡು ಇಂಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನೊನು ಬಾರಿ ದುಂಬೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿನ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿದ ಐತಿಹ್ಯೊ. ಭೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯನ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಸಿರಿನ ಪಾಡ್ದನೈತಿಹ್ಯೊ, ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಪಾಡ್ದನ, ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆ ಪಾಡ್ದನ ಐತಿಹ್ಯೊ ಬೊಳಿಯೇಂದ್ರನ ಐತಿಹ್ಯೊ ಮಾಂತಾ ಬಾರೀ ಪ್ರಸಿದ್ದವಾದುಲ್ಲೊ. ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣೊಡುಲಾ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಪರಶುರಾಮೆ ತನ್ನ ಕುಡರಿನ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ವರುಣಡ ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಪಡೆವೊಂಡೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಐತಿಹ್ಯೊ ಪನ್ಪುಂಡು. 'ಪರಶುರಾಮನ ಕುಡರಿಗ್ ಪುಟ್ಟಿನ ತುಳುನಾಡ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಕವಿಕುಲುಲಾ ಪದೊ ಬರೆತ್ತೆರ್. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನೊ ಇಂಚಿನ ಪವಾಡೊಲೆನ್ ಮಾಂತ ಒಪ್ಪುಜಿ. ಆಂಡ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈಪರೀತ್ಯಡ್ದಾದ್ ಕಡಲ್ ದುಂಬು ಪಿರ ಪೋಪಿನಯಿನ್ ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಆಧಾರ ಸಮೇತ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶೊಡುಲಾ ಅಂಚಾದಿಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಅವು ಪೂರಾ ಎಂಚಿನವೇ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಪರಶುರಾಮನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಂಹಾರೊದ ಕತೆ, ಆಯೆ ತಾನ್ ವರುಣಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಪಡೆಯಿನ ಭೂಪ್ರದೇಶೊಡು ತನ್ನ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ (ಬಿರಾಣೆರೆನ್) ನಿಲೆ ಉಂತಾಯಿನ ಕತೆ, ಇಂದು ಮಾಂತಾ, ನಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿನ್ ಕೆರಳಿಸಾವುಂಡು. ಮುಲ್ತ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ದಮನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಿರಾಣೆರ್ ಮುಲ್ಪ ನಿಲೆ ಊರಿನ್ಯೆಕ್‌ಲಾ ಈ ಐತಿಹ್ಯೊಗುಲಾ ಸಂಬಂದೊ ಉಂಡುಂದು ತೋಜುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪ್ರಚಲಿತವಾದಿಪ್ಪುನ ಬೊಳಿಯೇಂದ್ರನ (ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ) ಐತಿಹ್ಯೊಲಾ ಇಂಚಿನವೇ ಒಳನೋಟೊನು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣೊಡು ಬಲಿ ಒರಿ ರಕ್ಕಸೆ. ಆಂಡ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಆಯೆ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ (ಬೊಳಿಯೇಂದ್ರೆ) ತುಳುವಾಲ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ 'ಭೂಮಿಪುತ್ರೆ'. ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣೊದ ಪ್ರಕಾರ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ರಕ್ಕಸೆ – ಅನಾರ್ಯೆ ಆಯಿನೆಡ್ದಾತ್ರನೇ ಆಯೆ ಇಲ್ಲದ ತುಳಸಿ ಕಟ್ಟೆ ಕಡತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬು ಬರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ದೀಪಾಲಿದ ಪರ್ಬೊದಪಗ ಪಾಳೆ ಮರತ ಕಬೆ ಅತ್ತ್ಂಡ ಬಾರೆತ ದಂಡ್‌ನ್ ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ದ ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆದ ಪಿರವುಡು ನಡ್‌ದ್ ಬಲಯೇಂದ್ರೆಂದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. "ಬಂದನು ಬಲಿಯೇಂದ್ರ, ನಿಂದನು ತುಳಸಿಗೆ ಹಿಂದೆ" ಪನ್ಪಿನ ಪದೊನುಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಐತಿಹ್ಯೊದ ಪ್ರಕಾರೊ ಬೊಳಿಯೇಂದ್ರೆ ಗಟ್ಟದ ಸಂದ್‌ಡ್ದ್ ಕಡಲ ಸಂದ್ ಮುಟ್ಟದ ರಾಜ್ಯೊನು ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ. ಮೇಲ್ಲೋಕೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ ಮೂವೆರ್ ಬೆರಣ ಮಾಣಿಲು ತಂಕುಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ಪಜ್ಜೆ ಬೂಮಿ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಅಸಮರ್ಥೆ ಆಯಿಂಚಿ ಬೊಳಿಯೇಂದ್ರನ್ ಒಟ್ಟೆ ಓಡೊಡು ಕುಲ್ಲಾದ್ ಏಲ್ ಕಡಲ್‌ದಾಯೆರೆ ಕಡಪಾಡುಪೆರ್. ಅಂಚ ಕಡಪುಡ್‌ನಗ ಆಯೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯೊನೇ ಪಿಜಿರ್ ಪಿಜಿರ್‌ದ್ ತೂವೊಂದಿಪ್ಪುವೆ. ಅಯಿನ್ ಅರ್ತೊ ಮಲ್ತೊನಿನ ಬೆರಣ ಮಾಣಿಲು ಬೊಂತೆಲ್ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪರ್ಬೊದಪಗ ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯೊಗ್ ಬತ್ತ್ ಪೋಯೆರೆ ಆಯಗ್ ಅನುವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. "ಅಳೆಟ್ ಬೊಳ್ನೆಯಿ ಕಂತ್‌ನಗ, ಗುರುಗುಂಜಿದ ಕಪ್ಪು ಮಾಜಿನಗ, ಕಂಡದ ಪುಣಿಕ್ ಪಾಪು ಆನಗ" ಆಯನ ರಾಜ್ಯೊ ಪಿರ ಆಯಗೇ ತಿಕ್ಕುಂಡುಂದು ಪಣ್ಪೆರ್.

ಮುಲ್ತ ಪುರಾಣೊನು ಇತಿಹಾಸೊ ಆದ್ ತೆರಿಯೊನೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೋಟೊಲು ಗೋಚರ ಆಪೊ. ಬಿರಣ ಮಾಣಿಲು ಮುಲ್ಪ

ದಾನೊದ ರೂಪೊಡು ಬಲಿಯೇಂದ್ರನ ಬೂಮಿನ್ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆದ್ ತೂಂಡ್ಂದಾಂಡ ಮೂಲು ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಮೋಸೊ ನಡತ್ತಿನವು ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳುವೆರೆಗ್, ಮಲೆಯಾಳಿಲೆಗ್ ಅಂಚನೇ ತಮಿಳೆರೆಗ್ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ಇನಿ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವೊ ಆದುಲ್ಲೆ. ತುಳುವೆರೆಗ್ ಆಯೆ 'ಬೂಮಿಪುತ್ರೆ' – ತುಳುವಾಲ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ. ಆಂಡ ಮಲಿಯಾಳಿಲೆಗ್ ಅಕುಲೆ ಊರು 'ಮಾವೇಲಿ ನಾಡ್'. ತಮಿಳೆರೆಗ್ 'ಮಹಾಬಲಿಪುರಂ' ಇತಿಹಾಸೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾಗೆ. ಇಂದೆನ್ ಪೂರಾ ತೂಂಡ ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ ದಕ್ಷಿಣೊದ ನಾಡ್‌ಗ್ ದುಂಬು ಅಧಿಪತಿಯಾದಿತ್ತೇಂದ್‌ಲಾ, ಉತ್ತರ ರಾಜ್ಯೊಡ್ದು ಬತ್ತಿನ 'ಆರ್ಯೆರ್' ಆಯನ್ ಮೋಸೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗಿಡೆತ್ತೆರ್ಂದ್‌ಲಾ ಊಹೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾದ್ಯೊ ಆಪುಂಡು.

ಇನಿ ಬುಡೊಕಟ್ಟ್ ಜನಾಂಗೊದಕುಲಾದಿಪ್ಪುನ ಕೊರಗೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಲಾದಿತ್ತೆರ್ಂದ್ ಪನ್ಪಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಒಂಜಿ ಉಂಡು. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಪೂರಕವಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲಾ ಉಂಡು. ಆ ಐತಿಹ್ಯೊದ ಪ್ರಕಾರೊ ಹುಬಾಶಿಕೆ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೊರಗೆರೆ ಅರಸು. ಸುರೂಟು ಆಯೆ ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ದಂಡ್ ಕನಪಾದ್ ಮಯೂರಶರ್ಮನ್ ಸೋಪಾವೆ. ಆಂಡ ಮಯೂರಶರ್ಮನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಲು ಹುಬಾಶಿಕನ್ ಸೋಪಾದ್ ಆಯನ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಮಾಂತಾ ಕಾಡ್‌ದಂಚಿ ಗಿಡೆಪ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿನ 'ಮಾಯಿಲೆ ಕೋಟೆ'ದ ಅವಶೇಷೊಲೆನ್ ತೋಜಿಪಾದ್ ಮುಲ್ಪ ದುಂಬು 'ಮಾಯಿಲೆ' ಪನ್ಪಿನ ದಲಿತ ಜಾತಿದ ಅರಸು ಆಳೊಂದಿತ್ತೇಂದ್ ಜನೊಕ್ಲು ಪನ್ಪೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪಾಕೊ ಶಿವಾಲಯೊಲೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಶಿವಲಿಂಗೊಲು ಕಾಡ್–ಪುದೆಲ್‌ಲೆಡ್ದ್ ದಲಿತ ಜಾತಿದಕುಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕಿಯೊಂದ್ ಸ್ಥಳಪುರಾಣೊಲು ತೆರಿಪಾವೊ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಮಾಂತಾ ಮುಲ್ಪ ದುಂಬು ನಿಲೆಯಾದಿತ್ತಿನ ಜನಸಮುದಾಯೊದ ಬಗೆಟ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ. ಪರಶುರಾಮೆ, ಬಲಿಯೇಂದ್ರೆ, ಅಂಚೆನೇ ಹುಬಾಶಿಕನ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಈ ನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆಗ್ ಪೊಸ ರೂಪೊ ಕೊರ್ಪೊ.

ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಐತಿಹ್ಯೊ, ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯಾಯಿನ 'ಅಳಿಯ ಸಂತಾನೊ' ಕಟ್ಟ್‌ದ ಪ್ರಾರಂಭೊನು ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಬಾರ್ಕೂರು ಪಟ್ಟಣೊ ದುಂಬು ಮಾಮಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರೊ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್ಂದ್‌ಲಾ ಅಲ್ತ ಬಂದರ್‌ದ ಮೂಲಕೊ ಪಿದಾಯಿ ದೇಶೊದೊಟ್ಟುಗು ಬೇರ ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ್ಂದ್‌ಲಾ ಆ ಐತಿಹ್ಯೊಡ್ದು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಸಿರಿ

ಆರಾಧನೆದ ಒಟ್ಟುಗು ಪ್ರಚಲಿತವಾದಿಪ್ಪುನ ಪಾಡ್ದನ್ಯೆತಿಹ್ಯೊ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಮೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆದ ವಿವರೊಲೆನ್‌ಲಾ, ಬಂಟ ಸಮಾಜೊಡು ರೂಡಿಡಿತ್ತಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆನ್‌ಲಾ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೂತಾರಾಧನೆದ ಪಿರವುಡುಲಾ ಪಾಕೊ ಐತಿಹ್ಯೊಲುಲ್ಲೊ. ಕಲ್ಕುಡ-ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಪಾಡ್ದನ್ಯೆತಿಹ್ಯೊ ಕಾರ್ಲದ ಬೈರರಸು ಸ್ವಾರ್ಥೊ-ದುರುದ್ದೇಶೊಡು ಅಸಾಧಾರಣೊ ಕಲಾನಿಪುಣೆ ಆಯಿಂಚಿ ಕಲ್ಕುಡನ ಕೈಕಾರ್‌ಲೆನ್ ಕಡ್ಪಾಯಿನ ದಾರುಣ ಘಟನೆನ್ ವಿವರಿಸಾವುಂಡು. ಬಲ್ಲಾಳೆ ಒರಿಯೆ ಬೂತೊ ಕಟ್ಟುನ ಪರವನ ಬೊಡೆದಿನ ಪೊರ್ಲುಗು ಮರ್ಲಾದ್, ಅಲೆನ್ ಸ್ವಾದೀನ ಮಲ್ತೊನೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಪರವನೇ ಮೋಸೊಡು ಕೆರ್ಪಾಯಿನ ಕರ್ಲ್ ಪುಂಟುನಂಚಿನ ಕತೆನ್ 'ಪರತಿ ಮಂಗಣೆ' ಪಾಡ್ದನೊ ಪನ್ಪುಂಡು. ವೀರಾರಾಧನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಟ್ಟುಗು ಒರಿದ್ ಬತ್ತಿನ ಬೈದೆರ್ಲು, ಮುಗೇರ್ಲು, ಕಾಂತಾಬಾರೆ-ಬೂದಾಬಾರೆ, ಪೂಮಾಣಿ-ಕಿನ್ನಿಮಾನಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾಡ್ದನೊ ಕತೆಲು ಆಯಾ ಜನ ಸಮುದಾಯೊಡು ಆದ್ ಪೋಯಿನ ಅಮರ್ ಬೀರೆರೆ ಚರಿತ್ರೆಲೆನ್ ಪನ್ಪೊ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನಸಮುದಾಯೊಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಲಾ ಈ ಪಾಡ್ದನೊ ಕತೆಲೆಡ್ ವರ್ಣಿತವಾದುಂಡು.

ಗ್ರಂಥಸ್ತ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಸುದ್ದಿ-ಸುಲೇಕೊ ದಾಂತಿನ ಏತೋತೋ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆ-ಘಟನೆಲೆ ಬಗೆಟ್ ಐತಿಹ್ಯೊ ಇವರೊ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪೆ, ಸಿಡಿಲುಮರಿ ಕೆಂಗಣ್ಣನಾಯಕೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯೋಧೆರೆ ತ್ಯಾಗಜೀವನೊ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರೆಗ್ ದಾನೆಲಾ ಆಂಡ ಐತಿಹ್ಯೊಕಾರೆರೆಗ್ ಮುಕ್ಯೊ ಆತ್‌ಂಡ್. ಶಾಸನೊದ ಮೂಲೆಡ್ ಓಲ್ಲೊ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಯಿನ ಸಮಾಜಸೇವಕೆ ಪರಪ್ಪಳ ನಾಯಕನ್ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಪುಗಾರ್‌ದ್ ಬಣ್ಣಿಪುವೊ. ಅಸಾಧಾರಣೊ ಬಲಶಾಲಿಯಾಯಿನ ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣೆ, ಪುಳ್ಕೂರು ಬಾಚೆರೆ ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ಐತಿಹ್ಯೊ ಪುರುಷೆರಾತೆರ್, ಆಂಡ ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಷೆರಾತಿಜೆರ್. ಅರಸು ಸ್ವಾರ್ತೊ ದುರಾಲೋಚನೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಕುಡನ್ ಕೆರ್ಯೆರೆ ಕಡ್ಪಾಯಿನ ಸಂಗತಿನಾವಡ್, ಪಾಪೊದ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಕೆರ್ಪಾಯಿನ ಸಂಗತಿನಾವಡ್ ಇತಿಹಾಸೊ ದಾಕ್‌ಲ್ ಮಲ್ಪುಜಿ. ಅವೆನ್ ಪೂರಾ ತೆರಿಯೊನೊಡುಂದಾಂಡ ನಮೊ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನೇ ತೂವೊಡು. ಅಸಾದಾರಣೊ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನ ವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆ ಬಗೆಟ್‌ಲಾ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಪುಟ್ಟುದು ಪ್ರಚಾರೊಡುಲ್ಲೊ. ಅಪೂರ್ವವಾಯಿನ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಟೆನ್ ನಿಯತ್ತ್‌ನ್ ತೋಜಿಪಾದ್ ಕಡೆಕ್ ತನ್ನ ದನಿನ ಅಚಾತುರ್ಯೊಗು ಬಲಿಯಾಯಿನ ನಾಯಿದ ಬಗೆಟ್

ಪುಟುದಿನ ಐತಿಹ್ಯೊ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಡಬಿದಿರೆ, ನರಿಮೊಗರು, ಸವಣೂರು, ಮಣಿಮುಂಡ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಪ್ರಚಲಿತವಾದುಂಡು. ನಾಯಿದ ನೆಂಪುಗು ಕಟ್ಟಾದಿನ 'ನಾಯಿ ಬಸದಿ' (ನಾಯಿ ಮುಂಜ಼, ನಾಯಿ ಕಟ್ಟೆ)ಲೆನ್‌ಲಾ ಊರ್ದ ಜನೊಕ್ಲು ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಜಾಗೆಲೆಗ್ ಪುದರ್ ಬರಿಯೆರೆ ಕಾರಣೊ ಆಯಿನ ಘಟನೆಲೆನ್ ವಿವರಿಪುನ ಕೆಲವು ಕತೆಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಊರುಲೆಡ್ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುವೊ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕತೆಕುಲೆನ್‌ಲಾ 'ಐತಿಹ್ಯೊ'ದಡೀಟ್ ಸೇರ್ಪಾವೊಲಿ. ಈ ರೀತಿದ ಕೆಲವು ಕತೆಕುಲೆಗ್ 'ಪೌರಾಣಿಕ' ಘಟನೆಲೆ ಪಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ತ್ಂಡ ಕೆಲವೆಕ್ 'ಐತಿಹಾಸಿಕ' ಘಟನೆಲೆ ಪಿನ್ನೆಲೆಯಾದಿಪ್ಪುವೊ. ನನ ಕೆಲವೆಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಘಟನೆಲೇ ಪಿನ್ನೆಲೆಯಾದಿಪ್ಪುವ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಕುಂತೂರು ಗ್ರಾಮೊದ ಕೆರೆ (ಕೆದು) ಒಂಜೆಕ್ 'ವಿಷ ಸರೋವರ'ಂದ್ ಪುದರ್ ಬರಿಯೆರೆ ಕಾರಣ ದಾದಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಐತಿಹ್ಯೊನೇ ತೂವೊಲಿ. ವನವಾಸೊದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಪಾಂಡವೆರೆ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಗೊಳಗಾಯಿನ ಕೆರೆ ಉಂದುಂದ್‌ಲಾ, ಅಕುಲು ಆ ಕೆರೆತ ನೀರ್ ಪರ್‌ದ್ ತಯಿತ್ತ್‌ನೆಡ್ದಾವರ ಅಯಿಕ್ ವಿಷ ಸರೋವರಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್‌ಂದ್‌ಲಾ ಆ ಪರಿಸರೊದ ಜನ ಪನೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುದ ಶಿಶಿಲದ ಕೈತಲ್ 'ಅಮೆದಿಕಲ್ಲ್' ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಲ್‌ಲಾ ಜಾಗೆಲಾ ಉಂಡು. ದ್ರೌಪದಿ ಪೆದ್‌ದಿಪ್ಪುನಗ ಪೆದ್ದೊಲ್ದಿಗ್ ಬೆಂದ್ರ್ ಕಾಯ್ಪೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಬೀಮೆ ಪಾಡ್ದಿನ ಕಲ್ಲ್ ಉಂದುಂದುಲಾ, ಪೆದ್ದೊಲ್ದಿನ 'ಅಮೆಕ್' ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಕಲ್ಲ್ ಆಯಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಅಯಿಕ್ಕ್ 'ಅಮೆದಿಕ್ಕೆಲ್' ಅತ್ತ್ಂಡ 'ಅಮೆದಿಕಲ್ಲ್' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರಾಂಡ್‌ಂದ್‌ಲಾ ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕ್ಲು ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುದ 'ಉರುಡೂರು' ಬುಕ್ಕೊ 'ಪಂಜಿಕಲ್ಲ್' ಊರುಲೆ ಪುದರ್‌ಲೆಗ್ ಮಹಾಭಾರತೊದ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಸಮ್ಮಂದೊ ಉಂಡು ಪಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್. ಅರ್ಜುನೆಲಾ ಕಿರಾತ ಏಸೊದ ಶಿವೆಲಾ ಉರುಡಿನ ಜಾಗೆ 'ಉರುಡೂರು'ಂದುಲಾ, ಅಕುಲೆ ಪಗರಿದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ತೈತಿನ ಪಂಜಿ ಬೂರಿನ ಜಾಗೆ 'ಪಂಜಿಕಲ್ಲ್'ಂದ್‌ಲಾ ಜನೊ ಪನ್ಪೆರ್. ಪುರಾಣೊ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ತಂಕುಲೆ ಊರುಲೆಗ್ ಸಂಬಂದೊ ಜೋಡಾವುನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಥಿತಿನ್ ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೊ.

ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಕೈತಲ್ದ 'ನರಸಿಂಹರಾಯಗಡ' ಕೋಟೆಗ್ 'ಜಮಾಲಾಬಾದ್'ಂದ್ ಪಿರ ನಾಮಕರಣೊ ಆಯಿನ ಸಂಗತಿನ್‌ಲಾ ಐತಿಹ್ಯೊ ಪನ್ಪುಂಡು. ದುಂಬು

ಇತ್ತಿನ 'ನರಸಿಂಹರಾಯಗಡ' ಪುದರ್‌ದ ಬದಲ್‌ಗ್ ಟಿಪ್ಪು ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್‌ನ್ ಆ ಕೋಟೆಗ್ ದೀಯೆಂದ್ ಈ ಐತಿಹ್ಯೊಡ್ದು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಉಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆನೊ ಐತಿಹ್ಯೊ ಆಂಡ ಕಾರ್ಲ ತಾಲೂಕುದ ಅಜೆಕಾರ್ ಗ್ರಾಮೊದ 'ಎಣ್ಣೆಹೊಳೆ'ಗ್ ಆ ಪುದರ್ ಬರಿಯೆರೆ ಕಾರಣವಾಯಿನ ಘಟನೆದ ವಿವರಣೆ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಐತಿಹ್ಯೊ ಆದುಂಡು. ಎಣ್ಣೆ ಮಾರುನಾಯೆ ಒರ್ಯೆ ಕೊಡಪಾನ ದಿಂಜ ಎಣ್ಣೆ ತುಂಬೊಂದು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆಗೆ. ಸಾದಿಡ್ ನೆಲ್ಲಿ ಮರತ ಅಡಿಟ್ ಬೂರುದಿತ್ತಿನ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಒಂಜೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ತಿಂದೆಗೆ. ಸುವರ್ಣನದಿ ತುದೆ ಕಡಪುನಗ ನೀರ್ ಪರಿಯೆಗೆ. ನೀರ್ ಚೀಪೆ ಆಂಡ್‌ಗೆ. ಆ ಕಡಪುದಲ್ಪ ತುದೆತ ನೀರ್ ತೀಪೆ ಉಂಡುಂದು ಎನ್ನಿದ್ ಕೊಡಪ್ಪಾನೊಡಿತ್ತಿನ ಎಣ್ಣೆನ್ ಗುತ್ತುದು, ಅಯಿಟ್ ಮುಟ್ಟು ನೀರ್ ದಿಂಜಾವೊಂಡೆಗೆ. ಎಣ್ಣೆನ್ ಗುತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರೊ ಆ ಕಡಪ್ಪುದ ಜಾಗೆಗ್ 'ಎಣ್ಣೆಹೊಳೆ'ಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್‌ಗೆ.

ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿನ ಅರಸು-ಬಲ್ಲಾಳೆರೆ ಬಗೆಟ್ ಐತಿಹ್ಯೊ ಬೇತೆನೇ ರೀತಿದ ವಿವರಣೆನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಶಿವಪ್ಪ ನಾಯಕೆ, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ನಂಚಿನ ರಾಜೆರೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಡಿನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಧ್ಯಯನೊ ನಡಪಾಂಡ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ಸಂಗತಿಲು ಬೊಳ್ಪುಗು ಬರ್ಪ. ಅರಸೆರೆನ ಖಾಸಾ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಗೆಟ್‌ಲಾ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಪುಟ್ಟುದೊ, ಇಟ್ಟೇಲ್‌ದ (ಇಟ್ಲ)ದ ಅರಸು ಮನೆತನೊಗು 'ಡೊಂಬಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ'ಂದ್ ದಾಯೆಗ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ವಿವರಿಸಾವುನ ಐತಿಹ್ಯೊನೆ ನೆಕ್ಕ್ ಉದಾರ್ಮೆಯಾದ್ ಗೆತೊನೊಲಿ.

ಇಂಚ ಎಲ್ಯ ವಿವರಣೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾದ್ ಮಲ್ಲ ಪುರಾಣೊದ ಮುಟ್ಟಲಾ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಐತಿಹ್ಯೊಲು 'ಮಹಾಕಾವ್ಯೊ' ಆದ್‌ಲಾ ಮೂಡುದು ಬತ್ತ್‌ದ. ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನೊ ಅಂಚೆನೇ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆ ಪಾಡ್ದನೊಲೆನ್ ನೆಕ್ಕ್ ಉದಾರ್ನೆಯಾದ್ ಗೆತೊನೊಲಿ. ಪುರಾಣೊಲೆನ್ ವಿಜ್ಞಾನಪೂರ್ವ ಯುಗೊತ ವಿಜ್ಞಾನೊಂದುಲಾ, ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಯುಗೊತ ಇತಿಹಾಸೊಂದ್‌ಲಾ ಪಣೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಉಂದು ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಅಂದ್‌ಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಪ್ರಾಚೀನವಾಯಿನ ಏತೋ ಜ್ಞಾನೊಲು ನಂಕ್ ಪುರಾಣೊಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕುವೊ. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ರಾಮಾಯಣೊ, ಮಹಾಬಾರತೊದಂಚಿನ ಪುರಾಣೊಲೆನ್ ನಮೊ ಇನಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸೊಲೂಂದು ಗೇನೊಗು ದೆತೊನುವ. ಜನಪದೊಡುಲಾ ಐತಿಹ್ಯೊ-ಪುರಾಣೊಲೆ ವಿಷಯೊಡುಲಾ ಈ ಪಾತೆರೊ ಅನ್ವಯ ಆಪುಂಡು.

ಕೆಲವು ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಯುಗೊತ ಇತಿಹಾಸೊನು ಪಂಡ್‌ಂಡ ನನ ಕೆಲವು ಇತಿಹಾಸ ಯುಗೊತ ಇತಿಹಾಸೊನೇ ಪನೊಂದುಲ್ಲೊ. ಐತಿಹ್ಯೊನು ಉಂಡು ಮಲ್ಪಿನಕುಲೆಗ್ ಇಸವಿ–ತಾರೀಕ್ ಮುಕ್ಯೊ ಆತ್‌ಜಿ. ಗ್ರಂಥಸ್ತ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಮದೆ ಆತಿನ ಏತೋ ಸಂಗತಿಲು ನಂಕ್ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆಡ್ದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪೊ. ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಲೆ ಆಧಾರೊಡು ಬರೆತಿನ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಇನಿ ನಮೊ ಅಧಿಕೃತ ಇತಿಹಾಸೊಂದು ನಂಬೊಂದುಲ್ಲೊ. ಆಂಡ ಅವುಲು ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಲೆನ್ ದೀವೊಂದು, ದುಂಬು ನಡತ್ತ್‌ದಿನ ಘಟನೆಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಬರೆಯಿನ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನೊ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಮೊ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುಜೊ. ಈ ಆಲೋಚನೆ ನಂಕ್ ಮೂಡ್‌ಂಡ್‌ಂದಾಂಡ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆಂಚಿನ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆಲೆನ ಮಹತ್ವೊ ನಂಕ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

ಡಾ. ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ

ಕನ್ನಡ, ಅಂಚನೆ ತುಳು ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರೊಲೆಡ್ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆಯಿನ ಡಾ. ಏವುಂಜೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ಗಡಿನಾಡ್ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಬೇಳ ಗ್ರಾಮೊದ ಏವುಂಜೆಡ್ ೦೮.೧೦.೧೯೬೧ಡ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಇಂಬೆರ್ ಕಲ್ಲಕಟ್ಟ ಎಂ.ಎ.ಯು.ಪಿ. ಶಾಲೆಡ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣೊನುಲಾ, ನೀರ್ಚಾಲ್‌ದ ಮಹಾಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜು ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಡ್ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣೊನುಲಾ ಪಡೆಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಕಾಸರಗೋಡುದ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿದ ಮುಕಾಂತರೊ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ದ್ ಬಿ.ಎ.(ಒಂಜನೆ ರ್‍ಯಾಂಕ್) ಬುಕ್ಕೊ ೧೯೮೫ಡ್ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ (ರಡ್ಡನೆ ರ್‍ಯಾಂಕ್) ಪಡೆಯೆರ್. ೧೯೮೭ಡ್ ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಗೌಡೆರೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ 'ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥನ ಕವನಗಳು' ಪನ್ಪಿ ನಿಬಂದೊಗು ಮದರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡ್ದ್ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿನ್‌ಲಾ ಬುಕ್ಕೊ ೧೯೯೨ಡ್ ಪ್ರೊ. ತಾಳ್ತಜೆ ವಸಂತಕುಮಾರೆರೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಬರೆಯಿನ 'ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂದೊಗು ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡ್ದ್ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿನ್‌ಲಾ ಪಡವೊಂದೆರ್. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕುದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿದ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗೊಡು ೨೭ ವರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬುಕ್ಕೊ ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ದೇಸೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬುಕ್ಕೊ ದ್ರಾವಿಡ ಅಧ್ಯಯನೊಡು ವಿಷಯ ತಜ್ಞ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬುಕ್ಕೊ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸೊದ ಒಟ್ಟುಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ಎಚ್ಚದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾದ್ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್, ಹಣಕಾಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ್, ಎಂ.ಎ. ಪಿಎಚ್.ಡಿ.–ಸಂಯೋಜನ ಪದವಿದ ಸಂಚಾಲಕೆರಾದ್, ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಟೊದ

ಸಂಚಾಲಕೆರಾದ್, ಪ್ರಸಾರಾಂಗೊದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾದ್, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿ.ಎ.ಎಸ್. ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ಜೊತೆಟ್ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನೊ ವಿಭಾಗೊದ ಮುಖ್ಯಸ್ತೆರಾದ್ ಇತ್ತೆ ಕುಲಸಚಿವೆರಾದ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಹುದ್ದೆಲೆಡ್ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ೧೯೯೨ಡ್ದ್ ಇಂಚಿಗ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳು–೧೯೯೪, ಪ್ರೊ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ–೧೯೯೫, ಗಾಳೆಮ್ಮ–೧೯೯೮, ಕದ್ರಿ–೧೯೯೯, ದ್ರಾವಿಡ ನಿಘಂಟು–೨೦೦೧, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ದರ್ಶನ (ಸಂಪಾದನೆ)–೨೦೦೨, ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ–೨೦೦೪, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ (ಸಂಪಾದನೆ)–೨೦೦೭, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು (ಸಂಪಾದನೆ)–೨೦೧೩ ಇಂಚಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯ ಪುರಾಣಗಳ, ಪಾತ್ರ 'ಸಿರಿ'–೧೯೯೫, ಯಕ್ಷಗಾನ ವಿಮರ್ಶೆ– ಈಚಿನ ಒಲವುಗಳು–೧೯೯೯, ದ್ರಾವಿಡರಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ–೨೦೦೨,ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಕರಣ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು–೨೦೦೩, ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ – ಒಂದು ಚಿಂತನೆ–೨೦೦೩, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಅನುಭಾವ ಪರಂಪರೆ–೨೦೧೧, ತುಳುನಾಡಿನ ಐತಿಹ್ಯಗಳು–೨೦೧೧, ಭೂತಾರಾಧನೆ–೨೦೧೧, ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ(ಅನುವಾದ)–೨೦೧೬, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಭಾಷಾಂತರ–೨೦೧೬ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನೊಲು ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್.

ಇಂಬೆರೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಇಡೆಮುಟ್ಟ ಒಟ್ಟುಗು ನಾಲ್ವೆರ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿನ್‌ಲಾ, ೧೭ ಜನೊ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿನ್‌ಲಾ ಪಡೆವೊಂದೆರ್. ೮ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾದ್ ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹ್ಯಗಳು' ಬೂಕುಗು ೧೯೯೫ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ತಿಕ್ದ್ಂಡ್.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಹಳ್ಳಿದ ಜನ ಸಮುದಾಯೊನು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್‌ನಕುಲು ಜನಪದಂದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಆ ಜನ ಸಮುದಾಯೊದಕುಲು ಪಾತೆರುನ, ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೇತೆಕ್ಲ್ ಪಂಡ್‌ನ, ಕಣ್ಣೆದುರೇ ನಡತ್ನ ಇಚಾರೊಲೆನ್ ಅಕುಲು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬಗೆಟ್ ದುಂಬುಗು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನೊಲು ನಡತ್ದ್ ಅವೆನ್ ಕಾವ್ಯೊ, ಕಥನಕಾವ್ಯೊ, ಜನಪದ ಕತೆ, ರಮ್ಯಕತೆ, ಪ್ರಾಣಿಕತೆ, ನೀತಿ ಕತೆ, ದಂತಕತೆ, ಐತಿಹ್ಯೊ, ಪುರಾಣ, ಕಬಿತೊ, ಪಾರ್ತನೊ, ಸಂದಿ, ಗಾದೆ, ಒಡೆಪ್ಪುನ ಕತೆ ಎದುರ್ ಕತೆ, ಉರಲ್ ಇಂಚಪೂರ ಅಭ್ಯಾಸೊಗಾತ್ರೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಕಾರೊಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಇಂಚ ಅಕುಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್, ಜೀವನೊ ಇದಾನೊಗು, ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಗ್,

ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಲೆ ಬಗೆಟ್ ನಡಪುನ ಮಾಂತ ಇಚಾರೊಗುಲಾ ಜಾನಪದೊಂದ್ ಪುದರ್ ದೀಯೆರ್. ಆಂಡ ಜನಪದೆರೆಗ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಗಾದೆ ಎದ್‌ರ್‌ಕತೆ ಬುಡ್‌ಂಡ ಒರಿನವು ಪೂರ ಕತೆಯಾದೆ ತೆರಿಪುನೆ.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಈ ಪ್ರಬಂದೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಐತಿಯ್ಯೊಲೆ ಪೊಲಬುನು ತೆರಿಪಾಯರ ಬರೆತೆರೆ. ಇನಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೊ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರೊ, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರೊ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೊಂದಂಚಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನೊಲೆಗ್ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮಾಹಿತಿಲೆ ಅಗತ್ಯೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆನಗ ಬೋಡಾಯಿನ ಮಸ್ತ್ ಸತ್ಯೊದ ಇಚಾರೊಲು ಜಾನಪದೊ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ದ್ ಗಳಸೊನಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯೊ ಆವೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಇಚಾರೊಲೆಡ್ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈಕುಲೆನ ಈ ಪ್ರಬಂದೊ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಬೋಡಾಪಿನ ಮಸ್ತ್ ಇಚಾರೊಲೆನ ಪೊಲಬುನು ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ದಂತಕತೆ–ಐತಿಯ್ಯೊ–ಪುರಾಣೊ–ತುಳು ಪಾರ್ತನೊ ಇಂದು ಮಾಂತ ಲಚ್ಚನೊಟು ಒಂಜೆಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇಂದೆಟ್ ಮಾಂತೆಟ್‌ಲಾ ಕತೆನೇ ಇಪ್ಪುನೆ. ನಂಕ್ ಇನಿ ಕತೆ ಪಂಡ್‌ಡ ಅವು ಕಟ್ಟ್‌ಕತೆ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಕಲ್ಪಿತ ಕತೆಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಆಂಡ ಜನಪದೆರೆ ಲೆಕ್ಕೊಡು ದಂತಕತೆ– ಐತಿಹ್ಯೊ–ಪುರಾಣೊಲುಲಾ ನಡತ್‌ನ ಘಟನೆಲೆ ಕತೆ ಆದುಂಡು. ಜಾನಪದೊದ ಪೂರ ಪ್ರಕಾರೊಲಾ ಜನೊಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪರತೊಂದು ಬತ್ತಿನ 'ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಆಪುಂಡು. ಪುರಾಣೊ ಪಂಡ ಋಷಿ ಮುನಿಕ್ಲೆನ ಕಾಲೊದ ದೈವ–ದೇವೆರೆ ಬಗೆಟ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕತೆಕುಲುಂದ್ ಇವರಣೆ ಕೊರ್ಪೊ. ಇಂಚ ಪುರಾಣೊ–ದಂತಕತೆ–ಪಾರ್ತನೊಲೆನ ಉಲಾಯಿಡ್ ಐತಿಹ್ಯ ಉಂಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ಈ ಪ್ರಬಂದೊದ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕೆರ್ ಪನ್ತೆರ್.

ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಡು ಒರಿದ್ ಬತ್ತಿನ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪಾಕೊ ತಿಕ್ಕುವೊ. ಇನಿತ ಚರಿತ್ರೆ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಉಂದು ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆ(ಓರಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ) ಆದ್ ತಿಕ್ಕೊಂದುಂಡು. ಈ ನಿಲೆಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಸ್ತ್ ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಪೂರಕವಾಯಿನ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಐತಿಹ್ಯೊಡ್ದ್ ಗಳಸೊಂದೆರ್ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರೊಲಾ ಪ್ರಬಂದೊಡು ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಈ ಮೌಖಿಕ ಐತಿಹ್ಯೊಲು ಪೂರಕ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ಇಚಾರೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ ಪೊಲಬು ಪ್ರಬಂದೊಡು ತಿಕುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪರಪೋಕುಗು ಸಮ್ಮಂದೊ ಆಪಿನ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿದ ಐತಿಹ್ಯೊ, ತುಳುವಾಳ ಬೊಲಿಯೇಂದ್ರನ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆ ಇವರಣೆ ಉಂಡು. ಬುಡಕಟ್ಟ್ ಜನಾಂಗೊಗು ಸಮ್ಮಂದೊ ಆಪಿನ ಕೊರಗೆರೆ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿ ಹುಬಾಶಿಕನ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಅಳಿಯ ಸಂತಾನೊ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಬೂತಾರಾದನೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದೊ ಆಪಿನ ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಪಾರ್ತನೊದ ಐತಿಹ್ಯೊಲು, ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪೆ, ಸಿಡಿಲಮರಿ ಕೆಂಗಣ್ಣನಾಯಕೆ ಇಂಚ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮ್ಮಂದೊದ ಐತಿಹ್ಯೊಲು, ಜಾಗೆಲೆ ಬಗೆಟ್ ಜನಪದೆರ್ ಪನ್ಪುನ ವಿಷ

ಸರೋವರ, ಗಡಾಯಿಕಲ್ಲ್, ಅಮೆದಿಕಲ್ಲ್ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್ ಇನಿಕ್ಕ್ಲಾ ಜನೊ ಗಳಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರೆಗ್ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯೊ, ಶಾಸನ, ತಾಮ್ರಪತ್ರೊದಂಚನೆ ಐತಿಹ್ಯೊಲುಲಾ ಒಂಜಿ ಆಕರವಾದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ 'ಪುರಾಣೊಲೆನ್ ವಿಜ್ಞಾನಪೂರ್ವ ಯುಗೊತ ವಿಜ್ಞಾನೊಂದ್‌ಲಾ, ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವ ಯುಗೊತ ಇತಿಹಾಸೊಂದ್‌ಲಾ ಪಣೊಂದುಲ್ಲೆರ್'. ಈ ಮಹತ್ವೊ ಮೂಡ್‌ಂಡ ನಂಕ್ ಐತಿಹ್ಯೊಲಂಚಿನ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆಲೆನ ಮಹತ್ವೊಲಾ ತೆರಿವುಂಡು.

ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪೊದ ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇತಿಹಾಸೊಗು ಐತಿಯ್ಯೊಲು ಎಂಚ ಸಕಾಯೊ ಆಪುಂಡು? ವಿವರ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ

೨. ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯೊಡು ಒರಿದ್ ಬತ್ತಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ?

೩. ಗ್ರಂಥಸ್ತ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಸುದ್ದಿ ಸುಲೇಕೊ ದಾಂತಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ ಐತಿಹ್ಯೊದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ

೪. ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಅ) ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿದ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಆ)ತುಳುವಾಳ ಬೊಲಿಯೇಂದ್ರನ ಐತಿಹ್ಯೊ ಇ) ಹುಬಾಶಿಕನ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಈ) ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಉ) ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಐತಿಹ್ಯೊ, ಊ) ಅಮೆದಿಕಲ್ಲ್, ಎ) ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿದ ಸುರೂತ ಪಜ್ಜೆಲು

ಅ. ವಿಠ್ಠಲ ಕಬಕ

ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿದ ಸಾಧನೆಳು ವಿಷಯದ ಪರವಾದ್ ಎನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆದ ಇತಿಮಿತಿತ್ತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡ್ ಪಾತೆರ್ನಗ ಸದ್ಯೊಗು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಪಂಡೊನುನಂಚಿನ ಸಾಧನೆಳು ಶೂನ್ಯ ಪಂದೇ ಪನೊಡಾಪುಂಡು. ಇಂಚ ಇತ್ತಿನ ಶೂನ್ಯದ ಬೊಣ್ಯೊನು ಒಂತೆ ಒಕ್ಕುದು ಅಯಿಟ್ ತಿಕ್ಕಿನ ತೂಟು ತೂಟೆ ಪೊತ್ತಾದ್ ಆ ತೂಟೆದ ಬೊಳುಪುಡು ತೂವನಗ ಈ ಶತಮಾನೊದ ಸುರೂತ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿದ ಕುತ್ತಿಳು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕುತ್ತುವೊ. ಅವೆನ್ ಮಾತ ನೆನೆಪುನಗ ಒಡಲ್ಡ್ ಕರಕರೆ ದಿಂಜುಂಡು. ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣನೀರ್ ಉರ್ಕುಂಡು.

ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಪನ್ನಾಗ ಈ ದೇಸೊಡೇ ಅವೊಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಧನೆದ ಗರಡಿಲಾ ಅಂದ್, ಎಗ್ತಿನ್ ಅಧಃಪತನೊಗು ನೂಕುನ ನರಕಲಾ ಅಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೊತ್ತಾವು.

"ಕಾವ್ಯೇಷು ನಾಟಕಂ ರಮ್ಯಂ" ಪಂಡ್ದ್ ಪುದಾರ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್ ಈ ಮಾಧ್ಯಮ, ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕತೆಕ್ಕುಲೆಡ್. ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರೊದ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಗ್ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಪಂಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆದ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಉಂಡು ಪಂದ್ ನಮ ಮಾತೆರ್ಲ ತೆರಿದಿನ ವಿಷಯ. ಇರ್ವೊತ್ತೊಂಜನೇ ಶತಮಾನೊಡುಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ದುಂಬು ಪ್ರವೃತ್ತಿ (ಹವ್ಯಾಸಿ) ರಂಗಭೂಮಿದ ವಿಷಯ ಪಾತೆರ್ದ್ ಸುದಿ ಆವಂದಿನಾತ್ ಮಲ್ಲ ಪಂಡ್ದ್ ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕರಿನ ಶತಕೊದ ಸುರೂತ ದಶಕೊಗು ಒಂತೆ ದುಂಬು ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಬಡಕಾಯಿ ಭಾಗೊದ ಬಸರೂರು ಅತ್ತ್ಂಡ ಬಾರಕೂರು ಸೀಮೆಡ್ ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಜನತ್ತ ಒಂಜಿ ಕೂಟೊ ತರೆಟ್ ಬೆತ್ತದ ಬಾಸ್‌ಡ್ ಮುಡೆಯಿನ ಪೆಟಾರಿ (ಪೆಟ್ಟೆ) ದೀವೊಂದು ಊರೂರು ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೆಟಾರಿಲೆಡ್ ಯೇಸ ಪಾಡಿಯೆರೆ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಾಮಾನ್ ಸೀನ್‌ಸೀನೆರಿ, ಮುಖವರ್ಣಿಕೆ ಪಂಡ ಮೇಕಪ್ಪುದ ಸಾಯಿತ್ಯೊಳು ಉಪ್ಪೆದ. ಇತ್ತೆದಲೆಕ ಸಫೇದ್‌ದ ಪೌಡರ್ದ ಗ್ಲಿಸರಿನ್ದ ಬಳಕೆ ಇಜ್ಜಂಡ್. ಕಪ್ಪುಗು ಮಜ್ಜಿ ಬೊಳ್ದುಗು ಸುಣ್ಣ. ಒಂಜೇತ್ ಮಂಜೊಲ್ದ

ಪೊಡಿ. ಈತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಲೆನ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಡ್ ಪಿದಡ್ನ ಆ ಗುಂಪು ಊರುದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆರೆನ್–ಇಜ್ಜಿಡ ಶ್ರೀಮಂತೆರೆನ್ – ತತ್ತ್ಂಡ ಪ್ರಭಾವಿ ಎಗ್ರಿಲೆನ್–ಪತ್ತ್‌ದ್ ತನುಕುಲೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ದ ಅವಸ್ಥೆನ್ ಅಕ್ಳೆಡ ಪಂಡೊಂದು, ಊರ ಮಂದೆಗ್ ಮನರಂಜನೆ ಕೊರ್ಪಿನ ಅಭಯ ಪಡೆದ್ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬೆದೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಊರುಡು ತಿಂಗೊಳುಗಟ್ಲೆ ಇಂಚಿನ ಕಾರ್ಯಕೆರಮ್ಮೊ ನಡತ್ತ್ ಬರ್ಪಿದ್‌ಂಡ್. ಅದಗ ದುಡ್ಡು ಕಾಸ್ದ ವ್ಯವಹಾರೊ ಇಜ್ಜಂಡ್. ಕೂಟೊಗು ಗಮ್ಮತ್‌ದ ವಣಸ್ಸ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ಯಾವೆದ್‌ಂಡ್. ಮನರಂಜನೆ ಕೊರುದು ಜನರಂಜನೆ ಪಡೆವುನ ಆ ಪುಂಡುಗು ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಊರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅಂಗಣೊ ಇಜ್ಜಿಡ ಶ್ರೀಮಂತೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಜಾಲ್ ನಾಟಕ ಶಾಲೆ ಆದ್ ಉಪಯೋಗ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮುಡೆದಿನ ಮಡಲ್ದ ದೊಂಪಲಾ ಪಾಡ್ದ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪೊಣ್ಣು ಪಾತ್ರಧಾರಿಳು ನಟಿಯೆರ್ ಉಪ್ಪೆದಿಜೆರ್. ಆಂಡ ನಾಟಕ ಮಧ್ಯೊಡು ಬರ್ಪಿನ ನಾಟ್ಯ ನಲಿಕೆಗ್ ಕಿನ್ನಿ ಪ್ರಾಯೊದ ಕನ್ಯೆ ಪೊಣ್ಣುಳು ಉಪ್ಪೆದೆರ್. ರಂಗಸ್ಥಳೊಟ್ಟು ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆದ ಇಜ್ಜಿಡ ಚಾಕೂಟೆದೆಣ್ಣೆದ ಸರಮಾಲೆ ತೂಕುನ ದೀಪ ಮಲ್ಲ ಗಾತ್ರದ ಕಾಲ್ ದೀಪ ಪೊತ್ತೊಂದೇ ಉಪ್ಪೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚ ಪೊತ್ತಾಯಿನ ದೀಪೊಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿ ಎದುರು ಪತ್ತ್‌ದ್ ರಂಗಸ್ಥಳೊಕು ಬೊಳುಪು ನುರ್ಕಾವುನ ಚಮತ್ಕಾರಲ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ರಂಗಾಭಿನಯೊಗು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಪೌರಾಣಿಕ ಕತಾಭಾಗದ ರಾಮಾಯಣ, ಸತ್ಯವಾನ ಸಾವಿತ್ರಿ, ಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆ, ರುಕ್ಮಿಣಿ ಸ್ವಯಂವರ, ರುಕ್ಮಾಂಗದ ಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಚರಿತ್ರೆ ದುಂಬಾಯಿ ಕೃತಿಕ್ಕುಳು ಅಕುಲೆಡ ಲಭ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ನಮೂನೆದ ನಾಟಕ ಕೃತಿ ಆ ತಂಡೊಳೆಗ್ ವಾ ಮೂಲೊಡ್ದು ತಿಕ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರ ಇಜ್ಜಿ.

ಲಿಖಿತ ರೂಪದ ಕಡತೊಳೆನ್ ಗಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಓದ್‌ನಗ, ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಪ್ರಥಮವಾದ್ ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕದ ಕಂಪೆನಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಳೆಪಾಯಿನ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ ಅಪ್ಪು ಇಂದ್ರೆ ಪನುಪಿ ಒರಿ ಮಾನ್ಯಗ್ ಸಂದುಂಡು. ೧೯೦೦ಡ್ದ್ ೧೯೧೦ದ ನಡು ಭಾಗ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಉದ್ಯಮಾನ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆದ ಆಡಳ್ತಿಗೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ನಾರಾಯಣ ಹೆಗ್ಡೆ ಪನ್ಪಿ ಮಾನ್ಯೆ. ಅತ್ತಂದೆ ಒರಿ ಸಮರ್ಥ ನಟೆ. ಕಾರ್ಕಳದ ಕೇಶವ ಹೆಗ್ಡೆನ ಮಗೆ. ಆ ಸಮಯ ಕಂಪೆನಿ ವಿಟ್ಲಡ್ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಂಪೆನಿಡ್ ಆ ಕಾಲೊದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಟೆರ್ನ ಕೂಟ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಶ್ರೀರಂಗರಾವು (ಸಿನೇಮ ಅಭಿನೇತ್ರಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಂಡರಿಬಾಯಿಯೆರ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್) ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾವು ಅತ್ತಂದೆ ಮೈಸೂರ್ದ ಸಂಗೀತಗಾರೆ ಬಿಡಾರದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆ ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯೆ. ಅಕುಳೆ ಒಟ್ಟುಗು ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್ ಕಡಪುಡ್ದಿನ ಒಂಜಿ ಬಿರಾಣೆರೆ ಮಾಣಿ ಕೂಳುಪಾಂಡಿ ತಿಂಬಟ್ಟು ಬಂಜೆಲೆಂದ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾಲನಟೆಲಾ ಇತ್ತೆ (ಉಂದೇ ಮಾಣಿ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್ ಮಾನ್ಯ ಆಯಿನ ವಿಚಾರ ಕಡೇಕ್ ದೀಕ).

ಅವ್ವೇ ಸರಿಸುಮಾರ್ ಸ್ತ್ರೀ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ ಒಂಜಿ ಕುಡಲಡ್ ಉದಿತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲ ಪುಟ್ಟಿ ಪುರುಬಾಲೆ ಪೇರ್ ಪರಂದನೆ ಪಾಲೆಡೇ ಪುಣ ಆಂಡ್. ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳು ರಂಗತಾಲೀಮು ಮಲ್ದಿನವೇ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸೊ.

೧೯೧೦ಡ್ದ್ ೧೯೨೦ಗು ಒಡಿಪ್ಪು ಕುಂದಾಪುರೊಟ್ಟು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಪ್ರಭುಕ್ಕುಲೆ ನೇತೃತ್ವೊಡು ನಾಟಕೊಡು ಅಭಿರುಚಿ ಇತ್ತಿನ ಇಷ್ಟೆರ್ ಒಟ್ಟು ಕೂಡೊಂದು ನಾಟಕಾಭಿನಯ ಮಲ್ತೇರ್. ಆಂಡ ಅವು ವೃತ್ತಿಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾ ಪಂಡ್ದ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಅವ್ವೇ ಕಾಲೊಡು ಒಡಿಪುಡು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಠತ್ತ ಊಳಿಗದಕುಳು ಸೇರ್ದ್ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ನಾಟಕಮಂಡಲಿ' ಶುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಬೀದಿದ ಮಜಲ್ ಕಂಡೊಡು ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಅಷ್ಟ ಮಠತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಳುನಕುಳು ಸಕಾಯ ಮಲ್ತೆರ್ ಪಂದ್ ಅರಿದ್ ಒರಿನ ಪರತರೆಕ್ಕುಳು ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಪನುಪುನಯಿನ್ ಕೇನ್‌ದೆ.

೧೯೨೦ಡ್ದು ೧೯೨೩ತ ಅವಧಿಡ್ ಈ ಪುಣ್ಯನೆಲೊಟ್ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ತಿನ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಮನಮೋಹನ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ'. ಉಂದೆನ್ ತಾಪನೆ ಮಲ್ದಿನಾರ್ ಕುಡಲದ ನಚ್ಚ ಪಾಲ ಪಂಡ ನರಸಿಂಹ ಪಾಲ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ನಟ ವರ್ಗೊಡು ಬಂಟ್ವಾಳ ನಾರಾಯಣ ಕಾಮತ್ ಅತ್ತಂದೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ನಟ ನಟಿಯೆರ್ ಇತ್ತೆರ್. 'ಮಹಾನಂದೆ' ಆ ತಂಡೊದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ನಾಟಕ.

೧೯೨೬-೧೯೩೦ದ ನಡು ಭಾಗೊಡು ಕುಂದಾಪುರೊಡು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗರ್ದ್‌ದ ಆದಿವೇಶನ ನಡತಿ ಕಾಲೊಡು ಗರೂಡ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆ ಕಂಪೆನಿ ಅಲ್ಲ್ ಕ್ಯಾಂಪು ಪಾಡ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಂಪೆನಿದ ರಂಗಮಂದಿರೊಡು ಡಾ. ಕಾರಂತೆರ್ ಮರಾಟಿ ಬಾಸೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತಿನ ಏಕಚ್‌ಪ್ಯಾಲದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ 'ನಿಶಾಮಹಿಮೆ' ಗೊಬ್ಬುದು ತೋಜಾಯೆರ್. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟೊದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಅಧಃಪತನೊಗು ಕಾರಣವಾಯಿನ ಕಳಿಗಂಗಸರ ಪರ್ಜಿನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕತಾಕಟ್ಟಡೊದ ಕಾರಂತೆರ್ನ ನಾಟಕ

ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲ ಕೊರಂದೆನೆ ಪೋಂಡು. ಕಾರಂತೆರೆನಂಚಿನ ಪೆರಿಯಾಕುಳು ಮಲ್ದಿನ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಈ ರೀತಿ ಸೋತಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಕಜ್ಜೊಗು ಜನಮನ್ನಣೆ ತಿಕ್ಕುಜಿ ಪನುಪಿನೆಕೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ನಿದರ್ಶನ.

ಅವ್ವೇ ಕಾಲೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಪುಟ್ಟುದು ಬತ್ತಿನ ಕಂಪೆನಿ 'ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ ಥಿಯೇಟರ್' ಉಂದೆತ್ತ ದನಿ ಶಾಬು ಸಾಯಿಬೆರ್. ಈ ಸಾಯಿಬೆರ್ ಒರಿ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಸೆ ಪಂಡ ಹೆಚ್ಚಾವಂದ್. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೇಷಭೂಷಣ ಅತ್ತಂದೆ ದೃಶ್ಯ ಜೋಡಣೆಡ್ ಪೊಸತನತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಗ್ಯಾಸ್‌ಲೈಟ್‌ನ್ ತೀರಾ ಪೊಸ ರೀತಿಡ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಾಟಕದ ಬಾಸೆ ಪಾರ್ಸಿ ಬಾಸೆಗ್ ಹೊಂದುದು ಇತ್ತ್‌ದ್ ಜನೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ಬಾದೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಅಂಶನು ಗಮನಿತ್ತ್‌ದ್ ಸಾಯಿಬೆರ್ ಕಂಪೆನಿದ ಪುದರ್ ಪಗತೆರ್. ಬದಲಾಯಿ ಪುದರ್ 'ಭಾರತ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ'. ಈ ಮಂಡಲಿಡ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ನಟನಟಿಯೆರ್ ಇತ್ತೆರ್. ಮೂಜರೆ ಸಪ್ತಕೊದ ಹಾರ್ಮನಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೆನ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಹುಸೇನ ಬಾರ್ಸೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಅರೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಹಾರ್ಮೊನಿಸ್ಟ್ ಗಿರಿ ಗೌಡೆರ್. ಮಸ್ತ್ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬಿನ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಕಂಪೆನಿಗ್ ಸಂದುಂಡು. ಡಿಕ್ಕ್ ಎರಿಕ್‌ಸನ್ ಪನ್‌ಪಿನ ವಿದೇಶಿ ನಟೆಲ ಈ ಕಂಪೆನಿಡಿತ್ತೆ.

ಮೂಡಬೆದ್ರಡ್ 'ವೀರಮಾರುತಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ' ಸುರುವಾದ್ ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ಶೆಣೈ ಒಂತೆ ಕಾಲ ನಡಪುಡಾಯೆರ್. ಕಟಪಾಡಿಡ್ ಕೆಲವು ಜವ್ವನೆರ್ ಮರಾಟಿ ನಾಟಕೊದ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಕ್ಕುಲೆಗ್ ರಂಗಭೂಮಿಡ್ ಜೀವ ಕೊರಿಯೆರ್. ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಹಾರ್ಮೊನಿ ಬಾರ್ಸಾವೊಂದಿತ್ನ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲ ಕಲಾ ಮಂಡಲಿ ಮಲ್ದಿನವು ಆ ಕಾಲದ ಬಿರ್ಸಾದಿಗೆಗೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ. ಬಹುಶಃ ಉಂದು ಹವ್ಯಾಸಿ ಬಳಗ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಆ ಕಾಲದ ಹೆಗ್ಗಡ್ರೆನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದ್ ಅಪ್ಪು ಇಂದ್ರೆರೆ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಸೇರೊಂದಿತ್ತಿನ ಕೂಳುಪಾಂಡಿ ತಿಂಬಟ್ಟು ಮಾಣಿ ಮಾನ್ಯ ಆಯಿನ ವಿಚಾರನೊಂತೆ ತೂಕ. ಆ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಬಾಲ ನಟೆ ಆದ್ ಸೇರ್ನೆ ಪರಕೊಲಿ ಬಾಲೆ ಬೇತೆ ಯೇರ್ಲಾ ಅತ್ತ್..... ಶ್ರೀ ಅಂಬಾ ಪ್ರಸಾದಿಕ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿದ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥ ಭಟ್ ತಾಮ್ಹನ್‌ಕರ್. ಉಂಬೆರ್ 'ಅಭಿನಯ ವಿಭೂಷಣ', 'ನಾಟ್ಯ ಕಲಾ ವಿಶಾರದ' ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದು ಪಡೆಯಿನ ಪುಣ್ಯಜೀವಿ. ಇಡೀ ಕನ್ನಡನಾಡ್‌ಗೇ ಕಲಾಮೃತದ ಸಬಿ ತೋಜಾಯಿ ಸನ್ಮಾನ್ಯೆ. ತಂಪು

ಪೊರ್ತುಡು ನೆನೆತೊನೊಡಾಯಿನ ಪೆರಿಯ ಚೇತನೊ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಕಾರಂತಜ್ಜೆರ್ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿದ ಅನುಭವ ಪಡೆತಿನಿ ಈ ಮಂಡಲಿಡ್. ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿದ ಸ್ವಾಮಿಳು 'ತಿರುಕ' ಪುದರ್ದ್ ವ್ಯವಹರಿಪ್ಪುನ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಳು ಸಾಧನೆ ಮಲ್ದಿನ ಸಂಸ್ಥೆಲಾ ಉಂದುವೆ. ಬೊಕ್ಕೊರಿ ಪೆರಿಯ ತರೆ ಜನಪದ ಗೀತೆದ ಸಬಿ ಸೌಂದೊರ್ಯೊಗು ನಿರ್ಮಲ ರೂಪದ 'ಮೂಡಾಲ್ ಕುಣಿಗಾಲ್‌ಕೆರೆ ನೋಡೊರ್ಗ್ಗೊಂದು ಐಭೋಗ.....ಮೂಡೀ ಬರ್ತಾನೆ ಚಂದಿರಾಮ' ಈ ರೀತಿದ ಪದ ಪಂಡೋಂದು ಕೇನುನಕ್ಲೇನ್ ಮರ್ಲ್‌ಮಲುಪೆದ್ನ ಗಾನಕೋಗಿಲೆ ಪಿ. ಕಾಳಿಂಗ ರಾಯೆರ್. ಇಂಚ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯಿನ ಸಾಧಕೆರೆಗ್ ಆಶ್ರಯ ಕೊರ್ದಿತ್ತ್ಂಡ್ ಅಂಬಾ ಪ್ರಸಾದಿಕ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ. ಈ ನಾಟಕ ಕುಟುಂಬ ೧೯೧೬ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕುಡಲಡ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಂಡ್. ಐನ್ ಜನ ಪಾಲ್‌ದಾರೆರೆ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ಸುರುವಾಯಿನ ಈ ಕಂಪೆನಿಗ್ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ನಲ್ಲೂರಾಯೆರೆನಂಚಿನ ಶ್ರೀಮಂತೆರೆ ಬೆರಿಸಾಯ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್. ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕ ಪನ್ನಗ ಅವೊಂಜಿ ಡೊಂಬೆರೆ ಆಟ ಅತ್ತ್. ಅವು ಶಿಸ್ತ್‌ದ ಸಂಯಮದ ತ್ಯಾಗದ ದಾನದ ಧರ್ಮದ ಕರ್ತವ್ಯೊದ ಮಹಾಸಂಗಮ ಆವೊಡು. ಅಯಿಟ್ ನಡತ್ತ್ ಬರೊಡಾಯಿನಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ ಅತ್ತ್. ಕಲೆತ್ತ ಪೂಜೆ, ಸಂಗೀತದ ಆರಾಧನೆ, ಅಭಿನಯದ ಪುರ್ಪೊ-ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಸತ್ವ. ಈ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮಿತ್ತ್ ಗೊಬ್ಬುನ ನಾಟಕ ತೂಯಿನ ಕಲಾರಸಿಕೆ ತನ್ನಾತ್ಮ ಪರಿವರ್ತನೆಗ್ ತನ್ನ ಒಡಲ್ ಒಡ್ಡುವೆ. ಶಿಸ್ತ್ ಸಂಯಮದ ಬಂಧುಪ್ರೇಮ ಸಹನಟೆರೆ ಸಹಕಾರ ತಿಂಡಿ ತೆನಸ್ಸ್ ಈ ವಿಚಾರೊಡು ಅಂಬಾ ಪ್ರಸಾದಿಕ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿದ ರಂಗನಾಥ ಭಟ್ರೆನಂಚಿನ ಚಿಂತನಶೀಲೆರ್ ಆ ಶತಕೊಡೇ ಅಪರೂಪ ಪಂಡ ಹೆಚ್ಚಾವಂದ್.

ಮಂಡಲಿದ ನಟನಾ ವಿಭಾಗದಕುಲು ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕಿ ಕೂಡ್ಲೆ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಲುಪೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮೈನಿಲಿಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಮೈಕ್ಕ್ ಮೀಯೊಡು. ಎಣ್ಮ ಗಂಟೆ ಆನಗ ಗಂಜಿ ವಣಸ್. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಲೆ ಪೇರ್ ಕೊಜಪ್ಪುದ ಬಂಜರ ವಣಸ್ಸ್. ಅಲೆ ಪೇರ್‌ಗಾತ್ರ ಎರ್ಮೆ ಪೆತ್ತ ಕೈಕಂಜಿಲೆನ್ ತಾಂಕಿನ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿ ಕೂಡಾ ಅವು ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಬಯ್ಯ ನಾಲ್ ಗಂಟೆಗ್ ಶುದ್ಧ ನೆಯಿಟ್ಟೆ ತಯಾರಿತ್ನ ತಿಂಡಿ ಫಲಾರ. ಈ ರೀತಿದ ಲಗ್ಸುರಿ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಭಟ್ರೆನ ಕಂಪ್ನಿ ಉಂತ್ನಗ ೨೫ ಸಾವಿರ ಸಾಲ.

ಈ ರೀತಿದ ಆದರ್ಶ ತತ್ವೊಲೆನ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಅಂಬಾ

ಪ್ರಸಾದಿಕ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿ ಸುತ್ತುದು ಕೈನೀರ್ದ್ ಕಲಾಮೃತದ ಕಲಶ ಕನ್ನಡಿ ತೋಜಾಂಡ್. ಪದಿನಾಜಿ ವರ್ಸ ತಿರುಗಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ೧೯೩೬ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕಾಲದ ಗರ್ಭೊಡು ಐಕ್ಯವಾದ್ ಪೋಂಡು. ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥ ಭಟ್ರ್ ಕೆಲವು ವರ್ಸ ದುಂಬು ತಾನ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಊರಾಯಿ ಮುಂಡಾಜೆಡ್ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್.

ಅಂಬಾ ಪ್ರಸಾದಿಕ ಕಂಪೆನಿ ಉಂತ್ಯರೆ ಏಳ್ ವರ್ಸ ದುಂಬು ೧೯೨೯ಡು ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ಚೂರ್ಯೆರ್ ತನ್ನ 'ಚೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಟಿ' ಕೂಟೊ ಕಟ್ಟೆರ್. ಹವ್ಯಾಸಿ ಆದ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಈ ತಂಡ ೧೯೪೩ಡ್ 'ಹಂಸರಾಜಾ ಥಿಯೇಟರ್' ಆದ್ ವೃತ್ತಿಗ್ ಕಾರ್ ದೀಂಡ್. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಹಾಸ್ಯ ನಾಟಕದ ರುಚಿ ತೋಜಾಯಿನ ಕೀರ್ತಿ ಚೂರ್ಯೆರೆಗೇ ಸಂದೊಡು. ೧೯೫೯ನೇ ಇಸವಿ ಮುಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಜಲ್ಲ ಒಚ್ಚಿನ ಚೂರ್ಯೆರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರ್ದ್ ಅಲ್ಲ್ 'ಲಲಿತ ಕಲಾ ಮಧುವನ' ಸ್ಥಾಪಿತ್ತೆರ್. ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ಲಾ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬಿನ ಹೆಗ್ಗಲ್ಮೆ ಚೂರ್ಯೆರೆನ. ೧೯೭೦ಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಅಲ್ಲೊಂಜಿ ಮುಲೊಂಜಿ ನಾಟಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇಂಚಪ್ಪ ಕಾಲನ ಗರ್ಭ ಸೇರಿಯೆರ್.

ಒಂಜೆಲ್ಯ ಕೆಬಿ ಪಾತೆರ – ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ ಹಿರಿಯಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚಿ ಲೆತ್ತಿನ ಈ ನೆಲಟ್ ರಂಗಸಂಗೀತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸತನತ್ತ ಸಾದಿ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುದೇ ಜೀವನ ಮಲ್ಪುನ ವೃತ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಳೆ ಅಭಿನಯದ ಅವಸ್ಥೆ ತೂದು ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದೊಲಿದ ಶಬ್ದೊಗು ಮರ್ಲಾಯಿನ ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ನಮ್ಮ 'ಕಲಾರಸಿಕೆರೆಗ್ ಕಲಾಭಿರುಚಿತ್ತ ಜತೆಟ್ಟೇ ಇಮರ್ಶಾ ಬುದ್ದಿ ಬುಳೇದ್ ಬತ್ತಿನ ನೆಲತ್ತ ಭಾಗ್ಯ'.

೧೯೩೦ಡು ಮಂಗಳೂರುಡು 'ಶಿವ ಕಲಾ ನಾಟಕ ಸಭಾ' ಮಂಜುನಾಥ ಶಾಲಿವಾಹನ, ೧೯೩೩ಡ್ ಒಡಿಪುಡು 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಾರುತಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ' ಪುಟ್ಟು ತಂತ್ರಿಳು, ೧೯೩೮ಗು ಮೂಡಬೆದ್ರಡ್ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ ರಾಜೀವ ಭಟ್ರ್, ೧೯೪೯–೫೨ ಇಂಚ ಮೂಜಿ ವರ್ಸ ಜೈಹಿಂದ್ ನಾಟಕ ಸಭಾ ಕುಂದಾಪುರ ವಾಸುದೇವ ಹಂದೆ, ೧೯೫೦–೬೦ಡು ಕುಂದಾಪುರ ಗಂಡಾಂತ್ರದ ನಾಟ್ಕ ಕಂಪ್ನಿ–ರೂಪರಂಗ ಇತ್ತೆ ರೂಪಕಲಾ–ಹವ್ಯಾಸಿಯಾದ್ ಒರಿದ್‌ಂಡ್, ೧೯೫೩ಡ್ ಗೋವರ್ಧನ ಬಾಗ್ಲೋಡಿ – ಬಿ.ಎಸ್. ಕುಲಾಲ್ ಉಂಬೆಕ್ಲೆ 'ರಂಗಭೂಮಿ ಸೇವಾಸಕ್ತರು' ಪುತ್ತೂರು, ಅವ್ವೇ ಸಮಯ ಒಡಿಪುಡು ಯಸ್.ಎಲ್. ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ರೆನ ಗೋಪಾಲ ಆಶ್ರಮ, ಇನಿತ್ತ ದಿನ ಒಡಿಪ್ಪುಡು

'ರಂಗಭೂಮಿ' ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ರೀ ಭಟ್ರೆನ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲೊ ೧೯೬೫.

೧೯೫೦ನೇ ದಶಕೊದ ಪ್ರಾರಂಭೊ ಆನಗ ಈ ನೆಲೊಟ್ಟು ಹವ್ಯಾಸಿ ಬಳಗ ಪುಟ್ಟುದು ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕೊದ ಅಭಿರುಚಿಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆದ ಪೊಸತನ ಶುರು ಆಂಡ್.

ಇಂಚ ಮಾತ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡೇ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮುಖ್ಯ ಜಾಗೆ ಕುಡ್ಲಡ್ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಮಂಗಳ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾಂಡ್. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಲಾಕೃತಿ ಆರ್.ಡಿ. ಕಾಮತೆರೆ 'ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ' ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುದು ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಂಡ್. ಈ ತಂಡೊದ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ ನಾಟಕ ಮೈಸೂರ್ದ ಕೆ.ಆರ್. ನಗರೊಡು ತೂತಿನ ನೆನೆಪು ಎಂಕುಂಡು. ಆ ನಾಟಕೊಡು ಕಾರ್ನವಾಲಿಸ್-ಶ್ರೀಧರರಾವು, ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ-ಇಂದುಶೇಖರ, ಮೀರ್ ಸಾಧಿಕ-ಶಾಂತ ಕುಮಾರ, ಜಯಂತಿ-ಸತ್ಯಭಾಮ ಈ ಪಾತ್ರೊಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕೆರೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ಮದಪ್ಪಂದ್. ಮೀರ್‌ಸಾಧಿಕನ ನಡಕೆನೇ ಒಂಜಿ ಮಾದರಿ. ಬೆಳ್ಳಾರೆದ ಪಿ.ಬಿ. ರೈಕ್ಕುಲೆನ-ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಗ್ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಇತಿ ಶ್ರೀ ಆಂಡ್, ೧೯೭೬.

'ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಳಗ' ೧೯೫೧ಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಪಂಡ ಅವ್ವೇ ಸಮಯ ಯಾನ್ ಒಡಿಪ್ಪುಡು ಮುತ್ತುನ ಮದ್ಮೆಗ್ ಪೋಯಿನಾಯೆ, 'ಎಳ್ಳು ಭಂಡಾರಿ ಕಂಡೊಡು ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಗಂಜಿ ಉಂಡುದು ಚಪ್ಪೆ ಚಪ್ಪೆ ಚಟ್ನಿ ತಿಂದಿನಾಯೆ, ಬಂಡವಾಳಗಾರೆರೆನ ಊರೂಗು ಪೋಯಿದೆ.....' ಪನ್ಪಿ ಪದ ಕೇಂಡೆ.

೧೯೬೦ಂಡು ಕುಡಲಡ್ ಕೆ.ಎನ್. ಟೈಲರ್ 'ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ನಾಟಕ ಸಭಾ' ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಲತ್ತೊಂದು ದೊರಿತ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ಆರ್ ಕೆಲವು ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ನಾಟಕಲ ಬರೆತಿನಾರ್ ಗೊಬ್ಬಿನಾರ್. ಈ ಕಸುಬುನು ವೃತ್ತಿಯಾದ್ ಪತೊಂದಿನಾರ್. ಅಕ್ಕಸೊಗು ಎಕ್ಕಳ್ನಾರ್. ಆರ್ ನಾಟಕ ಕೃತಿ ಒಂಜೆಟ್ಟ್ ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್ – 'ಮೈ ನಿಲಿಕೆ ನವಿಲ ನಲಿಕೆ, ಮೋನೆ ನಿಲಿಕೆ ಪಗೆಲ ತೆಲಿಕೆ'. ಓಂಶಕ್ತಿದ ಯು. ಮಚ್ಚೆಂದ್ರನಾಥ, ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್ ಕಡಲನಾಡ ಕಲಾವಿದೆರ್ ತುಳುನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

ಅ. ವಿಠ್ಠಲ ಕಬಕ (೧೯೪೧ - ೨೦೧೩)

ಅ. ವಿಠಲ ಕಬಕ ೧೯೪೧ಡ್ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ಕಬಕದ ನೆಕ್ಕರೆ ಇಲ್ಲಡೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಇಂಬೆರೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಒರಿ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು. ವೃತ್ತಿಡ್ ಕೃಷಿಕೆರಾಯಿನ ಇಂಬೆರ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಡ್ ನಟೆರ್, ನಾಟಕಕಾರೆರ್. ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪೆನಿಡ್ ನಟೆರಾದ್ ಬುಲೆಯಿನಾರ್. ಆರೆನ 'ಬೇವರ್ಸಿ ಹಣ', 'ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆ', 'ವಿಧಿ', 'ಹುಲ್ಲಮ್ಮಿಗಳು' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಿನ್ಯ ಕತೆಕುಲು ಹಾಸನೊದ 'ಜನಮಿತ್ರ' ದೈನಿಕಡ್ ಪ್ರಕಟವಾತ್ಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಆರೆನ ದಿಂಜ ಬಿಡಿ ಲೇಖನೊಲು, ನಾಟಕೊಲು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರೂಪೊಡುಂಡು. 'ಕುನಾಲ' ಪನ್ಪುನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕ ೧೯೯೦ಡ್ ಸಂತ ಫಿಲೋಮಿನಾ ಕಾಲೇಜಿದ ಕನ್ನಡ ಸಂಘೊಡ್ದು ಪ್ರಕಟ ಆತ್ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಲೆಡ್ ನಟೆರಾಯಿನ ವಿಠಲೆರ್ ತುಳು ನಾಟಕೊನುಲಾ ಬರೆತೆರ್. ೨೭-೯-೨೦೧೩ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

ಕರಿನ ಶತಮಾನೊದ ಸುರೂತ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿದ ಬುಕ್ಕೊ ರಂಗಭೂಮಿಗಾದ್ ಬೇಲೆಬೆಂದಿನ ಪೆರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಲೆನ ಪೊಲಬುನು ಈ ಪ್ರಬಂದೊ ಮಲ್ತ್‌ಕೊರ್ಪುಂಡು. 'ಕಾವ್ಯೇಷು ನಾಟಕಂ ರಮ್ಯಂ; ತತ್ರ ರಮ್ಯಾ ಶಾಕುಂತಲಾ' (ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ನಾಟಕನೇ ರಮ್ಯವಾಯಿನವು, ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕೊನೇ ರಮ್ಯವಾಯಿನವು) ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪುಗರ್ತೆದ ಈ ಮಾದ್ಯಮೊಡು ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಬುಕ್ಕೊ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಉಂಡು. ಇಂದೆಟ್ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನೊಡುಪ್ಪುನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ(ಹವ್ಯಾಸಿ) ರಂಗಭೂಮಿದ ಸುದ್ದಿ ಮಲ್ಲವುಂದು ಲೇಕಕೆರ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾರಕೂರು ಸೀಮೆಡ್ ಪತ್ತ್ ಪದ್ರಾಡ್ ಜನೊತ ಒಂಜಿ ಕೂಟೊಡು ನಾಟಕೊ ನಡಪಾಯೆರೆ ಮನೆಪೆರ್. ಅಪಗ ಪೊಣ್ಣು ಪಾತ್ರಧಾರಿ ನಟಿಯೆರ್ ಉಪ್ಪೆದ್‌ಜೆರ್. ಆಂಡ ನಾಟಕೊದ ನಡುನಡುಟು ಕಿನ್ನಿ ಪ್ರಾಯೊದ ಕನ್ಯೆ ಪೊಣ್ಣುಲು ಉಪ್ಪೆದೆರ್. ಅಪಗ ರಂಗಾಭಿನಯೊಗು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಪುರಾಣೊ ಬುಕ್ಕೊ ಚರಿತ್ರೆದ ಬೂಕುಲು ಅಕುಲೆಡ ಇಪ್ಪೆದ್ಂಡ್. ೧೯೦೦ಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಕಾರ್ಲದ ನಟೆ ನಾರಾಯಣ ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಆಡಳಿತೊಡು ಬರವಣಿಗೆದ ರೂಪೊದ ನಾಟಕೊಲು ಸುರು ಆಂಡ್. ದುಂಬುಗು ೧೯೬೦ಗ್ ಮುಟ್ಟೊ ನಟೆ ಕೆ.ಎನ್. ಟೈಲರ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ನಾಟಕ ಸಭೆ ಬಳಗೊಲೆ ಮಾಹಿತಿ ಮುಲ್ಪ ಉಂಡು.

೧೯೧೦ಡ್ ೧೯೨೦ಗ್ ಒಡಿಪ್ಪು ಕುಂದಾಪುರೊಡು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಪ್ರಭುಕುಲೆ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಾಟಕಮಂಡಲಿ', ೧೯೨೦ಡ್ದ್ ೧೯೨೩ಗ್ ಕುಡಲದ ನರಸಿಂಹಪಾಲೆರೆನ 'ಮನಮೋಹನ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ', ೧೯೨೬-೩೦ಡ್ ಕುಂದಾಪುರೊಡು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡತ್ತಿನಪಗ ಗರುಡ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರೆನ 'ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿ', ಅವ್ವೇ

ಕಾಲೊಡು ಬತ್ತಿನ ಬಾಬು ಸಾಯಿಬೆರೆನ 'ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ ಥಿಯೇಟರ್' ದುಂಬುಗು 'ಭಾರತ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ', ಮೂಡಬೆದ್ರದ ಶ್ರೀ ಮಾಧವ ಶೆಣೈರೆನ 'ವೀರಮಾರುತಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ', ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥ ಭಟ್ ತಾಮ್ಹನ್‌ಕರ್‌ನ 'ಶ್ರೀ ಅಂಬಾ ಪ್ರಸಾದಿಕ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ', ೧೯೨೯ಡ್ ಶ್ರೀ ರಮಾನಂದ ಚೂರ್ಯೆರ್‌ನ 'ಚೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಟಿ' ಕೂಟೊ, ೧೯೪೩ಡ್ 'ಹಂಸರಾಜಾ ಥಿಯೇಟರ್', ೧೯೫೯ಡ್ ಚೂರ್ಯೆರ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡು 'ಲಲಿತ ಕಲಾ ಮಧುವನ', ೧೯೩೦ಡು ಮಂಗಳೂರುಡು 'ಶಿವ ಕಲಾ ನಾಟಕ ಸಭಾ', ೧೯೩೩ಡ್ ಒಡಿಪುಡು 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಾರುತಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ', ೧೯೩೮ಡ್ ಮೂಡಬೆದ್ರಡ್ ರಾಜೀವ ಭಟ್ರ್‌ನ 'ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ', ೧೯೪೯-೫೨ಡ್ ಕುಂದಾಪುರೊದ ವಾಸುದೇವ ಹಂದೆನ 'ಜೈಹಿಂದ್ ನಾಟಕ ಸಭೆ', ೧೯೫೦ಡ್ದ್ ೧೯೬೦ಡು ಕುಂದಾಪುರದ ರೂಪರಂಗ ಇತ್ತೆ ರೂಪಕಲಾ, ೧೯೫೩ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಗೋವರ್ಧನ ಬಾಗಲೋಡಿ-ಬಿ.ಎಸ್.ಕುಲಾಲ್ ಮೆಕ್ಲೆನ 'ರಂಗಭೂಮಿ ಸೇವಾಸಕ್ತರು', 'ಒಡಿಪುದ ರಂಗಭೂಮಿ', ೧೯೬೦ಡ್ ಕುಡಲದ ಕೆ.ಎನ್.ಟೈಲರ್ 'ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ನಾಟಕ ಸಭಾ' - ಇಂಚ ೬ ದಸಕೊಡು ೧೩ಡ್ದ್ ಜಾಸ್ತಿ ನಾಟಕ ಸಭೆಲು ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಡ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಪ್ರಶ್ನೆಲು

೧) ಕರಿನ ಶತಮಾನೊಡು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಡ್ ಬೆಂದಿನ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ

೨) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿದ ಸಾಧನೆಲೆನ್ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ಪುಲೆ

೩) ಕಾಲಕ್ರಮೊದ ನಿಲೆಟ್ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಬುಲೆಯಿನ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ನ್ ವಿವರ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ

೪) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನಕುಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುಲೆ.

೫) ಟಿಪ್ಪಣಿ ರೂಪೊಡು ಉತ್ತರ ಬರೆಲೆ : ಅ) ಕೂಳುಪಾಂಡಿ ತಂಬಟ್ಟು ಮಾಣಿ ಆ) ಅಂಬಾ ಪ್ರಸಾದಿಕ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿ ಇ) ಶ್ರೀ ಸರ್ವಮಂಗಳ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿ

ಚಟುವಟಿಕೆಗ್

೧) ನಿಕ್ಲೆನ ಊರುಡು ಆಪುನ ಸ್ಕೂಲ್‌ಡೇದ ಕಿನ್ಯ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುಲೆ

೨) ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇಂಚಪದ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ ಬುಕ್ಕೊ ನಾಟಕಕಾರೆರ್‌ನ ಪರಿಚಯೊ ಮಲ್ಪುಲೆ

ಗೋಂದೊಳು – ತುಳುನಾಟಕ

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಪಾತ್ರೊಲು

ಸೂತ್ರಧಾರೆ

ನಟಿ

ಪೆರ್ಗಡೆ	–	ಕಾನಗುತ್ತು ಗುರ್ಕಾರೆ
ಜಾರು, ತುಕ್ರೆ	–	ಪೆರ್ಗಡೆನ ತೈನಾತಿಳು
ಕಾಂತು	–	ಪೆರ್ಗಡೆನ ಒಕ್ಕೆಲ್
ದೇಬೆ	–	ಕಾಂತುನ ಬುಡೆದಿ
ತನಿಯೆ	–	ಕಾಂತುನ ಇಷ್ಟೆ

ಮೇಳದಾಕ್ಲು, ಗೋಂದೊಳುದಾಕ್ಲು, ಬೋಂಟೆ ದೇರುನಾಕ್ಲು.

ದೃಶ್ಯೊ – ೧

(ರಂಗಸ್ಥಳೊದ ನಡುಟು ಗೋಂದೊಳು ಪೂಜೆದ ದೃಶ್ಯೊ. ದೊಂದಿ ಪತ್ತೊಂದಿನ ಗೋಂದೊಳುದಾಕ್ಲು ನಿಧಾನವಾದ್ ನಲಿಪ್ಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಬೀಸ ಬೀಸ ಸುತ್ತು ಬತ್ತ್‌ದ್ ನಲಿಪ್ಪುವೆರ್.)

ಗೋಂದೊಳು ಪದ :

ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನಾನ ।	ಡೆನ್ನ	ಡೆನ್ನ	ಡೆನ್ನಾನ ॥
ಓಲೆಗೊನೆ ಓಲೆಗೊ ।	”	”	”
ಸ್ವಾಮಿ ಭೂಮಿ ಓಲೆಗೊ ।	”	”	”
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರೆ ಓಲೆಗೊ ।	”	”	”
ನಾಗಬೆರ್ಮೆ ಓಲೆಗೊ ।	”	”	”
ಮಮ್ಮಾಯಿನ ಓಲೆಗೊ ।	”	”	”

ಜುಮಾದಿನ ಓಲೆಗೊ । ” ” ”
ಮಾಸ್ತ್ಯಮ್ಮನ ಓಲೆಗೊ । ” ” ”
ಪಿರಿಯ ಪೆರಿಯೆರೆ ಓಲೆಗೊ । ” ” ”
ಊರು ಕಾಪು ಅಪ್ಪೆಗ್ । ” ” ”
ಕಾಲಾದಿದ ಗೋಂದೊಳು । ” ” ”
ತಿರ್ತಬೊಟ್ಟು ಕಾಂತುಗು । ” ” ”
ಅಡಿಯರೆಂದ್ ಬೈದಳ್ । ” ” ”
ಪೊರ್ಲ ಪೊಣ್ಣು ದೇಬೆಯ । ” ” ”
ಕಾನಗುತ್ತು ಗುರ್ಕಾರೆ । ” ” ”
ದೇಬೆಗ್ ಮರ್ಲಾಯೆಯ । ” ” ”
ಕೆಡ್ಡಸದ ಬೋಂಟೆಡ್ । ” ” ”
ಪಂಜಿ ಮಗ್ರ್ಂಡ್‌ಯ । ” ” ”
ತರ್ಕತ್ತಿದ ಪರ್ತೆಗ್ । ” ” ”
ಜೂವ ರಡ್ಡ್ ಸಂದ್‌ಂಡೆ । ” ” ”
ಜುಮಾದಿನ ಸೇರಿಗೆ । ” ” ”
ಸುದ್ಯಾಳ್ ದೇಬೆಯ । ” ” ”
ಮಾಸ್ತಿಯಮ್ಮ ದೇಬೆಯ । ” ” ”
ಓಲೆಗೋನೆ ಓಲೆಗೊ । ” ” ”
ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನಾನ । ” ” ”

(ಗೋಂದೊಳುದಾಕ್ಲು ರಂಗಸ್ಥಳೊಡ್ದು ಪಿಜಿರ್‍ವೆರ್. ಅಕ್ಲೆ ಬೆರಿಕ್ ಸೂತ್ರಧಾರೆಲಾ ನಟಿಲಾ ಬರ್ಪೆರ್.)

ಸೂತ್ರಧಾರೆ : ಮುಲ್ಪ ಕೈ ಸೇರ್ದಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸಭೆಕ್ ತೋಲು ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಗ ! (ವಂದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್) ಇನಿತ ನಮ್ಮ ಆಟೊ ದಾಯ್ತಾಂದ್ ಕೂಡ್ದಿನ ಪತ್ತ್ ಮಂದೆಗ್ ಪಿನ್ಪಾವೊಡತ್ತ?

ನಟಿ : ಅಂದಂದ್, ಪಿನ್ಪಾವೊಡು ಸ್ವಾಮಿ! ಈ ಆಟೊ ದಾಯ್ತಾಂದ್ ತೂಯೆರೆ ಪಾಕೊ ಜನೊ ಒತ್ತೆ ಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂದೆರ್.

ಸೂತ್ರ : ನಮ ಗೊಬ್ಬುನ ಕತೆ ಪೊಸತ್ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್!

ನಟಿ : ಬುಕ್ಕೊ ಪರ ಕತೆನ? ಏರೆಗ್ ಬೋಡುಯೆ ಈರೆನ ಪರ ಬೂತಾಳಪಾಂಡಿ ಕತೆ?

ಸೂತ್ರ : ಉಂತುಂತು! ಪರ ಕತೆಂದ್ ಸಸಾರ ಮಲ್ಪಡ. ಪರತಾಂಡಲಾ ಇಂದು ಪೊಸತ್ತೆ!

ನಟಿ : ಅವು ಎಂಚಯೆ?

ಸೂತ್ರ : ಅಂಚ ತೂಂಡ ಈ ಲೋಕೊಡು ಪೊಸತ್ತ್ ಒವು, ಪರತ್ತ್ ಒವು. ಪರಬೆರ್ ಏರ್, ಪೊಸಬೆರ್ ಏರ್? ಪರ ಗುವೆಲ್ಡ್ ಪೊಸ ನೀರ್. ಪರ ಕುತ್ತಿಡ್ದ್ ಪೊಸ ತೆಗ್‌ಲ್. ಪರ ಮಾಡೊಡು ಪೊಸ ತುಡಾರ್.

ನಟಿ : ಈರೆ ಕಬಿತ ಎಂಕ್ ಪೊಲಬಾಪುಜಿ! ಅವುಪ್ಪಡ್, ಇನಿತ ಆಟ ಒವುಗೆ?

ಸೂತ್ರ : ಇನಿ ದೇಬೆನ ಕತೆ ಗೊಬ್ಬುನೆಂದ್ ಮದಿಪ್ಪು ಮಲ್ತ್ದ.

ನಟಿ : ಏರ್, ದೇಬೆನ? ಅಂಚ ಪಂಡ ಏರ್? ಆಣಾ, ಪೊಣ್ಣಾ, ದೇವೆರಾ, ದೆಯ್ಯೊನಾ?

ಸೂತ್ರ : ದೈರೊಡು ಆಣ್‌ಲಾ ಅಂದ್, ಪೊರ್ಲುಡು ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಅಂದ್; ನೀತಿಡ್ ಜೇವತೆಲಾ ಅಂದ್, ಮೈಮೆಡ್ ದೈವಲಾ ಅಂದ್.

ನಟಿ : ಈರೆನ ತಿರ್ಗಮುರ್ಗದ ಪಾತೆರ ಮಾತಾ ಉಪ್ಪಡ್; ಇತ್ತೆ ದೇಬೆ ಪಂಡ ಏರ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಲೆ.

ಸೂತ್ರ : ದೇಬೆಂದ್‌ಂಡ ನೀತಿ ನಿಯತ್ತ್‌ದ ಒರ್ತಿ ಬಡವೆದಿ ಪೊಣ್ಣು; ಪೊರ್ಲ ಮುತ್ತೊಳಿ ಪತಿವರ್ತೆ ಪೊಣ್ಣು!

ನಟಿ : ಅಪಗ ಇಂದು ತೆಲಿಪುನ ನಲಿಪುನ ಕತೆ ಮಿನಿ ಅತ್ತೊಡೊ!

ಸೂತ್ರ : ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ ಬೋಡು ಸಮನೆ; ಆಂಡ, ದಿನೊತ್ತ ಅಜಿಪ್ಪ ಗಳಿಗೆಲಾ ತೆಲಿತ್ತೊಂದೇ ಕುಳ್ಯೆರೆ ಆಪುಂಡಾ? ಉಡಲ್ದ ಕುರೆನ್ ಕಳೆಯೆರೆ ಒರೊರ ಕಣನೀರ್ದ ಸೀರ್ತೊಲಾ ಬೋಡು!

ನಟಿ : ಅವು ಬೋಡಂದ್, ಉಡಲ್‌ಗ್ ಚೀಪೆದ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಕೈಪೆಲಾ ಜಪ್ಪೊಡು.

ಸೂತ್ರ : ಸಮ; ಬಗೆಬಗೆತ ರಸೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡನೇ ಪೊರ್ಲು!

ನಟಿ : ಅಪಗ ಈ ಕತೆಟ್ ಮೋಕೆದ ಗೊಬ್ಬು...

ಸೂತ್ರ : ಅವಿದ್ಯಂದೆ ಈ ಲೋಕೊದ ಆಟೊ ನಡಪುನೆಂಚ? ಸರ್ವ ಜೀವಾದಿಳೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತ್ ನಲಿಪಾವುನ ಆ ಆದಿಚೈತನ್ಯೊಗು ಏರಾಂಡಲಾ ತರೆ ತಗ್ಗಾವೊಡೇ. ಕಾಮೊ,

ಪ್ರೇಮೊ, ಮೋಕೆ, ಮೋಹ, ಅಂಗಲ್ಪು – ಎಂಚ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಲೆಪ್ಪುಗ, ತಿರ್ಲ್ ಒಂಜೇ. ಪೊಣ್ಣು, ಪಣವು, ಮಣ್ಣ್, ಪುದರ್ – ಈ ಸುಳಿಡ್ದ್ ತಪ್ಪಾವೊಂದಿನ ತಂಕದಾಕ್ಲು ಏರ್? ನರಮಾನಿಲಾ ಇಜ್ಜಿ; ದೇವೆರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅಯಿಟ್ಲಾ, ಮಾತಾ ಜೀವಿಳೆನ್ ಮರ್ಲ್ ಮಗಿನ ಕಟ್ಟಾದ್ ನೆತ್ತಿ ದೊಂಕುದು ಮೂಜಿ ಕೆಲೆಪು ಕೆಲೆಪುನ ಕಾಮದೇವೆರೆಗ್ ಸದ್ರ್ ಏರ್? ಆರೆನ ಮಾಯೊದ ಮೈಮೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುದಿಯಾವಂದ್!

ನಟಿ : ಈರ್ ಮಾತಾ ಬುಡ್ದು ಆ ಕಾಮದೇವೆರೆಗ್ ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನವು ಎಂಕ್ ಸಲ್ಮಂತ ಆಪುಜಿ.

ಸೂತ್ರ : ಇಂದ ಇಂಚಿ ಕೇಣ್ಲ... ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಪಾತೆರ ಬುಡು; ತಿರ್ಲಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಕೇಣ್ಲ :

ಕರ್ಗ್ಲ್ ಕಂತ್‌ದಿ ಕಾಮೊದ ಪಗೆರಿಡ್
ನರ್ಲುಂಡು ಲೋಕೊನೆ ತಡೆವಂದೆ...
ತೆರಿಂಡಾ? (ಕೈಪತ್ತುವೆ)

ನಟಿ : ಛೀ, ಛೀ! ಕೈ ಬುಡ್ಲೆ! ತೂಲೆ, ಮುಲ್ಪ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಗಿರಾಸ್ತೆರ್, ಪೊಂಜೊವು ಬಾಲೆಳು ಕುಳ್ಳೊಂದೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಮೆಕ್ಲೆ ಎದ್ರ್ ಈರೆ ಕೈಗುಣ ತೋಜಾವೊಡ್ಚಿ! ಒಯಿಕ್‌ಲಾ ಜಾಗ ತೂವೊನೊಡು, ಪೊರ್ತುದ ಅಂತ್‌ಗೊಂತು ತೆರಿಯೊಡು!

ಸೂತ್ರ : ಯಾನ್‌ಲಾ ಪಣ್ಪುನೆ ಅವ್ವೇ! ಮೋಕೆದ ಮೈಮೆದ ಸಂಗತಿ ಯಾನ್ ಪೂರ್ತಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆತ್‌ಜಿ. ಈ ಮಲ್ಲ ಸುಬಗೆದಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಅಮಸರ ಮಲ್ತ್. ಆವಡ್... ನರಮಾನಿನ್ ನಲಿಪಾವುನ ವಾ ಸಂಗತಿ ಆಂಡಲಾ ಮಿತಿ ಮೀರ್‌ದ್ ಪೋಂಡ, ಜಾಗ ತತ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬುಂಡ ಆಯನ ಆಟೊ ಅಡಿ ಮೇಲಾಂಡ್‌ಂದೇ ಪಣೊಡು! ಅಯಿಟ್ಲಾ ಪೊತ್ತುನ ಕಾಮೊದ ಓಡುಡು ಕುರ್ಲೆರಿ ಆದ್ ಪೋಪೆ ನರಮಾನಿ. ಕಟ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಕಾಮೊ ಕಮ್ಮೆನದ ಕತ್ತುರಿ; ಅಂಕೆ ಮೀರ್‌ಂಡ ಜೂವೊಗು ಸಂಚಕಾರೊದ ಕತ್ತೆರಿ! ಮೋಕೆದ ಬಂಡಿಗ್ ನೀತಿದ ಕಡೆಯಾಣಿ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಏತ್ ದೂರ ಪಯಣೊ ಸಾದೊಳಿಗೆಡ್ ನಡಪು? ಇಂದೆನ್ ಪ್ರಮಾಣೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಣ್ಯೆರೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಪತ್ತೈ, ಆತೆ!

ನಟಿ : ಓ ಅಂಚನಾ? ಸಮ! ಯಾನ್ ಬೇತೆನೇ ಗ್ರೆಯಿತೆ!

ಸೂತ್ರ : ಅವು ಎನ್ನ ತಪ್ಪಾ? ರಂಗಸ್ಥಳೊಟು ಏತ್ ಸಂಗತಿ ಎಂಚ ತೋಜಪಾವೊಡುಂದು ಎಂಕ್ ಆತ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಾ? ಅವುಪ್ಪಡ್, ಅಂಚಿ ತೂಲ, ಅವು ಜುಮಾದಿ ಸಾನ, ಆ ಮೆಯಿಟ್ ತೋಜುನವು ಮಮ್ಮಾಯಿ ಗುಡಿ... ಅಯಿತ ಒದ್ದುಗು ದೇಬೆನ ಗುಡಿ.

ನಟಿ : ದೇಬೆನ ಗುಡಿಯ? ಅವು ಮಾಸ್ತಿಯಮ್ಮನ ಗುಡಿ ಅತ್ತೆ?

ಸೂತ್ರ : ಅಂದ್; ಆ ಮಾಸ್ತಿಯಮ್ಮನ ಆದಿಮೂಲದ ಪುದರೇ ದೇಬೆಂದ್. ಆ ದೇಬೆ ಇತ್ತೆ ದೇವಿಯಾದ್ ಊರುನು ಕಾತೊಂದುಳ್ಳಾಳ್.

ನಟಿ : ಗುಡಿತ್ತ ಮುಂದಿಲ್ಡ್ ಇತ್ತೆ ನಲ್ತೆರತ್ತೆ ಅವು ಎಂಚಿ ನಲಿಕೆ?

ಸೂತ್ರ : ಅವ್ವಾ? ಅಯಿನ್ ಗೋಂದೊಳ್ ಪೂಜೆಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್.

ನಟಿ : ಗೋಂದೊಳು ಪೂಜೆನಾ? ಇಂದೆಕ್ಲಾ ಇನಿತ ಆಟೊಗ್ಲಾ ದಾದ ಸಂಬಂಧೊ?

ಸೂತ್ರ : ಆಟೊ ಪೂರಾ ತೂಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ತೆರಿಯು. ಇತ್ತೆನೇ ಪಂಡೊಂದು ಕುಳ್ಳುಂಡ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್ ಆವು!... ನಮ ನಾಟಕೊದ ಸಂದೆಗ ಜೋಡಣೆ ಮಲ್ಪುಗ.

ನಟಿ : ಆವು, ಪೋಯಿ.

(ಪೋಪೆರ್)

ದೃಶ್ಯೊ – ೨

ಮೇಳಪದ : ॥ ಕುರುಂಜಿ – ಅಷ್ಟ ತಾಳೊ ॥

ಗುತ್ತುದ ಮಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರೆ । ಬಾರಿ ।
ಗತ್ತ್ ಮೇಲಾಂಟಿಕೆಗಾರೆ । ಉರ್ಕು ।
ನೆತ್ತೆರ್ದ ನೇಲ್ಯ ದರ್ಬಾರೆ । ಮೀಸೆ ।
ಕುತ್ತ ಮಲ್ತೊಂದಾಟ ಕೂಟ ಕಂಬುಳ ಬೋಂಟೆ ।
ಪತ್ತೆತ ಕಳೊಟು ಮಡತ್ತನ ತೋಜಾಪಿ ॥ ೧ ॥

ಬೆನ್ನಿ ಬದ್‌ಕ್ ಭಾಗ್ಯೊಡೇರ್ಲ । ತನ್ಕ್ ।
ಗನ್ನಿಜ್ಜಿ ಕೈ ಬಾಯಿ ಮಲ್ಲ । ಎಡ್ಡೆ ।
ಕಣ್ಣ್ ದಿಂಜುನ ಆಣ್ಮೆದೊರುಲ । ಪೊಣ್ಣು ।
ಮಣ್ಣ್ ಬದ್‌ಕ್ ಸುಖೊನೆಣ್ಣೊಂದು ಯೇಪಲ ।
ಬಣ್ಣದುಣ್ಣೊಡು ಸದ್ರ್ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಮೆರೆಪುನ ॥ ೨ ॥

[ಪದ ಮುಗಿನಾಗ, ಕಾನಗುತ್ತು ಪೆರ್ಗಡೆ ಗತ್ತ್‌ಡ್ ರಂಗಸ್ಥಳೊಕು ಪೊಗ್ಗುವೆ. ಒಟ್ಟುಗು ಇರ್ವೆರ್ ತೈನಾತಿಳು ಉಳ್ಳೆರ್. ಮೇಳದಾಕ್ಲು ಪಕ್ಕೊಗು ತೆಲಾವೆರ್. ಗುರ್ಕಾರೆ ಮಂಚಮೆಡ್ ಕುಳ್ಳುವೆ.]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದಾದಂಬೆ ಬುಕೊ ಊರುದ ಸುದ್ದಿ?

ಜಾರು : ಬೇತೆ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ ದನಿಕುಳೆ. ಕೋಡೆದ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಪಾತೆರುವೆರ್‌ಗೆ. ಅವುಲಾ ಎಂಕುಳೆ ಎದ್ರ್ ಅತ್ತ್!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಮನ್ ಅಂಚ ಇಂಚಂದ್ ನೆರ್ಪೆರ ಮಿನಿ?

ತುಕ್ರೆ : ನಮನ್ ನೆರ್ದ್ ಆಯೆ ಈ ಊರುಡು ಬುಕ್ಕೊ ಬದ್ಕೆನ? ಮಣ್ಣ ಮೂರಿ ಲಕ್ಕಿನಾಯೆ ನೆರೊಡು!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಮ್ಮ ಎದ್ರ್‌ಗ್ ಮಿನಿ ಏರಾಂಡಲಾ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟುನೆಟ್ಟ್ ಉಳ್ಳೆರಾ?

ಜಾರು : ಆಯೆ ಪೋತಿಜೆನ? ಗೋಂಕ್ರಕಪ್ಪೆ ಗೋಣೆರುಟ ಪಂತೊಗು ಉಂತುವ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂಚ ಪಣ್! ಅಂದಂಬೆ, ಕೋಡೆ ಎಂಚ ನಮ ಸಾದನೆ?

ತುಕ್ರೆ : ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊಡು ಗೇಣಿ ಕೊರಂದೆ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಇತ್ತೆತ್ತ ತಿಗಲೆ ಬುಳೆಪಾದ್? ಆಯನ ತಂಕ ತೂಯೆರಾವಂದ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಪಾಪದಾಯೆ, ಸಯ್ಯಡ್‌ಂದ್ ಬುಡ್‌ಂಡ ನಮ ಪಗೆಮಾನಿಳೆ ಕೂಟೊಗು ಗುಟ್ಟುಡು ಸೇರ್ದ್ ನಂಕೇ ನೀರ್ ಸಿರ್ದುವೆತ್ತ? ಅಂಚ ಆಯನ ರೆಂಕೆ ಪೊಳಿಪ್ಪೊಡುಂದು ಬುಳೆನ್ ಪೂರಾ ಕ್ಯೊಪಾದ್ ಒಯಿಪ್ಪಾದ್ ಕಣತ್ತ್‌ನೆ!

ಜಾರು : ಅಂದಾಯಿನ ಕೆಲಸ ಅವು! ಇಜ್ಜಂಡ ತರೆಕ್ ಬಡ್ತ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳುವೆರ್ ಈ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಾಕ್ಲು. ಆಯೆ ಕೋಡೆ ರಾತ್ರೆನೇ ಕರಕೈಲ್ ಕಟೊಂದು ಬುಡೆದಿ ಬಾಲ್ಲೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಊರು ಬುಡುದು ಪೋತೆಗೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಹೂಂ, ಪೋವಡ್; ಅಂದಯ, ಬಾಜೆಲ್‌ಲಾ ಆಪುಂಡು. ನಮ

ಗುತ್ತಾಯೊದವು ದಾನೆ ಬತ್ತ್‌ಜಿ?

ಜಾರು : ಏಪಲಾ ಈ ಪೊರ್ತುದ ಉಳಯಿ ಕಾಂತು ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಏರ್‌ಯ ಕಂಬುಳದ ಕಟ್ಟಪುಣಿಯೆ ಬರ್ಪುನೆ?

ತುಕ್ರೆ : ಏರೋ ಪೊಂಜೊವು. ತರೆಟ್ ಕದ್ಯಲಾ ಉಂಡು. ಬೊಳ್ಯ ನುರೆ ರಟ್ಟುಂಡು!

ಜಾರು : ಹಾಂ, ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯನ ಬುಡೆದಿಯಾದುಪ್ಪೊಡು.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಮುರಾನಿ ಮದ್ಮೆ ಆಯಿನ ಮದಿಮ್ಮಾಳಾ? ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್. ಊರುಗು ಬತ್ತಿ ಪೊಸ ಮದಿಮ್ಮಾಳೆನ್ ಯಾನ್‌ಲಾ ತೂತುಜಿ.

ತುಕ್ರೆ : ಊರುಗು ಬತ್ತಿನಾಕುಳು ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬರಂದೆ ಪೋಪೆರಾ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಬರೋಡೆ ಪಣ್! .... ತೂಯನಂಬೆ, ಪೊಣ್ಣು ಅಂದ್‌ಯ!

ಜಾರು : ಪೊಣ್ಣು ಪೊಣ್ಣೆ, ಬಾರೀ ಬಿಗಿತ ಪೊಣ್ಣು!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎಡ್ಡೆ ಉರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜುವಳತ್ತಯ?

ತುಕ್ರೆ : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ, ಥೇಟ್ ಉರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿಯೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಜಿಡೆ ದೆರ್ತ್ ಬರ್ಪಿ ಜಾತಿ ಮರಿತ್ತ ಕಿನ್ನಿಲೆಕ್ಕೊ ಬರ್ಪಳತ್ತಯ?

ಜಾರು : ಅಂದಂದ್ ದನಿಕುಳೆ, ಸಾಂಚಾ ಮರಿತ್ತ ಕಿನ್ನಿಯೆ! ಮಂಜಳ್ ಮಂಜಳ್ ತೋಜುವಳ್.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಮಂಜಳ್ದ ಕೊಂಬುದ ಲೆಕ್ಕೊ ಉಳ್ಳಳತ್ತಯ?

ತುಕ್ರೆ : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ, ಉಂಗಿಲ ಪಾಡ್ದ್ ದೆಪ್ಪೊಳಿ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಪೊಣ್ಣನ್ ಈ ಊರುಡು ನಿಕುಳು ಏರಾಂಡಲಾ ತೂತಾರಂಬೆ?

ಜಾರು : ಯಾನ್, ತೂತುಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ತುಕ್ರೆ : ಎನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದುಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ತೂಯೆರೆ ಪುಣ್ಯ ಬೋಡುಯ! ಆಂಡ ಆ ಕಾಟ್ ಕೈಕಂಜಿ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯನ ಕೈಪತ್ತ್‌ದ್ ವಾ ಸುಕ ಸಂಪೊತ್ತು ಪಡೆವಾಳ್ ಇಂಬಾಳ್?

ಜಾರು : ಕಾಟ್ ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಬಜಿ ಅರ್ಕಂಜಿ!

[ದೇಬೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತುವಳ್. ಪೆರ್ಗಡೆನ್ ತೂದು ವಂತೆ ಅಸಕ್ಕುವಳ್.]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದಾನೆ ಅಲ್ಪ ಉಂತಿಯ? ಬಲ, ಬಲ! ಈಯಿ ನಮ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯನ ಬುಡೆದಿ ಅತ್ತಾ?

ದೇಬೆ : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಿನ ಪುದರ್ ದಾದ?

ದೇಬೆ : ದೇಬೆಂದ್.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆನಾ? ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್! ಹಾಂ, ಕಡ್ಯ ಜಾಲ; ತಿರ್ತ್ ದೀಲ. ನಾಚಿಕೆ ಪೇಚಿಕೆ ಮಲ್ಪಡ.
(ದೇಬೆ ಕಡ್ಯೊನು ಜಗಲಿಡ್ ದೀಪಾಳ್.)

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆ ತೂರಿಗ್ ದಂಗಾಲ. (ದಂಗಾವಳ್) ಎಂಚಲ ದಂಗಾಯ. ನಿನ ಕೈಟೇ ಕೊರು. (ತೂರಿಗ್ ಮಯಿತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಾಳ್; ಪರ್ಪೆ.) ಅಹ! ಕಳಿಯೆಂದ್‌ಂಡ ಇಂದು! ಥೇಟ್ ಮೇಲ್ಲೋಕೊದ ಅಮುರ್ತೊನೆ! ವಾ ತಾರಿದ ಕೊಂಬುದಯ ಈತ್ ರಿತಿತವು!

ದೇಬೆ : ಏಪೊದ ತಾರಿದವೇ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಏಪೊದವು ಈತ್ ಚೀಪೆದವಾದಿತ್ತ್‌ಜಿ! ಅಹ, ವಾ ಸಬಿ, ವಾ ಸಬಿ! ಕಮ್ಮೆನಲಾ ಮೂಂಕುಗು ಮುತ್ತ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಜಾರು : ಕಡ್ಯ ಪೊಸತ್ತ್ ದನಿಕುಳೆ, ಅಂಚಾದ್...

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವುಲಾ ಅಂದ್. ಅಹ, ರಡ್ಡ್ ಮುಕ್ಕುಳಿ ಪರ್ನಗನೆ ಜೂವ ಜುಮು ಜುಮು ಪನ್ಪುಂಡುಯ... ಪನ್ಲೆಕ್ಕೊ ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ವಂತೆ ವಂತೆ ಬಗ್ಗಾಲೆಯ.

ತುಕ್ರೆ : ತನ್ಕುಳೆನ ಆವಡ್ ದನಿಕುಳೆ.

ದೇಬೆ : ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಉಂತುದೆ, ಪೊಸ ಮದಿಮ್ಮಾಳ್ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಂಚನೆ ಪೋಪನ? ಅಂದಂಬೆ ಜಾರು, ದೇಬೆಗ್ ನಾಲ್ ಬಳ್ಳ ಬಾರ್ ರಡ್ಡ್ ತಾರಾಯಿ ಕೊರ್ದು ಕಡ್ಪುಡ್ಲ ದಾನೆ?

ಜಾರು : ಆವು ದನಿಕುಳೆ (ಉಲಯಿ ಪೋಪೆ)

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಂದ, ಬಚ್ಚಿರೆ ತಿನ್ಪನ? (ದೇಬೆ ಮನಿಪ್ಪುಜಳ್. ಗುರ್ಕಾರೆ ಅರಿಯೆಡ್ದ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜಯಿ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ದೇಬೆ ಪೇಚೊಂದು ನಟ್ಟೊನ್ಪಾಳ್. ಕಡ್ಯ ದೆತೊಂದು ಪಿದಡುವಳ್.) ಆಂ, ಪಣ್ಲೆಕ್ಕೊ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯೆ ಒರೊ ಬತ್ತ್ ಪೋವಡ್. ಪನೀತ್ ಜಂಬರ

ಉಂಡು ಆಯಡ. ಪಣ್ಲ ದಾನೆ!

ದೇಬೆ : ಆವು ದನಿಕುಳೆ (ಪೋಪಳ್)

ಪೆರ್ಗಡೆ : (ಅಂಚಿಗೇ ತೂದು) ಈತ್‍ಲಾ ಪೊರ್ಲುದ ಉಪ್ಪೆರಯ ಪೊಣ್ಣುಲು? ಛೆ! ವಾ ಲೋಕೊದ ಸೊತ್ತುಯ ಇಂದು? ಬಿರೆಲ್‍ಡ್ ಸೆಡಿಂಡ ನೆತ್ತೆರ್ ರಪಕ್ಕ ರಟ್ಟುನಂಚಿನ ಉರ್ಕಾರು ಜವ್ವನದ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣು.

ಜಾರು : ಕೊಂಡಾಟೊದ ಕುಟ್ಟಿ.

ತುಕ್ರೆ : ಲಚ್ಚಣದ ಪುಚ್ಚೆ

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಬಜೀ ಪುಚ್ಚೆ ಅತ್ತ್, ಕಮ್ಮೆನದ ಪುಣುಂಗುದ ಪುಚ್ಚೆ!

ಜಾರು : ಯಾನ್‍ಲಾ ಪಂಡಿನಿ ಅವ್ವೇ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಊರ್‍ದ್ಯಾಯ ಪೊಣ್ಣನ ಪೊರ್ಲುದನು ಪುಗರುನೆ ಸಮ ಅತ್ತ್. ಅತ್ತಂಬೆ?

ತುಕ್ರೆ : ಇತ್ತ್‍ನೆನ್ ಲೆತ್ತ್ ಪಣೊಲಿ ದನಿಕುಳೆ. ಅಯಿಟ್ ದಾದ ತಪ್ಪು?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವುಲಾ ಅಂದ್; ಇತ್ತೆ ಎಣ್ಣಂದೆನೆ ಮುಂದಿಲ್‍ಗ್ ಬತ್ತ್‍ಂಡತ್ತಯ ಬಣ್ಣ ಪೆರಡೆ?

ಜಾರು : ನನ ಇಡೆ ತೂದು ಕಿಲೆತ್ತ್‍ಂಡ ಆಂಡ್!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಎಂಕ್ ಬುಡಿ! ಹೂಂ, ಪರ್ಲೆಯ ಪನೀತ್, ದೆತ್ತೊನಿ. ಮರ್ಯಾದೆ ಮಲ್ಪಡೆ!

(ಪರ್ಪೆರ್ – ರಂಗಸ್ಥಳೊಡು ಕತ್ತಲೆ)

ದೃಶ್ಯೊ – ೩

[ಕಾಂತುಗು ಸಾದಿಯೆ ತನಿಯೆ ತಿಕ್ಕುವೆ]

ತನಿಯೆ : ಓ, ಕಾಂತುವ? ದಾನೆ ಮಾರಾಯ, ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತೂಯೆರೆ ಅರ್ತಿದ ಪೂ ಆಯತ್ತ?

ಕಾಂತು : ಇಲ್ಲ್‌ದಂಚಿ ವಂತೆ ಕೆಲಸ ಕಜ್ಜೊಡು ಬೂರ್ಸೆಟ್, ಅಂಚೆಂಚಿ ಪೋಯೆರೆ ಆಯಿಜಿ ತನಿಯಣ್ಣ.

ತನಿಯೆ : ಅಂದಂದ್, ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತಿ ಮದಿಮ್ಮಾಳೆಗ್ ಗಳಿಗೆ ಬುಡ್ದು ಅಂಚೆಂದಿ

ಮಿಸ್ಕೆರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಬರ್ಪುಜಿಂದ್ ಪಣ್!

ಕಾಂತು : ಹಿಹ್ಹಿಹ್ಹಿ....

ತನಿಯೆ : ತಪ್ಪತ್ತ್! ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‍ದ ಎಡ್ಡೆ ಬಾಗ್ಯಲಚ್ಮಿ ಲೆಕ್ಕಂದಿನ ಪೊಣ್ಣನ್ ಪಡೆಯಿ ಬಾಗ್ಯವಂತೆ ಈಯಿ!

ಕಾಂತು : ನಿನ ಬಾಗ್ಯ ದಾನೆ ಕಡಮೆನ?

ತನಿಯೆ : ಎನ ಬಾಗ್ಯೊಗು ಬೈಪಾಡ್! ಕಾಟ್ ಚೇವುಗು ಕಾರಂಬಡೆಗೆ! ಅವುಪ್ಪಡ್, ಏರಾಂಡಲಾ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಇತ್ತೊನೊಡು. ನಮಡ ನಂಜಿ ನರಕ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ!... ಒಂಚಿ ಪಿದಾಡ್ಯ ಕಾಂತು?

ಕಾಂತು : ಒರ ದನಿಕುಳೆ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋವೊಡಾಂಡ್.

ತನಿಯೆ : ಅಂದ? ಪಣ್ಲೆಕ್ಕೊ ನಮ ಬಾರೆಬೈಲ್‍ದ ಬಾಡು ಪಾಪ ಕುಳ್ಳೆರೆ ತಿಕಾಣಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಕರಕೈಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಪೋಯೆಗೆ ಅತ್ತಾ?

ಕಾಂತು : ಬುಕ್ಕೊ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ಗೇಣಿ ಕೊರಂದೆ ಕುಳ್ಳುಂಡ ಏರಾಂಡಲಾ ಅಂಚನೆ ಬುಡ್ಪೆರಾ?

ತನಿಯೆ : ಒಲ್ತು ಕೊರ್ಪುನೆಯ ಕಾಂತು ಆತ್ ಗೇಣಿ? ಗೇಣಿಗ್‍ಲಾ ಒಂಜಿ ಕಡೆ ಕೊಡಿ ಬೋಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ? ಮುನ್ನೂತ್ತ ಅಜಿಪ್ಪ ದಿನ ಜೂವ ನುರ್ತುದು, ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟ್‍ದ್ ಕಂಡೊಡು ಒರೆಂಕ್‍ದ್ ಬುಳೆಪಾಯಿನೆನ್ ಪೂರಾ ದನಿನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್ಗ್ ದೊರಿಪುನಾಂಡ ನಮ ಬುಕ್ಕೊ ತಿನ್ಪುನೆ ದಾದ ಮಣ್ಣಾ?

ಕಾಂತು : ಅವು ಅಂದ್ ಪಣ್. ಆಂಡ ದನಿನ ಗಂಟ್ ಮುರ್ಕಾಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಣ್ಪುನಾಯೆ ಯಾನ್. ಮುಡಿ ಕೊರ್ಪಿನಲ್ಪ ಕಳಸೆ ಆಂಡಲಾ ಕೊರ್ಜಿಂಡ ಎಂಚ?

ತನಿಯೆ : ಏರಾಂಡಲಾ ಬುಕ್ಕೊರ್ಯನ ರುಣೊನು ನಿಂಗ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಸಮ. ಆಂಡ ಪಾಪ ಆ ಬಾಡುನ ಸಂಗತಿ ನಂಕ್ ತೆರಿದಿನಾವು ಅತ್ತ? ಆಯನ ಇಲ್ಲಳ್ ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡ ಸಾವು ಸಾಲ್ಯೆ ತತ್ತ್‍ನ ಕಾಲ ಒವು? ಬಾಡು ಒರಿಯೆ ದಾದ ಮಾತ ಮಲ್ತೊಣ್ವೆ?

ಕಾಂತು : ಬಾಡುನ ಗತಿ ಎಣ್ಣ್‍ನಾಗ ಎಂಕ್‍ಲಾ ಬಂಜಿ ಪೊತ್ತುಂಡು. ಆಂಡ, ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಮಲ್ತ್‍ದ್ ದನಿನ ಗೇಣಿ ಸಂದಾವೊಡತ್ತ್?

ತನಿಯೆ : ಸಂದಾವೊಡಂದ್! ಆಂಡ ಮರ ತೂದು ಕೆತ್ತೆ ಲಕ್ಕಾವೊಡತ್ತ್? ಕೆತ್ತೆನೇ ಇಜ್ಜಿಂಡ? ಮುರಾನಿ ಆ ಬಾಡುನ ಬುಡೆದಿ ಬಾಲೆಳು

ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಮುರ್ಯೆಡುನೆನ್ ತೂದು ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಮನಸ್ಸ್ ಕರಾದ್ ಪೋವು. ದಿಕ್ಕ್‌ಲೆಡಿತ್ತಿ ಗಂಜಿದ ಕರೊನು ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಿಚ್ಚಾಯೆರತ್ತ ಆ ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಪಡೆನಾಯಿಳು? ಇಂದೆನ್ ತೂದು ಏರೆಗಾಂಡಲಾ ತಿಗಲೆ ಬೆಚ್ಚ ಆವಂದ? ಆ ಗುರ್ಕಾರ್ರೆಗ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಪಸೆ ದಾಲಾ ಉಂಡಾ?

ಕಾಂತು : ಅಂದ್ ತನಿಯಣ್ಣ. ತಿಗಲೆ ಬೆಚ್ಚ ಯೇರ್ದ್ ಮಲ್ಪುನೆ ದಾದ? ನಕ್ಕುರು ಜಿಡೆ ದೇರ್ತ್‌ಂಡ ಏತ್ ದೇರ್ಪುರ್? ಬಡವನ ಕೋಪೊಡು ದಾನೆ ಆವು? ಮಂಡೆ ಗಟ್ಟಿ ಉಂಡುಂದು ಗುಂಡುಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ತಾಂಟಾವೆರ? ನಮ ಕರ್ಣ್‌ಕುತ್ತ ಮಗ್ರ್‌ಂಡಲಾ ದಾನೆ ಆವು? ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆಡ ಕುಸೆಲ್‌ಡ್ ಕಾಲೇಸ ದೆಪ್ಪೊಡು.

ತನಿಯೆ : ಎಂಕ್ ಆ ಕುಸೆಲ್ ಮಿನಿ ತೆರಿಯಂದ್... ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ಪಣ್ಪೆ ಕಾಂತು, ಆ ಕಾನಗುತ್ತು ಗುರಿಕಾರ್ರೆನ ಸಾವಾಸೊಡು ವಂತೆ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆಡ್ ಉಪ್ಪುಲ, ದಾನೆ! ಈಯಿ ಬೊಳ್ದು ಇತ್ತಿನವು ಪೂರಾ ಬೊಳ್ಯನೆಯಿಂದ್ ಎಣ್ಣುನಾಯೆ!

ಕಾಂತು : ಎನ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಏಪಲಾ ಎನಡ ಉಂಡು ತನಿಯಣ್ಣ; ಅಂಚಾಂಡ ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆ.

ತನಿಯೆ : ಆವು, ಯಾನ್‌ಲಾ ಒರೊ ಸಂತೆದಾಡೆ ಪೋಂಡ ಆವಾಂದ್ ತೂಪೆ.

(ಪೋಪೆರ್)

ದೃಶ್ಯೊ – ೪

[ಚಾವಡಿದ ಮಂಚಮೆಡ್ ಪೆರ್ಗಡೆ ಕುಳ್ಳೊಂದುಳ್ಳೆ. ತೈನಾತಿಳು ತಿರ್ತ್ ಕುಳ್ಳೊಂದೆರ್.]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎಡ್ಡೆ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಕಟ್ಟ್ಯಾರತ್ತ ತೋಡುಗು ಕಟ್ಟ?

ಜಾರು : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಮ್ಮ ಕಂಡ, ತೋಟೊಳೆಗ್ ಬುಡುದು ಒರಿನ ನೀರ್ ತಿರ್ತ್ ಪೋವಾಡ್. ಅಂಚಿದ ಬೈಲ್‌ದಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪನೀತ್ ಉಪಕಾರೊ

ಆವಡ್!... ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಬೇದ ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ...
ಅವು ಏರ್‌ಯ ಬರ್ಪುನನೆ, ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯೆ ಅತ್ತಾ?

ತುಕ್ರೆ : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ.

(ಕಾಂತು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೆರ್ಗಡೆಗ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರುವೆ.)

ಕಾಂತು : ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಹಾಂ, ಬತ್ತನಾ? ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್, ಮದ್ಮೆ ಮಿನಿ ಗಡದ್ದಾ?

ಕಾಂತು : ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್...

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಿಕ್ಕ್ ತಕ್ಕಂತಿನ ಪೊಣ್ಣುಯ! ದೇಬೆಂದತ್ತಾ ಪುದಾರ್? ಆವಡ್, ಪೊರ್ಲಾಂಡ್; ಸಂತೋಸೊಡು ಇತ್ತೊನ್ಲೆ. ಹಾಂ, ಪಣ್ಲೆಕ್ಕೊ ನಿನನ್ ಲೆಪ್ಪುಡಾಯಿನೆ ದಾಯೆಗಂದ್‌ಂಡ...

ಕಾಂತು : ದಾಯೆಗ್‌ಂದ್ ತೆರಿಯಿಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆಂಡ, ಎಂಕ್ ಮಗ್ರ್‌ದ್ ಉಂತುನಾಯಗ್ ಯಾನ್ ಪೊಡತರೆಕ್ ಕೊಡಪ್ಪುನ ಮರಿ!

ಕಾಂತು : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ.

ಜಾರು : ಎಡ್ಡೆಂತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ತಿಗಲೆಡ್ ಸಾದಿ ಕೊರ್ವೆರ್!

ತುಕ್ರೆ : ಪೆದಂಬುದಾಕ್ಲೆ ಬೊಂಡು ಸೀಂಟಾವೆರ್!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಹೂಂ! ಮುರಾನಿ ನಮ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಬಾರೆಬೈಲ್ ಬಾಡು ಊರು ಬುಡ್ದು ಬಲ್ತಿನ ಕತೆ ಗೊತ್ತುಂಡಯ?

ಕಾಂತು : ಗೊತ್ತುಂಡು ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆಯೆ ಎನಡ ಸೀಂತ್ರಿ ಗೊಬ್ಬರೆ ಬತ್ತೆ. ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊಡು ತೂಯೆ! ಗೇಣಿದ ಸಂಗತಿ ಬುಡ್ಕ! ಈಯೊಡು ದಾಲಾ ಬುಳೆತಿಜಿ ದನಿಕುಳೆಂದ್ ಮೋಣೆ ಬಾಡಾಯಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಯಾನ್ ಏತ್ ಸರ್ತಿ ಮಾಪಿ ಬುಡ್ತುಜಿ? ಇಂಬ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಪುಗೆ ತೂಪಿನ ಪಗೆಮಾನಿಳೆ ಬೆರಿಯೆ ತಿರ್ಗೊಂದುಳ್ಳೆತ್ತ? ಅಂಚಾದ್... ಮುರಾನಿ ಆಯನ ಸನಿ ಬುಡ್ಪಾಯೆ.

ಕಾಂತು : ಆಯನ ಗಿರಾಚಾರೊ! ಎಡ್ಡೆಡ್ ಇತ್ತೊಣ್ಯರೆ ರುಣ ಬೋಡೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಹಾಂ, ಬಾರೆಬೈಲ್ ನಿನ ಒದ್ದುದ ಜಾಗೆತ್ತ? ಅಯಿನ್ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಈಯೇ ತೂವೊಂದು ಬಲ, ದಾನೆ ಪಣ್ಪ?

ಕಾಂತು : ದಾದ ಪಣೊಡು ಯಾನ್? ದನಿಕುಳೆ ದಯ ಮಲ್ಲ! ಇತ್ತೆ

ಎಂಕುಪ್ಪುನೆ ಅಂಗೈದಾತ್ ಜಾಗೆ. ಬಾರೆಬೈಲ್‌ನ್ ಗೇಣಿಗ್ ಕೊರ್ಪಾರ್ಡ್ ಆವೊಳಿ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಗೇಣಿಗೀಣಿದ ಪಾತೆರ ಇತ್ತೆ ದಾಯೆಯ? ಈಯಿ ಬಾರೆಬೈಲ್‌ದ ಬೂಮಿನ್ ತೂವೊಂದು ಬಲ್ಲ. ಎಡ್ಡೆ ಪೊಲಿಸ್‌ದ ಬಂಗಾರ್ದ ಕಂಗಣದ ಲೆಕ್ಕೊಂತಿನ ಜಾಗೆ ಅವು! ಬೆಂದ್‌ದ್ ತಿನ್, ಬುಕೊ ಪೂರಾ ಪಾತೆರ್‍ಗ.

ಕಾಂತು : ಆವು ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಮೂರ್ತೆ ಎಂಚ ನಡಪ್ಪುಂಡು?

ಕಾಂತು : ನಡಪುಂಡು ದನಿಕುಳೆ. ತಾರಿದ ಮೂರ್ತೆ. ದೂರೊದ ಸಾದಿ, ವಂತೆ ಬಂಜ; ಇತ್ತೆ ಕಳಿ ಬೂರುನೆಲಾ ವಂತೆ ಕಡಮೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಕಡಮೆಂದ್ ನೀರ್ ಮಿನಿ ಸೇರ್‌ಸಾವಡ!

ಕಾಂತು : ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ! ಅವು ಎಂಕ್ ತೆರಿಯಂದಿ ವಿದ್ಯೆ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆಂಡ್ ಪೋಲ... ಪಣ್ಲೆಕ್ಕೊ ಈಯಿ ಮದ್ಮೆಗ್ಂದ್ ದೆತ್ತೊಂದಿನ ಸಾಲದ ಪಣವು... ಪಿರ ಕೊರೊಡ್ಚಿ ದಾನೆ?

ಕಾಂತು : (ಪೆರ್ಗಡೆನ ಕಾರ್‍ಗ್ ಬೂರ್ದು) ದನಿಕುಳೆ, ಈರ್ ದೇವೆರೇ ಸೈ. ಈರೆ ರುಣ ಎಂಚ ಸಂದಾವಡ್?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಪೂರಾ ಪಣ್ಪೆ. ಇತ್ತೆ ಈಯಿ ಪೋಲ; ನರಮಾನಿಗ್ ನರಮಾನಿ ಸಕಾಯ ಮಲ್ತಿಜಿಂಡ ಲೋಕೊ ನಡಪ್ಪುನೆ ಎಂಚಯ?

ಕಾಂತು : ಅವು ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ... ಅಂಚಾಂಡ ಯಾನ್ ಬರ್ಪೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂದಯ ಕಾಂತು, ಪುರಾಲ್ದ ಆಯನೊದ ಮಲ್ಲ ಕಟ್ಟೊಗು ಏತ್ ಕೋರಿ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ?

ಕಾಂತು : ಕೋರಿದ ಸಂಗತಿಯ ದನಿಕುಳೆ? ಮೈಪೆ, ಗಿಡಿಯೆ, ಉರಿಯೆ, ಪಂಚೊಣಿ – ನಾಲ್ ಕೋರ್ಲೆನ್ ಕಟ್ಟ್ ಸಾಂಕೊಂದಿತ್ತೆ. ಮುರಾನಿ ರಾತ್ರೆಡ್ ಕುದುಕೆರೆ ಒಂಜಿ ಪಡೆನೇ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೂರಾ ಕೋರ್ಲೆನ್ ಚಟ್ಟ್ ಕೊರ್‍ಯ. ಆನಿ ಇಡೀ ತಿಗಲೆಗ್ ಹಾಕೊಂಡು ಕುಳ್ಳೊಂದಿತ್ತ್. ಎಂಚಿತ್ತಿ ಕೋರ್ಲು!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಪಗ ಇತ್ತೆ ಕೋರಿದ ಸಂತಾನ ಇಜ್ಜಾ? ಕರಿವರ್ಸೊ ದಂಡ್ ಪಾಡೊಂದು ಕೊಣೊತ್ತಿ ಕೋರ್ಲು ಏತಾವು!

ಕಾಂತು : ಕಾಪುಡಿತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಪೆರಡೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಪಗ ಒಂಜಿ ಪೂಂಜನ್ ಪತ್ತೊನು, ಅಂದಂಬೆ ತುಕ್ರ, ಆ ಕರ್ಬೊರ್ಳೆನ್ ಕಾಂತುಡ ಕೊರ್ಲ.

ತುಕ್ರ : ಅವು ಮುರಾನಿದ ಕಾಯೆರ್ ಮಜಲ್‌ದ ಕಟ್ಟುಡ್ ವಟ್ಟೆ ಆತ್‌ಂಡತ್ತೆ ದನಿಕುಳೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂದ್‌ಯ ಪಣ್ಲೆಕ್ಕೊ! ಅಂಚಾಂಡ ಆ ಪೆರಡಿಂಗನ್ ಕೊರು.

ತುಕ್ರೆ : ಆವು (ಕಾಂತುಲಾ ತುಕ್ರೆಲಾ ಪೋಪೆರ್)

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎಂಚಯ, ಬಜೀ ಕತ್ತಿಮುಲ್ಲೆದ ಪೆರಡಿಂಗೆ ಇಂಬ್ಯೆ! ಈ ಪೊರುಂಕನ ಮುಂಗೈಕ್ ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಬುಡಿಯೆ, ನಮ ಎಣ್ಣಿನ ಕಾರ್ಯ ಪಲ ಪತ್ತುವತ್ತ?

ಜಾರು : ಈರ್ ಕಣ್ಣ್ ಪಾಡಿನವು ಕೈ ಸೇರಂದೆ ಕುಳ್ಳುವ ದನಿಕುಳೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಬೊಕ್ಕ ಈ ಮಂಗ ಮುಸುಂಟುಗು ಆ ಬಂಗಾರ್ದ ಬೊಂಬೆ ದಾಯೆಯ? ಎಡ್ಡೆ ರಂಗ್ ವಾಣಿಕೊನು ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಕಟ್ಟಾವೊಡ್ಚಾ? ಅವುಪ್ಪಡ್, ಈ ಸರ್ತಿದ ನಮ್ಮ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ದ ಕಂಬುಳ ಬಾರೀ ಗಡದ್ದ್‌ಡ್ ನಡಪ್ಪೊಡು!

ಜಾರು : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ. ಈ ಸರ್ತಿ ತನ್ಕುಳು ಒಂಜಿ ಕೈ ತೂವೊಡು! ಈರ್ ಕಣ ಪಲಯಿ ಬಡ್ತಂದೆ ಪಾಕೊ ವರ್ಸ ಆಂಡ್. ಒರೊ ಈರ್ ಎರು ಗಿಡೆರುನ ಪೊರ್ಲು ತೂವೊಡುಂದು ಮಾತೆರ್ಲ ಪಣೊಂದುಳ್ಳೆರ್.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂದ? (ಮೀಸೆ ಮಿತ್ತ್ ಕೈ ಪಾಡ್ದ್) ಆವಡ್, ಒರೊ ಕಂಬುಳದ ಕಂಡೊಗು ಜಪ್ಪುನೆ, ಅಂಚಾಂಡ!

ತುಕ್ರೆ : (ಬತ್ತ್‌ದ್) ದನಿಕ್ಕುಳು ಜತ್ತ್‌ಂಡ ನಿಸ್ರಾನಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ಟ್‌ಂಡೆಂದೇ ತೆರಿಯೊಡು!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಬೊಕ್ಕ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಕಂಬುಳದ ಕಂಡೊಗು ಜಪ್ಪುನೆ ದಾಯೆಯ? ಕೆಸರ್ ಕೆಮ್ಮಡೆಡ್ ಒರೆಂಕ್ಯೆರೆನ? ಜತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಗೆಲ್ತ್‌ದೇ ಮಂಜಟ್ಟಿ ಬಡ್ತೊಡು!

ಜಾರು : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ. ಮೀಸೆದ ಕೊಡಿ ತಿರ್ತಾಯೆರೆ ತೀರುವಾ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಈ ಸರ್ತಿದ ನಮ್ಮ ಗೋಂದೊಳ್ ಪೂಜೆಲಾ ಕಂಬಳ ಕೋರಿ ಕೋಲಲಾ ಕರಿ ವರ್ಸೊಡ್ದುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ತೊಂಬರೊಡು ನಡಪೊಡು. ಉಣಸ್ ಬಲ್ಮಣ, ಬೆಡಿ ಕದಿನ, ಕೋರಿ ಕೊಂತಾಳೊ ಗಡದ್ದ್

ಆವೊಡು! ಪೂರಾ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಸಕ್ಕೆಲ್‌ದಾಕುಳೆಡ ಪಣೊಡು. ತಿರಿ, ಬೊಂಡ, ಕಾಯಿ, ಕಜಿಪು, ಕೋರಿಕೈಲ್ ಆಯಿನಾತ್ ಹೆಚ್ಚ ವಸೂಲಿ ಮಲ್ಪುಲೆ. ಬತ್ತಿನಾಕ್ಲು ಪೂರಾ ಉಂಡೊಂದು ಪೋವಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಂಬಳಲಾ ಕೋಲಲಾ ಗೋಂದೊಳುಲಾ ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಆಯೆರೆ ಇಜ್ಜಿಗೆಂದ್ ಆವೊಡು, ಅತ್ತಂಬೆ ಜಾರೊ!

ಜಾರು : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂಚಾಂಡ ನಿಕ್ಲು ವಸೂಲಿಗ್ ಪಿದಾಡ್ಲೆ.

ಇರ್ವೆರ್ಲಾ : ಆವು ದನಿಕುಳೆ.

(ಪೋಪೆರ್)

ದೃಶ್ಯೊ – ೫

[ಕಾಂತುನ ಇಲ್ಲ್. ದೇಬೆ ಅಡಿತೊಂದುಳ್ಳಾಳ್. ಕಾಂತು ಕೋರಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬರ್ಪೆ.]

ಕಾಂತು : ಇಂದ ದೇಬೆ, ಈ ಕೋರಿನ್ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್ದ್ ಬಾರ್ ನೀರ್ ಕೊರ್ಲ.

ದೇಬೆ : ಇಂದು ಒಲ್ತುಯೆ ಕೋರಿ?

ಕಾಂತು : ದನಿಕುಳು ಕೊರ್ನವು!

ದೇಬೆ : ಅಂದೆ? ಎಡ್ಡೆ ಆಚೆರದ ಸಂಗತಿ ಇಂದು! ಓಲಾಂಡಲಾ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಾಕುಳೇ ದನಿಕುಳೆಗ್ ಬುಳೆಕಾಣಿಕೆ ಕೋರಿ ಮಿನಿ ಕೊರ್ಪುನವು ವಾಡಿಕೆ. ನಂಕ್ ದನಿಕುಳೇ ಕೊರ್ಯೆರ್! ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್‌ದಾರ್‌ಯೆ ನಮ ದನಿಕುಳು!

ಕಾಂತು : ಕೋರಿದ ಸಂಗತಿ ಬುಡು! ನಮ ಒದ್ದುದ ಬಾರೆಬೈಲ್‌ನೇ ನಂಕ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ಯೆರ್‌ಂದ್ ಪಣ್ಪೆ! ಗೇಣಿದ ಸಂಗತಿನ್‌ಲಾ ಪಾತೆರಿಜೆರ್. ಕುಳ್ಳೊಂದು ಬಲೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ದೇಬೆ : ಬೂಮಿನ್‌ಲಾ ಬುಡುದು ಕೊರ್ಯೆರಾ? ದನಿಕುಳೆ ದಯೊಕು ದಾದ ಪಣೊಡುಂದೇ ತೆರಿಪುಜಿ. ಆಂಡ, ಈತ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿನಾರ್ ಪಾಪ, ಆ ಬಾಡು ಅಣ್ಣನ್ ದಾಯೆಗ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಲಕ್ಕಾಯೆರ್?

ಕಾಂತು : ನೀರ್ ನೆಲತ ರುಣೊ ಇತ್ತಿನಾತೇ ತಿಕ್ಕುನತ್ತ ದೇಬೆ? ಗೇಣಿ

ಕೊರಂದೆ ಅಂಚನೇ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಅಯಿಟ್ ಬುಳೆಯಿನೆನ್ ತಿಂದೊಂದು ಬರ್‍ಯೆರೆ ಏರೆ ಅಮ್ಮನ ಜಾಗೆ ಅವು? ಏತ್ ಬಂಜ ಆಂಡಲಾ ಪೂ ಕೊರ್ಪಿನಲ್ಪ ಪೂತ ಎಸಳಾಂಡಲಾ ಗೇಣಿ ಕೊರೊಡಾ ಬೊಡ್ಚಾ? ಕೊರಿಜಿಂಡ ವಾ ದನಿಯಾಂಡಲಾ ಅಡೆಗೇ ಬುಡುವೆರಾ?

ದೇಬೆ : ಅವು ಅಂದ್ ಪಣ್ಲೆ. ನಮ ದನಿಕುಳು ಅನ್ಯಾಯೊ ಬೆನ್ಪುನಾರತ್ತ್. ಆರೆನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ ತೆರಿಯುಂಡು. ನೀತಿ ನಿಯತ್ತ್ ತೆರಿನಾರ್. ಮುರಾನಿ ಯಾನ್ ಕೇಕದ ಕಳಿ ಕೊಂಡೋದಿತ್ತೆ ಅತ್ತೆ. ಏತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಲೆತ್ತ್ ಪಾತೆರ್‍ಯೆರ್! ಅತ್ತಂದೆ ತಾರಾಯಿ ಬಾರ್‌ಲಾ ಕೊರ್‍ದು ಕಡಪುಡ್ಯೆರ್.

ಕಾಂತು : ಲೋಕೊಡು ಪಾಕ ದನಿಕುಳೆನ ಬಾಯಿ ಸೆಕ್ಕರೆ, ಕೈ ಕೊಕ್ಕರೆ! ಆಂಡ ನಮ ದನಿಕುಳೆನ ಬಾಯಿಲಾ ಮಲ್ಲೆ, ಕೈಲಾ ಮಲ್ಲೆ! ಇಜ್ಜಿಂಡ ಬಂಗಾರ್ದ ಬಟ್ಟಲ್ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಈ ಬೂಮಿನ್ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ಪೆರ ನಂಕ್? ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೈ ಪತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕಾರಗುಣದ ಪೊಲುಸುಂದು ಪಣ್!

ದೇಬೆ : ಕಾರ ಗುಣನಾ ಕೈ ಗುಣನಾ ಅವೊಂಜಿಲಾ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್. ದೇವೆರ್ ಇಂಚನೇ ಪೊರ್ಲುಡು ನಡಪಾಯೆರ್ಡ ಇಯಾರು.

ಕಾಂತು : ಇನಿ ತನಿಯಣ್ಣೆ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆ ದಾದ ಗೊತ್ತ?

ದೇಬೆ : ದಾದ?

ಕಾಂತು : ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಎಡ್ಡೆ ಬಾಗ್ಯಲಚ್ಮಿ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಪಡೆಯಿನ ಬಾಗ್ಯವಂತೆಗೆ ಯಾನ್!

ದೇಬೆ : ಈರ್ ಒಲ ಪೋಲೆಯೆ! ದಾನಾಂಡ್ಲಾ ಪಣೋಡ್ಚಿ ಪೊಕ್ಕಡೆ!

ಕಾಂತು : ದಾನೆ, ಆಯೆ ಪಂಡಿನವು ಸಮ ಅತ್ತ?

ದೇಬೆ : ಸಮ ಆಂಡ, ಬುಡೆದಿನ ಪೊರ್ಲು ತೂವೊಂದು ಇಲ್ಲಾಲೇ ಮನಿಪ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳೊನ್ಲೆ! ಬಂಜಿ ದಿಂಜು! ಮೂರ್ತೆಗ್ ಮಿನಿ ಪೋವಡೆ!

ಕಾಂತು : ಪೊರ್ಲು ತೂಂಡ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾಂದ್‌ಂದ್ ಎಂಕ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಆಂಡ ಮನಸ್ಸ್ ದಿಂಜುಜಾ ದೇಬೆ? ಕೈಪತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣ ಪೊರ್ಲುನು ಪನೀತ್ ಪುಗಾರ್‌ದ್, ಎನ್ನ ಪುಗೆಲ್‌ನ್ ಯಾನೇ

ಬೊಟ್ಟೊಂಡ ತಪ್ಪು ದಾದ? ಬಾಕಿದಾಕ್ಲೆ ಎದುರತ್ತ್‌ದೆ! ನಮ್ಮ ಉಳಯಿ ಅತ್ತಾ?

ದೇಬೆ : ಅಪಗ, ಮೋಣೆ ತೂವೊಂದೇ ಕುಳ್ಳೊನ್ಲೆ. ಎಂಕ್ ದಾನೆ?

ಕಾಂತು : ದೇಬೆ, ಪಾರ್ದನ ಕಬಿತ ಮಿನಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಣ್ಯೆರೆ ತೆರಿದುಂಡ ರಂಗಿತೊಡು ಪಣೊಂದು ಕುಳ್ಳುದುವೆ! ಪದ ಕಟ್ಯೆರೆ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್. ಆಂಡ ಯಾನ್ ಈತ್ ಪಣ್ಪೆ; ಜೂವೊಗು ಯೇತ್ ಆಸರ್ ಬೇಸರ್ ಬಚ್ಚೆಲ್ ಬಡವು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನಿನ ಮೋಣೆ ಒರೊ ತೂಂಡ ಅವು ಮಾತ ಒರತೆಗ್ ಗುಡ್ಡೆ ಬಡ್ತುವ! ತಾರಿದ ಕುಬೆಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಎಂಕ್ ನಿನ್ನವೇ ನೆಂಪು; ಈ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗೇ ಕಣ್ಣ್! ಏಪ ಒರೊ ಈ ಮೋಣೆನ್ ತೂವೇಂದ್ ಪಾರ್ ಬರ್ಪೆ!

ದೇಬೆ : ಈರೆಗ್ ನಾಚಿಕೆ ಇಜ್ಜಿಯೆ!

ಕಾಂತು : ಇತ್ತಿನೆನ್ ಪಣ್ಯೆರೆ ನಾಚಿಕೆ ದಾಯೆಯ ದೇಬೆ?

ದೇಬೆ : ಅವು ಅಂದ್ ಪಣಿ! ಪಗೆಲಿಡೀ ಈರ್ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಇಜ್ಜಂದೆ ಮರತ್ತ ಕುತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಒರ್ತಿಗೇ ಮುಲ್ಪ ಕುಳ್ಳೊಣ್ಯರೆ ಎಂಕ್ ಏತ್ ಉರು ಆಪುಂಡುಂದು ಈರೆಗ್ ದಾನೆ ಗೊತ್ತು? ಈರ್ ದೂರೊಡ್ದು ಬರ್ಪಿನೆನ್ ತೂಯಿ ಗಳಿಗೆಡ್ ಉರು ಪೂರಾ ಪಾರ್‌ದ್ ಉಲ್ಲಾಸೊ ಉರ್ಕುಂಡು.

ಕಾಂತು : ಅವು ಎಂಕ್ ತೆರಿಪುಜಾ?

ದೇಬೆ : ಪಣ್ಲೆಕ್ಕೊ ಗೆಂಡದಡ್ಯೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತಾರತ್ತೆ ಕೋಡೆ, ಕಣರೊಡೆ? ಎಂಕ್ ಅಡ್ಯೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ತೆರಿಪುಜಿ ಎಂಚ ಆತ್‌ಂಡಾ ದಾನ್ನ!

ಕಾಂತು : ನಿನ ಏಕರೆ ಯಾವುಯ ದೇಬೆ! ಏರ್ ಪಂಡ್‌ನೆ ತೆರಿಪುಜಿಂದ್? ಮುರಾನಿದ ಗಿಂಡಾಲ್‌ದಡ್ಯೆನ್ ಎಣ್ಣ್‌ಂಡ ಇತ್ತೆಲಾ ಬಾಯಿಡ್ ನೀರ್ ಉಡೆಯುಂಡು. ಆನಿದ ತೆಲ್ಲಾವು ಥೇಟ್ ಮಲ್ಲಿಗೆನೇ!

ದೇಬೆ : ಇಯಾವುಯೆ, ಪೊಕ್ಕಡೆ!

ಕಾಂತು : ಹಾಂ, ಓಲುಂಡು ಗೆಂಡದಡ್ಯೆ? ಇಂಚಿ ಕಣಲ. ಎಂಕ್‌ಲಾ ಬಡವುಡು ಬಂಜಿ ತೂವು ಲಕ್ಕುಂಡು. ಗೆಂಡದಡ್ಯೆ ಅತ್ತ್ ಇತ್ತೆ ಈ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಗೆಂಡ ಕಣತ್ತ್ ಕೊರ್‌ಂಡಲಾ ನಿಂಗುವೆ ಯಾನ್. ತೂಕೊ ಕಣಲ!

(ದೇಬೆ ಉಳಯಿ ಪೋಪಳ್)

ದೃಶ್ಯೊ – ೬

[ತುಕ್ರೆಲಾ ಜಾರುಲಾ ವಸೂಲಿಗ್ ಪಿದಾಡ್ದೆರ್. ತನಿಯನ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ತನಿಯೆ ಒಂಜಿ ಪುಡಾಯಿದ ಕೈಕ್ ಬಲ್ಲ್ ಪಾಡೊಂದು ಪಾರ್ದನ ಪಣೊಂದುಳ್ಳೆ.]

ತುಕ್ರೆ : ಏರ್‌ಯ, ಓ ತನಿಯ, ದಾನೆ ಮಲ್ಪುವ?

ತನಿಯೆ : ಏರ್ ತುಕ್ರಣ್ಣೆನ? ಜಾರು ಅಣ್ಣೆಲಾ ಉಳ್ಳಾರ? ದಾನೆ ಸಂಗತಿ?

ಜಾರು : ಸಂಗತಿ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ! ಎಲ್ಲೊಂಜಿ ಸನಿವಾರ ಪೂವೆದಾನಿ ನಮ್ಮ ಕಾನಗುತ್ತುದ ಗೋಂದೊಳುಲಾ, ಕಂಬಳ ಕೋರಿ ಕೋಲಲಾ; ಪಂಡ್ರ್‌ಗಂದ್ ಬತ್ತ್‌ನೆ.

ತನಿಯೆ : ಆವು, ತೆರಿಂಡ್.

ತುಕ್ರೆ : ತೆರಿಂಡ ಇಯಾರಂದ್. ಕರಿ ವರ್ಸೊದ ಲೆಕ್ಕೊ ಅತ್ತ್. ಈ ವರ್ಸೊ ಬಾರೀ ತೊಂಬರೊಡು ಗೋಂದುಳುಲಾ ಕೋಲಲಾ ಕರಿಪ್ಪೊಡುಂದು ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್ ನಮ್ಮ ದನಿಕುಳು.

ತನಿಯೆ : ಆವೊಳಿ, ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್.

ಜಾರು : ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್ ಅಂದ್, ಕರಿ ವರ್ಸೊ ಈಯಿ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಬಾರೀ ನಲಿಪಾದ್ ಬುಡ್ತ! ಬೊಂಡಲಾ ಕೊರ್ತುಜಿ, ಕೋರಿಲಾ ಕೊರ್ತುಜ!

ತನಿಯೆ : ಏರ್ ಪಣ್ಣೆ? ಯಾನ್ ದೊಂಪದಾಡೆ ಕೊಂಡು ಪೋದು ಪಾಡ್ದೆ.

ತುಕ್ರೆ : ಇಂದಯ, ಲೊಟ್ಟೆ ಮಿನಿ ಬುಡಡ. ಸಸಾರ ಬುಡುಂಡ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ದನಿಕುಳೆ ಪೋಡಿಗೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ, ಬೂತೊದ ಬಯಲಾ ಇಜ್ಜಿ!

ತನಿಯೆ : ಛೆ, ಛೆ! ದಾದ ಪನ್ಪರ್? ನಿಕ್ಲೆ ಕಂಟೆಲ್‌ದಾಜ ಪಾಡ್ದೆ. ಬೂತೊಗು ವಂಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಕಣ್ಣ್ ಪುಡಾವಂದ? ನರಮಾನ್ಯ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಪೊಲಿ, ಮಾಯದ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಪೊಲಿಯಾ?

ಜಾರು : ಅವುಪ್ಪಡ್, ಈಯೊಡು ಕಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡಂದೆ ವಸೂಲೂ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪಣ್ತೆರ್ ದನಿಕುಳು.

ತನಿಯೆ : ಯಾನ್ ಬಡವೆ. ಈತೆನ್ಲಾ ಒರಾನೆ ಎಂಚ ಕೊರ್ಪುನೆ? ಇತ್ತಿನಾತ್, ಪೂ ಕೊರ್ಪಿನವುಲು ಪೂತ ಎಸಳ್ ಕೊರ್ಪೆ.

ಜಾರು : ಅವು ಮಿನಿ ಆವಂದ್. ಒಲ್ತಾಂಡಲಾ ಸಂಪಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರು.

ದೈವ ದೇವೆರೆ ಕೆಲಸ ಗಡದ್ದ್‌ಡ್ ಆವೊಡ್ಚಾ? ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಉಣಸ್ ಪಾಡೊಡ್ಚಾ?

ತನಿಯೆ : ಅಂದಣ್ಣ, ಈಯೊಡ್ದು ಬುಳೆಸಲೆ ಲೋಕೊಗೇ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ನವು. ಮುಡಿತ್ತ ಕಲ್ಲೆಲಾ ಕುಡುತ್ತುದಾಂಡ್! ನನ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಮುಡಿನೇ ದೊರ್ತುದು ಉಣೊಡಾಪುಂಡು. ನನ ಎನ್ನ ತಾರೆದ ಕುಬೆ ನಿಕ್ಲೆ ತೂಲೆ. ಬೊಂಡ ತಾರಾಯಿ ಬುಡಿ, ತೆಂಡೆಲೇ ತಾಲ್ದ್ ಪೋತುಂಡು.

ತುಕ್ರ : ಬುಕ್ಕೊ ಭೂತೊಗು ಠಕ್ಕ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ನಿಕ್ಕ್ ಮೂಜಿ ಮರ್ಯಾಲ ತಪ್ಪುವಯ? ನಿನ್ನ ಬೋಗಾರ್‌ದುಕ್ಕ ಎಂಕ್ಲೆಡ ಪಣಡ. ನಿನಡ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಒಲ್ತಾಂಡಲಾ ಕಂಡ್‌ದಾಂಡಲಾ ಕೊರ್ಪಿನೆನ್ ಕೊರೋಡೇ!

ತನಿಯೆ : ಛೆಕ್! ಕಂಡುನೆನ? ದಾದ ಪಣ್ಪರ್ ನಿಕುಳು? ಕಂಡ್ಯರೆ, ಅಂಚಿತ್ತಿ ಅಮ್ಮಗ್ ಪುಟ್ಟುದುಜಿ ಯಾನ್! ಕಂಡ್‌ದ್ಲಾ ವಂತಿಗೆ ಕೊರೊಡಾ?

ಜಾರು : ಬುಕ್ಕೊ ವಂತಿಗೆ ಕೊರಿಜಿಂಡ ಕೋಲ ಎಂಚಯ ನಡಪುನೆ? ನಿಕ್ಕ್ ಪೋಕಾಲನಾ ದಾನೆ? ಬಾರೀ ಕೊಕ್ಕೆರಿಪುವ! ಸಲಿಗೆ ಬುಡುಂಡ ತರೆಕ್ ಬಡ್ತುವನಾ?

ತುಕ್ರೆ : ನಿನ್ನ ಬೆರಿತ ಚೋಲಿ ದಪ್ಪ ಯೇರ್ದ್ಂಡ ದಾನೆ? ನಿನಡ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಾ? ಇಲ್ಲ್‌ದುಳಯಿ ಪೊಗ್ಗುದು ತೂಕ!

ತನಿಯೆ : ಉಳಯಿ ಕಾರ್ ದೀಂಡ ಜಾಗ್ರತೆ!

ಜಾರು : (ತನಿಯನ್ ನೂಕುದು) ಪೋಲಯ ಒರ! ಏರ್‌ಯ ಈಯಿ ಉರಿಪ್ಪುನಾಗ ಪಾರುನ ಉಮಿಲ್! ತಲಿಪುನಾಯೆನ ಈಯಿ! (ಉಳಯಿ ಪೊಗ್ಗುವೆರ್. ಒಂಜಿ ಮುಡಿ ಅರಿಲಾ ನಾಲ್ ತಾರಾಯಿದ ಕೆರ್ಚಿಲಾ ಕಣರ್ಪೆರ್. ಪಿದಯಿ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡಿನ ಕೋರಿನ್‌ಲಾ ಗಿರಿಪ್ಪುವೆರ್.

ಜಾರು : ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿಗೆ, ಕಂಡು!

ತನಿಯೆ : ತುಕ್ರಣ್ಣ, ದಮ್ಮಯ ಮಾರಾಯ, ವಂತಿಗೆದ ಅರಿ ಕೊರ್ಪೆಯ! ಇತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಕುಂಟುನು ಪತ್ತೊಂದು ಪೋವಡ. ಎಂಕುಳು ಉಪಾಸ ಬೂರ್ದು ಸೈಯೊಡಾ?

ತುಕ್ರೆ : ಈ ದಾಲಾ ಮಲ್ಪು, ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ!

ತನಿಯೆ : ಜಾರು ಅಣ್ಣ, ಆ ಕೋರಿ ಇಂಚಿ ಕೊರ್ಲಣ್ಣ! ಅಂಕೊದ ಕಳೊಟು ಪದಿನಾಜಿ ಕೋರ್ಲೆಡ ಒಡ್ಡುದು ಗೆಂದಿ ಬಂಟೆ ಅವು; ಎನ ಜೂವೊದ ಗಂಟ್!

ಜಾರು : ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಲಯ! ಎಡ್ಡೆಡ್ ಪಂಡ, ಬಿಸರ್ಾತಿಕೆ ತೋಜಾದ್ ಮಗ್ರಮುಟ್ಟಿ ಪಾತೆರಿಯ! ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಕಾರ್ದಡಿಕ್ ಬೂರ್ದು ಇಗರ್ಾಪಿನ ತೇರಂಟೆ ನಿಕ್ಕ್ ಏತ್ ಕಾರ್ಬಾರ್‌ಯ!

ತುಕ್ರೆ : ಕಜಿಪ್ಪುದ ಕೋರಿ ಕಟ್ಟದ ಕೋರಿ ಆವಾ? ನನ ಎಂಕ್ಲೆಡ ದಾಲಾ ಪಣಡ! ಪಣ್ಯೆರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಗುತ್ತು ಚಾವಡಿಗ್ ಪೋದು ದನಿಕುಳೆಡ ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಣು. ಆರೇ ಪಿರಿ ಪಣಡ್. (ಪೋಪೆರ್)

ತನಿಯೆ : (ಅಕ್ಲ್ ಪೋಯಿ ಸಾದಿಗ್ ತೂದು) ಪಾಪದಾಯನ್ ಇಂಚ ಸುಲಿಗೆ ಮಲ್ತರತ್ತಾ? ಬಂಜಿಗ್ ಹಾಕ್ಯರತ್ತಾ? ನಿಕ್ಲೆನ ತಿಗಲೆಗ್ ಆ ದೆಯ್ಯೊನೇ ಮಾಯೊದ ತೆಡಿಲಾದ್ ಹಾಕಂದೆ ಕುಳ್ಳುವ? ಉಣ್ಪಿ ಅರಿನ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಪೋಯರತ್ತಾ? ನಿಕ್ಲೆ ಕೈ ಬಾಯಿಗ್ ಬರಂದೆ ಪೋವಡ್! ನಿಕ್ಲೆ ಕೈಕ್ ಮರಿ ತುಚ್ಚಿದ್ ಪೋವಡ್. ಪಾಪದಾಯನ ಉಡಲ್ದ ಸೂ ನಿಕ್ಲೆನ್ ಸುಡುಸೂಕರ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪೋವಾ? ಇಜ್ಜಂದಿನೆನ್ ಪಂಡ್‌ಕೊರ್ದುರ್ ತರೆಮಂಡೆ ಪತ್ತಾವರ್! ದನಿ ಒಂಜಿ ಪಂಡ ಒಂರ್ಬ ವಸೂಲಿ ಮಲ್ತ್ ನಿಂಗುವರ್! ನಿಕ್ಲೆನ್ ಆ ದೈಯೊನೇ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾದ್ ತೂವಾಡ್!

ದೃಶ್ಯೊ – ೭

[ಪೆರ್ಗಡೆ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯನ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತ್‌ದೆ. ಮುಂದಿಲ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂದು ಒರ ತೆಮ್ಮ ಲಪ್ಪುವೆ; ಕಾಂಕರಿಯುವೆ.]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಏರ್ ಉಳಯಿ?

ದೇಬೆ : (ಉಳಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್) ಓ! ದನಿಕುಳೆಗ್ ಅಡ್ಡಬೂರ್ಯೆ. ಬಡವೆರೆ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ದನಿಕುಳು ಬರ್ಪೆಡ್ಯಾರ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಬಡವೆರ್, ಮಲ್ಲಾಕುಳು! ಅವು ಪೂರಾ ಪೊಕ್ಕಡೆತ್ತ ದೇಬೆ? ಗುಡಿಚಿಲ್ ಆಂಡ ದಾನೆ, ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲ್ ಆಂಡ ದಾನೆ, ಮಲ್ಲ

ಮನಸ್ಸ್‌ದಾಕುಳೇ ಮಲ್ಲಾಕುಳು!

ದೇಬೆ : (ಒಂಜಿ ಪುಲ್ಲು ಪಜೆನ್ ಜಗಲಿಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್) ಕುಳ್ಳುಲೆ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಲ್ಲಾಳ್ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಉರು ಆಂಡ್. ಬಾರೆಬೈಲ್‌ದ ನಮ ತೋಡುದ ಅಡ್ಡ ಕಟ್ಟೊನು ಒರೊ ತೂವೊಂದು ಬರ್ಕಂದ್ ಬತ್ತೆ. ಕರಿ ವರ್ಸೊ ಒರೊ ಕಟ್ಟ ಕಡಿದ್ ರಚ್ಚಪಚ್ಚ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚ ಬತ್ತಿನಾಯಗ್ ನಿಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲದ ನೆಂಪಾಂಡ್. ತೂದು ಪೋಯಿಂದ್ ಬತ್ತೆ.

ದೇಬೆ : ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್ ದನಿಕುಳೆ. ಆಂಡ, ದನಿಕುಳೆಡ ಎಂಚ ನಡತೊನೊಡುಂದು ಎಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್. ಈ ಬಡವೆರೆ ಗುಡಿಚಿಲ್‌ಡ್ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಆರ್ ಇತ್ತ್‌ದ್‌ವೆರ್‌ಡ ಬೊಂಡೊ ಆಂಡಲಾ ದೆತ್ತ್‌ದ್‌ವೆರ್. ಹಾಂ, ಪನೀತ್ ಪೇರ್ ಉಂಡು, ಕಣರೊಡೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಪೇರ್ ಪರ್ಕ! ಈ ದಾಲಾ ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಲ್ಪಡ. ಎಂಕ್ ಮಾನ ತಮ್ಮಾನ ದಾಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ಬಾಯಿದ ನಾಲ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪಾತೆರೊಡ್ದು ಮಲ್ಲ ದಾದ? ಹಾಂ, ಇತ್ತ್ಂಡ ಬಚ್ಚಿರೆ ಮಿನಿ ತಿನ್ಕ!

ದೇಬೆ : (ಬಚ್ಚಿರೆದ ಒಲಿಕುರುವೆ ಕಣತ್ತ್ ದೀಪಾಳ್. ಪೆರ್ಗಡೆ ಬಚ್ಚಿರೆಗ್ ಸುಣ್ಣ ಮುಟ್ಟಾವೆ.)

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಕಾಂತು ಬನ್ನಾಗ ಪೊರ್ತು ಆಪುಂಡೊಡೋ.

ದೇಬೆ : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಏಪಲ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಲ್ ಪರ್ಪಿ ಗುತ್ತಾಯೊದ ಕಳಿನ್ ಇನಿ ಮೂಳು ಪರ್ಕಂದ್ ಆಂಡ್.

ದೇಬೆ : ಆವು ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಮುರಾನಿ ಕಂಬುಳ ತೂಯೆರೆ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತನ?

ದೇಬೆ : ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ. ಎಂಚ ಆ ಗಿಡ್ಯದೆರ್ಲೆನ್ ಗಿಡರ್ಯರ್! ಅಬ್ಬಬ್ಬ! ಪೂರಾ ಜನ ಚೋದಿಗ ಆಯೆರ್.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಂದು ಬುಡು, ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಅರಸು ಕಂಬುಳದ, ಪತ್ತೊಂಜಿ ಅಂತರದ ಪೂಕರೆ ಪಾಡಿನ ಬಾಕಿಮಾರ್‌ದ ಏಳ್ ಕೋಲುದ ನಿಸ್ರಾನಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ಟಾಯಿನಾಯೆ ಯಾನ್!

ದೇಬೆ : ಈರ್ ಜೋರುದ ಕಂಬುಳೊನು ಯಾನ್ ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ ತೂತುಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಯಾನ್ ಕಂಬುಳದ ಕಂಡೊಗು ಜಪ್ಪಂದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಆಂಡ್. ಮಲೆದ್ ನುರ್ಕುನ ಎಂಚೆಂಚಿ ಸೊರ್ಕುದ ಎರ್ಲೆನ್ ಕೊಂಬು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತಾಯಿನಾಯೆ ಯಾನ್. ಅವುಪ್ಪಡ್, (ಕಿದ್ಕಿಲ್‌ದಡಿಟ್ ದೀವೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಸೀರೆನ್ ದೇಬೆಗ್ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಕೈ ನೀರುವೆ), ಇಂದ, ಉಂದು ನಿಕ್ಕ್ ಎನ ಉಡಿಗೆರೆ, ಕಂಬುಳದ ಲೆಕ್ಕೊಡು!

ದೇಬೆ : ಇಂದು ದಾದ ದನಿಕುಳೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಂದೊಂಜಿ ಸೀರೆಯ ದೇಬೆ. ನಿನ್ನಂಚಿನ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ದ ಪೊಣ್ಣು ಇಂಚಿತ್ತಿ! ಒರ್ಬಡಿ ಕಾಂಗ್‌ಕಪ್ಪೊಡು ತುತ್ತುನತ್ತ್! ಇಂಚಿತ್ತಿ ಎಡ್ಡೆ ಸೀರೆ ತುತ್ತೊಡು!

ದೇಬೆ : ಇಂದು ಮಾತ ಬಡವೆರೆಗ್ ಇತ್ತಿನವತ್ತ್ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಲ, ಅಂಚ ಮಿನಿ ಪಣಡ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ರೂಪೊದ, ಐಸಿರದ ಈಯಿ ಬಡವೆದಿಯ ದೇಬೆ. ಈಯಿ ಎಡ್ಡೆನ ಉಣೊಡು, ತಿನೊಡು, ತುತ್ತೊಡು, ಪೊದೆಪೊಡು, ಮೆರೆಯೊಡುಂದು ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಆಸೆ. ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಅಸಕ್ಕಂದೆ ಎನಡ ಕೇಣ್.

ದೇಬೆ : ದನಿಕುಳೆ, ಎಂಕುಳು ಇರ್ವೆರ್‌ಲಾ ಬೆಗರ್ ಜಪ್ಪಾದ್ ಬೆನ್ಪ, ತಿನ್ಪ, ತುತ್ತುವ. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಆತೇ ಇಯಾರು, ಅಯಿಟೇ ಸಂತೋಸು ದನಿಕುಳೆ; ಬೆನಂದೆ ತಿಕ್ಕುನ ಉಡಿಗೆರೆಕ್ ಕೈಯೊಡ್ಡೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಎನ ಮನಸ್ಸ್ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎನ ಮನಸ್ಸ್ ದಾದ ಪನ್ಪುಂಡು ಗೊತ್ತುಂಡ?

ದೇಬೆ : ದಾದ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಮಲ್ಲಿಗೆದ ಬೂರುನು ಕಳ್ಳಿದ ಬಲ್ಲೆಗ್ ಬುಡಿಲೆಕ್ಕೊ...

ದೇಬೆ : ಒವು ಕಲ್ಲಿದ ಬಲ್ಲೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಯಾನ್ ಪಣೊಡಾ? ಪುಣುಗುದ ಪುಚ್ಚೆನ್ ಕುಂಡಚ್ಚಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್‌ಗೆ! ಒಯಿಕಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಬಣ್ಣೊ ದಿಣ್ಣೊ ಬೊಡ್ಚಾ?

ದೇಬೆ : ಈರೆ ಪಾತೆರದ ಪೊಲಬಾಯಿಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಂದ ದೇಬೆ, ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕತ್ತಲೆ ಮಲ್ಪಡ.

ದೇಬೆ : ದನಿಕುಳೆ, ಈರ್ ಊರುದ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊಂದು ಎಣ್ಣ್‌ದೆ ಯಾನ್; ನೀತಿ ರೀತಿ ತೆರಿದಿನಾರ್. ಊರುದ ಮರ್ಯಾದಿ ಕಾಪುನ ಈರ್ ದಾಲಾ ತೆರಿಯುಂದಿ ಎನಡ ಇಂಚ ಪಾತೆರಿಯರ್ಂಡ ಯಾನ್ ದಾದ ಪಣೊಡು?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಈಯಿ ದಾಲಾ ಪಣಡ, ಇಂಚಿ ಬಲ...

॥ ಮಧು ಮಾಧವಿ – ಅಷ್ಟತಾಳೊ ॥

ಪಂಚವರ್ಣೊದ ಪೊರ್ಲ ಉರೆಕಿನ್ನಿಯಾದ್ ।
ಮೆಂಚುನ ಮೋಕೆದ ಪೊಣ್ಣ್ ನಿಕ್ಕಾದ್ ॥
ತಿಗಲೆನ್ ತೆರಕಾಯಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆ ।
ತೆಗ್‌ಲಡ್ ಮೋಕೆದ ಬೂರು ತಾನಿತ್ತೆ ॥

ಉಡಲ್‌ದ ಉಲ್ಲಾಸೊ ಯಾನೆಂಚ ಪಣಡ್ ।
ಕಡಲಾದ್ ಮಗ್ರುಂಡು, ಏರ್ತೆ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ॥
ಎಂಚ ಪಡೆಯ ಪೊಣ್ಣ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ರೂಪೊ ।
ಅಂಚಿಗ್ ಪಾರ್‌ಂಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪಾಪೊ ॥

ಗಮಸುನ ಕೇದಯಿ ವರ್ಣೊದ ಮೆಯಿತ ।
ಗಮಗಮಗಾದ್ ಬತ್ತಿನ ತುಂಬಿಯತ್ತ ॥
ಬೊಳೆರಮಾಣಿಗೊ ಲೆಕ್ಕೊ ಆ ಕಣ್ಣ ಪೊರ್ಲು ।
ನಲಿಪಿನ ಕುರೆಳವು ಬಯಕೆದ ಉರ್ಲು ॥

ಬಿಮ್ಮೊ ಕೇಪುಳ ಪಂದ್ ಮುತ್ತು ಕರಂಡ ।
ಒಮ್ಮೈತ್ ಪುದ ರಡ್ಡ್ ಎದೆಟ್ ಕುಳ್ಳೊಂದ ॥
ತುಡಿಯುನ ತೋಳುಗು ಈ ವಂಕಿಯಾಲ ।
ಸಡಂಗರದೊಡ್ಯಾಣೊ ಯಾನಾಪೆ ಬಲ್ಲ ॥

ದೇಬೆ, ಯಾನ್ ಪಂಡಿನಿ ಗೊತ್ತಾಂಡತ್ತ? ಗೊತ್ತಾಂಡಲಾ ಗೊತ್ತಾವಂದಿಲೆಕ್ಕೊ ಮಾಕಡೆ ಮಲ್ಪಡ. ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡ್ ಅಂಗ್ಯೆವೊಡ್ಡುದು ಕೇಂಡೊನ್ವೆ. ಈಲ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ಪುಲ!

ದೇಬೆ :

॥ ಅರಭಿ – ರೂಪಕ ॥

ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ ದಾಯೆಗ್ ಮಾಯೊದ ಸುಳಿಯಿತ್ತಿ ।
ಒಯಿಲ್‌ಗ್ ಎನನ್ ನೂಕ್ವಾರ್ ॥
ಮೆಯ್ಯಿದ ಸುಕೊಕಾತ್ರ ಗರತಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಇಂಚ ।
ಕಯ್ಯಾರೆ ಕಡ್ತ್ ಕೆರ್ಪಾರ್ ॥

ಕಂಡಾಣಿಯಡ್ವಿನ ಪೊಣ್ಣತ್ತ ಎನನಿಂಚ ।
ಗುಂಡಾಂತ್ರ ಮಲ್ಪರೆ ಈರ್ ॥
ಕಂಡ್‌ದುಣ್ಬಿನ ಸುಕೊ ಕಂಡಿತ ಬೊಡ್ಚೆಂಕ್ ।
ಗುಂಡಿಗ್ ದಾಯೆ ನೂಕ್ವಾರ್ ॥

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ಕೋಪ ಮಲ್ಪಡಯ!

॥ ಕಾಪಿ – ಅಷ್ಟ ॥

ಕೋಪ ಮಲ್ಪಡ ಪೊರ್ಲ ಪೊಣ್ಣೆ । ನಿನ್ನ ।
ರೂಪೊ ತುಡಾರ್‌ಗೇನ್ ಕಮ್ಮೆನದೆಣ್ಣೆ ॥
ಯೇಪೊಲ ನಿನ್ನವೆ ಗೇನ । ನನ ।
ಸೈಪಿ ಕಾಲೊದಮುಟ್ಟ ಈಯೆನ್ನ ಪೆರಣ ॥

ನ್ಯಾಯೊ ನೀತಿದ ಕತೆ ಪಣಡ । ಎಡ್ಡೆ ।
ಪಾಯೊಸ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಕಳೆವೆರೇರಾಂಡ?
ಮಾಯೊದ ಅರ್ಕಟ್ಟ್ ಮಾತ । ಈಯಿ ।
ದಾಯೆ ಪೋಡಿವ ಇಂದು ದೈವೊದ ಚಿತ್ತ ॥

ತೂಯಿನ ದಿನೊನೆ ಮರ್ಲಾಯೆ । ದಿನ ।
ಪೋಯಿ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಎಣ್ಣ್ ಎಣ್ಣ್ ಸುಣ್ಣಾಯೆ ॥
ಓಯೆನ್ನ ಮೋಕೆದಾರೆಂದ್ । ಲೆತ್ತ್ ।
ದೀಯೊರ ಬಲ ಪಿರ್ತಿದಾಲಿದ ಪಂರ್ದ್ ॥

ದೇಬೆ : ದನಿಕುಳೆ, ಆಣ್ ಆಣ್‌ಜೋವು ಇಜ್ಜಂದಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅನ್ಯಾಯೊ ಬೆನ್ಪರೆ? ಬುದ್ದಿ ಕೆಡಡೆ, ಗರತಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಕೊಯ್ಯಡೆ! ಎನ ಮಿತ್ತ್ ದಯ ದೀಲೆ, ಪೋಲೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಿನ ಮಿತ್ತ್ ದಯದೀದೇ ಬತ್ತಿನಾಯೆ ಯಾನ್! ಇಂದದೆ, ಈಯಿ ಒರೊ ಇಂಚಿ ಬಲ, ಪಣ್ಪೆ!

ದೇಬೆ : ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪಾಪ ಕರ್ಮೊಗು ದಾಯೆ ಅಂಗಲ್ಪು ಮಲ್ಪುವರ್?

॥ **ಹಿಂದೋಳ – ರೂಪಕ** ॥

ಒಲ್ತು ಬತ್ತಿನ ಬುದ್ದಿ ಮರ್ಲ್ ತೆಲಿಕೆ ತೆಲ್ತ್
ನಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಾರೆ ಇಂಚಿ?
ಕಲ್ತಿ ಕಲ್ಪಾಟ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ರಾವಣೆ ದುಂಬು ।
ಮಲ್ತಿನನ್ಯಾಯ ಪಿನಯರ ॥

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಹ್ಹಹ್ಹಹ್ಹ!... ಬಾರೀ ಕಲ್ಪಾಟದ ಪೊಣ್ಣುಯ ಈಯಿ! ಎಂಕ್ ರಾಮಾಯಣೊ ಪಂಡ್ ಕೊರ್ಪ! ಪುರಾಣೊಳೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ದೇವೆರ್‌ನಾಕುಳೇ ಪೊಣ್ಣುಲೆ ಬೆರಿಯೆ ತಿರ್ಗ್‌ದೆರ್. ಎನ್ನ ನಿನ್ನ ಕತೆ ಬುಡು!

ದೇಬೆ : ಅಂಚಿತ್ತಿ ಕತೆಟ್ ಎಂಕ್ ಇಷ್ಟ ಇಜ್ಜಿ ದನಿಕುಳೆ. ನಿಲೆದಾಂತಿ ಕಯೊಕು ಎನನ್ ನೂಕಾಡೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ತೆರಿಯೊಣು. ಆಣ್–ಪೊಣ್ಣನ ಉಳಯಿದ ಒಯಿಪಾಟದ ಸೂತ್ರೊಡೇ ಈ ಲೋಕದ ಆಟೊ ಪೂರಾ ನಡಪ್ಪುನೆ! ನನಾಂಡಲಾ ಈ ಉಳಮರ್ಮ ತೆರಿಯೊಲ್ಲ.

ದೇಬೆ : ಕೈಪತ್ತಿನಾರೆಗ್ ಏನಿಗ್‌ಲಾ ಯಾನ್ ರಡ್ಡ್ ಎಣ್ಣಯೆ ದನಿಕುಳೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಕೈಪತ್ತಿನಾಯೆ ಇತ್ತೊನಾಡ್‌ಯ ಕೈಸಾಂಗ್ ಲೆಕ್ಕೊ ಆಧಾರೊಗು! ನಿನ್ನ ಪಿರ್ತಿದ ಪರಿಪುಗು ಪಾಪು ಯಾನಾಪೆ.

ದೇಬೆ : ದನಿಕುಳೆ, ಇಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ದೋಸ ಕಟ್ಟಡೆ, ಪಾಪೊ ತುಂಬಡೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂದಯ, ಊರುದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಯಾನ್ ಮೋಕೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನೆ ಮಲ್ಲೆನಾ, ಈಯಿ ಓಕೊಣುನೆ ಮಲ್ಲೆನಾ? ಈತ್‌ಲಾ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುಜತ್ತ ಈಯಿ? ಈ ಊರುದ ತಿರ್ಲ್ ಪೊರ್ಲುನು ಬಸ್ತ್ ಬರ್ದ್‌ಕ್ ಪೂರಾ ನಮ್ಮವುಂದು ನನಲಾ ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಾ?

ದೇಬೆ : ಪೆರಣ ಪೋಂಡಲಾ ಯಾನ್ ಈರೆ ಲೆಪ್ಪುಗು ಅಂಚ ಓಕೊಣಾಯೆ ದನಿಕುಳೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆಂಡ್ ತೂಕೊ! ನಿಕ್ಕ್ ಇತ್ತೆ ಮನಸ್ಸ್ ಸರಿಕಟ್ಟ್ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಬುದ್ದಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ದ್ ಪುಂಡು ಪೋಕರಿಲೆಕ್ಕೊ ಬೆನ್ಪುನಾಯೆ ಯಾನತ್ತ್! ಪೊಣ್ಣು ತೆಲ್ತ್ ನಲ್ತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತಂಡನೇ ಪೊರ್ಲು. ಎಂಕ್ ಅಮಸರೊ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ! ನನೊರ ಬನ್ನಗ ಮನಸ್ಸ್ ತೆರಕಾಯಿ ಮಲ್ಪುಲ.

ದೇಬೆ : ದಮ್ಮಯ್ಯ ದನಿಕುಳೆ; ನನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಯಕೆಡ್ ಬತ್ತ್‌ರಡೆ! ಅಂಚ ಬರ್ಪುಂಡ, ಪನೀತ್ ಸಂಕಪಾಸಾಣ ವಿಸೊನು ಮುನ್ನಿಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ದುಂಬು ಕೊರ್ಲೆ. ಎಣ್ಣೆದ ಕಕ್ಕೊಡು ತಿಕ್ಕಿ ಕಿಲೆಂಜಿಯಾದ್ ಬದುಕ್ಕನೆಡ್ದ್ ಸೈಪಿನೆ ಎಡ್ಡೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಛೆ! ಅಂಚ ಪೂರ ಪಣಡ! ಇತ್ತೆ ನಿನಡ ಯಾನ್ ಪಾತೆರುಜಿ. ನನೊರ ಪಾತೆರ್ಪಾಯೆರೆ ಬರ್ಪೆ.

ದೇಬೆ : ಅಸರ್ ತಗ್ಗಾವುಜಾರ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಿನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬೇಸರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಆಸರ್ ತಗ್ಗಾವೊಡ? ಇತ್ತೆ ದಾಲಾ ಬೋಡುಂದಿಜ್ಜಿ; ಬರ್ಪೆ ಯಾನ್. (ಪೋಪೆ)

ದೃಶ್ಯೊ – ೮

[ಕಾಂತು ಮೂರ್ತೆದ ಬೇಲೆ ಮುಗಿತ್‌ದ್ ಬರ್ಪೆ. ಕತ್ತಿ ತೊಡಂಕ್ ಕುಜಿಲಿ ದೆತ್ತ್ ದೀಪೆ. ದೇಬೆ ಮೋನೆ ಬಾಡಾದಳ್.]

ದೇಬೆ : ಈರ್ ಈತ್ ಕಡೆಸಾಂಡ ಎಂಚ? ಯಾನ್ ಒರ್ತಿ ಮುಲ್ಪ ಮರತ್ತ ಪಾಪೆಲೆಕ್ಕೊ ಏತ್ ಪೊರ್ತು ಕುಳ್ಳೊನೊಡು? ಎಂಕ್ ಪೋಡಿಗೆಲಾ

ಆಪುಂಡು.

ಕಾಂತು : ದುಂಬು ಉರು ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್; ಇತ್ತೆ ಪೋಡಿಗೆಲಾ ಸುರು ಆಂಡ? ಅಪಗ ಈಯಿ ಒಂಜಿ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪು.

ದೇಬೆ : ದಾದೆಯೆ?

ಕಾಂತು : ಮೂರ್ತೆಗ್ ಪೋನಗ ಈಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಲ್ಲ. ದಿನೋಲ ಗುಡ್ಡೆ ಕಾಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದು ಬರ್ಕ.

ದೇಬೆ : ಈರೆಗ್ ದಾನೆ, ಈರ್ ಆಣ್ಜೋವು. ಈರೆಗ್ ಪೋಡಿಗೆ ಇಜ್ಜಿ. ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ತೆಲಿಪುವರ್. ಮುಲ್ಪ ಮುಟ್ಟೊಡು ನಿರೆಕರೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಪಿರವು ಮೆಯಿಟ್ ಗುಮ್ಮೆ ಗೂರುನ ಕಾಡ್. ಒರೊರ ಪಜ್ಜ ಪಗೆಲೇ ಪಿಲಿ ಕೊರೆಪುಂಡು!

ಕಾಂತು : ಪಿಲಿಂದ್ ಪಣ್ಣಾಗ ನೆಂಪಾಂಡ್. ಇನಿ ಯಾನೊಂಜಿ ಪಿಲಿನ್ ತೂಯೆ.

ದೇಬೆ : ಅಯ್ಯೋ ಒಲ್ಪಯೇ?

ಕಾಂತು : ಪಿಲಿಕ್ಕುಲು ಅಪಗಪಗ ತೂಯೆರೆ ತಿಕ್ಕುಜಾ? ಆಂಡ ಇನಿತ್ತವು ಸಾಧಾರಣದವತ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಅಡ್ಡ ಬಲಿಪ್ಪೆ. ಯಾನ್ ತಾರಿದ ಕುಬೆಟ್ ಇತ್ತೆ. ಒರೋನೆ ಕಾಡೇ ನಡಂಗುಲೆಕ್ಕೊ ಪಿಲಿತ್ತ ಅರ್ಬಟೆ ಕೇಣ್‌ಂಡ್. ತಿರ್ತ್ ತೂಪೆ, ಗೆಂಡದ ಒಂಜಿ ರಾಸಿಯೆ ರಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜೆಂಡ್. ಒಂಜಿ ಉರೆನ್ ಗಿಡರೊಂದು ಬಲಿಪ್ಪುಂಡು ಬಲಿಪ್ಪೆ! ಉರೆ ಉಸುಲು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೀರ್‍ಯೊಂದು ಪಾರುಂಡು.

ದೇಬೆ : ಪಾಪ, ಬಲಿಪ ಬಾಯಿಗ್ ಎರೆ ಆಂಡ ಉರೆ?

ಕಾಂತು : ಜೂವೊದ ಮರ್ಕೊಗು ಅವು ಪಾರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್, ಬುಕ್ಕೊ ದಾನಾಂಡ ಏರೆಗ್ ಗೊತ್ತು? ದಾನಾಂಡಲಾ ಬಲಿಪ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರಿ ಬೊಕ್ಕೊ ಬಚಾವು ಆಪುನೆ ಬಂಜ.

ದೇಬೆ : ಅಬ್ಬ! ನೆನೆಪುನಾಗನೆ ಎಂಕ್ ಕೈಕಾರ್ ಕುಂಬಾರುಂಡು. ಜೂವೊಗು ಸಂಚಕಾರೊದ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾಡ್‌ಗುಡ್ಡೆದ ಮೂರ್ತೆ ನಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಿಯೆ. ನಮ ಬಾರೆಬೈಲ್‌ದ ಬೂಮಿ ಸಾಗೋಳಿ ಮಲ್ಪುನೆಕೇ ಮನಸ್ಸ್ ಕೊರ್ಕ.

ಕಾಂತು : ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿ ಕುಲಕಸುಬುನು ಒರೋನೆ ಅಂಚ ಬುಡಿಯೆರೆ ಉಪಾಯೊ ಉಂಡಾ? ಗುತ್ತಾಯೊದ ಕಳಿ ಕೊರಿಜ್ಜಿಂಡ

ದನಿಕುಳೆಗ್ ಕೋಪ ಬರಾಂದ? ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ; ಈ ಪಿಲಿ ಬಲಿಪ್ಪೆರ್ ನಮನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುವ? ಅಂಚ ತೂಂಡ ಅವ್ವೇ ನಂಕ್ ಪೋಡಿದ್ ಪಾರುವ!

ದೇಬೆ : ದಾನ್ನೋ ಎಂಕ್ ಇತ್ತೆ ಇತ್ತೆ ಪೋಡಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ಕಾಡ ಪುಡೆತ್ತ ಊರೇ ಬುಡುದು ಬೇತೆ ಓಡೆಗಾಂಡಲಾ ಪೋಯಿಂದ್ ಒರೊರ ತೋಜುಂಡು.

ಕಾಂತು : ಈಲಾ ಕುಸಾಲ್ ಪಾತೆರ್ವನ ದಾನೆ? ಇತ್ತೆನೇ ಈ ಊರು ಬೊಡಿಂಡಾ ನಿಕ್ಕ್? ಈತ್ ಎಡ್ಡೆ ಬೂಮಿನ್ ಬುಡ್ದು, ಈತ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ದನಿಕುಳೆನ್ ಬುಡ್ದು ಓಡೆಗ್ ಪೋಪುನೆಯ?

ದೇಬೆ : ಊರುಲಾ ಎಡ್ಡೆ, ದನಿಲಾ ಎಡ್ಡೆನೇ...

ಕಾಂತು : ಇಂದ, ವಂತೆ ಕಾಲ ನಿಕ್ಕ್ ಉರು ಆವು. ಬರ್ಪಿ ವರ್ಸೊ ದೇವೆರ್ ಎತ್ತಾಂಡ ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಳ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ನಗ ನಿನ್ನ ಉರುಗಿರು ಪೂರಾ ಊರು ಬುಡ್ದು ಬಲಿಪ್ಪು, ತೆರಿಂಡಾ?

ದೇಬೆ : ಈರೆಗ್ ಏಪಲಾ ಕುಸಾಲೇ!

ಕಾಂತು : ಬುಕ್ಕೊ ದಾನೆ ಮೋಣೆ ಬಾಪಾದ್ ಗುಮ್ಮಲೆಕ್ಕ ಕುಳ್ಳೊಡ? ಹುಂ, ಅವುಪ್ಪಡ್ ಇನಿ ದಾಯ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ? ಬಡವಾಪುಂಡು ಎಂಕ್.

ದೇಬೆ : ಇನಿ ಗುಳ್ಳೊ ಪಾಡ್ದ್ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಕಾಂತು : ಅಂದ? ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್. ಯಾನ್ ಪಕ್ಕ ಮೀಯೊಂದು ಬರ್ಪೆ.

ದೇಬೆ : ಆವು, ಯಾನ್ ಗದ್ದವು ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ದೀಪೆ.

ದೃಶ್ಯೊ – ೯

[ಸೂತ್ರಧಾರೆಲಾ ನಟಿಲಾ ಬರ್ಪೆರ್]

ನಟಿ : ದೇಬೆ – ಕಾಂತುನಾಕ್ಲೆನ ಮೋಕೆದ ಸಂಸಾರೊನು ತೂಂಡ ಏರೆಗಾಂಡಲಾ ಸಂತೋಸಾವೊಡು, ಅತ್ತೆ? ಬಡಪತ್ತ್ ಆಂಡ ದಾನೆ? ಮೋಕೆಗ್ ಬಡಪತ್ತ್ ಉಂಡಾ?

ಸೂತ್ರ : ಅಯಿನ್ ದುಂಬು ಪಣ್! ಪಣವು ಪದ್ದೆಯಿ ಬೂಮಿ ಬದ್ಕ್‌ಡ್

ಸುಕೊ ಉಂಡುಂದು ಏತೋ ಜನ ಗ್ರೆಯಿತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲಾಪೆರ್. ಆಂಡ, ಮನಸ್ಸ್ ಒರ್ಮೈತ್‌ದ್ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡ್ ಬಾಳುವೆ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಸುಕ ಸಂಪೊತ್ತು ಒವುಗೆ? ಕಾಂತು – ದೇಬೆ ಅಂಚ ಪೊರ್ಲುಡೆ ತೆಲ್ತ್ ನಲ್ತ್‌ದ್ ದಿನ ಕಳೆಯೆರ್.

ನಟಿ : ಆಂಡ, ಗುರ್ಕಾರನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರಿನ ದೇಬೆಗ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಬುಕ್ಕೊ ಸುಕೊ ಉಪ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯನಾಂದ್ ಎಂಕ್ ಸೆಕ್ಕ್‌ಲಾ ಆಪುಂಡು.

ಸೂತ್ರ : ಇಂದೊಂಜಿ ಮೋಕೆದ ಕತೆಂದ್ ಯಾನ್ ದುಂಬೇ ಪಣ್ತೆತ್ತಾ? ಮೋಕೆಗ್ ಏತ್ ಮೋಣೆ ಉಂಡುಂದು ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡಾ?

ನಟಿ : ಈರೆನಾತ್ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯಂದ್. ಆಂಡಲಾ ಮೋಕೆದ ಕಮ್ಮೆನದ ಕೇದಯಿಟೇ ಮರಿತ್ತ ಬುಡಾರಂದ್, ಸುತ್ತಲಾ ಮುಳ್ಳುದ ಬಲ್ಲೆಂದ್ ತೆರಿವೆ ಯಾನ್. ಈತ್‌ನೆಟದ ಕತೆನ್ ತೂಂಡ ದೇಬೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಡಕ್ಕತ್ತರಿದುಳಯಿದ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಆಯಳ್‌ಂದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಸೂತ್ರ : ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಅಂಚನೇ! ಆಂಡನೇ ಅಂಚನೇಂದ್ ಎಂಚ ಪಣಡ್? ವಾ ಕತೆ ಎಂಚ ತಿರ್ಗುಂದು ಏರೆಗ್ ತೆರಿಯು?

ನಟಿ : ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಸೀರೆ ಉಡಿಗೆರೆ ಕೊರ್ದು ಮಂಗಟಾಯಿನ ಸಂಗತಿ ಕಂಡಣ್ಯಡ ದಾಯೆ ಪಂಡಿಜಲ್ ದೇಬೆ?

ಸೂತ್ರ : ಪಣೊಡುಂದು ಇತ್ತಳ್. ಆ ಸಂಗತಿ ಆಳೆ ನಾಲಾಯಿದ ಕೊಡಿ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬುಕ್ಕೊಲಾ ಅಯಿನ್ ಆಳ್ ನಿಂಗೊಂಡಾಳ್. ಪೊಣ್ಣ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಮರ್ಮೊ ಏರೆಗ್ ತೆರಿವು?

ನಟಿ : ಅವು ದಾನೆ ಅಂಚ ಪಣ್ಪರ್? ಅಂಚಾಂಡ ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಲೆಪ್ಪುಗು ಓಕೊಣ್ಯರೆ ತಯಾರಿತ್ತಳಾ ದೇಬೆ?

ಸೂತ್ರ : ಯಾನ್ ಅಂಚತ್ತ್ ಪಂಡಿನೆ. ಆತೊಂಜಿ ಉಪಕಾರೊ ಮಲ್ತಿ ದನಿಕುಳೆ ದೂರುನು ಆತ್ ಬೇಗ ಕಂಡಣ್ಯಡ ಪಣ್ಪುನೆ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಆಳ್ ಎಣ್ಣ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ದಾನ್ನೋ ಒಂಜಿ ವಿಷಗಳಿಗೆಡ್ ಆರೆಗ್ ಅಂಚಿತ್ತಿ ಅಂಗಲ್ಪು ಪುಟ್ಟುದುಪ್ಪು. ಬೊಕ್ಕ ತನನ್ ತಾನ್ ತಿದ್ದೊಣ್ವೆರೆಂದ್ ಪಿಂದಳಾ ದಾನ್ನ!

ನಟಿ : ಪಿಂದಳಾ ದಾನ್ನಾಂದ್ ಅರೆದಡೆತ ಪಾತೆರ ಪಣ್ಪರ್. ನಿಗಂಟ್ ಪಣ್ಯರೆ ಆಪುಜಾ?

ಸೂತ್ರ : ಆಟ ನಲಿಪಾವುನ ಸೂತ್ರೊ ಎನಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಎಂಕೇ ಆಟದ

ಕಡೆಕೊಡಿ ಪೂರಾ ಬುಡುಪಾದ್ ಪಣ್ಯೆರೆ ಆಪುಜಿ. ನಮ ಮಾತಾ ತೋಜಂದಿ ತಾಳೊಗು ನಲಿಪುನ ಆಟೊದ ಬೊಂಬೆಳತ್ತ? ಆಟೊ ಎಂಚಾಂಡಲಾ ನಡತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು.

ನಟಿ : ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದಾನಾಂಡ್? ದೇಬೆ ಪೆರ್ಗಡೆನ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗ್ ಬೂರ್‍ಯಾಳ ಮಿನಿ?

ಸೂತ್ರ : ಅವು ಪನ್ಪೆ. ಇತ್ತೆ ನಾಟಕೊದ ನಡುಟು ಒಂಜಿ ಅರ್ದ ಗಳಿಗೆ ಬುಡು ಸಮಯೊ ಬೋಡತ್ತ?

ನಟಿ : ದಾಯೆಗ್‌ಯೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ? ಉಣಸ್‌ನ್ ಅರ್ದೊಡು ಬುಡುದು ಊರು ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬರ್‍ಯೆರೆ ಪಿದಾಡುವೆರ?

ಸೂತ್ರ : ಅಂಚತ್ತ್ ನಾಟಕೊ ತೂಯೆರೆ ಪಾಕ ನಮೂನೆದಾಕ್ಲು ಬರ್ಪೆರ್. ಕೆಲವುದಾಕ್ಲೆಗ್ ನಡುಟು ಅಸರ್ ಬೇಸತ್ ಆಂಡ... ಇಡೆ ಬುಡೊಡತ್ತ?

ನಟಿ : ಅವುಲಾ ಅಂದ್.

ಸೂತ್ರ : ಅಕ್ಲ್ ಅಸರ್ ಬೆಸರ್ ತಗ್ಗಾವಡ್. ನಮಲಾ ವಂತೆ ಉಡಲ್ ಸಂಪು ಮಲ್ಪುಗ. ದೇಬೆನ ಲೆಕ್ಕೊ ಎಂಕ್ ದಾದ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀತ?

ನಟಿ : ಈರೆಗ್ ಎಂಚಿನೆಟ್ ಬಾರೀ ಇಷ್ಟನಾ ಅವು!

ಸೂತ್ರ : ಅವು ಪೂರಾ ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಪಾತೆರೊಡೇ ಪಾನಕ ಪರ್ಪಾವುನಾಳ್ ಈಯಿ! ನಿನಡ ಪಾತೆರ್ದ್ ಎನ ದೊಂಡೆದ ಪಸೆ ಆಜಿದ್‌ಂಡ್. ನೀರಾ ಪೇರಾ ಇತ್ತ್‌ನೆನ್ ಪರ್ಕ ಬಲಗೆ! (ಕೈ ಕೈ ಪತ್ತೊಂದು ಪೋಪೆರ್.)

– ಐನ್ ನಿಮಿಷೊದ ಬುಡುಪೊರ್ತು –

ದೃಶ್ಯೊ – ೧೦

[ಕತ್ತಲೆ : ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ದ್ ಒರೋನೆ ಬೊಬ್ಬೆ! "ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಸೂ ಪತ್ತ್‌ಂಡೋ ಸೂ! ಪಾರ್ ಬಲ್ಲೆ! ಬೈತ ಮುಟ್ಟೆ ಪೊತ್ತೊಂಡು! ಒರೊ ಪಾರ್ ಬಲ್ಲೆ! ನೀರ್ ಕಣಲೆ! ಚೇಪುಲೆ! ಕಿದೆತ್ತ ಮಾಡ್‌ಗ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಾರ್ ಬಲ್ಲೇ... ಮಾಡ್

ಜಾರಾಲೆ... ನೀರ್ ಚೇಪುಲೆ... ಇಲ್ಲ್‌ದ ಮಾಡ್ ತೂವೊನ್ಲೆ... ಬೈಪಣೆಡ್‌ದ್ ಎರ್ಲೆನ್ ಗಿರಿಪ್ಪುಲೆ... ಬೇಗ... ನೀರ್ ಚೇಪುಲೆ..." .... ಬೊಬ್ಬೆ ಗದ್ದಲೊ ಬಲಿಪಾಟ ತೂತ ಅಬ್ಬರೊ... ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಮೆ ಆಪುಂಡು... ವಂತೆ ಪೊರ್ತುದ ಬೊಕ್ಕ ಪೆರ್ಗಡೆಲಾ ತೈನಾತಿಳುಲಾ ರಂಗಸ್ಥಳೊಟು ತೋಜುವೆರ್.]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂದಯ, ಏರೆ ಕೆಲಸ ಆದುಪ್ಪು ಇಂದು?

ಜಾರು : ಏರೆನಾಂದ್ ಪನ್ಪುನೆ ದನಿಕುಳೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಬುಕ್ಕೊ ದಾನೆ ತನ್ನಾತೆಗೇ ಉಂಡಾಂಡ ಸೂ?

ಜಾರು : ಕಂಡೊಡು ದೀಯಿ ಸೂಟಾಣ್‌ದ ಕಿಟಿ ಮಿನಿ ಕರೆಗಾಳಿಗ್ ರಟ್ಟ್‌ಂಡಾ ದಾನ್ನ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆತ್ ದೂರ ಇತ್ತಿನ ಸೂಟಾಣ್‌ಡ್ದ್ ಕಿಟಿ ರಟ್ಟುನೆಂಚಯ? ಮಾಯಕೊಡ?

ತುಕ್ರೆ : ಒಂಜಿ ವೇಳ್ಯ ಇಂಚಾದುಪ್ಪು ದನಿಕುಳೆ...

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎಂಚಯ?

ತುಕ್ರೆ : ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಅಂಗಾರೆ ಅಂಗಾರೆ ಗುಳಿಗನ ಸವಾರಿ ಉಂಡತ್ತ್? ಆಯನ ಸೂಟೆದ ಕಿಟಿ ಮಿನಿ ರಟ್ಟ್‌ಂಡಾ ದಾನ್ನ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಈಯಿ ಒರೊ ಕುಳ್ಳುಂಬೆ! ಗುಳಿಗಗ್ ಕರಿ ತಿಂಗೊಳತ್ತ ಕೋರಿ ಕೊಯಿದ್ ಕೋಲ ಕೊರ್ನೆ? ಅತ್ತಂದೆ ಮೂಳೆ ಗುಳಿನಗ ಸವಾರಿ ಇಂದು ಪೊಸತ್ತ್? ಇಂದು ಏರೋ ಪಗೆಮಾನಿಳು ನಮ್ಮ ಪುಗೆ ತೂಯೆರೆ ಮಲ್ತಿ ಕೆಲಸೊ. ಅಲ್ಮಾನನೇ ಇಜ್ಜಿ!

ಜಾರು : ಎಂಕ್‌ಲಾ ಅಂಚನೆ ತೋಜುಂಡು ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆಂಡ ಆ ಪಗೆನಾಯಿಳು ಎಣ್ಣ್‌ನವು ಮಾತ್ರ ನಡತ್ತ್‌ಜಿ! ಇಲ್ಲ್ ಬದ್ಕ್ ಕದ್ಕೆ ದಾಲಾ ಸೂತ ಬಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಜತ್ತ್? ಸಾರ ಸೂಡಿ ಬೈ ಬೊಣ್ಯಾದುಪ್ಪು! ಕಿದೆತ ಮಾಡ್ ಪೊತ್ತುದುಪ್ಪು. ಆತೆ ಅತ್ತಾ? ಅಂಚ ಇಲ್ಲ್ ಪೊತ್ತುನಾಗ ಉಜ್ಜಾಲ್‌ಡುಪ್ಪಿ ದೈವೊ ಜುಮಾದಿ ಇಜ್ಜೆನಾ? ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಓಲೆಗಾತಿ ಮಮ್ಮಾಯಿ ಇಜ್ಜಳಾ?

ತುಕ್ರೆ : ಅತ್ತ ಬುಕೊ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವುಪ್ಪಡ್‌ಯ, ಇತ್ತೆ ಸೂ ಕೊರ್ದು ಬಲ್ತಿನ ಸೂಳೆಮಗೆ ಏರ್‌ಂದ್ ಪತ್ತೊಡತ್ತ್?

ಜಾರು : ಸೂ ಕೊರ್ನಾಗ ಎನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮಿನಿ ಬೂರ್ದುವೆಡ ಆಯನ್

ಪತ್ತ್‌ದ್ ಅಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟೆ ಬಿಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಚಿಮಿಣಿಗುದ್ದು ಗುದ್ದುದು ಪೊತ್ತುನ ಬೈತ ಬೊಂದೆಗ್ ತಳ್ಳುದುವೆ! ಕರಿಂಚಿದ್ ಪೋತುವೆ, ಕಂದೊಡಿ ಲೌಡೀಮಗೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಬುಡು, ನನಾಂಡಲಾ ಪತ್ತಂದೆ ಬುಡ್ಯರೆ ತೀರುವ?

ತುಕ್ರೆ : ಅವೆಂಚಲಾ ಬುಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ದನಿಕುಳೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಗತಿನ್ ಅಂಚನೆ ಬುಡ್ರ್ಂಡ ನಮ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಪಲ ದಾನೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಛೆ!... ಏರ್ನ ಬೇಲೆ ಆದುಪ್ಪು? ಎಂಕ್ ತರೆಕೇ ಪೋಪುಜಿ!

ಜಾರು : ದನಿಕುಳೆ ಎಂಕೊಂಜಿ ಅಲ್ಮಾನ, ಇಂದು ಆಯನವೇ ಜಂಬರ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಏರೆನಂಬೆ?

ಜಾರು : ಮುರಾನಿ ಎಂಕುಳು ಆ ತನಿಯನಾಡೆ ಪೋದಿತ್ತತ್ತೆ, ವಂತಿಗೆ ವಸೂಲುಗು? ಆಯೆ ವಂತಿಗೆ ವರಾಡ್ ಕೊರಂದೆ ಪೆದಂಬು ಪಾತೆರ್ದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ಲಾ ಈರೆನ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗು ನೆರ್ನಾಗ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪಿಸ್ರ ಬತ್ತ್‌ದ್, ಉಳಯಿ ಇತ್ತಿನೆನ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಬತ್ತ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ತಾರ್! ವಂತಿಗೆ ಕೊರ್ಪುಜೆಗೆನ ಆ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ದಾಯೆ?

ಜಾರು : ಹೂಂ, ಅಂಚ ತರೆ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಆ ಪಗೆ ಬೂಟ್ಯರೆ ಇಂಚ ಮಲ್ತೆನಾ ದಾನ್ನ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಆ ಕೋರಿಪಾಂಜಗ್ ಆತ್ ತಂಕ ಬರುವಂಬೆ, ನಮ ಜಾಲ್‌ಮುಟ್ಟ ಸೂ ದೀಯೆರೆ?

ತುಕ್ರೆ : ದನಿಕುಳೆ, ಎಂಕ್ ಇಂಚ ಅಂದಾಜಾಪುಂಡು... ಇಂದು ಒರಿಯನ ಅತ್ತ್, ರಡ್ಡ್ ಜನೊತ ಬೇಲೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತನಿಯೆ ಆ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯಡ ಗುಟ್ಟುಡು ಪಾತೆರೊಂದು ಇತ್ತಿನೆನ್ ಯಾನ್ ತೂತೆ. ಇರ್ವೆರ್‌ಲಾ ದಾನ್ನಾ ಮಸಲತ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೆರಿಯಂದಿಲೆಕ್ಕೊ ಈ ಗಾತಕೊ ನಡಪಾದುಪ್ಪೊಡು.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಹಾಂ, ಅಂಚ ಪಣ್ಪನಾ? ಕಾಂತು ಎಂಕ್ ಮಗ್ರ್‌ದ್ ಉಂತುವೆನಾ? ಆಯಗ್ ಜಾಗ್ ಕೊರ್ತೆ, ಮದ್ಮೆದ ಸಾಲ ಮಾಪಿ ಬುಡ್ತೆ... ಅಂಚಿತ್ತಿನಾಯೆ ಗಾತಕ ಮಲ್ತುರುವೆನಾ?

ಜಾರು : ಕಲ್ಜಿಗ, ಪಣ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ! ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಉಪಕಾರೊ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಉಪಜದ್ರ ತಪ್ಪಂದ್‌ಗೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಅಂದ್‌ಯ, ಪೇರ್ ಮೈತಿ ಕೈಕೇ ಕೊಡಪ್ಪುನ ಕಾಲ ಇಂದು! ಏರೆನವುಲಾ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಎಂಚ?

ತುಕ್ರೆ : ಅವು ಅಂದ್ ದನಿಕುಳೆ. ಎಡತ್ತ ಕೈನ್ ಬಲತ್ತ ಕೈ ನಂಬುನ ಕಾಲ ಅತ್ತ್ ಇಂದು!... ಎಂಕ್ ಅಲ್ಮಾನ ಬಲ ಆವೊಂದು ಬರ್ಪುಜಂಡು... ರಡ್ಡ್ ದಿನೊಡ್ದಿಂಚ ಕಾಂತು ಆವಡ್ ದೇಬೆ ಆವಡ್ ಇಂಚಿ ಬತ್ತ್‌ಜೆರ್ ತೂಲೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಕಾಂತುಗು ಉಸುಲು ಕೊಳ್ಪು ಬೂರ್ದು ಮೂರ್ತೆಗ್ ಪೋತಿಜೆಗೆ!

ಜಾರು : ಆಯಗ್ ಕೊಳ್ಪು ಅತ್ತ್, ಗುಳಿಗನ ಪೆಟ್ಟ್! ಇಂದು ಪೂರಾ ಬಾಕಿದಾಕ್ಲೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡುನ ಗೊಬ್ಬು! ಆ ಪೀಂಚೆಲಡ ಉಂಡು, ಪೊಡಿಮರ್ದ್!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಏರೆಡಂಬೆ ಗೊಬ್ಬುನೆ, ಬಲಿಪ್ಪುನ ಎದ್ರ್‌ಗ್ ಬರಿಂಕನ ಗೊಬ್ಬಾ? ಆಯಗ್ ನುಪ್ಪು ಪಿತ್ತಾದುಪ್ಪೊಡು; ಕಕ್ಕಾವೆ!

ತುಕ್ರೆ : ಆಯನ ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಮುಗಿದುಪ್ಪೊಡು! ದನಿಕುಳೆ ಸಾದಿಗ್ ಅಡ್ಡ ಬರ್ಪಿನಾಕುಳೆ ಕತ್ತಿಬೇರಾಂಡಲಾ ಒರಿಯುವ?

ಜಾರು : ಹಂ, ಏತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬೊಳ್ಯನೆಯಿಟ್ ಕುಜಲ್ ಒಯ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತ್! ಮಲ್ಲ ಮಣ್ಣ ಮುದಳೆ ಆಯೆ!

ತುಕ್ರೆ : ಪಗೆಲ ತೆಲಿಕೆ ಉಳಯಿ ಕೊಳಿಕೆ! ಛೆ! ಏರೆನ್ಲಾ ನಂಬ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ! ವಾ ಪುಂಚೊಡು ವಾ ಮರಿ ಉಪ್ಪುಂಡುಂದು ಎಂಚ ಪಣ್ಪುನೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅವು ಯಾನ್ ತೂಪೆ. ಪುಂಚೊಡ್ದು ಮರಿನ್ ಪಿದಾಡ್‌ಪಾವುನೆ ಎಂಚಂದ್ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯು!

ದೃಶ್ಯೊ – ೧೧

[ತುಕ್ರೆಲಾ ಜಾರುಲಾ ಪಾತೆರೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್]

ತುಕ್ರೆ : ದನಿಕುಳು ಪನ್ಪುನೆ ಸಮನೆ. ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯೆ ಜೂವೊಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಕಾಲ ದೇಬೆ ಆರೆಗ್ ದಕ್ಕುನ ಸಂಗತಿ ಇಜ್ಜಿ.

ಜಾರು : ಅಂಚನೆ ತೋಜುಂಡು! ಬೂಮಿ ಬದ್‌ಕ್ ಪದ್ದೆಯಿ ಕುಂಟುಳೆನ್ ಕಜವುಡ್ದುಲಾ ಕಡೆ ಮಲ್ಪುನಾಳ್ ಆಳ್.

ತುಕ್ರೆ : ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಕಲೆಂಬಿದುಳಯಿ ಕುಳ್ಳವೆಂದ್ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬರ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣತ್ತ್ ಆಳ್. ಅತ್ತ್‌ಯ, ಸೀರೆ ಪದ್ದೆಯಿ ಪಂಡ ವಾ ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಮರ್ಲಾವು! ಅಂಚಿತ್ತಿನಲ್ಪ ಊರುದ ಗುರ್ಕಾರ್ರೆಗ್ ಮೋಕೆದ ಮಣೆ ಕೊರಂದಿನ ಇಂಬಾಳ್ ವಾ ಅಮಸಾಂಡಿ ಪೊಣ್ಣುಯ!

ಜಾರು : ಇನಿ ಅತ್ತ್ ಎಲ್ಲೆ ಈ ಗಿಳಿ ಅರೆ ಮುಂಗ್ಯೆಡ್ ಕುಳ್ಳಂದೆ ಪೋವಾ? ಆಂಡ, ತುಕ್ರಣ್ಣ ನಮ್ಮ ದನಿಕುಳು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಮೂಜಿ ಬುಡೆದಿಯಾಡ್ಲೆನ್ಲಾ ಕಳೆಯೊಂಡೆರ್. ಇಂಬ್ಯೆರೆಗ್ ಪೊಣ್ಣೇ ಗಡಸುಜಾ ದಾನ್ನ?

ತುಕ್ರೆ : ಅವು ಅಂದ್‌ಯ ಪಣ್ಲೆಕೊ ದನಿಕುಳು ಮುಟ್ಟಿ ಜಕ್ಕ ಜವಂದಿ ಪೊಣ್ಣುಳು ಪೂರಾ ಮಣ್ಣಾದೇ ಪೋಪೆರ್! ದಾದ ಚೋದಿಗಾಂದ್ ತೆರಿಪುಜಿ.

ಜಾರು : ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ, ಪಾಕದಾಕ್ಲು ಮುಟ್ಟುಂಡ ವಿಸೊ ಮುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕೊ! ಇಜ್ಜಿಂಡ, ಮೂವೆರ್ ಬುಡೆದಿಯಾಡ್ಲೆನ್ ಕರಾವೊಣ್ಬೆರ? ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ಲಾ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಗಡಸುಜಿಯ!

ತುಕ್ರೆ : ಈ ಸರ್ತಿದ ಪೊಸ ಆಟೊ ತೂವೊಡಾತೆ! ಈ ದಾಲಾ ಪಣ್ ಮಾರಾಯ ಬುಕ್ಕೊ ಪೂರಾ ಸಮೊ ಈ ಕಂಡಾಣ್ಯಡ್ಪಿನ ಗರತಿ ಪೊಣ್ಣನ ಅಂಗಲ್ಪು ನೀತಿಯತ್ತ್‌ಂದ್ ಎಂಕ್ ತೋಜುಂಡು.

ಜಾರು : ನೀತಿಯ ಅತ್ತಾ ನಂಕ್ ದಾಯೆ? ನಂಕ್ ಆರ್ ಮಲ್ತಿ ಉಪಕಾರೊ ಏತಾವು! ಏತ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಸಾಂಕ್‌ದೆರ್ ನಮನ್! ಆರೆಡ್ದ್ ಸಗಾಯ ಪಡೆಯಿನಾಕ್ಲು ವಂತೆ ಜನನ? ನಂಕ್ ಪಂಡಿ ಬೇಲೆ ಪಾಡಿ ಉಣ್ಪು; ಕುರೆಪ್ಪೆರೆ ಪಂಡ ಕುರೆತ್ತ್; ತುಚ್ಯೆರೆ ಪಂಡ ತುಚ್ಯೆ!

ತುಕ್ರೆ : ಅವು ಅಂದ್ ಪಣ್. ಆಂಡ ನಮಲಾ ನರಮಾನಿ ಅತ್ತಯ? ನಮ ಉಡಲ್ದ ಉಳಯಿಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಸರದನಿ ಕೇಣುಜಾ?

ಜಾರು : ಅವು ದಿಂಜ ಕೇಣುಂಡು! ಅಂಚ ಕೇಣ್ಯೆರೆ ಪೋಂಡ ನಮ್ಮಂಚಿನಾಕುಳು ಬದ್ಕೆರೆ ಇಜ್ಜಿ!

ತುಕ್ರೆ : ಅವುಪ್ಪಡ್, ಇತ್ತೆ ಕಾಂತುಬ್ಯೆದ್ಯನ್ ದೆಪ್ಪುನ ಕುಸೆಲ್ ಎಂಚ?

ಜಾರು : ನಮ ಕೆರಿಲೆಕ್ಕೊ ಆಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಡ್ಡಗಾಯೊಡು ಆಯೆನೇ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕಾವೊಡು!

ತುಕ್ರೆ : ಎಂಚಯ ಅವು? ಎಂಕ್ ತರೆಕ್ ಪೋಪುಜಿ.

ಜಾರು : ಆಯೆ ತಾರಿಗ್ ಬಡ್ತುನ ಕೇರ್ಪುದ ಬಲ್ಲ್ ಕಡ್ತ್ದ್ ದೀಕ. ಕೇರ್ಪು ಜಾರ್ದ್ ಬೂರ್ದು ಮಂಡೆ ದರಿದ್ ಸೈಪೆ!

ತುಕ್ರೆ : ಅವು ಅಂದ್. ಆಂಡ ಸೈಪೆಂದ್ ನಿಗಂಟ್ ಎಂಚ? ಕೈಕಾರ್ ಪೊಳಿದ್ ಒರಿಯೆಡ?

ಜಾರು : ಒರಿಯೆಡಲಾ ಆಯಡ ಬುಕ್ಕೊ ದಾನೆ ಆವು? ರೆಂಕೆ ಪೊಳಿ ಪಕ್ಕಿ ಏತ್ ರಾವು?

ತುಕ್ರೆ : ಅವು ಸಮ! ಅಂಚನೆ ಬೇತೆ ಕುಸೆಲ್ ದಾನಾಂಡಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ ನಾಡ್ಗ. ಒಟ್ಟಾರೆ ದನಿಕುಳೆಗ್ ದೇಬೆ ತಿಕ್ಕುವಳಾಂಡ ತಿಕ್ಕಡ್!

ಜಾರು : ತಿಕ್ಕಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ಓಡೆ ಪೋಪಾಳ್? ಆಳಿತ್ತೆ ಲೇದ್ಂದ್ ಪಣಡ್, ತೋಳುದಡಿತ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಏತ್ ತೂಗುಂಡಲಾ ಓಡೆ ಪೋದು ಉಂತು?

ತುಕ್ರೆ : ಬಿಸಲೆಡಿತ್ತಿನ ಎಟ್ಟಿ ಓಡೆಗ್ ಲಾಗಿಯು?

ಜಾರು : ಹಾಂ, ಎಟ್ಟಿಂದ್ ಪಣ್ಣಾಗ ನೆಂಪಾಂಡ್! ನಮ ಗುಂಡಿಮೂಲೆದ ಕಂಡದ ಪುಡೆಟ್ ದೀಯಿ ಮೀನ್ದ ಕೂರಿನ್ ತೂದು ಬರ್ಕ. ಮುಗುಡು, ಮೊರಂಟೆ, ಕಿಜಾನ್ ಮಿನಿ ಬೂರ್ದುಪ್ಪು. ಆ ಮೆಯಿಟ್ ಎಟ್ಟಿಲಾ ಲಾಗ್ಯೊಂದು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಮೀನ್ದ ರೇಸ ಇಜ್ಜಂದೆ ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪೆ ಆತ್ಂಡ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನೊಟು...

(ಪೋಪೆರ್)

ದೃಶ್ಯೊ – ೧೨

ಮೇಳ ಪದ

॥ ತ್ರಿಪದಿ ॥ ತೋಡಿ – ಅಷ್ಟತಾಳ ॥

ತೋಜಂದೆ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮಾಯೊದ ಕೈಗುಣ ।
ತೋಜಾಪಿ ಮೈಮೆದ ದೈವೊನೆ । ನಡುಟುಂತು
ಬೀಜುಂಡು ಪೊತ್ತುನ ಜೀಟಿಗೆನ್ ॥ ೧ ॥

ಪೊರ್ಲುದ ತೋಟೊಗು ಅರ್ಲು ಗೆಂಡದ ಬರ್ಸೊ ।
ಕರ್ಲ್‌ಗ್ ಕಂತ್‌ದಿ ಕಾಮೊದ । ಪಗೆರಿಡ್
ನರ್ಲುಂಡು ಲೋಕೊನೆ ತಡೆವಂದೆ ॥ ೨ ॥

ಒರಿಯಗ್ ಕಣನೀರ್ ಒರಿಯಗ್ ಪನ್ನೀರ್ ।
ಒರಿಯನ ಇಲ್ಲಲ್ ಪುದ್ವಾರ್ । ಬುಕ್ಕೊರ್ಯೆ ।
ಬರೆಲುವೆ ಪಾರಿ ಪಣ್ಬುನೆ ಏರ್ ॥ ೩ ॥

ಪಾಯೊಸ ಪಾತ್ರೊಗು ಪೊಯ್ಯೆ ಪೇರ್‌ಗ್ ಪುಳಿ
ಪಾಯಾತಿ ಕಂಡೊಗು ಪಂಜಿಯಾದ್ । ಬೂರುನ ।
ಮಾಯೊದ ಪಜ್ಜೆ ತೆರಿಯಂದ್ ॥ ೪ ॥

[ಮೇಳದಕುಳು ತೆಲಾವೆರ್. ಪೆರ್ಗಡೆ ದೈವೊದ ಉಜ್ಜಾಲ್‌ದಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅರಿಕೆ ಮಲ್ತೊಣುವೆ]

ಸ್ವಾಮಿ ದೈವ ಜುಮಾದಿಯೆ, ಹಿರಿಯ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಡ್ದಿಂಚ ಈ ಕಾನ ಗುತ್ತುದಿಲ್ಲಳ್ ನಿಲೆಯಾತಿನಾಯೆ ಈಯಿ. ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಸಾಂಕಿ ಸಮ್ಮಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ದೈವ! ನಿನ ಕಲೆ ಕಾರ್ಣಿಕೊನು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ ಸುದಿಯಾವಂದ್. ನಂಬಿನಾಕ್ಲೆ ಬಾಯಿತಚ್ಚೆರೊಗು ಜಯಸಾರತಿ ಬೆಂದ್‌ದ್, ಪುಡಾಡ್‌ನಾಕ್ಲೆ ಪಚ್ಚಡೆದ ಕೋಡಿಡ್ ಸಾರ ವರಣ್‌ದ ಗಂಟಾದ್, ಬೆರಿಸಾಯ ಉಂತುದು ಗೇಲ್‌ದ ಕೋಡಿ ತೋಜಪಾವುನ ಮಾಮಲ್ಲ ಸತ್ಯೊ ಈಯಿ. ನಿನಡ ಈತೇ ಎನ್ನ ಅರಿಕೆ. ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯನ ಬುಡೆದಿ ದೇಬೆನ್ ಮಂಕ್‌ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಎನ ಕೈ ಸೇರಾದ್ ಕೊರ್‍ಯಡ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊಂಬುವಾಲಗೊ ಬಿರ್ದ್ ಬಲ್ಮಾಣೊಡು ಕೋಲ ಕೊರ್ಪಾವೆ. ಅಪ್ಪೆ ಮಮ್ಮಾಯಿಗ್ ಅವ್ವೇ ಬೇಳ್ಯೊಡು ಜೋಡು ಪಂಜಿ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಗೋಂದೊಳು ಪೂಜೆ ಕೊರ್ಪಾವೆ. ಈತ್ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಲೆ; ನಿಕುಳೇ ಗತಿ! (ಪುಡಾಡುವೆ).

ದೃಶ್ಯೊ - ೧೩

[ಕಾಂತುನ ಇಲ್ಲ್. ಕಾಂತುಲಾ ದೇಬೆಲಾ ನಿದೆರೊಂದುಳ್ಳೆರ್. ಕೋರಿ ಕಿಲೆಪುನ ಪೊರ್ತುರ್. ಪಕ್ಕನೆ ಕನೊಟು ಅರೆಬ್ಬಾಯಿ ಕೊರ್ದು ದೇಬೆ ಪುರೆಲ್ದ್ ಬೂರುವಳ್; ಪೋಡಿದ್ ಕುಂಬರ್‌ಬಳ್. ಈ ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ ಕಾಂತುಲಾ ಲಕ್ಕುವೆ.]

ಕಾಂತು : ದೇಬೆ, ದೇಬೆ, ದಾದಯ, ದಾದಯ ಉಂದು? ಇಂದ, ಇಂದು ಏರ್ ಯಾನತ್ತ?

ದೇಬೆ : ಆಂ, ಏರ್?... ಅಯ್ಯೋ ದೇವೆರೆ, ಇಂದು ಏರ್ ಈರಾ! ಇಂದು ನಿಜೊನಾ? ಈರ್ ಓಲುಳ್ಳರ್? ಯಾನ್ ಓಲುಳ್ಳೆ? ಈರ್ ಈಡೆ ಎಂಚ ಬತ್ತರ್?

ಕಾಂತು : ಎಲ, ದಾನಾಂಡ್‌ಯ ನಿಕ್ಕ್? ಎಡ್ಡೆಡೆ ನಿದೆರೊಂದಿತ್ತ? ಇಂದು ದಾದ ಸಂಗತಿ? ದಾಯೆ ಇಂಚ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆದ್ ತೂಪ? ದಾಯೆ ಇಂಚ ಕುಂಬರುವ?

ದೇಬೆ : ಅಪಗ ಈರ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋತುಜಾರ? ಅವುಲು ನಡತ್ತ್‌ನ ಪೂರಾ ದಾದ?

ಕಾಂತು : ಓಳೂ? ದಾದ? ನಿಕ್ಕ್ ದಾನ್ನಾ ಕನ ಕಟ್ಟ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಇಂದಯ ದೇಬೆ, ಎಡ್ಡೆನ ಎಸರತ್ತಾಲ ತೂಕೊ! ಎಂಚಿನ ಇಂದು ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಳೆ ಲೆಕ್ಕೊ!

ದೇಬೆ : ಎನ್ನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ ಕೇನ್ಪರಾ?

ಕಾಂತು : ದಾದಯ?

ದೇಬೆ : ಇನಿತ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನೆಕ್ ಈರ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ!

ಕಾಂತು : ದಾದ ಪಣ್ಪಾಯ ದೇಬೆ? ಇಡೀ ಊರೇ ಉಲ್ಲಾಸೊಡು ಕೆಡ್ಡೊಸದ ಬೋಂಟೆ ದೇರ್‍ಯೆರೆ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಯಾನೊರಿ ಇಲ್ಲಲ್ ಬಿರುಪಗೆರಿ ಕಟ್ಟ್‌ದೀದ್ ಕಾರ್ ಕುತ್ತ ದೀದ್ ಕೂರೊಂದು ಕುಳ್ಳೊನೊಡ? ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಇನಿ ಪಣ್.

ದೇಬೆ : ಇಂದೆ, ಇರೆಡ ಇನಿಮುಟ್ಟ ಹಟಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಾತೆರಿನಾಳತ್ತ್ ಯಾನ್. ಈರ್ ಪಂಡಿನ ಗೆರೆ ಮೀರ್‌ನಾಳತ್ತ್. ಆಂಡ, ಇನಿ ಮಾತ್ರ ಈರ್ ಪೋಯಿದ್ರಡೆ, ದಮ್ಮಯ! ಈರೆ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದು ನಟ್ಟೊನ್ವೆ.

ಕಾಂತು : ಎಲಾ ಕರ್ಮನೆ! ದಾನೆ, ದಾನೆ ಸಂಗತಿ ಪಣ್.

ದೇಬೆ : ದಾನೆ ಪಣ್ಯೆರೆಲಾ ಎಂಕ್ ತೋಜುಜಿ. ನಾಲಾಯಿ ಮಗ್ರುಜಿ. ಎಂಕೊಂಜಿ ಹಾಳ್ ಕನ ಕಟ್ಟ್ಂಡ್.

ಕಾಂತು : ಅಯ್ಯೊ ಮರ್ಲೆದಿ, ಅವು ದಾದನಾ ಪಿತ್ತೊದ ಉಪದ್ರೊ! ನಿಕ್ಕ್ ಕನ ಕಟ್ಟ್ಂಡ ಯಾನ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಯ?

ದೇಬೆ : ಎಣ್ಣ್‌ನಗ ಇತ್ತೆಲಾ ಎನ ಮೆಯ್ ಕೊಕ್ಕೆರುಂಡು; ತಿಗಲೆ ನಡುಗುಂಡು. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಕನ!

ಕಾಂತು : ಈಯಿ ವಾ ಪುಕ್ಕೆದಿಯ? ದಾದ ತೂಯ ಕನೊಟು, ಕೇಂಡ್ರ್‌ಗ!

ದೇಬೆ : ಕತ್ತಲೆ ಕಬಿದಿ ಕಾಡ್‌ದ ನಡುಟು ದೊಂದಿ ಪತ್ತೊಂದಿನ ಪತ್ತ್ ಪದಿನಾಜಿ ಕುಲೆಕುಳು ಮರ್ಲ್ ನಲಿಕೆ ನಲಿತೊಂದಿತ್ತ. ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಅಯಿಕುಳೆ ಸೊರೂಪನೆ! ಒರಿ ನರಮಾನಿ ಆ ಗೋಂದೊಳು ನಲಿಕೆದ ನಡುಟು ಇತ್ತೆ. ಆಯ ಮೋಣೆ ಪಂಜಿದ ಮೊಗ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೊಳ್ಳಿ ಪಿಸ್ಪಾಸಿಲು ಆ ನರಮಾನ್ಯ ತರೆ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಆಯ ಮಿತ್ತ್ ನಲಿಪ್ಯೆರೆ ತೊಡಗ್ಯೆರ್. ಅಕುಳೆ ತೆಲಿಕೆದ ಅಬ್ಬರೊಡು ಎನ ಕೆಬಿ ಕೆಪ್ಪು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೋಂಡು.

ಕಾಂತು : ಇಂದಯ ದೇಬೆ, ನಿಕ್ಲೆನ ಕುಟುಮದ, ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಕುಲೆತ ಉಪದ್ರೊ ಮಿನಿ ಉಪ್ಪೊಡು ನಿಕ್ಕ್! ಎಲ್ಲೆ ಬನ್ನಿಮಜಲ್‌ದ ಬಲ್ಯಾಯೆರೆ ಕೈಡ್ದ್ ಬಸ್ಮ ಪಾಡ್‌ಪಾಗ.

ದೇಬೆ : ಇಂಚಿ ಕೇನ್ಲೆ. ಕನ ಅಡೆಗೆ ಮುಗಿದಿಜಿ; ಗೋಂದೊಳ್ದ ಕಳೊತ ನಡುಟು ಬೂರಿನಾಯನ ಪಂಜಿದ ಮೊಗ ರಟ್ಟ್ಂಡ್; ನಿಜಮೋಣೆ ತೋಜಿಂಡ್. ನೆತ್ತೆರ್ದ ಜಳಕ ಆತಿನ ಆ ಮೋಣೆ... ಆ ಮೋಣೆ... ಈರೆನಾದಿತ್ತ್ಂಡ್!

ಕಾಂತು : ಹೊ! ಅಂಚ ನಿಕ್ಕ್ ಪುಕ್ಕು ಪುಟ್ಟುನೆ ಅತ್ತಾ? ಇಂದ, ಈಯಿ ಒರ ಮನಿಪ್ಪಂದೆ ಕುಳ್ಳುಜನ! ಕನ ಕಟ್ಟ್ಂಡ್‌ಗೆ! ಕನೊಟು ಬಂಜರ ಉಂಡುಂಡ ಬಂಜಿ ದಿಂಜುಂಡಾ? ಕನೊಟು ಮೀಂಡ ಕುಂಟು ಮಾಪೊಡ? ಕನೊಟು ಸೈತ್‌ಂಡ ಕಾಟೊಗು ಕಣಕ್‌ದ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ಪೊಡಾ? ದಾದ ಪಣ್ಪಯ ದೇಬೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಇಜ್ಜಂದೆ!

ದೇಬೆ : ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಕೋಡೆನೇ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಸೆಕ್ಕ್ ಕುಳ್ಳುದುಂಡು. ಕೋಡೆ ಬೊಳ್ಪುಗು ಯಾನ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಜಗಲಿಗ್ ಕಾರ್ ದೀನಗನೆ ನಮ ಪೊಸ ಕಳಿತ ಕುಜಿಲಿಗ್ ಕಾರ್ ದಂಟ್ರ್‌ದ್ ಪೋದು ಅವು

ಬೂರ್ದು ದರಿದ್ ಪೋಂಡು!

ಕಾಂತು : ಕುಜಿಲಿ ಪೋಂಡ ಪೋವಡ್. ಇಲ್ಲದ ಸನಿ ಕಳೆಯಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್! ಈಯಿ ಸೆಕ್ಕ್ ಮಲ್ಪಡ ದೇಬೆ. ಮುಡಿತ್ತಿ ಪೂ ಬಾಡಂದ್ ನಂಕ್!

ದೇಬೆ : ಆಂಡಲಾ ಎಂಕ್ ದೈರ ಬರ್ಪುಜಿ. ಕೋಡೆಡ್ಜಿಂಚ ಒಂಜಿ ಮರಕೊಡಪ್ಪೆಲಾ ಕೊಟ್ರುಪಾಡೊಂದುಂಡು! ಸಕಿನೊನು ಸಸಾರ ಮಲ್ಪಡೆ!

ಕಾಂತು : ಊರುದ ಬೋಂಟ್ರ್‌ನಾಕ್ಲು ಪೂರಾ ಬಲೆ ಬಲ್ಲ್ ಬಿರುಪಗೆರಿ ಕೋಲು ಕತ್ತಿ ಪತ್ತೊಂದು ಕೆಡ್ಡಸದ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೋಂಟೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ನಗ ಯಾನೊರಿ ಮುಲ್ಪ ಸಕಿನ ತೂವೊಂದು ಪೋಡಿದ್ ಪೆಪ್ಪೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಕಾಪ್ಯೆರೆ ಕುಳ್ಳುಂಡ ಎನನ್ ಪೊಣ್ಣು ಮೈಂದೆಂದ್ ಪಣಯೆರ? ಮುರಾನಿದ ಲೆಕ್ಕೊ ಕೊಳ್ಪು ಬೂರ್ದುಂಡ ಆ ಅಡ್ಡಿಯಾಂಡಲಾ ಪಣ್ಪೊಲಿ! ಇತ್ತೆ ಅವು ದಾಲಾ ಇಜ್ಜತ್ತ?

ದೇಬೆ : ಅಂಚ ಪೂರಾ ಪಣಡೆ...!

ಕಾಂತು : ಅಂಚಲಾ ಅತ್ತ್, ಇಂಚಲಾ ಅತ್ತ್! ಯಾನ್ ಪೋಪುನೇ ಪೋಪುನೆನೇ.

ದೇಬೆ : ಯಾನ್ ನನ ಎಂಚ ಪಣಡ್? ಈರೆಗ್ ಎನ ಉಡಲ್ದ ಸಂಕಡ ಎಂಚ ತೆರಿಯು? ದಾನೆ ಮಲ್ಪುಡ್ ಯಾನ್?

ಕಾಂತು : ಈಯಿ ಬೇತೆ ದಾಲಾ ಮಲ್ಪಡ! ಬೋಂಟೆದ ದಾಯೊದ ಮಾಸ ಕಣರ್ಪೆ. ಕೊಡಕ್ಕೆನ ಅರೆಪ್ಪು ಕಡೆದ್ ದೀಲ.

ದೇಬೆ : ಯಾನ್ ದಾನೆ ಪಣೊಡು? ದೈವೊನೇ ಕಾಪೊಡು; ಜೋಕೆಡ್ ಪೋದು ಬತ್ರ್‌ಲೆ.

ದೃಶ್ಯೊ – ೧೪

ಮೇಳ ಪದ

॥ ಕೇದಾರ – ಅಷ್ಟತಾಳೊ ॥

ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಕೆಡ್ಡಸದ ಗಾಳಿ ರುಮುರುಮು ।
ಬೀಜೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡೆ ಮೂಡಯಿಡ್ದ್ ॥
ಆಜಂದಿ ಬಾಜೆಲ್ ಗಾಳಿಗ್, ಭೂಮಿಗ್ ।
ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಸೂತಿಗಾತ್ಂಡ್ ॥

[ಮೇಳದ ಮುಕಾರಿಲಾ ಮೇಳದಾಕ್ಲುಲಾ ಬರ್ಪೆರ್.]

ಮುಕಾರಿ : ಇಂಚನೆ ದಿನೊ ಮಗ್ರೊಂದು ಪೋಂಡು. ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಪರ್ಬೊ ಬತ್ತ್ಂಡ್.

ಮೇಳದಾಯೆ : ಕೆಡ್ಡಸೊಗು ದಾನೆಣ್ಣ ವಿಶೇಷ?

ಮುಕಾರಿ : ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಯ? ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಮೂಜಿ ದಿನೊ ಕುಲಕಸುಬು ಬೆನ್ನಿಪನ್ನಿ ದಾಲಾ ಬೆನ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ!

ಮೇಳದಾಯೆ : ದಾಯೆಗಾತ್ರ?

ಮುಕಾರಿ : ನಮೊನು ತುಂಬೊಂದಿನ ಬೂಮಿಅಪ್ಪೆಗ್ ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಸೂತಿಕ. ಅಂಚಾದ್ ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಪಿಕ್ಕಾಸ್ ಗುದ್ದೊಳಿ ದಾಲಾ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕಂಡೊಗು ನುಗನಾಯೆರ್ ಜಪ್ಪುಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಗುಡ್ಡೆಡ್ದ್ ತಪ್ಪು ಪೆರೆಯೆರ್ಲಾ ತೀರಂದ್.

ಮೇಳದಾಯೆ : ಇಂದು ಎಡ್ಡೆ ಕತೆ ಆಂಡೆ! ಅಪಗ ಪೂರಾ ಜನ ಮನಿಪ್ಪಂದೆ ಇಲ್ಲ್‌ದುಳಯಿ ಕುಳ್ಳೊಂದು ಕಿಲೆಂಜಿ ದೇರುನೆನ?

ಮುಕಾರಿ : ಛೆ, ಛೆ! ಮೊಕ್ಕಡೆ ಕುಳ್ಳೊಂಡ ಪರ್ಬೊ ನಡಪುಂಡಾ? ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಟ್ಪ್ ಲೆಕ್ಕೊ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಬೋಂಟೆ ಬವರೊಗು ಜನಮಾನಿ ಸೇರ್ಸಾವೊಂದು ಸಡಂಗರೊಡು ಪಿದಾಡುವೆರ್. ಕಾಡ್ ಸೋವುದು ಬೋಂಟೆ ದೇರುವೆರ್. ಪಂಜಿ, ಕಡಮ, ಕಾಟಿ, ಉರೆಳೆನ್ ಕುತ್ತುದು ಬೆತ್ತ್‌ದ್ ಅಜಕಳ ಪಾಡ್ದ್ ದಾಯೊ ಪಟ್ಟೆರ್.

ಮೇಳದಾಯೆ : ಪಿಲಿ ಬಲಿಪ್ಪೆರೆನ್ ಕೆರ್ಪುಜೆರ?

ಮುಕಾರಿ : ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಕೆರಂದೆ ಬುಡ್ಪೆರಾ! ಆಂಡ, ಅವೆನ್ ಅಜಕಳ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಆಪುಂಡಾ? ಪೋವಡ್, ತಿನ್ಪಿ ಮುರ್ಗೊಳೆ ಮಾಸೊನು ಊರುಗು ಪೂರಾ ಕೊಟ್ಟ ದೀದ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಪರ್ಬ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಗೆಲ್ ಬಿರ್ದ್ ಬಳಸ್‌ದ್ ಬಂಜರ ಉಂಡು ತಿಂದ್‌ದ್ ನಲಿಪ್ಪುವೆರ್.

ಮೇಳದಾಯೆ : ಅಂಚಾಂಡ ಬಾರೀ ಬಿಗಿತ ಪರ್ಬೊ ಈ ಕೆಡ್ಡಸ!

ಮುಕಾರಿ : ಅತ್ತ ಬೊಕ?... ಅಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಗಾಳಿ ಮೂಡಯಿಡ್ದ್ ಬೀಜಿನಗ

ಮೇಳ : ಬೀಜಿನಗ...

ಮುಕಾರಿ : ಕಾನಗುತ್ತುದ ಪೆರ್ಗಡೆ ಊರುದ ಸೋವತೆರೆನ್ ಬೋಂಟ್ರ್‌ನಾಕ್ಲೆನ್ ಕೂಟು ಪಾಡೊಂದು ಪಿದಾಡ್ಯೆ; ಓಡೆ ಪಿದಾಡ್ಯೆ?

ಮೇಳ : ಓಡೆ ಪಿದಾಡ್ಯೆ?

ಮೇಳ : ದಾದ ಸನ್ನಾಯೊಡು ಪಿದಾಡ್ಯೆ?

ಮುಕಾರಿ : ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಾನೊಗು ಕಾಡ್ ಸೋವೆರೆ ಪಿದಾಡ್ಯೆ. ದಾದ ಸನ್ನಾಯೊಡು ಪಿದಾಡ್ಯೆ?

ಮುಕಾರಿ : ಬಲೆ ಬಲ್ಲ್ ಕತ್ತಿ ಕುಡಾರಿ ಗುದಿಗೆ ಅಣಸ್ ಉರುಳು ಸರಳ್ ಬಿರು ಪಗೆರಿ ಕಬೆಕೋಲು ಪತ್ತೊಂದು ಬೋಂಟೆದ ನಾಯಿಳೆನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪಿದಾಡ್ಯೆ. ಎಂಚ ಪಿದಾಡ್ಯೆ?

ಮೇಳ : ಎಂಚ ಪಿದಾಡ್ಯೆ?

ಮುಕಾರಿ : ಕೊಂಬು ಬಾಂಕೆ ದುಡಿ ತಂಬಡ ಬೆಡಿ ಗರ್ನಾಲ್‌ದ ಗೌಜಿಡ್, ನೆಲಮೂರಿ ಪೋಪಿಲೆಕ್ಕೊ, ಕಾಡೇ ಕುಂಬಾರುಲೆಕ್ಕೊ ಪಿದಾಡ್ಯೆ.

॥ ಬೇಹಾಗ್ – ಏಕತಾಳ ॥

ಕೆಡ್ಡಸ ಬೋಂಟೆಗ್ ಪಿದಡ್ಯೆರ್ ಜವಣೆರ್ ।
ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಾನೊಗು ಪೊಗ್ಗುದೆರ್ ॥
ಕಡ್ತಲೆ ಬಲೆ ಬಲ್ಲ್ ಕುಡಾರಿ ಬಿರುಪಗೆರಿ ।
ಪತ್ತೊಂದು ಜತ್ತೆರ್ ಸೋವತೆರ್ ॥

[ಮೇಳ ಉಳಯಿ ಪೋಪುಂಡು. ಪಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲೊ ಚೆಂಡೆದ ಶಬ್ದೊ... ಕ್ರಮೇಣ ನಿಧಾನ ಆಪುಂಡು.]

॥ **ಅಠಾಣ – ಅಷ್ಟತಾಳ** ॥

ಕೆಡ್ಡಸ ಬೋಂಟೆಡ್ ಮುಗ್ರೊಂಜಿ ಮಗ್ರ್ಂಡ್
ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಾನೊಡು ನೆತ್ತೆರ್ದ ಗೋಂದೊಳು ॥

[ಏಳೆಣ್ಮ ಜನೊ ಕಾಂತು ಬೈದ್ಯನ್ ತುಂಬೊಂದು ಬರ್ಪೆರ್. ಒಟ್ಟುಗು ಪೆರ್ಗಡೆಲಾ ಉಳ್ಳೆ. ಕಾಂತುನ ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಪುಣೊನು ಜಾಪೆರ್.]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ಓ ದೇಬೆ, ಓಲುಳ್ಳ, ಇಂಚಿ ಬಲಪ್ಪೆ!

ದೇಬೆ : (ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ್ ತೂದು) ದಾದ ಸಂಗತಿ ದನಿಕುಳೆ?... ಅಯ್ಯೋ ಇಂದು ಏರ್? ಹಾಂ... ದಾನಾಂಡಪ್ಪಾ ಎನ ದೇವೆರೆಗ್? ಅಯ್ಯೋ ದೇವೆರೆ... ರಾಮ ರಾಮಾ... ಅಯ್ಯೋ... (ಪುಣೊತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಬೂರ್ದು ಅರ್ಪಾಳ್.)

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ಸಮಾದಾನ ಮಲ್ತೊನು ಅಪ್ಪೆ! ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ತೊನು! ಬೋಂಟೆ ದೇರ್ನಾಗ ಪರಾಮೋಸಿ ಆದ್ ಪೋಂಡು! ಗಂಡಿಡ್ ಕಾತ್ ಉಂತೊಂದಿತ್ತಿ ಕಾಂತುನು ಗಾಯೊದ ಮಲ್ಲ ಗುಜ್ಜಾರೆಪಂಜಿ ತಾಡ್ದ್ ಬುಡುಂಡು. ಆತ್ ಆಲ್‌ಂಬವದ ಬೋಂಟ್ರೆ ಆಯೆ! ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಳಿ? ಯಮರಾಯೆ ವಾ ಗಂಡಿಡೆ ಎಂಚ ಬರ್ಪೆಂದ್ ಏರೆಗ್ ಗೊತ್ತು?

ದೇಬೆ : ಅಯ್ಯೋ ದೇವೆರೆ... ಎನ ಕರಿಯಣಿ ಕಡಿಂಡಾ? ಎನ ಕುಂಕುಮ ಅಳಿಂಡಾ? ಕಟ್ಟಿನ ಹಾಳ್ ಕನ ನಿಜ ಆಂಡಾ? ಓ ದೇವೆರೆ, ಇಂದು ಈರೆಗ್ ಪೊರ್ಲಾ? ಎಂಕ್ ನನ ಏರ್ ಗತಿ? ಅಯ್ಯೋ...

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ನನ ಬುಳ್ತುಂಡ ದಾನೆ ತಿಕ್ಕು? ಪೋಯಿ ಸೊತ್ತು ಬರುವಾ? ಸಬುರು ಮಲ್ತೊನು! ಇಂದು ಪೂರಾ ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಗೊಬ್ಬು ಅತ್ತಾ? ಎಲ್ಲೆ ನಮಲಾ ಅಂಚಿಗೇ ಸಂದ್ಯೆರೆ ಇಜ್ಜಾ?

ದೇಬೆ : ಓ ದೈವ ಜುಮಾದಿಯೇ, ಯಾನ್ ನಂಬಿನ ಈಲಾ ಇನಿಕ್ ಎನ ಕೈ ಬುಡಿಯನಾ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ಬುಳಿಪ್ಪಡಪ್ಪೆ, ದೈರ ಮಲ್ತೊಣು. ನಿನನ್ ಯಾನ್ ಬುಡ್ದು ಪಾಡಯೆ. ಈ ಪಾತೆರ ನಂಬು; ಪೋಡ್ಯಡ... ಅಂದಂಬೆ, ಆ

ಬೊಟ್ಟುದ ಕುಕ್ಕುದ ಮರ ಕಡ್ಪುಲೆ; ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗೊ ಕಾಟೊದ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ಪುಲೆ. ಇಂದಯ ಜಾರು, ನಿನ ಬೊಡೆದಿನ್ ಈಡೆ ಬರ್ಯೆರೆ ಪಣ್, ಪಾಪ ಈ ದೇಬೆಗ್ ಪನೀತ್ ಸಮಾಧಾನ ಪಣಡ್...
(ಪೋಪೆ – ರಂಗಸ್ಥಳೊಡು ಕತ್ತಲೆ.)

ದೃಶ್ಯೊ – ೧೫

ಮೇಳ ಪದ

॥ ಭೈರವಿ – ತ್ರಿವುಡೆ ॥

ಕಾಜಿ ಕರಿಯಣಿ ಕಳೆಯಿ ಸಂಕಡ ।
ಮಾಜಿದಿಜಿ ಆ ದೇಬೆ ಪೊಣ್ಣನ ।
ಆಜಂದಿನ ಬಾಜೆಲ್‌ಡ್ ಬೆಂಗ್‌ಡೆ । ಮೋಜಿಗಾರೆ ॥ ೧ ॥

ಬಯಕೆ ಬೂತೊಗು ದೂಪ ಪಾಡೊಂ– ।
ದಯಿಟೆ ಗುಮ್ಮೆಳೊಂದುಳ್ಳೆ ಪೊಣ್ಣಂ– ।
ಗಯಿಕ್ ಬೂರುನ ಗಳಿಗೆ ಕಾಪುವೆ । ಸೊಯೊನು ಕೆಟ್‌ದ್ ॥

[ಪೆರ್ಗಡೆ ದೇಬೆನ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬರ್ಪೆ]

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ದೇಬೆ! (ಉಳಯಿ ಮನಿಮಂಬು ಇಜ್ಜಿ) ಏರ್ ಉಳಯಿ?.. ಓಡೆ ಪೋತಾಳ್? ಛೆ! ಪೋಪುನೆ ಓಡೆ? ಉಳಯಿ ಉಪ್ಪೊಡು, ಬರುವಳ್. ಆಳೆನ್ ತೂವಂದೆ ಎನ್ನ ಕಣ್ಣ್ ನಾಡುಂಡು; ತೊಟ್ಟೊಣ್ಯರೆ ತೋಳು ತುಡಿಯುಂಡು. ಉಡಲ್ದ ಮೋಕೆ ಉರ್ಕಾರ್ದ್ ತಮೆಲುಂಡು. ಉಣಸ್‌ಡ್ ರೀತಿ ಇಜ್ಜಿ, ಪಾಸ್‌ಡ್ ನಿದ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ, ಎಣ್ಣ್ ಎಣ್ಣ್‌ದ್ ಸುಣ್ಣಾಯೆ... ದೇಬೆ, ಓ ದೇಬೆ!

ದೇಬೆ : (ಬತ್ತ್‌ದ್ ತರೆಕಂತ ಪಾಡ್ದ್ ಉಂತುವಳ್.)

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ಎಂಚ ಉಳ್ಳ?

ದೇಬೆ : ಎಂಚ ಉಪ್ಪುನೆ ದನಿಕುಳೆ, ನನ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ದಾನೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಅಂಚತ್ತ್ ದೇಬೆ, ನನಲಾ ನನಲಾ ಕರಗೊಂದು ಬೇಯೊಂದು

ಸೋ ಎಂದ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳೊನುನೆ ಸಮ ಅತ್ತ್. ಆಯನ ಎಣ್ಣೆ ನೀರ್ ಮುಗಿಂಡ್; ಲಕ್ಕೊಂದು ಪೋಯೆ! ಗುತ್ತುದು ಪೋಯಿ ಪೇರ್‌ಗ್ ಮುರ್ಯಡ್‌ದ್ ಪಲ ದಾನೆ ಪಣ್... ಇಂಚಿ ಕೇಣ್ ದೇಬೆ, ಮಾಯಿಡ್ ಇರೆ ತಾಲ್‌ದ್ ಬೋಳಾಯಿನ ಮರೊ ಸುಗ್ಗಿಡ್ ತೆಗ್‌ಲುಜಾ?

ದೇಬೆ : ಎನ ದೇವೆರ್ ಪೋಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಎನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಈ ಮರೊ ನನ ತೆಗ್‌ಲ್ಯರೆ ಇಜ್ಜಿ ದನಿಕುಳೆ. ಇಂದೊಂಜಿ ಬಜೀ ಕುದೆ! ಆರೆ ಒಟ್ಟುಗೇ ಸೈಯೊಡುಂದಿತ್ತೆ; ಆಂಡ...

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಸೈಪಿ ಪುಟ್ಟುಬಿ ಪಾತೆರ ನಮಡ ಉಂಡ ದೇಬೆ? ದೇವೆರೆ ನಿರ್‌ಪ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ನರಮಾನಿ ಬಾಳೊಡು. ದುಕ್ಕ ನಿಂಗ್‌ದ್ ಸಂತೋಸೊನು ಪುಟ್ಟಾವೊನೊಡು.

ದೇಬೆ : ಇಲ್ಲ ತುಡಾರ್ ತೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಸುಕ ಸಂತೋಸು ಓಲುಪ್ಪು ದನಿಕುಳೆ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಈಯಿ ಕರಿನನೇ ಎಣ್ಣುವ. ತುಡಾರ್ ತೆಕ್ಕ್‌ಂಡ, ಅಂಚನೆ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಕೂರೊಂದು ಕುಳ್ಳುನೆನ? ಪೆರಪ್ಪ ಎಣ್ಣೆ ಮಯಿತ್‌ದ್ ಪೊತ್ತಾಯೆರೆ ಆಪುಜ?

ದೇಬೆ : ಈರೆ ಪಾತೆರ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯುಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ತೆರಿಯಂದೆ ದಾನೆ? ನಿನ ಕಂಡಾಣಿ ಸೈತಿನಾನಿ ಯಾನ್ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆ, ನಿನನ್ ಬುಡ್ದು ಪಾಡಯೆ ಪಂಡ್‌ದ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಪನ್ಪುನೆ ಅವ್ವೇ, ನಿನನ್ ಏಪಲಾ ಯಾನ್ ಬುಡ್ದು ಪಾಡಯೆ! ನಂಬೊಣು!

ದೇಬೆ : ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆ, ಸಾಂಕಿನ ಸಮ್ಮಾಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಊರ್ದ ಗುರಿಕಾರ್ರ್ ಈರ್. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಈರ್ ಮಲ್ತಿ ಉಪಕಾರೊ ಏಪಲಾ ಮದಪ್ಪೆರೆ ತೀರಂದ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಈರೇ ಇತ್ತೆ... ಈ ಮುಂಡೆ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಕಣನೀರ್ ಕಟ್ಟಂದಿನ ಪೊಣ್ಣಡ ಇಂಚ ಪಾತೆರ್ವರೆ! ಈರೆಗ್ ಮನಸ್ಸಾಂಡಲಾ ಎಂಚ ಬರ್ಪುಂಡು?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದೇಬೆ, ನಿಕ್ಕ್ ನನಲಾ ಎನ ಮನಸ್ ಅರ್ಥ ಆತ್‌ಜಿ. ಯಾನ್ ಪಿಲಿ ಬಲಿಪ್ಪೆ ದಾಲಾ ಅತ್ತ್! ನಿಕ್ಕಾತ್ರ ಜೂವೊ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಪಿರ ಜಾರಂದಿನ ನಿನ ಮೋಕೆದಾಯೆ. ಈಯಿ ಎನ್ನ ಕನತ್ತ ಸೀಮೆದ ಗುರ್ಕಾರ್ತಿ! ಅಂಗಯಿದ ಪೇರ್‌ನ್ ಮುಂಗೈಡ್ ಕುಟ್ಟುದು ಕಳೆಯಡ!

ದೇಬೆ : ದನಿಕುಳೆ, ಇಂಚಲಾ ಉಂಡೆ? ಆಸೆ ತೂಪಾದ್ ಮೋಸ ಬೆನಡೆ! ಪೇರ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಬಜಿ ಕೊಜಂಟಿ ಯಾನ್...

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಏರ್ ಪಣ್ಣೆ? ಚೀಪೆ ಕಂಬುರ್ದ ಕೊಡಿಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಿದಿನ ತಿಗತ್ತ ಪಟ್ಟ್ ಈಯಿ! ದೇಬೆ, ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಣಡ..

॥ **ಅಭೇರಿ – ರೂಪಕ** ॥

ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಣಡಯ ಓ ದೇಬೆ ಎನ್ನಡೆ ।
ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ ಮಲ್ತ್ ಬಲ್ಲ ॥
ನೇಲ್ಯ ಗುರ್ಕಾರೆಯಾಂಡಲ ಮೋಕೆಡ್ ನಿನ್ನ ।
ಇಲ್ಲ್ ನಾಡ್ದ್ ಬತ್ತೆ ತೂಲ ॥ ೧ ॥

ಮೋಕೆದ ತೋಟೊದ ಮಯಿಲೆನ್ನ ಬೂಡುದ ।
ತೂಕುಜ್ಜಾಲ್‌ದ ಮಿತ್ತ ತುಡರ್ ॥
ಪಾಕ ಪಾತೆರೊ ದಾಯೆ ಲೋಕೊನೆ ಈಯೆಂಕ್ ।
ಓಕೊಣು, ಇನಿಯೆ ಪುದ್ವಾರ್ ॥ ೨ ॥

ದೇಬೆ

॥ **ಕಾನಡಾ – ಅಷ್ಟ** ॥

ಬೂಮಿಡ್ ಸುಕೊಟು ನಿರೆಪಿ ಕಾಲ ಮಾತ ।
ಆ ಮೆಯಿಕಾನಿಯೆ ಸಂದ್ ಮುಗಿದ್‌ಜ?
ಮಾಮಲ್ಲ ತೆಡಿಲ್‌ಡ್ ಕರೆಂಚಿದ ಪೋಯೆ ।
ಸ್ವಾಮಿ ಮೆಚ್ಚಂದಿ ಕಜ್ಜ ಬೆನ್ಪರ್ ದಾಯೆ? ॥

ದನಿಕುಳೆ, ಯಾನ್ ಈರೆಡ ಸೆರಂಗೊಡ್ಡುದು ನಟ್ಟೊಂದಿಜ? ಇಂಚ ಬರ್ಪುಂಡ ಒಂಜಿ ಚಿಟಿಕೆ ವಿಸೊ ಕಣತ್ತ್ ಕೊರ್ಲೆಂದ್ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತ್‌ಜೆನ? ಅಯಿನಾಂಡ್ಲ ಕೊರ್ಲೆ. ಇಂಚ ಪಣಡೆ. ಯಾನೊಂಜಿ ಸೈತಿ ಮರೊ! ಕುಬೆ ಜಾರ್‌ನ ಕಂಗ್ ಪಿಂಗಾರ ಬುಡುವಾ?

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಓ ಸಿಂಗಾರದ ಪೊಣ್ಣೇ ಅಂಚ ಪಣಡ...

॥ ಪುನ್ನಾಗವರಾಳಿ – ರೂಪಕ ॥

ಅಂಚ ಪಣಡಯ । ದೇಬೆ । ಇಂಚಿ ಬಲ್ಲಯ ॥
ವಂಚನೆದ ಪಾತೆರತ್ತ್ । ಸಂಚಿ ಬುಡುದು ಬೂಳ್ಯ ತಿಂದ್ – ।
ದಿಂಚ ಗಳಿಗೆ ಸುಕೊದ ಮೇಲ್ । ಮೆಂಚಿಡುಪ್ಪುಗೊ ॥ ೧ ॥

ನಿನ್ನ ಮುಡಿಕ್ ಪೊಸತ್ ಪುರ್ಪೊ । ಎನ್ನ ಕೈಟೆ ಮುಡಿಪ್ಪಾವೇನ್ ।
ಚೆನ್ನ ಪುರ್ಲೆ ನಲ್ತ್ ಬಲಯ । ಎನ್ನ ಅಂಗ್ಯೈಕ್ ॥ ೨ ॥

ಸೀರೆ ರವಕೆ ಪದ್ದೆಯಿಡ್ ಸಿಂ । ಗಾರ ಮಲ್ತ್ ಬೂಡು ಬದ್ಕ್
ಕಾರಮುದೆಲ್‌ಗರ್ಪಿಸಾದ್ । ಆರತಿ ಮಲ್ಪೆ ॥ ೩ ॥

ಮೂಡಯಿದ ಗಾಳಿಗೊರ್ಮೆ । ಆಡುಂಡು ಕಾಡ ಸೀಮೆ ।
ಓಡ ಪಾಯಿ ಬುಡುದು ಸುದೆಟ್ । ಮಾದುಂಡು ತೂಲ ॥ ೪ ॥

ಮೋಕೆ ಮೋವಂದ ಪೊಣ್ಣೆ, ಆನಿ ನಿನ ಕೈಟೇ ಎಂಕ್ ಪಿರ್ತಿದ ಕಳಿ ದಂಗಾದ್ ಕೊರ್ತ. ಯಾನ್‌ಲಾ ನಿಕ್ಕ್ ಮೋಕೆದ ಬಚ್ಚಿರೆಪೂಳು ಕೊರ್ದಿತ್ತೆ. ಆನಿಯೆ ಈಯಿ ಎನ್ನಾಳ್ ಆದ್ ಪೋತ!

ದೇಬೆ : ಈರ್ ಅಂಚ ತೆರಿಂಡಲಾ ಯಾನ್ ಎನ್ನಾರೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಎಣ್ಣುನ ಕಾಲ ಇಜ್ಜಿ ದನಿಕುಳೆ.

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಇಂದದೆ ದೇಬೆ, ಲತ್ತ್ ಪಿರಯದ ನಿಕ್ಕ್ ಲೋಕೊದ ಅಲ್‌ಂಬವ ದಾಲಾ ಇಯಾರಂದ್! ಈ ಲೋಕೊಡು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಏತ್ ಕತೆ ದಿನ ದಿನ ನಡಪುಂಡಾ ದಾನ್ನ! ಇಂದು ದಾಲಾ ಪೊಸತತ್ತ್!

ದೇಬೆ : ದನಿಕುಳು ದೇವೆರೆಗ್ ಸಮಂದ್ ಎಣ್ಣದ್ ಈತ್‌ನೆಟ್ಟ ಕೇಂಡೆ. ಕಣನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪಂಡೊಂಡೆ. ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿ ಕರ ಆವಯೆಂದ್ ಸಾರ್‌ದ್ ಪಂಡೆ. ಆಂಡ, ಎರ್ಮೆದ ಪುಡಿ ಕಕ್ಕೆಗ್ ತೆರಿಯುಜಿಗೆ! ಈರೆ ಮನಸ್ಸ್ ಕರಗ್‌ಜಿ. ಈರೆ ಕಾಮಾಲೆ ಕಣ್ಣ್ ಸೆಲಿಯಿಜಿ! ಈರ್ ನರಮಾನಿ ಅತ್ತ್ ರಕ್ಕಸೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ದಾನೆದೆ, ದಾನೆದೆ, ನಸೆ ಕೊಂರ್ಡ ಬಾರೀ ಮಿತ್ತ್ ಪೋಪ? ತರೆ ಕಡಪ್ಪ ಪಾತೆರ್ವ? ಗತಿಯಿಜ್ಜಂದಿ ಪೊಣ್ಣಗ್ ಒಂಜಿ ಗತಿ

ತೋಜಾಯೆರೆಂದ್ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ, ಮತಿಗೆಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕೊ ದಂಟ್‌ದ್ ಪಾತೆರ್ವ ಅತ್ತ?... ನಿಕ್ಕಾತ್ರ ಎನ ಬೂಮಿ ಬದ್ಕ್ ಬಾಗ್ಯ ಪೂರಾ ನಿನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ದೊರಿಪ್ಪರೆ ದುಂಬಾಯಿನ ಯಾನ್ ರಕ್ಕಸೆನ? ಅಪಗ ರಕ್ಕಸ ಬುದ್ದಿಯೆ ತೋಜಪಾವೆ. ಈಯಿ ಓಡೆ ಪೋಪ, ಯಾನ್ ತೂಪೆ!

ದೇಬೆ : ದಮ್ಮಯ ದನಿಕುಳೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ಬೊಡ್ಚಿ! ಸ್ವಾಮಿ ಬೂಮಿ ಮೆಚ್ಚಂದಿ ಕೆಲಸೊಗು ಜಪ್ಪಡೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ಎಡ್ಡೆಡ್ ಪಂಡ ಸಡ್ಡ್ ಮಲ್ತ್‌ಜ! ಯಾನ್ ಏರ್‌ಂದ್ ಪಿಂದ?

ದೇಬೆ : ಈ ಮುಂಡೆ ಮುಚ್ಚಿದಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ತೊಟ್ಬೊಣ್ಯರೆ ಬರ್ಪರೆ. ಈರೆಗ್ ಮೆಯಿಟ್ ಗೇನ ಉಂಡಾ? ಏರೆ ಕಂಗಣೊಡು ಏರ್ ಉಣ್ಯರೆ ಅಂಗಲ್ಪು ಮಲ್ಪುನೆ? ಈರೆ ಪಣವು ಪದ್ದೆಯಿಗ್ ಬಾಯಿ ಬುಡುಪಿ ಬುಡುಸೂಳೆ ಅತ್ತ್ ಯಾನ್!

ಪೆರ್ಗಡೆ : ನಿನ ಬೋಗಾರ್ ದುಕ್ಕ ಪೂರಾ ಕಟ್ಟ್‌ದೀಲ, ಕುತ್ತಟ್ಬೊಡು! ಇನಿ ಈಯಿ ಎನ್ನಾಳೇ ಸೈ! ಬತ್ತಿನವು ಬರಡ್. ಎನ ದೊಕ್ಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ನಿನನ್ ಬುಡ್ರಯೆ! (ದುಂಬು ದುಂಬು ಬರ್ಪೆ)

ದೇಬೆ : ಬುಡುನಾಯಿಲೆಕ್ಕೊ ಬಾಯಂಗಾದ್ ಬರ್ಪನಾ? ಇಂದಾ ಗುರ್ಕಾರಾ, ಎನನ್ ಮುಟ್ಟಡ, ಮುಟ್ಟ ಬರಡ, ಸಾರ್ದ್ ಪಣ್ಪೆ. ಕೇಣ್‌ಜಿಂಡ ನಿನ ಬಂಜಿನ್ ಬಿಚ್ಚಾವೆ! ನಿನ ಕರ್ಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ವೆ!

ಪೆರ್ಗಡೆ : (ಪರು ಕಡೆದ್) ದಾನೆ ಗಗ್ಗೆಲುವ ಪೊಣ್ಣೆ, ಏತ್ ಪಾರಿ ಪಂಡಲಾ ಬುಕ್ಕೊಲಾ ಬಾರಿ ಉರಿಮಾರಿ ಪೊತ್ತುವನಾ? ಎಲಲಲ, ಆತ್‌ಲಾ ಬಿಸ್ರಾತಿಗೆನಾ (ಪೊಟ್ಟ ಬಂಜಿ ಕುರ್ಕಾವೊಂದು ಪತ್ಯೆರೆ ಪೋಪೆ. ಪಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಗಗ್ಗರದ ಸಬ್ದೊ.)

ದೇಬೆ : (ಪೆರ್ಗಡೆನ ಕೈಡ್ದ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಬಲ್ತ್‌ದ್, ಗೋಡೆಡ್ ಅಕ್ಕ್‌ಡ್‌ದಿತ್ತಿ ತರ್ಕತ್ತಿನ್ ಒಯ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್) ಓ ದೈವ ಜುಮಾದಿಯೆ, ಒರಿಪುನಲಾ ಕರಿಪುನಲಾ ಈಯೆ! (ಕಡ್ಪುವಳ್ – ಗುರ್ಕಾರನ ದೋಲ ಬಂಜಿ ಬಿಚ್ಚಿದ್ ಕರ್ಲ್ ದೊರಿಯುಂಡು. ಆ...! ಎಂದ್‌ದ್ ಅರಬ್ಬಾಯಿ ಕೊರ್ದು ಪೆರ್ಗಡೆ ಮಗ್ರುವೆ. ನೆತ್ತೆರ್ದ ಓಕುಳಿ ಆಪುಂಡು!)
.... ಅಯ್ಯೊ ದೈಯೊನೆ... ದಾನಾದ್ ಪೋಂಡು? ಯಾನ್

ದನಿಕುಳೆನ್ ಕೆರ್ಯೆನಾ? ಕೆರ್ದೇ ಬುಡಿಯೆನ? ಮಾನಿ ಕೆರಿನ ಯಾನ್ ಈ ಊರುಡು ಬದ್ಕುನೆಂಚ? ಎನನ್ ಬುಡುವೆರಾ? ನೋತು ಕೆರಂದೆ ಉಪ್ಪೆರಾ?... ಎಂಕ್ ಊರು ಪಗೆ ಆಂಡ್, ನೀರ್ ನಂಜಾಂಡ್... ಓ ಜುಮಾದಿಯೆ, ಎಂಚಲಾ ಎನ ಮಾನೊನು ಒರತೆಕ್ ಈಯಿ ಒರಿಪಾದ್ ಕೊರಿಯ! ಈ ಜೂವ ನಿಕ್ಕೇ ಅರ್ಪಿತ ಆವಡ್... ನಿಕ್ಕೇ ಅರ್ಪಿತ ಆವಡ್! (ಕಸಕ್ಕನೆ ಕತ್ತಿ ಪಾಡೊನುವಾಳ್. ನೆತ್ತೆರ್ದ ಕುಳ ಮಗ್ರ್ರದ್, ಬೂರ್ದು ತೀರುವಳ್. ರಂಗಸ್ಥಳೊಡು ಕತ್ತಲೆ – ದುಕ್ಕದ ಸಂಗೀತೊ.)

ದೃಶ್ಯೊ – ೧೬

[ಸೂತ್ರಧಾರೆಲಾ ನಟಿಲಾ ಬರ್ಪೆರ್]

ಸೂತ್ರಧಾರೆ : ಅಂಚ ಜುಮಾದಿ ದೈವೊನು ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ತನ ಜೂವೊನು ಅರ್ಪಿತ ಮಲ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ದೇಬೆ ಆ ದೈವದ ಸೇರಿಗೆಗ್ ಸಂದ್ಯಳ್. ದೈವೊನೇ ಆಯಳ್. ಮಾಸ್ತಿಯಮ್ಮಂದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಆಳೆ ಕಲೆಕಾರಣಿಕೊ ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜುಮಾದಿ ಸಾನದ ಕೈತಳ್ ಮೂರ್ತಿ ಉಂತಾಯೆರ್. ಮಾಡ ಕಟ್ಟಾಯೆರ್. ಪೂಜಿತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಪೊಂಜೊವು ಬಾಲೆಳೆನ್, ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಳೆನ್ ಕಾತೊಣುನ ಮಾತಾಯಿಂದ್ ಪಣ್ಪಾವೊಂಡಾಳ್, ಮಾಸ್ತಿಯಮ್ಮ ದೇಬೆ.

ನಟಿ : ಜೂವೊಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಕಾಲ ಸುಕೊ ಕನತ್ತ ಪೊದಿಕೆ ಆಂಡ್. ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಸಂಸಾರೊದ ತಲ್ಮೆನದ ತಿಂಗೊಳ್ದ ಬಿಂಬೊಗು ಗ್ರಾಣ ಕಬಿದ್ ಪೋಂಡು! ಸೈತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಮಾಸ್ತಿ, ದೆಯ್ಯೊ, ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ಪೂಪೂಜನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸಾವಿರ ಮಂದೆ ಕೈಮುಗಿದ್ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ಸಂದಾವೆರ್! ಏತ್ ದೈವೊ ದೇವೆರೆನ ಕತೆತ ಉಳಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಣನೀರ್ದ ಒಸರ್ ಪರಿತೊಂದು ಉಂಡಾ ದಾನ್ನ!

ಸೂತ್ರ : ಅವು ದಾಲಾ ಪೊಸತತ್ತ್! ನಮ್ಮ ಜನೊ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿ ರಿವಾಜಿಯೇ ಅಂಚ! ಪತ್ತ್ ಮಂದೆ ಕೈ ಮುಗಿನಾಡೆ ನಮಲಾ

ಕೈ ಮುಗಿಪುಗೊ!

ನಟಿ : ಕೈ ಮುಗಿಪುಗ, ಆಂಡ, ಪೊರ್ಲೇ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಉರ್ಲಾಯಿನ, ಕಣನೀರ್ಡ್ ಕೈ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣ ಜಲ್ಮ ಸಂದಾಯ್ತು ಮಲ್ತಿನ ಬಡವೆದಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕತೆನ್ ತೂದು ಮನಸ್ಸ್ ಕರಗುಂಡು. ಪೊರ್ಲೆದಿ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ದೋಸೊಗು ಪೆರಣ ಕೊರೊಡಾದ್ ಬತ್ತಿನಾಯನ ಕತೆನ್ ತೂದು ಉಡಲ್ ನಡಗುಂಡು.

ಸೂತ್ರ : ಏರೆಗಾಂಡಲಾ ಕಣನೀರ್ ಒಸರೊಡೇ.

ನಟಿ : ಆಂಡ, ಚೆಂಡ್‌ನ್ಲಾ ಕಂಡೊನ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೇ ದಂಟ್‌ನ ದರ್ಬಾರೆ ಮಣ್ಣ್ ಮುಕ್ಕುದು ಪೋಯಿನೆಟ್ ಪನೀತ್ ಸಮಾಧಾನಲಾ ಆಪುಂಡು.

ಸೂತ್ರ : ತೂಲ, ನರಮಾನಿ ಏರ್‌ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆ ಅಥವಾ ದೇವೆರ್ ಆದುಪ್ಪುಜೆ. ಆಂಡ, ಒಂಜೋ ರಡ್ಡೋ ಅವಗುಣೊಲು ಎಂಚಿತ್ತಿ ಮಡಸ್ತನದ ನರಮಾನಿನಾಂಡಲಾ ಮಗ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೆಲಸಮ ಮಲ್ಪೆರೆ ಇಯಾರು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಲೋಕೊದ ಮೂಜಿ ದಿನೊತ ಗೊಬ್ಬು ಈತ್‌ಂದೇ ಪಣ್.!

ನಟಿ : ನಮ್ಮ ದೈವದೇವೆರೆ ಸಾನ, ದೇವಾಲ್ಯದ ಉಳಗುಂಡೊಡು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾಮೊದ ಕಣನೀರ್ದ್, ಚಲದ, ಮಚ್ಚರೊದ ಕತೆ ಏತೇತ್ ಅಡೆಂಗ್‌ದ್ ಉಂಡುಂದು ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪುನೆ ಎಂಚ?

ಸೂತ್ರ : ಅಯಿಕಾತ್ರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆಟೊನು ಜನವಾನಿ ಸೇರುನಲ್ಪ ಗೊಬ್ಬೊಡಾಪುಂಡು.

ನಟಿ : ಗೋಂದೊಳ್ ಪೂಜೆದ ಪರಕೆ ಪಂಡ್‌ದಿತ್ತೆ ಅತ್ತೆ ಗುರ್ಕಾರೆ, ಅವು ದಾನಾಂಡ್?

ಸೂತ್ರ : ಪಂಡಿ ಪರಕೆ ಏಪಲಾ ಬಾಕಿ ಒರ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿದೆ! ಪೆರ್ಗಡೆನ ಮರ್ಮಾಯೆ ಕಾನಗುತ್ತುದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಗಡಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆ ಪರಕೆನ್ ಸಂದಾಯೊ ಮಳ್ತೆ. ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಆ ಕಟ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೋಲಲಾ ಗೋಂದೊಳ್ ಪೂಜೆಲಾ ನಡತೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಲ, ಅಲ್ಪ ಕೋಲದಲಾ ಗೋಂದುಳ್ದಲಾ ಅಟ್ಟಣೆ ನಡತೊಂದುಂಡು. ಊರುನು ಕಾಪುನ ದೈವೊಳೆನ್ ಸುಗಿತೊಂದು ಆ ಮೆಯಿಕ್ ಪೋಯಿ.

ನಟಿ : ಆವು ಪೋಯಿ.

(ಪೋಪೆರ್ – ಗೋಂದೊಳು ನಲಿಕೆದ ದೃಶ್ಯೊಡು ನಾಟಕೊ ಕಡೆ ಸೇರುಂಡು.)

ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್‌ನ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆ ಮೋಯ ಮಲಯಾಳ. ಬರವು ಕನ್ನಡ ಪಾತೆರೊ. ಆಂಡ ತುಳುತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಎಚ್ಚಮೋಕೆ. ಅಮೃತೆರ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೭, ೧೯೩೫ನೆ ಇಸವಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಇಂಬೆರ್ ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿಸ್ ಸಾಲೆಡ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅನಂದಾಶ್ರಮೊಡು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಬುಕ್ಕೊ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿನ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಒಂತೆ ಸಮಯ ಮುಂಬಯಿಡ್ ಇತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡೊಡು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆದ್ ಕುಡ್ಲದ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುತ್ತೂರುದ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರಿಯೆರ್. ಅಲ್ಪ ಸುಮಾರ್ ಮುಪ್ಪ ವರ್ಸೊ ಕಾಲ ವಿಭಾಗೊದ ಮುಕ್ಯಸ್ತೆರಾದ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್ ಕನ್ನಡದ ಬೇಲೆದ ಒಟ್ಟುಗು ತುಳುತ್ತ ಬೇಲೆನ್ಲಾ ಮಲ್ತ್‌ನಾರ್. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ವರ್ಸೊ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ನಾರ್.

ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೂಟೊಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್, ತುಳು ಬಾಸೆ ಗಾತ್ರೊ ಎಡ್ಡೆ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆನಾರ್.

ಕನ್ನಡ ಬುಕ್ಕೊ ತುಳುಟು ಸುಮಾರು ೮೫ದಾತ್ ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. ಕಿನ್ಯಕತೆ, ಕಬಿತೆ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ನಾಟಕ, ಜಾನಪದ, ಅನುವಾದ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ನೃತ್ಯರೂಪಕ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಾದೆಲು, ವಿನೋದ ಕೋಶ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಕಾದಂಬರಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರೊಡು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್.

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಬೂಕುಲು : ತಂಬಿಲ, ರಂಗೀತ, ಗೋಂದೊಲು, ರಾಯರಾವುತೆ, ತುಳು ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ, ಕೊಡಿಮರ, ತುಳುನಾಡ ಕಲ್ಕುಡೆ, ಆಟೊ ಮುಗಿಂಡ್, ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಸಾದ, ಉಳ್ಳಾಲೊದ ವೀರ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಾ ದೇವಿ – ತುಳು ನಾಟಕ ಸಂಪುಟೊಲು, ಕಲೇವಾಲ– ಅನುವಾದೊ, ಬಾಮಕುಮಾರ ಸಂದಿ, ತುಳುಪಾಡ್ದನ ಸಂಗ್ರಹೊ, ಪೊಸಗಾದೆಲು–ಸೊಸಂತ್ರ ಗಾದೆಲೆ ಬೂಕು, ಎಳುವೇರ್ ದೆಯ್ಯಾರ್, ತುಳುವಾಲ ಬಲಿಯೇಂದ್ರ–ನೃತ್ಯರೂಪಕೊಲು, ಮದನಗ, ಪರಿಂಜಗುತ್ತು ದೇವಪೂಂಜ, ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ್ಯ–ರೇಡಿಯೊ ರೂಪಕೊಲು, ಸಿರಿ ಪನ್ಪಿ ಅಭಿನಂಧನ ಗ್ರಂತೊನು ಅರೆನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು, ಅಬಿಮಾನಿಲು ಅರೆಗ್ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಜೋಕುವಾರಸ್ವಾಮಿ–ಅನುವಾದಿತ ನಾಟಕೊ, ಅವಿಲು(೧೯೭೮), ತುಳು

ಬದುಕು(೧೯೮೪), ತುಳು ಪಾಡ್ದನ ಕಥೆಗಳು, ಬಾಮಾಕುಮಾರ ಸಂಧಿ(೧೯೭೮), ಕೊರಗರು(೧೯೭೮), ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಂದಿನ ಸಂಶೋಧನೆ(೧೯೧೫), ತುಳುಜಾನಪದದ ಕೆಲವು ನೋಟ(೨೦೦೭) – ತುಳು ಜಾನಪದೊ ಲೇಖನೊಲೆ ಬೂಕುಲು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ, ಘೋರ ಮಾರಕ (ಏಡ್ಸ್ ಸಂಬಂಧಿ ಯಕ್ಷಗಾನ), ಯಕ್ಷಾಂದೋಳ, ಯಕ್ಷತರು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಹಸ್ರಕವಚಮೋಕ್ಷ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾಯಲ್ಪ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಮರವಾಹಿನಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ತ್ರಿಪುರ ಮಥನ, ಅರುಣಸಾರಥ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಾಯಾವತರಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಮರವೀರದ್ವಯ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ, ಮಾರಿಷಾ ಕಲ್ಯಾಣ(೨೦೦೦), ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಕೊಡುಗೆ, ಮಹಾಕಲಿ ಮಗಧೇಂದ್ರ – ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದೊತ ಬೂಕುಲು, ಅಮರಶಿಲ್ಪಿ ವೀರಕಲ್ಕುಡ(೧೯೭೮), ಸಹಸ್ತ ಕವಚ ಮೋಕ್ಷ(೧೯೮೧), ಕಾಯಕಲ್ಪ(೧೯೮೨), ಅಮರವಾಹಿನಿ(೧೯೮೩) – ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು, ಪನ್ನೀರ್, ಸಿಂಗಾರ, ಆಟಿಕಳೆಂಜ – ತುಳುಭಾವಗೀತೆಲು, ಮಾಯೊದಪುರಲ್, ಮಲೆತ ತುಡರ್, ಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶನ, ಸುಗಿಪು ದುನಿಪು, ರಂಗನ್ ತೂಯನದೆ, ಪೂಪೂಜನೆ, ಪೂ ಪರಂದ್–ಭಕ್ತಿಗೀತೆಲು, ಎಳುವೆರ್ ದೆಯ್ಯಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಇತರ ನೃತ್ಯ ರೂಪಕೊ, ಅಪಾರ್ಥಿನಿ ಅರ್ಥಕೋಶ – ತುಳುತ ಬೂಕುಲು ಪ್ರಕಟೊ ಆತ್ಂಡ್.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಂಚನೆ ಯಕ್ಷಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೀರಿಕ್ಕಾಡು ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ್ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಂದೇಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ಕಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅಳ್ವಾಸ್ ನುಡಿಸಿರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬ, ವಿಶುಕುಮಾರ್ತಿಕ್‌ದ್ಂಡ್.

ಬೂಕುಲೆಗ್ ಸಂದಿನ ಪುರಸ್ಕಾರೊ: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಬುಕ್ಕೊ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ (ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ), ಆರ್ಯಭಟ (ಅಪಾರ್ಥಿನಿ) ಬುಕ್ಕೊ ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆ (ತುಳು ಪಾಡ್ದನ ಕಥೆಗಳು)

ಸನ್ಮಾನ: ಬಹರೈನ್ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ದುಬೈ ತುಳುಕೂಟ

ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ : ಅರೆನ ಸಾಹಿತ್ರೊದ ಬೇಲೆಗಾದ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿನ್ ಕೊರ್ದ್ ಸಮ್ಮಾನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್.

ಉಳ ತಿರ್ಲ್

೧೯೮೦ಡ್ ರಚನೆ ಆಯಿನ 'ಗೋಂದೊಳು' ನಾಟಕೊ ತುಳು ನಾಟಕೊ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗೇ ಪೊಸ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಕೊರ್‌ನ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಪಡೆತ್ಂಡ್. ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಬುಕ್ಕೊ ಜೀವನ ದರ್ಶನೊಲೆ ಕೊರಗ್‌ಡಿತ್ತ್‌ದ್, ಜನಪ್ರಿಯ ಸಿನೆಮೊಲೆ ಕುರ್ಡು ಅನುಕರಣೆದ್ದ

ಚಲ್ಲ್‌ಚಲ್ಲಾದಿತ್ತ್‌ನ ತುಳು ನಾಟಕ ರಂಗೊಗು ಪೊಸ ಸಾದ್ಯತೆಲೆನ್ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಈ ನಾಟಕೊ ಓದಿಯರ್ಲಾ–ತೂಪುನಂಚನೆ ಆದ್ ಜನೊಕ್ಲ್ ಒಪ್ಪುನವು ಇತ್ತೆ ಇತಿಹಾಸೊ.ತುಳು ಬಾಸೆ–ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆ ಪೊರ್ಲುನು ತೋಜಾವೊಂದು ಮಾನ್ಯನ ಸೊಬಾವೊದ ಸೂಸ್ಮೊ ಸಹಾನುಬೂತಿಪರ ಸನ್ನಿವೇಸೊನು ನಾಟಕೊ ಬಿನ್ನೊ ರೂಪೊಡು ತೊಜ್ಪಾದ್‌ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮುಲ್ಪದಕುಲೇ ಆದ್ ಪೋಯಿನ ಮರಾಠಿ ಮೂಲೊದ ಒಂಜಿ ಸಮುದಾಯೊ ತನ್ನೊ ಮೂಲೊನು ಕಾಪಾಡೊಂದು ಆಚರಿತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ನ ದಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ಗೋಂದೊಳು.ಶಕ್ತಿಪೂಜೆ ಗೋಂದೊಳು ಮುಲ್ಪ ದುಂಬರಿದ್ ಬರೊಂದ್ ವಿಸಿಸ್ಟ ನಾಟಕ ಅನುಬವೊನು ಕೊರ್ಪುನೆದೊಟ್ಟುಗೆ ರಡ್ಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮನ್ವಯೊದೊಟ್ಟುಗೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಳ ತಿರ್ಲ್ ತೋಜ್ಪಾವೊಂದುಂಡು. ಮೇಳೊ ಗೋಂದೊಳು ಪದೊ ಪನ್ಪುನೆದೊಟ್ಟುಗೆ ನಾಟಕ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಪಾರ್ತನೊ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನಾನೊ ಆಲಾಪನೆಡ್ದ್ ಸುರುವಾದ್ ಆಡೆಗೇ ಮುಗಿಪುನ ಪದ ನಿದಾನೊಡು ಸುರುವಾದ್ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಉಂತುಂಡು. ಅಪಗ ನಾಟಕನೊ ತೋಜಾವುನ ಮೈದಿಂಜಿನ ನಾಟಕ ಕ್ರಿಯೆ ಕಣ್ಣ್‌ದೆದುರು ಉಂತುಂಡು. ಪರಿಸರೊದ ಸಕ್ತಿಲೆನ್ ದೈವದೇವೆರೆನ್ ಸುಗಿತ್ತೊಂದ್ ಸೂತ್ರರೂಪೊಡು ನಾಟಕೊದ ಉಳತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಪೆರ್ಗಡೆನ ದರ್ಪೊ ದುರಂತೊ ಅಂಚನೆ ದುರಂತ ನಾಯಕಿ ದೇಬೆ ಗೊತ್ತುದಾಂತೆ ಸೈಪುನ ವೈಬವೊನು ಪತ್ತ್‌ದೀಡುಂಡು.'ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಬೋಂಟೆಡ್ ಪಂಜಿ ಮಗ್ರ್ಂಡ್‌ಯೆ' ಪನ್ಪುನ ಸಾಲ್ ಗೋಂದೊಳು ಪೂಜೆದ ಆಚರಣೆ ಬುಕ್ಕೊ ನಾಟಕೊದ ತಿರ್ಗ್ ತಿರ್ಲ್‌ಲ್ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟುಗೆ ತೋಜಾವುಂಡು. ಸಾಂದರ್ಬಿಕವಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ರಾಗ ತಾಳೊಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ನವು ಇಸೇಸೊ ಆದುಂಡು.

ಪಸರತ್ ಪೊಸತ್‌ದ ಇವೇಚನೆದ ಜೀವನ ಮೀಮಾಂಸೆದೊಟ್ಟುಗು, ದರ್ಪಿಷ್ಟೆರ್, ಸಮಯಸಾಧಕೆರ್, ಅಮಾಯಕೆರ್ ಇಂಚ ಬಗೆಬಗೆತ ಜನೊಕ್ಲೆ ಮನೋವೃತ್ತಿದ ದರ್ಶನೊ ಸಹೃದಯೆರೆಗಾಪುಂಡು. ಶ್ರೇಷ್ಟತೆದ ವ್ಯಸನೊನು ಮೆತ್ತೆನೊದ ದನಿಟ್ ಇರೋದಿಸವೊಂದು ದುಂಬರಿಪುನ ನಾಟಕೊ ಒಲ್ಪಲಾ 'ಇದಮಿತ್ಥಂ'(ಇಡೆಗ್ ಯೆತರು) ಇಂಚಿತ್ತಿ ತೀರ್ಪು ಕೊರ್ಪುನ ಹಾಂಕಾರೊನು ತೋಜಾವುಜಿ. ಮುಲ್ಪ ಒಲ್ಪಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಎಚ್ಚಗಾರಿಕೆ ತೋಜಿದ್ ಬರಂದ್. ಬದಲಾದ್ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯೊ ವ್ಯವಸ್ತೆ ಬುಕ್ಕೊ ಆರಾದನಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿದುಳಾಯಿ ಅಡೆಂಗ್‌ದಿತ್ತಪ್ಪುನ ಸೋಸನೆ–ಅಸಹಾಯಕತೆ– ಬಲಿದಾನೊಲೆ ಕಡೆಕ್ ಬಿರೆಲ್ ತೋಜಾವುನ ಬೂಕು ಪೊಣ್ಣು ಪರ ನಿಲೆಟುಪ್ಪುನವು ಗುಮನೊಗು ಬರ್ಪುಂಡು.ತುಳುಬಾಸೆದ 'ಪೊರ್ಲ್–ತಿರ್ಲ್' ಮುಲ್ಪ ಮನೋಹರವಾದ್ ಹೃದಯೊಗು ಅನಾವರನೊ ಆಪುಂಡು.

ಈ ನಾಟಕೊದ 'ಖಳನಾಯಕೆ' ಕಾನಗುತ್ತುದ ಪೆರ್ಗಡೆ. ಸಾಜವಾದ್ ಕಳೆಗುಟ್ಟುನ ಇಸೇಸೊ ಸೊಬಾವೊದಾಯೆ ಇಂಬೆ. ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ತೆದ ಪ್ರತೀಕವಾದ್ ಗುತ್ತುದ ಗತ್ತ್ ಗೈರತ್ತ್ ಮೆರೆವೊನ್ನ ಟೇಂಕಾರೊದಾಯೆ. ಆಡಂಬರೊ, ಪ್ರತಿಸ್ಟೆ, ಪೌರುಸೊ,

ಹುಂಬತನೊ, ಉದಾರತನೊ, ಕೋಪೊ, ಮೋಸೊ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಕುಡುಕತನ, ರಸಿಕತೆ ಬುಕ್ಕೊ ಬದ್‌ಕ್ದ ರಸಿಕತೆ ಇಂಬೆನ ಸ್ಥಾಯಿಬಾವೊಲು! “ಪೊಣ್ಣು ಮಣ್ಣ್ ಬದ್‌ಕ್ ಸುಖೊನೆಣ್ಣೊಂದು ಏಪಲಾ ಬಣ್ಣದುಣ್ಣೊಡು ನದ್ರ ಯೇರ್‌ಂದ್ ಮೆರೆಪುನ” ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊ ಇಂಬೆನವು. ಮನೆತನೊ-ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಒದಗಾವುನ ಮಾಂತ ಅನುಕೂಲೊಲೆನ್ ಗಳಸುನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಂಬೆಡ ಉಂಡು.ತೂಯರೆ ದರ್ಬುದಾಯನಂಚ ಮೆರೆಪುನ ಪೆರ್ಗಡೆ ಮೂಜಿ ಬುಡೆದಿಯೆರೆನ್ ಸಾಲ್‌ಸಾಲಾದ್ ಕಳೆವೊಂದು ಅದ್ರುಸ್ಟೊ ಇದ್ಯಾಂಡಲಾ ಮೋಹೊದ ಬಲೆಡ್ದ್ ಪಾರುನ ಸತ್ವ ಇತ್ತಿನಾಯೆಲಾ ಅತ್ತ್. ಆಯನವೇ ಗಿಲಿಟ್ ಪಾತೆರೊಗು ಮರ್ಲಾದ್ ಉಬ್ಬುನ ಕೊಬ್ಬುನ ಪೆರ್ಗಡೆ ಅವಿವೇಕಿಯಾದ್ ಕಾಂತುನ್ ಕೆರಿಯೆರ ದುಂಬರಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಆಯನ ಪೊಳ್ಳುನನೊನು ಲೆತ್ತ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಮುಗ್ದೊ ಪ್ರೇಮೊಡು ಕೊನೊಪುನ ಸಕ್ತಿ ಇಪ್ಪುನ ಕಾಮೊ ಪೆರ್ಗಡೆನಂಚಿತ್ತಿನಕ್ಲೆಡ ಚಂಡಿಯಾದ್ ಬದಲಾಪುನವು ಮನಸ್ ಮುದ್ದೆ ಆಪುಂಡು. ಕಾಂತು-ದೇಬೆನ ದಾಂಪತ್ಯೊ ಪದೊತ ಆಲಾಪೊ ಆಯನ ಕೆಬಿಕ್ ಕೇನುಜಿ. ಈ ಇಚಾರೊಡು ಆಯಗ್ ಅಪಖ್ಯಾತಿದ ಪೋಡಿಗೆ ಇದ್ದಿ.ಅಕೇರಿಗ್ ವ್ಯವಸ್ತಿವಾದ್ ಕೆರಿಯರ ಪಿರ ಜಾರುಜೆ. ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೇಬೆನ್ ದಕ್ಕಿಸವೊನು ಬರೊಟು ದೈವೊಗ್ ಪರಕೆ ಪಂಡೊನುನ 'ದಾರ್ಮಿಕಶ್ರೇಷ್ಟೆ' ಈ ಪೆರ್ಗಡೆ. ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ದೈವ ಸಾಯೊ ಆಯಗ್ ಒಲಿಯಂದಿನವು ತೂಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಸಮಾದಾನೊ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪೆರ್ಗಡೆಗಳ ಸಂತಾನೊ ಸಾವಿರೊ ಆದಿತ್ತಿನ ಆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಿಜೊಸ್ತಿನ್ ಎನ್ನ್‌ನಗ ಮೈ ನಡ್ಗುನವು ಸತ್ಯೊ.

ಕಾಂತು-ದೇಬೆಯೆರೆ ಪೊರ್ಲುದ ದಾಂಪತ್ಯೊ ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ಕರೆಂಚಿನ ದುರಂತೊ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದುಂಡು. ದನಿಕ್ಕುಲೆ ಬಗೆಟ್ ಎನ್ಮೆದಾತ್ ಸಂಸಯೊ ಬರಂದಿನ ನಿಸ್ಟಾವಂತೆ ಕಾಂತು ಅಮಯಾಕೆ ಆದ್ ದೇವೆನ್ ಒಪ್ಪಿಸವೊನ್ನ ಹ್ರದಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆದ ಮುಗ್ದ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪೆ. ನಿರಪರಾದಿ ಕಾಂತು ಪೆರ್ಗಡೆನ ಮೋಹೊಗು ಅಂಚನೆ ಜಾರು-ತುಕ್ರ ಪನ್ಪುನ ಪೆರ್ಗಡೆ ಪಾಳೆಯೊದ ಕರಟಕ-ದಮನಕೆರೆ ಜಾಡಿ ಪಾತೆರೊಗು ಬಲಿಯಾದ್ ಪುಣ ಆಪೆ. ಆ ಸೂನ್ಯೊನು ದಿಂಜಾಯೆರೆ ಪೆರ್ಗಡೆ ತಯಾರಾದೆ ಇಪ್ಪುವೆ! ಆಂಡ ತಾನ್ ಒಪ್ಪಿನ ಮೌಲ್ಯೊಡ್ದು ಪಿರ ಜಾರಂದಿನ ನಿಷ್ಟಾವಂತ ಪೊಣ್ಣು ದೇವೆ ಪೆರ್ಗಡೆನ್ ಕುತ್ತ್‌ದ್ ಕೆರ್ದ್ ಆಳಲಾ ಕುತ್ತೊಂದು ಸೈಪಲ್.ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ದೇವಿಯಾದ್ ಬುಡ್ಪುಳ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾಸತಿಯೆರೆ ಚರಿತ್ರೆಡ್ದ್ ನಮೊನ ಮಾಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುಟೊಲು ದಿಂಜಿದಿಪ್ಪುನೆನ್ ಲೇಖಕೆರ್ ತೋಜ್ಪಾವೆರ್. ಇಪ್ಪುನಗ ಬೇನೆ ಆದ್ ಬೆಯ್ತ್‌ನ ಪೊಣ್ಣುಲು 'ಕಾಯ ಬಿಟ್ಟು ಮಾಯಕ್ಕೆ ಸಂದು' ಪನ್ಪುನ ಸಕ್ತಿಸ್ವರೂಪೊದಾಳ್ ಆಪುನ ಇಚಿತ್ರೊಗು ಗುಮನೊನು ಪರಪಾವೆರೆ.ಪೆರ್ಗಡೆನ ತೈನಾತಿಲಾಯಿನ ಜಾರು ಬುಕ್ಕೊ ತುಕ್ರ ಆಯನ ರೋಚಕ ಲೀಲೆದ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಸಾಕ್ಷಿಲು ಸಮರ್ತೆರ್ ಅಂದಾಂಡಲಾ ಉಳ ಸರೊತ ಲೆಪ್ಪುಗು ಅಪಗೊರ ಇತ್ತೆ ಒರೊ ವಿಚರಿತೆರಾಯಿನವು ನಿಜೊ.ಬದುಕುನ ಕಲೆ ತೆರಿನ ಅಕುಲು ಈ ಲೆಪ್ಪುನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ ಗುಮನೊ ದೆಪ್ಪಂದೆ

ದುಂಬರಿಪೆರ್.ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ತೆಡ್ ಈ ಬಗೆತ ಸಮಯಸಾದಕೆರ್ ಇತ್ತ್‌ದೇ ಇಪ್ಪುವೆರ್.

ಅರ್ತೊಲು

ದೃಶ್ಯೊ ಒಂಜಿ : ಅಂಗಲ್ಪು = ಅಂಗಲಾಪು, ಅಂಗಲಪ್ಪು, ದಿಂಜ ಆಸೆ, ಅಮಸರೊ **ಗಾದೆ: ೧. ಅಂಗಲಪ್ಪುದಾಯಗ್ ಅಗೆಲ್ ಬಳಸಿಲೆಕ್ ಆಂಡ್,** ೨. ಅಂಗಲಾಪುಡು ಮರ್ಮಯೆ ಬನ್ನಗ ಮಗಳ್ ಪಿದಯಾವೊಡಾ; ಅಕ್ಲೆ ಬೆರಿಕ್ = ಅಕ್ಲೆನ ಪಿರವುಡೆ; ಆಟೊ = ನಾಟಕೊ; ಒತ್ತೆ ಕಾರ್ ಉಂತುನಿ = ಒಂಜಿ ಕಾರ್‌ಡ್ ಉಂತುನಿ; ಓಡು = ಬಣಲೆ, ಪೊದ್ದುನ ಓಡು; ಕಡೆಯಾಣಿ = ಕಡೆಕೀಲ್, ಸಡಾಣಿ; ಕುತ್ತಿ = ಗುತ್ತಿ, ಮರಕಡ್ತ್‌ನ ಬುಕ್ಕ ಒರಿಪುನ ಬುಡೊ, ಮೋಂಟು, ಮುಂಡು; ಕುರ್ಲರಿ = ಕುರ್ಲುನ ಅರಿ **ಗಾದೆ: ಉರಿ ಉರ್ದಾಲೊಡು ಅರಿ ಕುರ್ಲು;** ಗಿರಾಸ್ತೆರ್ = ಗ್ರಾಸ್ಥೆ, ಗ್ರಾಸ್ತೆ, ಗೃಹಸ್ಥೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪಂಗಡೊ, ಸಂಭಾವಿತೆರ್; ತಿರ್ಗ್‌ಮುರ್ಗ್ = ದುಂಬುಪಿರವು, ಸುತ್ತು ಗಳಸ್; ಪಗರಿ = ಬಾಣೊ, **ಗಾದೆ: ಬುಡಿ ಪಗರಿದ ಲೆಕ್ಕ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಪೋಪಲ್;** ಪತ್ತ್ ಮಂದೆ = ಪತ್ತ್ ಸಮಸ್ತೆರ್, ಮಹಾಜನೆರ್; ಪಿಜಿರ್ವೆರ್ = ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್, ಬೆರಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್; ಪೊರ್ತುಸಂತ್‌ಗೊಂತು = ಪೊರ್ತಾನಗ, ದುಂಬು ಪಿರವು ತೆರಿದ್; ಪಿನ್ಪಾವೊಡು = ತೆರಿಪಾವೊಡು, ಗೊಂತು ಮಲ್ಪೊಡು; ಬೂತಾಳಪಾಂಡಿ ಕತೆ = ದಿಂಜ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪನ್ಪುನ ಅರ್ತೊ, ಓಬಿರಾಯನ ಕಾಲೊದ; ಮರ್ಲ್ ಮರ್ಗಿಕಚ್ಚಾಡ್ = ತರೆ ಬುಡದಾಂತಿನ ಬೇಲೆ; ಮದಿಪು ಮಲ್ಪು = ನಿಚ್ಚಯೊ ಮಲ್ಪು, ಸಂಕಲ್ಪೊ ಮಲ್ಪು; ಮಾಡ = ಬೂತೊದ ಗುಡಿ; ಮುಂದಿತ್ಯ = ಎದುರು ಭಾಗೊಡು; ಮೂಜಿ ಕೆಲೆಪು ಕೆಲೆಪು = ಅಟ್ಟಹಾಸೊ ಮಲ್ಪು, ಮೂಜಿ ಅಮಾಸೆ ಕರಿಯಂದಿನ ಕಾರ್ಬಾರ್; ಸಂದಗ = ಪರಿಕರೊಲು, ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನ ಸಾಮಗ್ರಿ; ಸಲಂತ = ಸಮ್ಮತೊ, ಒಪ್ಪಿಗೆ; ಸಾಮಾಳಿಗೆ = ಸಾಬೀತ್; ಸುಬಗೆ = ಯೋಗ್ಯೆ, ಸಬ್ಯೆ, ಸಜ್ಜನ; ಸೋಲು ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಗ = ಕೈ ದೇರ್ತ್‌ದ್ ನಮಸ್ಕಾರ ಸಂದಾಗ.

ದೃಶ್ಯೊ ರಡ್ಡ್

ಅರಿಯೆಡ್ದ್ = ಹರಿವಾಣೊಡ್ದು, ಸಂಚಿಡ್ದ್; ಅಸಕ್ಕು = ಉದಾಸೀನ, ಬೇಜಾರೊ; ಆಡಂಬರ = ಪೆರ್ಮೆ, ಡಂಬಾಚಾರೊ; ಇಡೆ = ಆಯಕಟ್ಟ್‌ದ ಜಾಗೆ; ಉಂಗಿಲ ಪಾಡ್ಯ ಉಂಗಿಲ ದೆಪ್ಪೊಲಿ = ಪೊರ್ಲುದ ಮೈಕಟ್ಟ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಪುಗರ್ತೆ; ಉರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿ = ಜಿಂಕೆದ ಕಿನ್ನಿ; ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಾಕ್ಲು = ಸೇವಕೆರ್, ಬೇಲೆದಕುಲು; ಕಡ್ಯಜಾಲ = ಕೊಡಪಾನೊ ಜಪ್ಪಾಲ; ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟುನ = ಪಗೆನ್ ಮಸೆಪುನೆ; ಕರಕೈಲ್ = ಪಾತ್ರೆ ಪಗಡಿ; ಕೈಕಂಜಿ = ಪೆತ್ತ ಎರ್ಲೆಗ್ ಕೈಕಂಜಿ ಪನ್ಪೆರ್, ಕಾಲ್ನಡೆ; ಕೊಂಡಾಟೊದ ಕುಟ್ಟಿ = ಕೊಂಡಾಟೊದ ಬಾಲೆ; ಗುತ್ತಾಮಾದವು = ವಾಡಿಕೆದ ಕಳಿ; ತಲಾತೆರ್ = ಬರಿಕ್

ಜಾರ್‌ವೆರ್; ತಾರಿ = ಕಳಿ ದೆಪ್ಪುನ ಮರ, ಈರೊಳ್ ಮರ; ತೂರಿ = ಮಣ್ಣ್‌ದ ಎಲ್ಯ ಕರ, ಮಗಪು; ದಂಗಾಲ = ಮೈತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಲ; ದರ್ಬಾರೆ = ದರ್ಬಾರ್‌ಗಾರೆ; ನಾಚಿಕೆ ಪೇಚಿಕೆ = ಮಾನೊ ಮರ್ಯಾದಿ, ಲಜ್ಜೆ ಮಾನದಿಕೆ; ನೀರ್ ಸಿರ್ದು = ಕುತಂತ್ರ ಮಲ್ಪು; ನಟ್ಟೊನ್ಯಾಳ್ = ಮನಪೂರ್ವಕವಾದ್ ದೆತೊಂಡಾಳ್; ಪುಣುಂಗುದ ಪುಚ್ಚೆ = ಪುರುಂಗು ಪುಜ್ಜೆ; 'ಪೊಣ್ಣು ಮಣ್ಣ್ ಬದ್‌ಕ್ ಸುಖೊನೆಣ್ಣೊಂದು ಯೇತ್‌ಲ ಬಣ್ಣದುಣ್ಣೊಡು ಸಕ್ರಯೇರ್‌ಂದ್ ಮರೆಪುನ'; ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್ = ಸೊಬಗ್, ಚೆಲ್ವು, **ಗಾದೆ: ಪೊರ್ಲುಗು ಮರ್ಲಾದ್ ಉರ್ಲುಗ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡೆ;** ಬಳ್ಳ = ಅಳತೆದ ಮಾಪನೊ, ಒಂಜಿ ಬಳ್ಳ ಪಂಡ ರಡ್ಡ್ ಸೇರ್ ಆಪುಂಡು; ಬಿಗಿತ್ತ = ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ, ಸಿಸ್ತು, ನಿಯಮೊ; ಪರಮಾಶಿ = ಪರಮೋಸೊ, ತತ್ತ್‌ದ್, ತೆರಿಯಂದೆ, ಪ್ರಮಾದೊ; ಮರಿತ್ತಕಿನ್ನಿ = ಜಾತಿ ನಾಗನ ಕಿನ್ನಿ, ಎಡ್ಡೆಮರಿತ ಕಿನ್ನಿ; ಮಲ್ಲಮಾರಿ ಲಕ್ಕಿನಾಯೆ = ಸಾವು ಕೈತಲಾಯಿನಾಯೆ; ಮುಂದಿಲ್ = ಇಲ್ಲ್‌ದ ಎದುರು, ಜಾಲ್; ಮೇಲಾಂಜಿಕೆಗಾರೆ = ನೀತಿಗಾರೆ; ರೆಂಕೆ = ರೆಕ್ಕೆ; ಸನ್ನಿ = ಅಪಸ್ಮಾರ ರೋಗೊ; ಸನ್ನಿಜ್ಯ = ಸಾನಿದ್ಯೊ; ಸೆಡಿಂಡ = ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ ಹಾಕ್‌ಂಡ, **ಗಾದೆ: ರಟ್ಟೆಗ್ ಸೆಡಿಂಡ ನೆತ್ತೆರ್ ರಟ್ಟು.**

ದೃಶ್ಯೊ ಮೂಜಿ

ಅಂಚೆಂಚಿ ಮಿಸ್ಕೆರೆ = ಆಪೆಡ್ಡ್ ಈಪೆಕ್ ಪೋಯೆರೆ; ಅರ್ತಿದ ಪೂ = ಏಪಾಂಡಲಾ ತಿಕುನೆ, ಅಪೂರ್ಪೊಗು ತಿಕುನೆ; ಕಜ್ಜ = ಕಾರ್ಯೊ, ಕರ್ಣಕುತ್ತಮಗ್ರ = ತರೆತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ಲಾಗೊ ಪಾಡ್; ಕುಸೇಲ್‌ಡ್‌ಕಾಲೇಸ್‌ದೆಪ್ಪು = ಉಪಾಯೊಡು ಕಾಲೊ ಕರಿಪುನೆ; ಕೆತ್ತೆ = ತೊಗಟೆ, ಚೋಲಿ; ಜೂವೊನುರ್ತುದು = ಮೆಯಿಕ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಬೇನೆನ್ ತಡೆವೊಂದು; ಕಾಣಿ>ರಿಕಾಣಿ = ಜಾಗೆ; ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕಡ ಸಾವು ಸಲ್ಕೆ = ಕಾಯಿಲೆ ಸಂಕಟೊ ಸಾವು ಕಸಾಲೆ

ದೃಶ್ಯೊ ನಾಲ್

ಕಟ್ಟ್ = ಅಡ್ಡಕಟ್ಟ್; ಕಣ ಪಲಯಿ = ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪಲಾಯಿ, ಕಂಬುಲೊಡು ನಿರ್ಸಾಣಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ಟಾವುನ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪಲಾಯಿ; ಕತ್ತಿಮುಲ್ಲೆ = ಕತ್ತಿಗರಿ, ಕತ್ತಿಲೆನ್ ದೀಡುನ ಜಾಗೆ; ಕೊಂಬರು = ಕೋಪ ಬರು, ಕೋಪೊಡು ದರ್ಸನೊ ಬರ್ಪುನೆ; ಕೋರಿಕೊಂತಿಕೊ = ಕೋಳಿಅಂಕೊ, ಕೋರಿಕಟ್ಟ; ಪೊಡತರೆಕ್ ಕೊಡಪುನ ಮರಿ = ಪೊಡ್ತರೆಕ್‌ತುಚ್ಚುನ ಮರಿ, ಹೆಡೆನಾಗೆ; ಬಂಗಾರ್ದ ಕಂಗಾಣ = ಬಂಗಾರ್‌ದ ಬಟ್ಟಲ್; ಬೊಂಡುಸೀಟಾವೆರ್ = ಬೊಂಡು ಸೀಂಟಾವುನೆ, ಗಿನ್ನೊರಟ್ಟಾವೆರ್, ಸಕಾಯ = ಸಹಾಯೊ

ದೃಶ್ಯೊ ಐನ್

ಈ ಮರ್ಗಿಲ್ = ಈಕಡೆಕ್; ಉರು = ಬೇಜಾರೊ; ಏಕರೆ = ವಯ್ಯರೊ; ಒಂತೆಗ್ = ಒರೊಕ್ಕೆ; ಒದ್ದುದ = ಪಕ್ಕೊದ; ಕೇಕ = ಏಪೊಲದ; ಗುಡ್ಡೆ ಬಡ್ತುವ = ಬುಡ್ದ್ ಪೋಪುನೆ, ಮರತ್ ಪೋಪುನೆ; ತೆಲ್ಲಾವು = ನೀರ್‍ದೋಸೆ, ತೆಲುಪುದ ದೋಸೆ; ಪೊಲುಸು = ಭಾಗ್ಯೊ; ಬಾರ್ ನೀರ್ = ಜೋಡು ಪದೊ; ಬೆನ್ಪುನಾರತ್ತ್ = ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನಾರ್ ಅತ್ತ್

ದೃಶ್ಯೊ ಆಜಿ

ಕುಂರ್ಟು/ಕುರ್‍ಂಟು = ಮುಡಿ; ಕಂಡು = ಕಳುವೆ; ಕಂಬಳ ಕೋರಿ ಕೋಲ = ಕೋರ್‍ನ ಕಂಡೊಡು ನಡಪುನ ಕೋರಿಕಂಬಳ ಕೋಲ; ಕೊಕ್ಕೆರಿಪುವ = ಕೊಂಕು ಪಾತೆರುನೆ; ತಲಿಪುನಾಯೆ = ತಡೆಪುನಾಯೆ, ಅಡ್ಡ ಬರ್ಪುನಾಯೆ; ತಾರಾಯಿದ ಕೆರ್ಜಿ = ಗಂಟ್ ಕಟ್ಟ್‌ನ ತಾರಾಯಿ; ತೊಮರೊಡು = ಅದ್ದೂರಿಯಾದ್; ಪುಡಾಯಿದ ಕೈ = ಕಾಂಟ್ಯದ ಕೈ; ಪೂವೆ = ಪುಣ್ಣಮೆದ ದುಂಬುನ ದಿನೊ; ಬೊಗರ್ ದುಕ್ಕ = ಹಳಹಳಿಕೆ; ಮಗ್ರ ಮುಚ್ಚಿ = ಮಗ್‍ರ್ದ್ ಪುರೆಲ್; ಮೂಜಿ ಮರ್‍ಯಾಲ = ದಾರಿದ್ರೊ

ದೃಶ್ಯೊ ಎನ್ಮೊ

ಎಡೆ = ಸಂದ್, ಬಲಿ, ಆಹಾರೊ, ಅಗೆಲ್; ಕುಜಿಲಿ = ಕಳಿತ ಕರ; ಗುಮ್ಮೆಗೂರುನ ಕಾಡ್ = ಗೂಮೆ ಗೂ ಪನ್ಪುನ ಕಾಡ್ < ನಿರ್ಜನ ಅರಣ್ಯೊ; ತೊಡಂಕ್ = ಸೊಡಂಕ್>ಹೊಡಂಕ್>ಚೊಡಂಕ್ ಕತ್ತಿನ್ ಸೊಂಟೊಡು ನೇಲಾವುನ ಕೊಕ್ಕೆ; ಪಾಪೆ = ಬೊಂಬೆ

ದೃಶ್ಯೊ ಒರ್‍ಂಬೊ

ಅರೆದಡೆ = ಅಡ್ಡಗೋಡೆ; ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿ = ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು; ಒಮ್ಮೈರ್ತ್‌ದ್ = ಒಂಜಾದ್; ಪಣವು ಪದ್ದೆಯಿ = ನಗೊ ನಾಣ್ಯೊ; ಮಂಗಟಾಯಿನ = ಮಂಜನೆ ಮಲ್ತ್‌ನೆ; ಮರ್ಗಿಲ್ = ಪುಡೆ, ಬಾಗೊ; ಸೆಕ್ಕ್ = ಸಂಸಯೊ;

ದೃಶ್ಯೊ ಪತ್ತ್

ಅಲ್ಮಾನ = ಅನುಮಾನೊ; ಅಪಜದ್ರ = ಅಪಕಾರೊ; ಇಲ್ಲ್‌ಬದ್ಕ್ = ಸೊತ್ತು, ಸಂಪೊತ್ತು; ಉಸುಲುಕಲ್ಪು = ಕಂಟೆಲ್ ಉಳುಕ್ಕು; ಓಲೆಗಾತಿ = ವಿರಾಜಮಾನೆ; ಕದ್ಕೆ = ಬಾರ್‍ದ ಕಣಜೊ (ಬೆತ್ತ/ಬೆದ್ರ್‌ದ್ ಮೊಡೆಯಿನ ಕದಿಕೆ); ಕಿದೆ = ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿನ್ ಕಟ್ಟುನ ಜಾಗೆ, ಎರ್ಲೆನ್ ಗೋಣೆರೆನ್ ಕಟ್ಟುನ ಜಾಗೆ; ಕೋರಿಪಾಂದ = ಓಂತಿ, ಓತಿಕ್ಯಾತೊ; ಗಾತಕೊ = ಮಸಲತ್ತ್; ಪಗೆ ಬೂಟ್ಯರೆ = ಪಗೆ ತೀರ್ಪೆರೆ; ಪಗೆಲ ತೆಲಿಕೆ

ಉಳಯಿ ಕೊಳಿಕೆ = ತುಟಿಟ್ ತೆಲಿಕೆ, ಮನಸ್ಸ್‌ದುಲಾಯಿ ಕೊಕ್ಕೆ; ಪೀಂಚೆಲ = ಕ್ಷೀಣ ಸರ್ರೊ, ಸಪೂರ, ವಕ್ರೊ; **ಗಾದೆ: ಪೊಟ್ಟನ ಪೊಡಿಮರ್ದ್;** ಪೊಡಿಮರ್ದ್ = ಹಳ್ಳಿಮರ್ದ್, ಪುಲಮರ್ದ್; ಬೈತಮುಟ್ಟೆ = ಏಣೆಲ್‌ದ ಬೈತ ರಾಸಿ; ಬೈಪಣೆ = ಎರ್ಲೆಗ್ ಪಂತಿ ಪಾಡುನ ಎತ್ತರೊದ ಜಾಗೆ; ಮಣ್ಣ್ ಮುದಲೆ = ಕೆಸರ್ದ ಮುದಲೆ; ಸೂಟಾನ್ = ಸುಡ್‌ನ ಮಣ್ಣ್, ಸೂಂಟಾನ್, ಸೂಂಟ್‌ಮಣ್ಣ್

ದೃಶ್ಯೊ ಪತ್ತೊಂಜಿ

ಅಮುಸಾಂಡಿ ಪೊಣ್ಣು = ಹಾಂಕರೊದ ಪೊಣ್ಣು; ಕರಾವೊನ್ಪರಾ = ಮುಕ್ಕೊಂದುಲ್ಲರಾ; ಕುಸೆಲ್ = ಉಪಾಯೊ; ಕೇರ್ಪುದ ಬಲ್ಲ್ = ಲೆಂಚಿದ ಬಲ್ಲ್; ಗಡಸುಜಾ ದಾನ್ನ = ದಕ್ಕುಜಾ ದಾನೆನೊ; ಲೇದ್ = ಇದ್ದಿ, ಇಜ್ಜಿ, ಒಪ್ಪುಜಿ; ಸರದನಿ = ಉಳಸೊರೊ

ದೃಶ್ಯೊ ಪದ್ರಾಡ್

ಅಲ್ರು = ಅರಳ್; ನಂಬಿನಾಕ್ಲೆ ಬಾಯಿತಚ್ಚರೊಗು ಜಯಸಾರತಿ ಬೆಂದ್‌ದ್ = ನಂಬಿನಕ್ಲೆ ನಾಲಾಯಿ ಕೊಡಿಟ್ ನಿಲೆಯಾದ್; ಪಾಯಾತಿ ಕಂಡೊ = ಪೇರ್ ನಿಂಗ್‌ದ್ ಬಾರ್ ಆಪುನ ಪೊರ್ತು, ಪಾಯಾಪುನೆ ಪಂಡ ಬಂಜಿನಾಳ್ ಆಪುನೆ; ಪುಡಾಡ್‌ನಾಕ್ಲೆ = ಇಸ್ಪೊದಕ್ಲೆನ; ಪುದ್ವಾರ್ = ಪೊಸತ್ ಪರ್ಬೊ, ಇಲ್ಲ್ ದಿಂಜಾದ್ ಪುದ್ವಾರ್ ಮಲ್ಪುನೆ, ಏನೆಲ್‌ದ ಬೇಸಾಯೊ ಕೊಯ್ಲ್ ಮುಗಿನ ಬೆರಿಕ್ ಪುದ್ವಾರ್ ಮಲ್ಪುನೆ; ಬರೆಲುವೆ = ಸೊರಗ್‌ವೆ; ಸುದಿಯಾವಂದ್ = ಅಸಲಾವಂದ್; ಹಿರಿಯ ಪೆರಿಯರ್ಲು = ಅಜ್ಜ ಪಿಜ್ಜೆರ್, ಪಿರಾಕ್‌ದಕ್ಲು

ದೃಶ್ಯೊ ಪದಿಮೂಜಿ

ಅಂಸ್ = ನಾಗಸ್ವರೊ; ಅರೆಪ್ಪು = ಕಜಿಪುಗು ಕಡೆಯಿನ ಕಾರ, ಮಸಾಲೆ; ಎಸರತ್ತಾಲ = ಎಚ್ಚರಾವೊನ್ಲ; ಕಾಟ = ಕಾಷ್ಠ, ಪುಣನ್ ಕಾಟೊಗು ದೀಡ್ಯೆರ್; ಕುಂಬರ್‌ವಳ್ = ನಡ್ಗ್‌ವಳ್, ದರಿಪುವಳ್; ಕೇಂಡ್ರ್‌ಗೊ = ಕೇಂಡೊನುಗೊ; ಕೊಟ್ಟದೀದ್ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ = ಕ್ರಮೊದಂಚ ಪಟ್ಟುನೆ, ಸಮಪಾಲ್, ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಅಳತೆಗ್ ಕೊಟ್ಟಂದ್ ಅರ್ತೊ ಉಂಡು; ಗುದಿಗೆ = ದೊಣ್ಣೆ, ಬಡಿಗೆ; ದಂಟ್ರ್‌ದ್ = ಡಂಕ್‌ದ್; ಪರಮೋಶಿ = ಎಡವಟ್ಟ್, ಪ್ರಮಾದೊ; ಪಿಸ್ವಾಸಿಲು = ದೆವ್ವೊಲು; ಪುಕ್ಕು = ಪುಕ್ಕಲು, ಪೋಡಿ; ಪೆಪ್ಪೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ = ಬೆಪ್ಪೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಬಾಯಿ ಬರಂದಿನಂಚ ಆಪುನೆ; ಪೊಣ್ಣುಮೈಂದೆ = ಪೊಣ್ಣುಮರ್ಲೆ; ಮರಕೊಡಪ್ಪೆ = ಮರ ಕೊಡಪುನ ಪಕ್ಕಿ; ಸಕಿನೊ = ಶಕುನೊ; ಸನ್ನಾಯ = ಸನ್ನಾಹೊ, ತಯಾರಿ; ಸಮಿರು ದೆತ್ತೊನು = ದೈರ್ಯೊ ದೆತೊನು

ದೃಶ್ಯೊ ಪದಿನಾಲ್:

ಅಕ್ಕಡ್‌ದಿತ್ತಿ = ತೂಂಕೊದಿತ್ತ್‌ನ; ನೇಲಾಯಿನ; ಅಜಕಳ = ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಮಾಸೊ ಮಲ್ಪುನ ಜಾಗೆ; ಅಲ್‌ಂಬನ = ಅನುಭವೊ; ಆಜಂದಿನ ಬಾಳಲ್ = ಮುಗಿಯಂದಿನ ಬಾಜೆಲ್; ಉರೆಲೆನ್ = ಜಿಂಕೆಲೆನ್; ಉರಿಮಾರಿ ಪೊತ್ತುವನಾ = ಉರಿಮಾರಿದಂಚ ಗೊಬ್ಬುವನಾ?; ಎಣ್ಣೆನೀರ್ = ಆಯ್ಸೊ, ಆಯುಷ್ಯೊ; ಓಡ = ದೋಣಿ; ಕುತ್ತುದು ಬೆತ್ತ್‌ದ್ ಜೋಡು ಪದೊ; ಕಬೆಕೋಲು = ಕಂಬೊ; ಕುಂಬಾರು = ನಡ್ಗ್; ಕಡಮೆ = ವಂತೆ; ಕುದೆ = ಕೊರಡ್, ಮರತಕುದೆ; ಕುಬೆಜಾರ್‌ನ ಕಂಗ್ = ತರೆಕಂತ್‌ನ ಕಂಗ್; ಕೊಜಂಟಿ = ಸಿಗುರ್, ಉಲುಂಗಿನ ಮರ; ಗಗ್ಗೆಲುವೆ = ಕೊರೆಪುವೆ; ಗುಜ್ಜಾರಪಂಜಿ = ಕಾಡ್‌ಪಂಜಿ; ಗಂಡಿ = ಸಾದಿ, ಎಡೆಸಾದಿ; ಗುದ್ದೋಳಿ = ಕೊಟ್ಟು; ಗುಮೆಳೊಂದುಳ್ಳೆ = ಪುಣೆವೊಂದುಲ್ಲೆ, ದಗದಗ ಪೊತ್ತ್; ತಂಬಡ = ತಮ್ಮಟೆ; ತರ್ಕತ್ತಿ = ಮೂರ್ತೆದಕತ್ತಿ; ತರೆಕಡಪ್ಪ = ತರೆಹರಟೆ, ತರೆದ್ದ್ ಕಡಪ; ತಿಗತ್ತಪಟ್ಟ್ = ಚೀಯೊದ ಎದಿ; ದಯೊ = ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್, ಬೋಂಟೆಡ್ ಮುರ್ಗೊ ಅಡಕ್ಕನಾಯಗ್ ದೀಡುನ ಪಾಲ್, ಒಂಜಿ ಕೈ ಒಂಜಿ ಕಾರ್‌ದಯೊ; ದೊಕ್ಕ್ = ಜೀವ; ನಿರೆಲ್ = ನಿರೂಪ ಸಂಕಲ್ಪೊ; ನುಗನಾಯೆರ್ = ಅಡಪ್ಪುನ ಎರ್ಲೆನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುನ ನುಗೊ ನಾಯೆರ್; ನೆಲಮೂರಿ ಪೋಪಿ ಲೆಕೊ = ಪೋಪಿಕಾಲೊ; ನಸೆ = ಸಲಿಗೆ; ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕಾನೊಡು = ಪಡುವನೊದ ಕಾಡ್‌ಡ್; ಪಾಯಿ = ಹಾಯಿ; ಪಾರಿ ಪಂಡಲಾ = ಒಪ್ಪಾವುನೆ, ಒಪ್ಪವಾದ್ ಪನ್ಪುನೆ; ಪಾಸಡ್ = ಹಾಸಿಗೆಡ್; ಪಿನ್ನೆಲೆ = ಹಿನ್ನೆಲೆ; ಪುಡಿ = ಕಜ್ಜಿ/ಗಜ್ಜಿ, ಗಾಯೊ, ಪುಡಿ ಪಾಡುನೆ ಪಂಡ ಅಡ್ಡಬೂರುನೆ; ಪ್ರಾಕ್‌ದಕಟ್ಟ್ = ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಲೆ; ಪೊಟ್ಟೆಬಂಜಿ = ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿ, ಡೊಳ್ಳುಬಂಜಿ, ದೊಲ್ಲೆ; ಬಾಂಕೆ = ಒಂಜಿ ವಿದೊತ ವಾದ್ಯೊ, ಕಹಳೆ; ಬಿಗಿತ ಪರ್ಬೊ = ಮಲ್ಲಪರ್ಬೊ; ಬಿರ್ಸಾತಿಗೆ = ಏನೇ ಮಲ್ಲೆ, ಎನ್ನವೇ ಸರಿಂದ್ ಪನ್ಪುನೆ; ಬುಡುನಾಯಿ = ಬೀದಿನಾಯಿ, ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪಾಡಂದಿ ನಾಯಿ; ಬೆಂಗ್‌ದ್ = ಪುಲಿ ಬತ್ತ್‌ನ; ಬೆನ್ನಿಪನ್ನಿ = ಕಂಡಬೇಸಾಯ, ಜೋಡು ಪದೊ; ಬೊಳ್ಪು = ಕಾಂಡೆ, ಬೆಳ್ಪು; ಬೋಟ್ರೆ = ಬೋಂಟೆಗಾರೆ; ಮನಿಮಂಬು = ಸುದ್ದಿ ಇದ್ಯಾಂತಿನ, ನೀರವತೆ, ಸೈಲೆಂಟ್; ಮಯಿರ್ = ನವಿಲು; ಮಾದುಂಡು = ಸುತ್ತೊಬರ್ಪುನೆ, ಕಂಡೊಡು ಎರು ಮಾದುಂಡು; ಮಾಯಿ = ಮಾಗಿ; ಮೂಡಾಯಿ = ಮೂಡಣ, ಪೂರ್ವೊ; ರಿತಿ = ರುಚಿ; ಸಂಚಿ ಬುಡುದು = ಸಂಚಿ ಬುಡ್ಪಾದ್; ಸಬುರು = ಸಮಾಧಾನೊ; ಸೂತಿಗ = ಸೂತಕೊ; ಸೆಲಿಯಿಜಿ = ತಿಳಿಯಾಯಿಜಿ, ತೆಲಿಜಿ; ಸೊಯೊನು ಕೆಟ್‌ದ್ = ಅವಿವೇಕಿಯಾದ್, ಗೇನೊ ಕಡಿದ್

ದೃಶ್ಯೊ ಪದಿನಾಜಿ – ಪದಿನೇಳ್

ಎವಾಜಿ = ರೂಢಿ; ಕಡೆಸೇರ್ = ಅಕೇರಿ ಆಪುನೆ; ಕತೆಕಾರನಿಕೊ = ಕಾರ್ನಿನಿಗೊದ ಕತೆ, ಯಶಸ್ವಿಯಾದ್ ಮುಗಿಂಡ್; ಕನತ್ತ ಪೊದಿಕೆ = ಕನಸ್‌ದ ಗಂಟ್; ತಲ್ಮೆನದ =

ಚಂಡ್ರದ, ತಂಪುದ; ಪೊರ್ಲಕಂಟ್ = ಲಾಯ್ಕ್; ಪೂ ಪೂಕನೆ = ಪೂತಪೂಜೆ, ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ; ಮಂಜೊಲೆ = ಒಂಜಿ ಜಾತಿ ಕೋರಿ, ಮಂಜಲ್ ಬಣ್ಣೊದ ಸುಯಿ ಇಪ್ಪುನ ಕೋರಿ; ಮಂದೆ = ಜನೊ; ಮಡಸ್ತನದ ನರಮಾನಿ = ಮನೆತನೊದ ನರಮಾನಿ, ಯಜಮಾನ್ಯೆ; ಸಾನ = ಗುಡಿ, ಬೂತ ಚಾವಡಿ; ಸೇರಿಗೆ = ಪರಿವಾರೊ, ಪರಿವಾರೊದ ಬೂತೊಲು

ಗುಮನೊಡುಪ್ಪೊಡಾಯಿನ ಸಾಲ್‌ಲು

೧) ಪರ ಗುವೆಲ್ಡ್ ಪೊಸ ನೀರ್, ಪರ ಕುತ್ತಿಡ್ದ್ ಪೊಸ ತೆಗ್‌ಲ್, ಪರ ಮಾಡೊಡು ಪೊಸ ತುಡಾರ್

೨) ಉಡಲ್ದ ಕುರೆನ್ ಕಳೆಯೆರೆ ಒರೊರ ಕಣನೀರ್ದ ಸೀರ್ತೊಲಾ ಬೋಡು

೩) ಮೋಕೆದ ಬಂಡಿಗ್ ನೀತಿದ ಕಡೆಯಾಣಿ ಇಜ್ಜಿಂಡ ಏತ್ ದೂರ ಪಯಣೊ ಸಾದೊಳಿಗೆಡ್ ನಡಪು?

೪) ಗೋಂಕ್ರಕಪ್ಪೆ ಗೋಣೆರುಡ ಪಂತೊಗು ಉಂತುವ?

೫) ಕಾಟ್ ಕೈಕಂಜಿಗ್ ಬಜಿ ಅರ್ಕಂಜಿ!

೬) ಇತ್ತೆ ಎಣ್ಣಂದೆನೆ ಮುಂದಿಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡತ್ತಯ ಬಣ್ಣ ಪೆರಡೆ?

೭) ಕಾಟ್ ಚೇವುಗು ಕಾರಂಬಡೆಗೆ!

೮) ಮರ ತೂದು ಕೆತ್ತೆ ಲಕ್ಕಾವೊಡತ್ತ? ಕೆತ್ತೆನೇ ಇಜ್ಜಿಂಡಾ?

೯) ನಕ್ಕುರು ಜಿಡೆ ದೇರ್ತ್‌ಂಡ ಏತ್ ದೇರ್ಪುಂ?

೧೦) ದನಿಕ್ಕುಳು ಜತ್ತ್‌ಂಡ ನಿರ್ಸಾನಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ರ್‌ಂಡ್‌ಂದೇ ತೆರಿಯೊಡು!

೧೧) ಲೋಕೊಡು ಪಾಕ ದನಿಕುಳೆನ ಬಾಯಿ ಸೆಕ್ಕರೆ, ಕೈ ಕೊಕ್ಕರೆ!

೧೨) ನರಮಾನ್ಯ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಪೋಲಿ, ಮಾಯೊದ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಪೋಲಿಯ?

೧೩) ಕಜಿಪ್ಪುದ ಕೋರಿ ಕಟ್ಟುದ ಕೋರಿ ಆವಾ?

೧೪) ಬೆನಂದೆ ತಿಕ್ಕುನ ಉಡಿಗೆರೆನ್ ಕೈಯೊಡ್ಡೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸ್ ಪನ್ಪುಂಡು

೧೫) ಪುನುಗುದ ಪುಚ್ಚೆನ್ ಕುಂಡಚ್ಚಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್‌ಗೆ!

೧೬) ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣನ ಉಳಯಿದ ಒಯಿಪಾಟೊದ ಸೂತ್ರೊಡೇ ಈ ಲೋಕೊದ ಆಟೊ ಪೂರಾ ನಡಪ್ಪುನೆ!

೧೭) ದಾನಾಂಡಲಾ ಬಲಿತ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರಿ ಬುಕ್ಕೊ ಬಚಾವು ಆಪುನೆ ಬಂಜ

೧೮) ಮೋಕೆದ ಕಮ್ಮೆನದ ಕೇದಯಿಟೇ ಮರಿತ್ತ ಬುಡಾರಂದ್, ಸುತ್ತಲಾ ಮುಳ್ಳುದ ಬಲ್ಲೆಂದ್ ತೆರಿವೆ ಯಾನ್

೧೯) ಪೊಣ್ಣ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಮರ್ಮೊ ಏರೆಗ್ ತೆರಿವು?

೨೦) ನಮ ಮಾತಾ ಜೋಜಂದಿ ತಾಳೋಗು ನಲಿಪುನ ಅಟೊದ ಬೊಂಬೆಳತ್ತ?

೨೧) ಬಲಿಪ್ಪನ ಎದ್ರ್‌ಗ್ ಬರಿಂಕನ ಗೊಬ್ಬಾ?

೨೨) ಪೊಣ್ಣುಲಾ ಮಣ್ಣ್‌ಲಾ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಗಡಸುಜಿಯ!
೨೩) ತೋಳುದಡಿತ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಏತ್ ತೂಗುಂಡಲಾ ಓಡೆ ಪೋದು ಉಂತು?
೨೪) ಬಿಸಲೆಡಿತ್ತಿನ ಎಟ್ಟಿ ಓಡೆಗ್ ಲಾಗಿಯ?
೨೫) ಯಾನ್ ಪೋಪುನೆ ಪೋಪುನೆನೇ..
೨೬) ಕುಬೆ ಜಾರ್‌ನ ಕಂಗ್ ಪಿಂಗಾರ ಬುಡುವಾ?
೨೭) ಎರ್ಮೆದ ಪುಡಿ ಕಕ್ಕೆಗ್ ತೆರಿಯುಜಿಗೆ!
೨೮) ನಿನ ಕರ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ವೆ!
೨೯) ಏತ್ ದೈವದೇವೆರೆನ ಕತೆತ ಉಳಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಣನೀರ್ದ ಒಸರ್ ಪರಿತೊಂದು ಉಂಡಾ ದಾನ್ಯೊ?
೩೦) ನರಮಾನಿ ಏರ್‌ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ರಕ್ಕಸೆ ಅಥವಾ ದೇವೆರ್ ಆದುಪ್ಪುಜೆ. ಆಂಡ ಬಜೋ ರಡ್ಡೋ ಅವಗುಣೊಲು ಎಂಚಿತ್ತಿ ಮಡಸ್ತನದ ನರಮಾನಿನಾಂಡಲಾ ಮಗ್ತ್ ಪಾಡ್ದ್ ನೆಲಸಮ ಮಲ್ಪೆರೆ ಇಯಾರು

ಪ್ರಸ್ನೆಲು

೧. ಗೋಂದೊಳು ತುಳು ನಾಟಕೊಡು ತೋಜುನ ಬಂಞ ಕೊರ್ಪುನ (ಶೋಷಣೆದ) ಸ್ವರೂಪೊನು ವಿವರಿಪುಲೆ.
೨. ಕಾನಗುತ್ತು ಪೆರ್ಗಡೆನ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊ ನಾಟಕೊಡು ಎಂಚ ಅಬಿವ್ಯಕ್ತವಾತ್‌ಂಡ್?
೩. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುಲ ಅಂಚನೆ ತಿರ್ಲ್ ಗೋಂದೊಳು ತುಳು ನಾಟಕೊಡು ಎಂಚ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್?
೪. ಗೋಂದೊಳು ತುಳು ನಾಟಕೊಡು ಅಬಿವ್ಯಕ್ತವಾಯಿನ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸ್ವರೂಪ ಬುಕೊ ಜೀವನ ಕ್ರಮೊನು ವಿವೇಚಿಸ್‌ಲೆ
೫. ಗೋಂದೊಳು – ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವೈಬವೀಕರಣೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ತೆದ ನಿಜ ಚಿತ್ರೊ ಆತುಂಡು – ಈ ಪಾತೆರೊನು ಸಮರ್ತಿಸ್‌ಲೆ.
೬. ಸೂತ್ರದಾರೆ – ನಟಿಯೆರೆ ಸಂಬಾಷಣೆಡ್ ತೋಜುನ ಬದ್ಕ್‌ದ ರಸಿಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸೊಗಸ್ ಅಂಚನೆ ಜೀವನ ಕ್ರಮೊನು ವಿವೇಚಿಸ್‌ಲೆ
೭ ಕಾಂತ–ದೇಬೆಯೆರೆ ಪ್ರೇಮಮಯೊ ದಾಂಪತ್ಯೊ ಅಂಚನೆ ಅಕೇರಿಗ್ ಒದಗುನ ದುರಂತೊನು ವಿವರಿಪುಲೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಜಾರು–ತುಕ್ರ ೨. ತನಿಯ ೩. ಕೆಡ್ಡಸೊ ೪. ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಬೋಂಟೆ ೫. ದೇಬೆ ೬. ಕಾಂತು ೭. ಪೆರ್ಗಡೆ

ಗೋಂದೊಳು

- ತುಳು ನಾಟಕೊಗು ಪೊಸ ರೂಪ
- ಸೂತ್ರಧಾರ – ನಟಿ – ಮೇಳ – ಮುಕಾರಿಲೆನ್ ಸಮರ್ಪಕವಾದ್ ಗಳಸ್‌ನೆ
- ಪೆರ್ಗಡೆ > ತಾಕತ್ತ್‌ದಾಯೆ, ಮೂವೆರ್ ಬುಡೆದಿನಕ್ಲೆನ್ ಕಳೆವೊನ್ನಾಯೆ, ಪೊರ್ಲುಗು ಮರ್ಲಾಯಿನಾಯೆ, ಗುತ್ತುದ ಗತ್ತ್‌ಡ್ ಅವಕಾಸೊನು ಗಳಸ್‌ನಾಯೆ.
- ಕಾಂತು > ಅಮಾಯಕೆ. ಧನಿಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಚೂರು ಮೋಸ ಮಲ್ಪಂದಿನಾಯೆ, ದೇಬೆನ್ ಆರಾಧಿಸಾಯಿನ ಮಾನ್ಯೆ
- ದೇಬೆ > ಒಪ್ಪಿನ ಮೌಲ್ಯೊಡ್ದ್ ಪಿರವು ಜಾರಂದಿನಾಳ್.
- ತೈನಾತಿಲು > ಬದ್‌ಕ್ಯರ ತೆರಿನಕುಲು, ಯಜಮಾನಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ನಲಿಪುನಕುಲು
- ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವೈಭವೀಕರಣ ಇದ್ದಿ – ಆರಾಧನೆ ಬಲಿದಾನೊದ ಕಡೆಗ್ ಗೇನ
- ಒಂಜಿ ಸತಿನ ಕತೆ
- ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮರಾಠಿ ನ್ಯಾಕ ಜನೊಕ್ಲೆ ಆಚರಣೆ – 'ಗೋಂದೋಳು'. ಮುಲ್ಪ ಬಲಿಯಾಯಿನಿ ಪಂಜಿ ಅತ್ತ್ ನರಮಾನಿ – ಅವು ಕಾಂತು? ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಪೆರ್ಗಡೆ?

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು

ನೆಹರು ಮೆಮೋರಿಯಲ್‌ಕಾಲೇಜು, ಸುಳ್ಯ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯೆರ್

೧. **ಪ್ರೊ. ತಾರಾಕುಮಾರಿ**
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಕೆನರಾ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು

೨. **ಡಾ. ವರದರಾಜ ಚಂದ್ರಗಿರಿ**
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ, ಪುತ್ತೂರು

೩. **ಪ್ರೊ. ಬೇಬಿ,** ಸೇಕ್ರೆಡ್ ಹಾರ್ಟ್ ಕಾಲೇಜು, ಮಡಂತ್ಯಾರ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ

೪. **ಪ್ರೊ. ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಗೌಡ,** ಪೊಂಪೈ ಕಾಲೇಜು, ಐಕಳ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ

೫. **ಪ್ರೊ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ**
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಗೋವಿಂದದಾಸ ಕಾಲೇಜು, ಸುರತ್ಕಲ್

೬ **ಡಾ. ಅರುಣ್‌ಕುಮಾರ್ ಎಸ್.ಆರ್.**
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಭಂಡಾರ್‌ಕರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಕುಂದಾಪುರ

೭ **ಡಾ. ನಾಗವೇಣಿ ಎನ್.**
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕಾರ್‌ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಮಂಗಳೂರು

೮. **ಪ್ರೊ. ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ ಎಂ.ಡಿ.,** ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಕಲ್ಯಾಣಪುರ

೯. **ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶಚಂದ್ರ ಶಿಶಿಲ**
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ರಥಬೀದಿ, ಮಂಗಳೂರು

೧೦. **ಡಾ. ನಿಕೇತನ**
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು, ಉಡುಪಿ

೧೧.ಡಾ. ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಪುತ್ತೂರು

೧೨.ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಬದಿಕಾನ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು

೧೩.ಡಾ. ಚೇತನ್ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ

೧೪.ಡಾ. ಪುತ್ತಿ ವಸಂತಕುಮಾರ್

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ

೧೫.ಡಾ. ದಿವಾಕರ ಕೊಕ್ಕಡ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು, ಉಜಿರೆ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ

೧೬.ಡಾ. ದಿನಕರ ಪಚ್ಚನಾಡಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಗೋಕರ್ಣನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜು, ಕುದ್ರೋಳಿ, ಮಂಗಳೂರು

೧೭.ಡಾ. ಸತೀಶ್

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಕಾಲೇಜು, ಕಟೀಲು, ಮಂಗಳೂರು

೧೮.ಡಾ. ಯೋಗೀಶ್ ಕೈರೋಡಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಆಳ್ವಾಸ್ ಕಾಲೇಜು, ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ

೧೯.ಡಾ. ಪ್ರಜ್ಞಾ ಮಾರ್ಪಳ್ಳಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞಾ ಕಾಲೇಜು, ಉಡುಪಿ

೨೦.ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಪಚ್ಚಿನಡ್ಕ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ

ಸಂಯುಕ್ತ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಸದಸ್ಯೆರ್

ಡಾ. ಧನಂಜಯ ಕುಂಬ್ಳೆ

ಡಾ. ನಿಕೇತನ

ಸಲಹೆ-ಸಕಾಯೊ

೧. **ಎ.ಸಿ. ಭಂಡಾರಿ**
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

೨. **ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.**
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

೩. **ಪ್ರಭಾಕರ ನೀರ್‌ಮಾರ್ಗ**
ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

೪. **ಜಯಶ್ರೀ ಕಾಮತ್**, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

೫. **ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ**
ಮಾಜಿ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

೬. **ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ**, ನಿರ್ದೇಶಕೆರ್, ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

೭. **ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ**, ಮಂಗಳೂರು

೮. **ಸುಕುಮಾರಗೌಡ**, ಪುತ್ತೂರು

೯. **ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ**, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

೧೦. **ಬೆನೆಟ್ ಅಮನ್ನ**, ಸದಸ್ಯೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕುಡ್ಲ

೧೧. **ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಸರ್ವಸದಸ್ಯೆರ್**

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತುಳುನು
ಸಂವಿಧಾನೊದ ಎಣ್ಮನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದೊಡು ಸೇರಾವುನ
ಒಟ್ಟಿಗೆ ತುಳುತ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬೇತೆ, ಬೇತೆ
ಯೋಜನೆಲೆನ್, ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಮುಡೆದ್ ಅವೆನ್
ನಡಪುಗು ಕನಪಿನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು.
ಪ್ರಾಥಮಿಕೊಡ್ದು ಸುರುಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣ
ಮುಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಲೆಡ್ ತುಳು ಒಕ್ಕೆಲಾವೊಡು ಪನ್ಪಿನ
ಅಂಗಲ್ಪುಡು ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾದ್
ಸರಕಾರೊದೊಟ್ಟಿಗೆ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಲೆಡ,
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಲೆಡ ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ
ಬೇಲೆಲೆನ್ ಬೆನೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಪದವಿಪೂರ್ವ
ಶಿಕ್ಷಣೊಡುಲಾ ತುಳುನು ಕಲ್ಪಾವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್
ಅಕಾಡೆಮಿ ಸರಕಾರೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಂತ್‌ದ್
ಕೇನೊಂದು, ನಟ್ಟೊಂದು ಉಂಡು.
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಬರ್ಪಿಂಚಿ
ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ತುಳುನು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಆದ್,
ಐಚ್ಛಿಕ ಇಸಯೊ ಆದ್ ಸುರುಮಲ್ಪುಲೆಕಲಾ ಬೇಲೆ
ಬೆಂದಿನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪಟ್ಯೊಕ್ರಮೊನು ಕಟ್ಟ್‌ದ್,
ಪಟ್ಯೊಬೂಕುನು ಮುಡೆಪುನ ಸಭೆಕುಲೆನ್, ಕಜ್ಜೊಲೆನ್
ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತಿದಿನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್
ಕಲ್ಪಾಟಿಕೆದ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಟ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ಲಾ ಬಾರಿ
ಮೋಕೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಡ್ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು.

ಡಾ. ಪಿ.ಎಸ್. ಯಡಪಡಿತ್ತಾಯ
ಕುಲಪತಿಲು, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಕುಡ್ಲ – 575 006

ಬಿಲೆ : ರೂ. 125